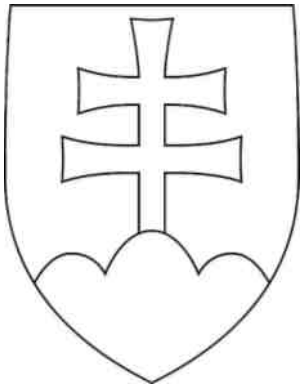

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

7/2017

OBSAH

Stanoviská a rozhodnutia vo veciach obchodnoprávnych

54. Vodič motorového vozidla, ku ktorému nebola uzavretá poistná zmluva a ktorý nie je jeho prevádzateľom (vlastníkom), pričom ním spôsobil škodu, je pasívne vecne legitimovaný v konaní o náhradu plnenia poskytnutého Slovenskou kanceláriou poisťovateľov z poistného garančného fondu. Zodpovednosť prevádzateľa nevylučuje zodpovednosť vodiča, ktorý spôsobil škodu zavineným porušením právnej povinnosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. **3**

55. Ustanovenie § 105 ods. 5 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoCP“) presne určuje okruh vzťahov, ktoré sa subsidiárne podriaďujú Obchodnému zákonníku. Analogické použitie takéhoto odkazu na iné vzťahy, ktoré v ňom uvedené zákonné podmienky nespĺňajú, je neprípustné. **11**

56. Kto osvedčí akcionárske práva počas konania o zrušenie akciovej spoločnosti a požiada o pripustenie do tohto konania, splnil predpoklad na pribratie do konania ako jeho účastník. **20**

57. Pre účely naplnenia jedného z predpokladov zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, a to predpokladu protiprávnosti konania, nemožno považovať také konanie žalovaného, ktorým je podanie žaloby spochybňujúcej vlastnícke právo žalobcu, pretože žalovaný podaním takejto žaloby len realizuje svoje právo v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky - domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. **33**

58. I. Súd svojím rozhodnutím nie je oprávnený meniť podmienky kreovania štatutárneho orgánu právnickej osoby, nakoľko tieto sú stanovené zákonom. II. Na uznesenia prijaté na členskej schôdzi družstva je potrebné hľadieť ako na platné až do vyslovenia rozhodnutia o ich neplatnosti súdom. **41**

59. Podávanie žiadostí bez ospravedlniteľného dôvodu o predĺženie lehoty na predloženie plnomocenstva na zastupovanie v dovolacom konaní dovolateľmi predstavuje zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu podľa čl. 5 Základných princípov Civilného sporového poriadku. **45**

60. Nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces nariadenie neodkladného opatrenia rozhodnutím odvolacieho súdu, proti ktorému už nie je prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok. **49**

61. Účasť konkurzného veriteľa ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, v konaní o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, nie je prípustná. **59**

62. Ak nie je v odstúpení od zmluvy ako jednostrannom právnom úkone dostatočne vymedzený dôvod odstúpenia, nie je možné chýbajúci obsah odstúpenia ako právneho úkonu doplniť výkladovými pravidlami uvedenými v ustanoveniach § 266 ods. 1 až 3 Obchodného zákonníka. **63**

63. I. Konkurzný súd nie je oprávnený preskúmavať popretú pohľadávku z iných dôvodov ako tých, ktoré správca uviedol v incidenčnom konaní v popieracom prejave obsiahnutom v zozname pohľadávok. II. Účelom incidenčného konania je rozhodnúť o tom, či dôvody obsiahnuté v popieracom prejave správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená. **74**

64. Nový správca je povinný akceptovať právny stav, ktorý bol v čase jeho ustanovenia do funkcie, nie je oprávnený vziať návrh s pokračovaním v konaní udelený pôvodným správcom späť a v prípade, ak také podanie adresuje súdu, nemôže vyvolať ním sledované právne účinky. **84**

65. Taxatívny výpočet uznesení v ustanovení § 357 C. s. p., proti ktorým je prípustné odvolanie, sa vzťahuje iba na uznesenia vydané podľa Civilného sporového poriadku. **101**

66. Pokiaľ súd neodročil pojednávanie, pričom neakceptoval riadnu žiadosť strany sporu o odročenie pojednávania bez toho, aby podľa ustanovenia § 119 ods. 2 písm. c/ O. s. p. (resp. § 183 ods. 4 C. s. p.) túto skutočnosť oznámil strane sporu na emailovú adresu uvedenú spôsobom určeným zákonom, ide o postup, ktorým súd znemožnil realizovať strane sporu jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. **106**

67. I. Blízka osoba dlžníka sa môže žalobe podľa § 42a OZ účinne ubrániť ak hodnoverným spôsobom preukáže, že v súvislosti s odporovaným právnym úkonom postupovala s takou náležitou starostlivosťou, aby ukracujúci úmysel rozpoznala, alebo sa o ňom aspoň mohla dozvedieť. II. Z hľadiska posúdenia požiadavky vynaloženia náležitej starostlivosti zo strany blízkej osoby dlžníka, nemôže odkaz na vzájomnú dôveru medzi blízkymi osobami nahrádzať dôkaznú povinnosť žalovanej strany preukázať vynaloženie určitých konkrétnych úkonov náležitej starostlivosti tak, ako to predpokladá ust. § 42a OZ. **113**

68. Pokiaľ sa rozhodnutie konkurzného súdu v hlavnom konkurznom konaní vedenom na území iného členského štátu týkajúce sa aktív úpadcu nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky, kde je vedené vedľajšie konkurzné konanie úpadcu, nezrealizuje do vyhlásenia vedľajšieho konkurzného konania na území Slovenskej republiky, aktíva úpadcu nachádzajúce sa na území Slovenskej republiky, spadajú do konkurznej podstaty úpadcu vedenej vo vedľajšom konkurznom konaní a je možné s nimi odo dňa začatia vedľajšieho konkurzného konania platne nakladať podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Účinky vedľajšieho konkurzného konania nezrušujú účinky hlavného konkurzného konania, ale ich po dobu trvania vedľajšieho konkurzného konania suspendujú a prekrývajú. **121**

69. Účtovanie vyšších cien, ako sú ponúkané ceny uvedené priamo pri tovare, je na ujmu spotrebiteľa a je tým naplnená skutková podstata nekalosúťažného konania v zmysle ustanovenia § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka. **130**

70. I. Vyhlásenie konkurzu na majetok spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorej je jediným spoločníkom, nemá za následok zrušenie účasti jediného spoločníka v takejto spoločnosti. II. Správca konkurznej podstaty nie je oprávnený v spoločnosti, v ktorej je úpadca jediným spoločníkom, rozhodnúť o výmene štatutárneho orgánu. **137**

54.

R O Z H O D N U T I E

Vodič motorového vozidla, ku ktorému nebola uzavretá poistná zmluva a ktorý nie je jeho prevádzateľom (vlastníkom), pričom ním spôsobil škodu, je pasívne vecne legitimovaný v konaní o náhradu plnenia poskytnutého Slovenskou kanceláriou poisťovateľov z poistného garančného fondu. Zodpovednosť prevádzateľa nevylučuje zodpovednosť vodiča, ktorý spôsobil škodu zavineným porušením právnej povinnosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/26/2015 zo 16. februára 2016)

O d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice I rozsudkom z 27. mája 2014, č. k. 9Cb/107/2011-137 rozhodol tak, že zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi sumu 3 184,87 eur s príslušenstvom. Z odôvodnenia vyplynulo, že súd mal preukázané, že vlastníkom a držiteľom motorového vozidla Citröen, EČV: X., bol v období od 06. 07. 2009 do 03. 11. 2010 žalovaný 1/. Dňa 03. 06. 2010 došlo k dopravnej nehode, ktorú spôsobil žalovaný 2/ predmetným vozidlom tak, že došlo k poškodeniu vozidla Fiat, EČV: X., patriacemu poškodenému. Poškodený si dňa 14. 06. 2010 uplatnil nárok z povinného zmluvného poistenia, pričom zistil, že zmluva na poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla Citröen, EČV: X., v čase dopravnej nehody nebola uzavretá. Výška škody na motorovom vozidle poškodeného bola stanovená prostredníctvom poisťovne K. a. s., na sumu 3 524,66 eur. Poisťovňa dňa 15. 02. 2011 oznámila poškodenému ukončenie šetrenia poistnej udalosti a vyplatenie poistného plnenia vo výške 3 184,87 eur. Následne poisťovňa vyzvala žalobcu na refundáciu vzniknutých nákladov z dôvodu, že za škodu zodpovedala osoba s nepoisteným vozidlom. Žalobcovi tak vznikla podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „ZoPZP“) povinnosť uhradiť z poistného garančného fondu poistné plnenie poškodenému a túto povinnosť si žalobca dňa 24. 03. 2011 splnil. Následne žalobca vyzval žalovaných 1/ a 2/ na zaplatenie predmetnej sumy v lehote do 12. 05. 2011. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný 2/ v čase nehody šoféroval predmetné vozidlo a spôsobil nehodu. Nemal však vedomosť o tom, že vozidlo nie je zákonne poistené, keďže vozidlo si požičal od žalovaného 1/ pre svoju činnosť a potrebu, na základe čoho odmietal uhradiť žalovanú sumu. Súd prvého stupňa s poukazom na právnu úpravu zodpovednosti za škodu v § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) v nadväznosti na generálnu prevenciu zakotvenú v § 415 OZ a s poukazom na ust. § 427 ods. 2 OZ zakladajúceho objektívnu zodpovednosť oboch žalovaných uzavrel, že žalobcov nárok je daný a tomuto vyhovel. Žalovaný 1/ zodpovedá za vzniknutú škodu ako prevádzateľ motorového vozidla podľa ust. § 427 ods. 2 OZ a žalovaný 2/ zodpovedá za škodu ako subjekt, ktorý túto škodu reálne spôsobil podľa ust. § 420 ods. 1 OZ. Ku vzniku škody jednoznačne došlo následkom protiprávneho úkonu škodcu – žalovaného 2/, t. j., keby nebolo jeho správania, škoda by nevznikla, čím je daný vzťah príčinnej súvislosti. Keďže žaloba bola podaná dôvodne, súd jej v celom rozsahu vyhovel.

2. Na odvolanie žalovaného 2/ Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 4Cob/112/2014–166 zo dňa 19. decembra 2014 zmenil rozsudok Okresného súdu Košice I tak, že žalobu voči žalovanému 2/ zamietol. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na ustanovenia § 24 ods. 2 písm. b/, § 24 ods.7, § 3 ods. 1 ZoPZP, § 420 Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru že z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu je odvolanie žalovaného 2/ dôvodné, pretože súd prvého stupňa nesprávne interpretoval ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 24 ods. 2 pís. b/ a § 24 ods. 7 ZoPZP. Odvolací súd nepovažoval za správny právny záver, ku ktorému dospel súd prvého stupňa vo vzťahu k zodpovednosti žalovaného 2/ vo vzťahu k nároku uplatnenému v konaní ako regresu z poistného plnenia. Uzavrel, že žalovaný 2/ nezodpovedá žalobcovi za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka, keďže žalobca nie je osobou, ktorej pri havárii motorových vozidiel vznikla škoda. Žalobcovi škoda nevznikla a ani si ju v tomto konaní neuplatnil, uplatnil si postihové právo v zmysle § 24 ods. 7 ZoPZP. Žalobca tak nemôže od držiteľa motorového vozidla, ktorý škodu spôsobil ako vodič, vymáhať uplatnenú pohľadávku titulom náhrady škody. Podľa odvolacieho súdu má žalobca právo postihu podľa § 24 ods. 7 iba proti žalovanému 1/ ako držiteľovi motorového vozidla, ktorý porušil ustanovenia § 3 ods. 1 ZoPZP a nemal uzavretú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný 2/ nemohol povinnosti podľa § 24 ods. 2 písm. b/ ZoPZP porušiť, pretože nebol oprávnený uzavrieť zmluvu o povinnom zmluvnom poistení na motorové vozidlo, ktorého držiteľom bol žalovaný 1/. Žalovaný 2/ porušil ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke tým, že nemal pri sebe platné doklady predpísané zákonom. Podľa názoru odvolacieho súdu takéto porušenie zákonného ustanovenia neznamená, že na žalovaného 2/ prešla zákonná regresná povinnosť uhradiť žalobcovi plnenie poskytnuté namiesto žalovaného 1/ alebo spolu so žalovaným v 1/. Odvolací súd preto postupom podľa § 220 OSP zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaním napadnutej časti a žalobu voči žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietol.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach **a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.** Prípustnosť dovolania odôvodnil žalobca ustanovením § 238 OSP a dôvodnosť ust. § 241 ods. 2 písm. c/ OSP. Podľa dovolateľa rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci vedúcom k zamietnutiu nároku žalobcu voči žalovanému 2/. Nesprávna úvaha odvolacieho súdu spočíva v tom, že za osobu bez poistenia zodpovednosti, voči ktorej je možné regres uplatniť, považuje len vlastníka vozidla. Zo zákona však vyplýva, že za takúto osobu je potrebné považovať toho, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou takého vozidla, u ktorého nebola uzavretá zmluva v zmysle § 3 ods. 1 ZoPZP. Pre správnosť výkladu odvolacieho súdu nesvedčí ani to, že ustanovenie § 24 ods. 2 písm. b/, tak i ustanovenie § 24 ods. 7 ZoPZP, sú formulované v jednotnom čísle („osoba bez poistenia zodpovednosti"). Dovolateľ má zato, že žalovaný 2/ ako vodič a pôvodca nehody je v spore pasívne legitimovaný, pretože zavinene porušil pravidlá cestnej premávky a v príčinnej súvislosti s uvedeným protiprávnym konaním spôsobil škodu na majetku poškodených. Zodpovedá tak za škodu podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka a pretože škodu spôsobil vozidlom, ku ktorému nebola uzavretá poistná zmluva, je súčasne osobou bez poistenia zodpovednosti, a to bez ohľadu nato, komu prislúchala povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu. I za neho žalobca plnil poškodenému z garančného fondu a má proti nemu z tohto dôvodu právo postihu podľa § 24 od. 7 ZoPZP. Nesprávnosť záveru odvolacieho súdu dovolateľ osvedčoval aj tým, že v obdobných veciach vedie mnoho sporov, kde súdy posudzujú zodpovednosť

takýchto žalovaných osôb, teda zvlášť vodičov dopravných nehôd, pretože ich zodpovednosť je subjektívna a môžu sa jej zbaviť v zákonom stanovených prípadoch. Predmetom konania nie je náhrada škody, ale nárok uplatnený podľa ZoPZP a tento nerieši zodpovednosť za škodu, a teda ani nerieši jednotlivé varianty tejto zodpovednosti. Tu poukázal na dikciu citovaného zákona, kde sa v ust. § 4 ods. 1 uvádza výraz *„na každého, kto zodpovedá za škodu“, ďalej v* ods. 4 výraz *„za ktorú poistený zodpovedal“* a v ust. § 24 ods. 2 sa uvádza výraz *„osoba zodpovedá za škodu“* opakovane, z čoho vyplýva, že vlastnú úpravu zodpovednosti za škodu je nutné hľadať tam, kde je v slovenskom právnom poriadku upravená, t. j. v Občianskom zákonníku. Podľa dovolateľa za spôsobenú škodu v danom prípade zodpovedajú obaja žalovaní spoločne a nerozdielne s poukazom na ust. § 438 OZ, takže žalobca má právo uplatniť svoj nárok proti ktorémukoľvek z nich. Prevádzkovateľ zodpovedá podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom jeho zodpovednosť je založená na princípe objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie. Vodič motorového vozidla zodpovedá podľa § 420 Občianskeho zákonníka za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti. V prípade vodiča ide pritom o porušenie povinností, ktoré sú mu uložené predovšetkým zákonom č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách. Podľa dovolateľa nemožno podmieňovať vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti existenciou poistného vzťahu a neexistuje zákonný inštitút, ktorý by v danom prípade zbavoval zodpovednosti vodiča tým, že za škodu zodpovedá výlučne prevádzkovateľ nepoisteného motorového vozidla, bez ohľadu na to, kto škodu spôsobil. Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak v rozpore s hmotnoprávnou úpravou poistenia zodpovednosti a s rozhodnutiami najvyššieho súdu v obdobných veciach, pričom dovolateľ poukázal aj na konštantnú českú judikatúru.

4. Žalovaní 1/ a 2/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 OSP) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 OSP), zastúpený zamestnancom (§ 241 ods. 1 OSP), proti rozhodnutiu, v prípade ktorého prípustnosť dovolania vyplýva z § 238 ods. 1 OSP, preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

6. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 OSP dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

7. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 OSP je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 OSP je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 OSP je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

8. Žalobca ako dovolací dôvod uviedol § 241 ods. 2 písm. c/ OSP a to, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

9. Existenciu vád podľa § 237 OSP dovolací súd po preskúmaní veci nezistil.

10. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 OSP dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 ods. 1 OSP, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 OSP) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 OSP a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

11. Pokiaľ žalobca namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, k takémuto záveru dospel aj najvyšší súd. Nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP) je prípustným dovolacím dôvodom, samo osebe však prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania (§ 238 OSP), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmavaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. V prejednávanej veci je dovolací dôvod možné úspešne použiť, keďže prípustnosť dovolania vyplýva z § 238 ods. 1 OSP.

12. Právnou otázkou, ktorej správnosť zodpovedania vedie k osvedčeniu alebo zamietnutiu nároku uplatneného žalobcom voči žalovanému 2/ v riešenej veci, je existencia resp. neexistencia pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ ako vodiča motorového vozidla k náhrade plnenia poskytnutého Slovenskou kanceláriou poisťovateľov z poistného garančného fondu poškodenému za situácie, ak vodič zodpovedajúci za škodu v zmysle § 420 ods. 1 OZ, nemal (ako nevlastník) povinnosť uzavrieť povinné zmluvné poistenie motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená. Podľa odvolacieho súdu (na rozdiel od názoru súdu prvého stupňa) nebol tento subjektom zodpovedajúcim podľa § 24 ods. 2 písm. b/, ods. 7 ZoZPZ, keďže sa ho netýkala povinnosť uzavrieť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorým bola spôsobená v danom prípade škoda a ktorú nahradil z poistného garančného fondu žalobca. *Sporným sa tak stáva výklad právnej úpravy postihového práva Slovenskej kancelárie poisťovateľov pri plnení z poistného garančného fondu poškodenému v prípade, ak vo vzťahu k motorovému vozidlu, ktorým bola škoda spôsobená, nebolo uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to čo do okruhu osôb povinných z postihu.*

13. Z obsahu spisu je nepochybné, že žalobca sa domáhal voči žalovanému 2/ tzv. postihového práva, pričom bolo v konaní nesporné, že žalovaný 2/ ako vodič zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo ku škode spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Nesporným je, že žalovaný 1/ bol vlastníkom vozidla, ktoré zapožičal žalovanému 2/ pre jeho vlastné účely. Z charakteru nároku uplatneného v konaní je zjavné, že je pre

posúdenie pasívnej legitimácie žalovaného 2/ je nevyhnutné jednoznačne vyložiť ustanovenie § 24 ods. 7 ZoPZP v spojení s právnou úpravou zodpovednosti za škodu v Občianskom zákonníku ako lex generalis k postihovej úprave.

14. Žalobca si voči žalovanému 1/ uplatnil nárok titulom zodpovednosti prevádzkovateľa motorového vozidla zodpovedného podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla a voči žalovanému 2/ odvodil postihový nárok z všeobecnej úpravy zodpovednosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaný 2/ zodpovedá za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti ako vodič, ktorý škodovú udalosť zavinil.

15. Úvaha odvolacieho súdu spočíva v tom, že žalovaný 2/ nezodpovedá žalobcovi za vzniknutú škodu podľa § 420 OZ z dôvodu, že tomuto žiadna škoda pri škodovej udalosti nevznikla. Podľa tejto úvahy má žalobca právo postihu podľa § 24 ods. 7 zákona o PZP iba proti žalovanému 1/, ktorý porušil zákonom uloženú povinnosť uzavrieť poistenie zodpovednosti. Takáto úvaha je nesprávna a dovolací súd takúto interpretáciu zákonného ustanovenia nepovažuje za správnu.

16. V § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka je vyjadrená zásada, že každý, t. j. tak fyzická, ako aj právnická osoba, zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Predpokladom vzniku tejto zodpovednosti je, že niekto porušil určitú povinnosť (pričom nezáleží na tom, či ide o povinnosť vyplývajúcu z určitého záväzkovo-právneho vzťahu alebo o povinnosť uloženú priamo zákonom) a porušením tejto povinnosti spôsobil inej osobe škodu. Spôsobenie škody inej osobe a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním (porušením povinnosti) a vzniknutou škodou sú ďalšími podmienkami vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa tohto ustanovenia.

17. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až § 431 je osobitným druhom zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Ustanovenie § 427 upravuje subjekt tejto zodpovednosti, pričom podľa odseku 1 je tento subjekt určený bez ohľadu na to, prevádzkou akého dopravného prostriedku bola škoda spôsobená. Podľa odseku 2 zodpovedajú iba prevádzkovatelia (zákon používa jazykovo pojem "prevádzateľ") určitých dopravných prostriedkov. Subjektom tejto zodpovednosti môže byť však aj osoba odlišná od osôb uvedených v § 427, ak sú splnené podmienky ustanovené v § 430. Zodpovednosť za škodu podľa § 427 spočíva v tom, že ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a medzi spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť.

18. Občiansky zákonník v ustanoveniach § 813 a § 814 upravuje prechod práva poisteného proti inému na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou. Dôvodom, prečo na poisťovateľa prechádza právo, ktoré má poistený proti inému na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou, je postihnutie osoby zodpovednej za škodu aj v tých prípadoch, keď poistený, ktorému bola spôsobená škoda, dostane náhradu od poisťovateľa. Ide o zákonný prechod práva (tzv. subrogačný postih), ku ktorému dochádza bez prejavu vôle účastníkov. Zo znenia § 813 ods. 1 OZ vyplýva prechod práva na náhradu škody vyplatením poistného plnenia bez ohľadu na to, či

možno zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla poškodenému voči škodcovi, vyvodiť z Občianskeho zákonníka alebo akéhokoľvek iného právneho predpisu.

19. V tejto súvislosti už Najvyšší súd SR vyslovil v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/210/2011, že ak škodca nemal v čase dopravnej nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona a poisťovateľ poskytol poškodenému poistné plnenie z titulu havarijného poistenia, poskytnutím tohto plnenia vstúpil poisťovateľ v zmysle § 813 ods. 1 do práv poškodeného na náhradu škody voči škodcovi a vzniklo mu právo na uplatnenie práva na poistné plnenie z garančného fondu spravovaného Slovenskou kanceláriou poisťovateľov.

20. Podľa ust. § 24 ods. 2 písm. b/ ZoPZP poskytuje Slovenská kancelária poisťovateľov z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

21. Podľa odseku 3 má poškodený právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa ods. 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona. Následne odseku 7 má kancelária právo proti tomu kto zodpovedá za škodu podľa ods. 2 písm. a/, b/, f/ a g/ na náhradu toho, čo za neho plnila.

22. Všeobecne možno za ustálený (v literatúre aj judikatúre) považovať záver, že za prevádzkovateľa na účely § 427 považuje subjekt, ktorý má právnu a faktickú možnosť disponovať daným dopravným prostriedkom, pričom takáto dispozícia má dlhodobejšie účelové určenie, pričom nie je vylúčené, aby ako prevádzkovateľ boli určené aj viaceré subjekty, ktorých zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou daného dopravného prostriedku bude solidárna (§ 438 OZ). Škoda je spôsobená viacerými škodcami vtedy, ak protiprávne konanie viacerých osôb viedlo k jej vzniku. Nemusí ísť o aktívne spoločné konanie, pričom zákon nerozlišuje medzi škodcom a účastníkom na delikte. Zodpovednosť každého zo subjektov sa posudzuje samostatne, a to najmä s ohľadom na protiprávnosť jeho správania sa a na príčinnú súvislosť medzi správaním sa, porušením právnej povinnosti a vznikom škody. Aj účastník na protiprávnom konaní inej osoby môže byť považovaný za škodcu v zmysle § 438 OZ. Solidárna zodpovednosť viacerých škodcov sa uplatní bez ohľadu na právny režim ich zodpovednosti (subjektívna alebo objektívna, špeciálna alebo všeobecná skutková podstata zodpovednosti za škodu) a viacerí škodcovia sú zaviazaní spoločne a nerozdielne. Poškodený si tak môže uplatniť náhradu celej škody od ktoréhokoľvek škodcu, bez ohľadu na mieru jeho účasti na delikte a každý zo škodcov je voči poškodenému povinný plniť náhradu škody v plnom rozsahu a nemá možnosť odmietnuť plnenie s poukazom na ostatných škodcov (viac pozri Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. : Občiansky zákonník I, komentár. Praha C. H. Beck 2015 str. 1482).

23. Zodpovednosť prevádzkovateľa, ktorá je aj v tomto prípade daná na základe samotnej existencie kvalifikovanej škodovej udalosti majúcej svoj pôvod v prevádzke, však nevylučuje zodpovednosť vodiča dopravného prostriedku, ktorý spôsobil škodu pri tejto škodovej udalosti zavineným porušením právnej povinnosti podľa § 420 ods. 1 OZ. Pokiaľ ide o vzťah prevádzkovateľa a vodiča ako odlišných subjektov,

ustanovenie § 427 a nasl. OZ upravujúce osobitnú zodpovednosť nie je vo vzťahu k všeobecnej zodpovednosti podľa § 420 OZ ustanovením špeciálnym, ale obe skutkové podstaty stoja vedľa seba. Poškodený tak môže uplatňovať právo na náhradu škody voči prevádzkovateľovi dopravného prostriedku podľa § 427 OZ na základe objektívneho princípu rovnako ako voči vodičovi dopravného prostriedku podľa § 420 OZ na základe zodpovednosti založenej na prezumovanom zavinení.

24. Už z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/54/2009 možno považovať za ustálený záver, že z dikcie ustanovenia § 12 ods. 2 ZoPZP vyplýva, že poisťovateľ má nárok na náhradu poistného plnenia za podmienok uvedených pod písmenami a) až h) nielen proti osobe, ktorá uzavrela s poisťovateľom zmluvu o poistení zodpovednosti, ale aj proti poistenému, ktorý nie je touto osobou. Zákon v citovanom ustanovení teda priznáva poisťovni tzv. postihové právo aj proti iným subjektom, na ktoré sa vzťahuje poistenie zodpovednosti, než je poistník. Poisteným podľa citovaného zákona je teda nielen prevádzkovateľ a ďalšie osoby zodpovedajúce za škodu podľa § 427 a nasl., ale aj osoby zodpovedajúce za škodu za podmienok uvedených v ustanovení § 420, ktorou môže byť napr. aj vodič vozidla.

25. Pre zaujatie právneho záveru zodpovedajúceho účelu zákona je podstatným ustálenie termínu osoby bez poistenia zodpovednosti, pričom všeobecne platí, že za poisteného sa považuje každá osoba, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Výkladom a contrario tak možno definovať osobu bez poistenia zodpovednosti ako takú osobu, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla, na ktorého prevádzku nie je v čase vzniku škodovej udalosti uzavreté poistenie zodpovednosti podľa ZoPZP. S poukazom na vyššie citované judikované závery najvyššieho súdu možno uzavrieť, že takou osobou môže byť ako prevádzkovateľ - vlastník, tak vodič vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená škodová udalosť.

26. Postavenie žalobcu v konaní je osobitným postavením vo vzťahu k takýmto osobám z dôvodu, že ide o jeho postihové právo voči osobám, za ktoré plnil na základe osobitnej právnej úpravy obsiahnutej v § 24 ods. 2 ZoPZP. Dôvodom na vznik práva poškodeného na náhradu škody proti poistnému garančnému fondu je spôsobenie škody nepoisteným motorovým vozidlom a toto právo si môže poškodený uplatniť voči kancelárii za rovnakých podmienok, ako keby uplatnil priamy nárok proti poisťovateľovi.

27. Úmyslom zákonodarcu, formulovaným aj v dôvodovej správe k ZoPZP, bolo, aby sa poistenie vzťahovalo ako na prevádzkovateľa a ďalšie osoby zodpovedajúce podľa § 427 a nasl. OZ, tak i na osoby zodpovedajúce za podmienok ustanovenia § 420 OZ, napríklad vodiča vozidla. Za osobu bez poistenia zodpovednosti je teda nutné považovať toho, kto zodpovedá za škodu spôsobenú podľa ZoPZP a vodič je tak v spore pasívne vecne legitimovaný z dôvodu, že zavinene porušil pravidlá cestnej premávky a v príčinnej súvislosti s uvedeným protiprávnym konaním spôsobil škodu na majetku poškodených, ktorú žalobca uhradil. Keďže škodu spôsobil vozidlom, ku ktorému nebola uzavretá poistná zmluva, je súčasne osobou bez poistenia zodpovednosti, a to bez ohľadu nato, komu prislúchala povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu. Keďže za neho žalobca plnil poškodenému z garančného fondu, má proti nemu z tohto dôvodu právo na náhradu podľa § 24 ods. 7 ZoPZP.

28. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom viedlo k tomu, že tento sa nedostatočne vysporiadal s vykonaným dokazovaním a nevyhodnotil okolnosti súvisiace s právnou úvahou vyslovenou dovolacím súdom, a to aj s ohľadom na existujúcu solidaritu žalovaných a existujúce podmienky postihového práva žalobcu. Keďže takýto postup znamená nesprávne zistenie skutkového stavu odvolacím súdom, je založená povinnosť dovolacieho súdu toto rozhodnutie zrušiť.

29. Pretože odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení uplatneného nároku, je zrejmé, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ OSP je daný. Dovolací súd preto podľa § 243b ods. 2 veta prvá OSP v spojení s ust. § 243b ods. 4 veta
za bodkočiarkou OSP z dôvodu, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nebol dostatočne zistený skutkový stav, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

55.

R O Z H O D N U T I E

Ustanovenie § 105 ods. 5 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoCP“) presne určuje okruh vzťahov, ktoré sa subsidiárne podriaďujú Obchodnému zákonníku. Analogické použitie takéhoto odkazu na iné vzťahy, ktoré v ňom uvedené zákonné podmienky nespĺňajú, je neprípustné.

Pokiaľ neexistuje v ZoCP ako osobitnom predpise (lex specialis) pre určitý okruh vzťahov priamy odkaz na Obchodný zákonník (ako je to v ust. § 105 ZoCP), je potrebné subsidiárne aplikovať všeobecný predpis občianskeho práva, ak je majiteľom účtu cenných papierov fyzická osoba nepodnikateľ.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/42/2015 z 8. júna 2016)

O d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Topoľčany rozsudkom č. k. 4Cb/35/2014-86 zo dňa 21. októbra 2014 zamietol návrh žalobcu na zaplatenie sumy 1 659,70 eur titulom vedenia účtu majiteľa cenných papierov pre žalovaného. Návrh žalobca odôvodnil tým, že služba je spoplatnená a dlžná suma predstavuje nedoplatok za vedenie účtu za rok 2008 v sume 829,85 eura a za rok 2009 v sume 829,85 eura. Žalovaný v konaní rozporoval výšku pohľadávky a tvrdenú platnosť zmluvného vzťahu so žalobcom s poukazom na § 40 ods. 2 a § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj OZ) a zároveň vzniesol námietku premlčania, keďže vzťah medzi účastníkmi je potrebné posudzovať podľa Občianskeho zákonníka a pred podaním návrhu uplynula zákonná trojročná premlčacia doba. Súd prvého stupňa právne vec odôvodnil ustanovením § 99 ods. 1, ods. 3 písm. b/ a c/ a ods. 8 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch (ďalej aj ZoCP) z ktorých vyplýva, že centrálny depozitár eviduje majiteľov zaknihovaných cenných papierov na účtoch majiteľov a údaje o cenných papieroch na klientskych účtoch členov v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a eviduje zmeny na účtoch majiteľov v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a na klientskych účtoch členov, pričom tieto činnosti vykonáva centrálny depozitár za odplatu, ak zákon neustanovuje inak. Podľa § 105 ods. 5 ZoCP sa právne vzťahy medzi členom, ktorému bol účet majiteľa zriadený, a centrálnym depozitárom a právny vzťah medzi členom a majiteľom takéhoto účtu spravujú týmto zákonom a Obchodným zákonníkom (ďalej aj ObZ). Súd prvého stupňa dospel k záveru, že návrh je podaný dôvodne, pretože medzi účastníkmi existuje záväzkový vzťah podľa ZoCP, podľa ktorého žalobca vedie žalovanému odplatne účet majiteľa cenných papierov. Súd prvého stupňa vyhodnotil vzťah podľa zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a § 52 a nasl. OZ ako spotrebiteľský. S poukazom na ust. § 52 ods. 2 veta tretia OZ uzavrel, že musí v tomto prípade prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, teda aj napriek ust. § 105 ods. 5 ZoCP, podľa ktorého sa právne vzťahy medzi centrálnym depozitárom a majiteľom účtu spravujú týmto zákonom a Obchodným zákonníkom. Keďže žalovaný vzniesol námietku premlčania, súd návrh na zaplatenie sumy 1 659,70 eura vzhľadom na uplynutie trojročnej premlčacej doby zamietol.

2. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Nitre ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 23. apríla 2015 č. k. 26Cob/10/2015-107 podľa ust. § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Poukázal na odôvodnenie a závery uvedené v prvostupňovom rozhodnutí a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa správne vyhodnotil skutkový stav, keď právny vzťah medzi účastníkmi konania vyhodnotil ako spotrebiteľský a aplikoval trojročnú premlčaciu dobu podľa Občianskeho zákonníka, avšak odvolací súd korigoval právne závery pri posúdení vzťahu samotného. Dospel k záveru, že ustanovenia Obchodného zákonníka nemožno aplikovať z dôvodu absencie ustanovenia, ktoré by daný vzťah podriaďovalo pod ustanovenia Obchodného zákonníka tak, ako to vyplýva z ust. § 105 ods. 5 ZoCP. Toto ustanovenie odkazuje na Obchodný zákonník len pre vzťahy medzi členom a centrálnym depozitárom a vzťahy medzi členom a majiteľom účtu. Odvolací súd neprijal argumentáciu žalobcu, že aj vzťah medzi centrálnym depozitárom a majiteľom účtu je potrebné podriaďovať pod úpravu Obchodného zákonníka, nakoľko takáto skutočnosť zo zákona nevyplýva. Podľa odvolacieho súdu ani z ust. § 261 ods. 6 písm. c/ ObZ nemožno vyvodiť záver, že ide o absolútny obchod, keďže ide o záväzkový vzťah z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov. Medzi účastníkmi existuje síce záväzkový vzťah upravený zákonom o cenných papieroch, avšak nejde o vzťah, ktorý by vznikol na základe odplatných zmlúv, ktoré sú ako zmluvy definované v ust. § 30 a nasl. ZoCP. Keďže nejde o vzťah založený na zmluve medzi účastníkmi konania, ale o vzťah, ktorý vznikol zo zákona, nie je možná aplikácia ustanovení Obchodného zákonníka. V závere upresnil, že konštatovanie, že medzi účastníkmi nejde o vzťah založený na základe zmluvy, ale o vzťah vzniknutý zo zákona, sa vzťahuje na nesprávnu argumentáciu súdu prvého stupňa, keď daný vzťah posúdil ako spotrebiteľsko-právny vzťah. Na tento vzťah nemožno použiť ustanovenia o zmluvách s ohľadom na neexistenciu zmluvného vzťahu medzi účastníkmi. Keďže je správny záver súdu prvého stupňa, spočívajúci v tvrdení, že na daný vzťah sa aplikujú ustanovenia Občianskeho zákonníka a tieto sa aplikujú aj v časti týkajúcej sa premlčania nárokov a súd prvého stupňa vyhodnotil vznesenú námietku premlčania, ktorá bola prekážkou priznania uplatneného nároku, správne, odvolací súd jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dovolateľ zdôraznil, že podstatou sporu je vyhodnotenie otázky premlčania inak v konaní dôvodne vzneseného nároku. Podľa dovolateľa súdy nižších stupňov odôvodnili svoje právne závery o trojročnej dĺžke premlčacej doby aplikovanej podľa Občianskeho zákonníka, neprípustnou retroaktívnou aplikáciou právnych noriem, ktoré nadobudli účinnosť až v priebehu súdneho konania bez toho, aby takéto popretie základných princípov právneho štátu odôvodnili. Žalobca podal žalobný návrh dňa 22.02.2013 na sumu 829,85 eur, ktorú dňa 06.11.2013 upravil na 1 659,70 eur. Návrh je dôvodný ako nárok žalobcu na zaplatenie poplatku za vedenie účtu majiteľa cenných papierov za rok 2008 a 2009 (služba „CD55 – vedenie účtu majiteľa"). Cena služby je určená v Cenníku Centrálneho depozitára cenných papierov SR, a. s.

4. Dovolateľ s poukazom na potrebu dostatočného a presvedčivého odôvodnenia rozsudku podľa § 157 O. s. p. považuje odôvodnenie rozhodnutí oboch súdov nižšieho stupňa za nepreskúmateľné s tým, že takéto

nedostatočné odôvodnenie zakladá prípustnosť dovolania (s poukazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 261/06 a uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/201/2009 (R 36/2010).

5. Dovolateľ za vadu vedúcu k naplneniu predpokladu odňatia možnosti konať pred súdom ako dôvodu zakladajúceho prípustnosť dovolania považuje odklon konajúcich súdov od stabilizovanej súdnej praxe (s poukazom na rozsudok OS Partizánske zo dňa 07. 01. 2014, sp. zn. 3C/117/2013).

6. Žalobca v dovolaní ďalej zopakoval svoju právnu argumentáciu predloženú v súdnom konaní, z ktorej vyplýva, že podľa jeho názoru právny vzťah účastníkov konania je potrebné posudzovať podľa ustanovení ZoCP a otázkach týmto právnym predpisom neupravených ustanoveniami Obchodného zákonníka, a to najmä z dôvodu, že: žalovaný nemôže vo vzťahu k žalobcovi vystupovať ako spotrebiteľ vo vzťahu k dodávateľovi, nakoľko tu nie sú naplnené pojmové znaky legálnej definície spotrebiteľa; kogentná právna úprava ZoCP a Obchodného zákonníka subsumuje právny vzťah účastníkov konania pod normy Obchodného zákonníka, a to aj v prípadoch, kedy je majiteľom účtu fyzická osoba nepodnikateľ; v doterajších súdnych konaniach žalobcu s rovnakým skutkovým základom súdy posudzovali vzťahy účastníkov konania ako obchodnoprávne vzťahy, na základe čoho žalobca legitímne očakával, že aj v tomto súdnom konaní budú súdy posudzovať totožné právne otázky totožným spôsobom a rešpektovať tak princíp právnej istoty.

7. Dovolateľ namietal, že v rozsudku prvostupňového súdu sa uvádza odkaz na ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka a odvolací súd sa celom rozsahu stotožnil s takýmto právnym názorom prvostupňového súdu. Definíciou obsiahnutou v ust. § 2 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do dňa 30.04.2014 sa spotrebiteľ definoval ako fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá nakupuje výrobky alebo používa služby pre osobnú potrebu alebo pre potrebu príslušníkov svojej domácnosti. Túto definíciu konajúce súdy nevzali do úvahy a vychádzali výlučne z definície obsiahnutej v Občianskom zákonníku, čo dovolateľ považuje za nesprávne. Pojmové znaky spotrebiteľa mal súd skúmať v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa ako lex specialis a z tejto úvahy dovolateľ vyvodil, že keďže žiadny subjekt nemá zriadený účet majiteľa cenných papierov za účelom priamej osobnej spotreby pre seba či príslušníkov svojej domácnosti, nemôže napĺňať pojmové znaky spotrebiteľa. Ustanovenie § 52 ods. 2 OZ s účinnosťou odo dňa 13.06.2014 zakotvilo do právneho poriadku Slovenskej republiky právnu úpravu, podľa ktorej sa v spotrebiteľských právnych vzťahoch má aplikovať právna úprava Občianskeho zákonníka, a to aj v prípadoch, kedy by sa inak aplikovali normy obchodného práva, avšak na právny vzťah, ktorý je predmetom konania, toto ustanovenie nemožno použiť, keďže takýto postup by bol retroaktívnym použitím právnej normy. Dovolateľ za správny považuje záver, že právne vzťahy majiteľa účtu cenných papierov sú osobitne upravené v ZoCP a Obchodnom zákonníku, a to v ustanoveniach § 105 ZoCP a § 261 ods. 6 písm. c/ Obchodného zákonníka, na ktoré dovolateľ konzistentne poukazoval v celom priebehu súdneho konania. Vo vzťahu k posudzovaniu právneho režimu zmluvného vzťahu týkajúceho sa vedenia účtu majiteľa cenných papierov je potrebné Občiansky zákonník považovať za lex generalis a ZoCP a Obchodný zákonník za lex specialis a v tejto súvsťažnosti danú normu interpretovať, pričom sa konajúce súdy týmto spôsobom výkladu vôbec nezaoberali. V súvislosti s tvrdením o neprípustnej retroaktívnej aplikácii ust. § 52 ods. 2 OZ uviedol,

že pri právnych vzťahoch vzniknutých pred 13. júnom 2014 sa na vznik a právne nároky z nich plynúce použijú ustanovenia predpisov účinných do 12. júna 2014.

8. Dovolateľ prípustnosť dovolania vidí v tom, že prvostupňový aj odvolací súd v konaní aplikovali právnu úpravu, ktorá nadobudla účinnosť až v priebehu tohto súdneho konania, čím porušili zásadu zákazu pravej retroaktivity a spôsobili rozpor s princípom právnej istoty a porušili právo žalobcu legitímne očakávať a predvídať rozhodnutie súdu v jeho veci. Tým založili porušenie práva navrhovateľa na spravodlivý súdny proces podľa č. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a odňali mu možnosť konať pred súdom. Konajúce súdy posudzovali právny nárok, resp. jeho premlčanie, podľa právnych noriem Občianskeho zákonníka, čím postupovali zásadne odlišným spôsobom, ako postupovali doteraz súdy v skutkovo obdobných prípadoch pri posudzovaní rovnakých právnych nárokov, čo nezdôvodnili a argumentáciou žalobcu sa nezaoberali, čím porušili právo žalobcu na spravodlivé súdne konanie, a tým mu odňali možnosť konať pred súdom. Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu aj súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

9. Žalovaný k dovolaniu uviedol, že s rozhodnutiami súdov nižšieho stupňa sa stotožňuje a považuje ich za vecne a právne správne. Zdôraznil neexistenciu záväzkového vzťahu medzi účastníkmi konania s tým, že jediným možným vyhodnotením takéhoto vzťahu je subsidiárne použitie Občianskeho zákonníka. Dovolanie navrhol zamietnuť.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, iba ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p.

11. Žalobca existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a písm. g/ O. s. p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že tvrdil existenciu vady podľa § 237 O. s. p. ods. 1 písm. f/ O. s. p., a to odňatie možnosti konať pred súdom z dôvodu, že súdy nižšieho stupňa
    - rozhodli prekvapivo, lebo sa nevysporiadali s existujúcou konštantnou judikatúrou, čím narušili princíp právnej istoty,
    - nesprávne vyhodnotili povahu žalovaného ako spotrebiteľa a použili retroaktívne právnu úpravu obsiahnutú v ust. § 52 ods. 2 OZ,
    - nedostatočne svoje rozhodnutia odôvodnili a tieto sú nepreskúmateľné.

12. Dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či žalobcovi bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237ods. 1 písm. f) O. s. p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnemu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

13.1. K námietke rozporu s konštantnou judikatúrou K povahe judikatúry ako prameňa práva uvádza Prusák, že "*judikáty nie sú prameňmi práva de iure, ale iba de facto. Často možno vlastne hovoriť o sudcovskej tvorbe práva, prípadne o dotváraní práva judikatúrou. Rozhodnutia a stanoviská najvyšších všeobecných súdov nie sú ani u nás všeobecne záväzné, ale fakticky zaväzujú. Nižšie súdy ich vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektujú a ich existenciu dokonca vítajú, pretože im pomáha preklenúť medzery v zákonoch a vyrovnať sa s novými situáciami*" (Prusák, J.: Teória práva, VOPFUK, Bratislava, 1997, s. 198).

13.2. Judikatúra prijatá najvyšším súdom sa potom nepochybne stáva prameňom práva a je možné jej priznať aj právnu záväznosť. Je obvyklé, že právna argumentácia okrem poukazu na znenie právneho predpisu, v ktorom má určité právo oporu a je z neho vyvodený nárok uplatnený pred súdom, veľmi dôrazne poukazuje na existujúce súdne rozhodnutia a na výklad práva spôsobom v nich už použitým, teda na interpretáciu práva s oporou v predvídateľnosti práva založenej na určitom spôsobe ustáleného výkladu práva súdmi. K tomu ústavný súd v náleze IV. ÚS 49/06 vyslovene uvádza, že rozhodnutia všeobecných súdov vo veci samej nezaväzujú ostatných sudcov rozhodnúť analogicky v podobných prípadoch, taká situácia, keď súdy v druhovo rovnakej veci rozhodujú protichodným spôsobom, podkopáva efektivitu fungovania systému spravodlivosti a neguje jeho elementárny princíp a základný predpoklad, ktorým je požiadavka, aby sa o rovnakých veciach rozhodovalo rovnakým spôsobom. Podľa ústavného súdu tak diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (napr. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj z citovaných záverov ústavného súdu možno dovodiť, že judikatúra najvyššieho súdu má v právnom systéme výnimočnú úlohu a jej tvorbe je potrebné venovať patričnú pozornosť.

13.3. Vo svojej dovolacej námietke odkazuje však dovolateľ na „judikatúru", ktorou má byť *rozhodnutie jedného okresného súdu* (OS Partizánske zo dňa 07.01.2014, sp. zn. 3C/117/2013), teda o narušení právnej istoty nemožno hovoriť.

13.4. Právna argumentácia dovolateľa navodzuje dojem, že súd „prelomil" ustálenú judikatúru bez dostatočného odôvodnenia, a teda jeho rozhodnutie trpí vadou, ktorá zakladá prípustnosť dovolania. Právna argumentácia poukazom na tzv. ustálenú alebo konštantnú judikatúru však musí spočívať na skutočne ustálenej judikatúre, teda na dostatočne všeobecných rozhodnutiach, ktoré sa bez výhrad na prejednávanú vec môžu a majú aplikovať.

13.5. Za ustálenú judikatúru pre účely jej záväznosti a potreby odôvodnenia odchýlenia sa od takéhoto záväzného názoru najvyššieho súdu má významnú hodnotu aj to, či bolo takéto rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, teda bolo odsúhlasené príslušným kolégiom, pripomienkované predpokladaným spôsobom a je tak považované za súčasť ustálenej judikatúry v obdobných veciach.

13.6. Pokiaľ rozhodnutie publikované nebolo, o jeho judikatórnej záväznosti možno hovoriť, až pokiaľ v ňom formulovaný právny názor bol opakovane potvrdený najvyšším súdom, kedy ide skutočne o ustálenú judikatúru,

teda o názor najvyššieho súdu, nie iba o názor jedného senátu (Bobek M., Kühn Z. a kol.: Judikatura a právní argumentace. 2. vydanie. Auditorium Praha 2013, str. 112). Avšak v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu doposiaľ otázka premlčania tak, ako vyplýva z povahy preskúmavanej veci, riešená nebola, teda o narušení právnej istoty vedúcej k odňatiu práva účastníka konať pred súdom nemožno hovoriť.

14.1. K námietke aplikácie zakázanej pravej retroaktivity Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, akým spôsobom sa ich vzťah vyvíjal s ohľadom na povinnosť žalobu viesť účet a skutočnosť, že účet v prospech žalovaného bol žalobcom vedený. Z obsahu spisu vyplýva, že 25.04.1993 bol pôvodne Strediskom cenných papierov SR, a. s., zriadený účet majiteľa cenných papierov č. ú. X. vedený na meno žalovaného na základe evidencie cenných papierov. Tento právny vzťah vznikol podľa ust. § 56 zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch. Stredisko zriadilo účet majiteľa pre žalovaného z dôvodu, že sa stal majiteľom zaknihovaných cenných papierov na základe privatizácie. Žalobca eviduje zaknihované cenné papiere na základe ust. § 99 a § 105 ZoCP, pričom v čase zriadenia účtu majiteľa cenných papierov sa podľa platnej legislatívy nevyžadovala písomná forma uzavretia zmluvy. Samotný žalobca vo svojich vyjadreniach (čl. 38) uvádza, že právny vzťah medzi účastníkmi vyplýva priamo zo zákona na základe evidencie zaknihovaných cenných papierov. V rokoch 2008 a 2009 (za ktoré žiada žalobca poplatok za vedenie účtu) viedol žalobca žalovanému účet č. X., pričom zmena číselného označenia účtu vznikla v dôsledku zmeny ZoCP zákonom č. 209/2007 Z. z. v ust. § 173g ZoCP. Toto ustanovenie uložilo žalobcovi povinnosť upraviť spôsob vedenia účtov a zvoliť si medzi dvoma spôsobmi, pričom žalobca sa rozhodol, že bude postupovať podľa ust. § 164a ods. 4 ZoCP, podľa ktorého je oprávnený z dôvodu potreby vykonania úprav v systéme pre technické spracovanie údajov centrálneho depozitára, zriadiť majiteľovi účtu zriadeného podľa doterajších predpisov účet majiteľa podľa § 105 a presunúť cenné papiere z účtu zriadeného podľa doterajších predpisov na účet majiteľa podľa § 105 aj bez žiadosti, pričom je povinný vykonať túto činnosť bezodplatne. Túto činnosť je centrálny depozitár oprávnený vykonať, len ak je spôsob a postup tejto činnosti upravený v prevádzkovom poriadku, čo bolo splnené.

14.2. S námietkou dovolateľa, že postavenie žalovaného možno skúmať výlučne v intenciách zákona o ochrane spotrebiteľa a že takýto status žalovaný nepožíva a postup súdu, ktorý retroaktívne použil výklad odkazom na ust. § 52 ods. 2 OZ, sa dovolací súd nestotožnil.

14.3. Dovolací súd konštatuje, že určenie povahy subjektu ako spotrebiteľa, ktorému žalobca účet vedie, nebolo v zásade potrebné, ako správne ustálil odvolací súd (k čomu bol oprávnený, keďže rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil s korekciou právnej úvahy o existencii resp. neexistencii záväzkového vzťahu medzi účastníkmi). Je medzi účastníkmi nesporné, že žalobca vedie v zmysle zákona o cenných papieroch žalovanému ako fyzickej osobe nepodnikateľovi účet majiteľa cenných papierov, pričom službu poskytuje v zmysle § 99 ods. 8 ZoCP za odplatu v súlade s Cenníkom.

14.4. Podľa § 105 ods. 5 ZoCP právne vzťahy medzi *členom*, ktorému bol účet zriadený a centrálnym depozitárom a právny vzťah medzi členom a majiteľom takéhoto účtu sa spravujú týmto zákonom a Obchodným zákonníkom.

14.5. Podľa § 104 ods. 1 ZoCP *členom* môže byť:

a) obchodník s cennými papiermi, ktorý je oprávnený poskytovať investičné služby podľa § 6 ods. 1 písm. a/, b/ alebo d/ a pri ich poskytovaní je oprávnený nakladať s peňažnými prostriedkami alebo finančnými nástrojmi klienta,

b) zahraničný obchodník s cennými papiermi s povolením podľa § 54, ktorý je oprávnený poskytovať investičné služby na území Slovenskej republiky v rozsahu podľa § 6 ods. 1 písm. a/, b/ alebo d/ a pri ich poskytovaní je oprávnený nakladať s peňažnými prostriedkami alebo finančnými nástrojmi klienta,

c) zahraničný obchodník s cennými papiermi so sídlom v členskom štáte za rovnakých podmienok ako obchodník s cennými papiermi so sídlom v Slovenskej republike,

d) Národná banka Slovenska,

e) iný centrálny depozitár,

f) zahraničná právnická osoba s obdobným predmetom činnosti ako centrálny depozitár.

14.6. Ustanovenie § 104 ods. 1 ZoCP je jednoznačným a taxatívnym vymedzením subjektov, ktoré je možné považovať pre účely zákona za členov, ktorým bol účet zriadený. Je zrejmé, že žalovaný ním nemôže byť.

14.7. Odvolací súd tak vzťah medzi účastníkmi správne vyhodnotil, a nie prekvapivo, keďže túto skutočnosť vníma aj samotný žalobca (vo svojom vyjadrení zo dňa 18. 09. 2014 na čl. 39 výslovne uvádza: *Napriek absencii výslovného zákonného určenia rozhodného predpisu, ktorým sa spravujú vzťahy súvisiace s vedením účtu majiteľa medzi CDCP a klientmi, ak tento klient nie je členom, máme za to, že tieto vzťahy a spravujú ZoCP a v neupravených otázkach Obchodným zákonníkom.*), a ustálil, že v prejednávanej veci sa jedná o záväzok zo vzťahu majiteľa účtu a žalobcu, a nie o záväzok zo vzťahu uvedenom v § 105 ods. 5 ZoCP. Keďže ustanovenie § 105 ods. 5 presne určuje okruh vzťahov, ktoré sa subsidiárne podriaďujú Obchodnému zákonníku, nie je prípustné analogické použitie takéhoto odkazu na vzťahy, ktoré podmienky určené zákonom nespĺňajú.

14.8. Z povahy záväzku, ktorý nespĺňa podmienky relatívneho ani absolútneho obchodného záväzkového vzťahu podľa ust. § 261 ods. 1 až 3 resp. § 261 ods. 6 písm. c/ Obchodného zákonníka, keďže nevznikol na základe zmluvy, ale zo zákona, ako aj z povahy žalovaného ako subjektu bez podnikateľského charakteru vyplýva, že na daný vzťah nemožno aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka. Všeobecné súdy tak správne situáciu vyhodnotili bez toho, aby dovolací súd v ich hodnotení vzhliadol prvok prekvapivosti, arbitrárnosti či zakázanej retroaktivity. Pokiaľ neexistuje v osobitnom predpise pre určitý okruh vzťahov priamy odkaz na právny predpis (ako je to v ust. § 105 ZoCP), je potrebné subsidiárne aplikovať všeobecný predpis občianskeho práva, teda výlučne Občiansky zákonník. Subsidiarita osobitného predpisu obchodného práva je použiteľná len pre prípady priameho legislatívneho odkazu.

15. Po preskúmaní veci z hľadiska, či konanie odvolacieho súdu je reálne postihnuté vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., dovolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa aj odvolací súd postupovali procesne správne, vykonávané dokazovanie bolo dôsledkom návrhov účastníkov konania a pokiaľ súd nevykonal ďalšie dokazovanie, bolo to výlučne na jeho úvahe s ohľadom na závery, ktoré z už vykonaného dokazovania postačovali

pre rozhodnutie vo veci samej.

16. Pokiaľ dovolateľ namieta, že súdy rozhodli bez úplných skutkových podkladov, prípadne že zistené skutočnosti nesprávne vyhodnotili alebo že dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a tieto po právnej stránke nesprávne posúdili, ide o námietky, ktoré ani v prípade, že by boli opodstatnené (dovolací súd sa ich dôvodnosťou nezaoberal) by nenasvedčovali o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 O. s. p. zakladajúcej prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

17.1. Námietka nepreskúmateľnosti rozhodnutí nižšieho stupňa V súvislosti s dovolateľom tvrdenou nepreskúmateľnosťou rozhodnutia vedúcou k zmätočnosti rozhodnutia dovolací súd poukazuje na Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 03. 12. 2015 č. 2/2016 (publikované v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 1/2016), od ktorého nemá konajúci senát v preskúmavanej veci dôvod odkloniť sa. Podľa stanoviska *nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku*.

17.2. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia má z hľadiska prípustnosti dovolania právne následky vysvetlené najvyšším súdom už v judikáte R 111/1998. Účelom vyššie citovaného stanoviska je nielen zjednotiť rozhodovanie občianskoprávnych senátov najvyššieho súdu, ale aj zabrániť tomu, aby zo strany účastníkov konania (ich právnych zástupcov) nedochádzalo k zneužívaniu inštitútu dovolania na účely, ktoré nezodpovedajú zákonu, a aby už najvyšší súd v budúcnosti nebol účastníkmi občianskeho súdneho konania považovaný za akúsi tretiu inštanciu, ale za právne a fakticky mimoriadny opravný súd tak, ako to napokon vyplýva z ustanovenia § 236 O. s. p.

17.3. Samotné stanovisko pripúšťa, že celkom výnimočne sa v praxi môže vyskytnúť prípad, v ktorom písomné vyhotovenie rozhodnutia nebude obsahovať ani len zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. V súlade s právnymi závermi vyjadrenými v rozhodnutiach ESĽP môže však o takýto výnimočný prípad ísť len vtedy, keď nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia vykazuje znaky (až) vady „najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém" alebo vady „zásadnej, hrubej a podstatnej", prípadne ak sa zrušením napadnutého rozhodnutia má dosiahnuť náprava „justičného omylu". Len v takomto výnimočnom prípade môže uvedená okolnosť zakladať prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., lebo len takto charakterizovaný nedostatok odôvodnenia rozhodnutia môže intenzitou svojich právnych dôsledkov prekročiť rámec tzv. inej vady, v tomto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku neuvedenej.

17.4. V prejednávanej veci, kedy sa súdy nižších stupňov vo svojich rozhodnutiach vyjadrili k dokazovaniu vykonanému za účelom osvetlenia skutkových okolností prejednávanej veci, z vykonaného dokazovania vyvodili príslušné závery, tieto aj právne ustálili a dostatočne odôvodnili, nemožno hovoriť o excese z povinnosti odôvodniť dostatočne svoje rozhodnutie za účelom založenia prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

18. Keďže prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania (z procesných dôvodov) sa nezaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

56.

R O Z H O D N U T I E

Kto osvedčí akcionárske práva počas konania o zrušenie akciovej spoločnosti a požiada o pripustenie do tohto konania, splnil predpoklad na pribratie do konania ako jeho účastník.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/52/2015 z 20. septembra 2016)

O d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozhodnutím z 22. januára 2014 č. k. 6Cbr/211/2013-69 zrušil bez likvidácie postupom podľa ust. § 68 ods. 6 písm. b/ a g/ zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Obchodný zákonník“) obchodnú spoločnosť Š., a. s. (ďalej aj „obchodná spoločnosť“). Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súdu prvej inštancie bol dňa 23. augusta 2013 doručený podnet právneho zástupcu obchodnej spoločnosti na jej zrušenie z dôvodu, že spoločnosť stratila oprávnenie na podnikanie a nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, ako aj z dôvodu, že spoločnosť dostala výpoveď z nájmu nehnuteľnosti nachádzajúcej sa na ulici S., čím nespĺňa predpoklady v zmysle ust. § 2 ods. 3 Obchodného zákonníka, keďže nevie preukázať užívacie právo k danej nehnuteľnosti.

2. Konanie o zrušení obchodnej spoločnosti bolo začaté uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 6Cbr/211/2013-23 z 28. augusta 2013. V súlade s ust. § 68 ods. 10 Obchodného zákonníka, súd prvej inštancie zverejnil v Obchodnom vestníku oznámenie, že sa vedie konanie o zrušení obchodnej spoločnosti Š., a. s. bez likvidácie. Oznámenie bolo publikované v Obchodnom vestníku dňa 21. októbra 2013 pod číslom 203/2013, pričom zákonná trojmesačná lehota na odstránenie dôvodov zrušenia spoločnosti uplynula dňa 21. januára 2014. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného šetrenia preukázané, že obchodná spoločnosť nevlastní žiaden hnuteľný alebo nehnuteľný majetok. Nakoľko obchodná spoločnosť dôvody jej zrušenia podľa ust. § 68 ods. 10 Obchodného zákonníka v stanovenej lehote neodstránila, súd rozhodol o jej zrušení bez likvidácie s tým, že po právoplatnosti tohto uznesenia vykoná výmaz spoločnosti z obchodného registra. Obchodná spoločnosť bola z obchodného registra vymazaná dňa 19. februára 2014.

3. Na základe žiadosti akcionárov spoločnosti, Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 9. júna 2014 č. k. 6Cbr/2011/2013-85 rozhodol o pribratí účastníkov M. Ď., J. K., A. K. a I. K. do konania o zrušení obchodnej spoločnosti, čo odôvodnil tým, že v obchodnom registri bolo zistené, že akcionármi spoločnosti boli aj nebohí J. K. a M. Ď. Z osvedčenia o dedičstve vydanom JUDr. Š. D., notárom ako súdnym komisárom pod č. 4D/740/06, Dnot 199/06, ktoré nadobudlo účinky právoplatného dedičského rozhodnutia dňa 27. mája 2010, vyplýva, že akcionármi spoločnosti Š., a. s. sa stali J. K., A. K. a I. K. Uznesenie o pribratí týchto osôb do konania bolo účinne doručené ich právnemu zástupcovi dňa 12. júna 2014.

4. Dňa 27. júna 2014 bolo súdu prvej inštancie doručené odvolanie J. K., A. K. a I. K. (ďalej aj „odvolatelia“) proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 6Cbr/2011/2013-69 z 22. januára 2014.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 30. októbra 2014 č. k. 43Cob/435/2014-96 odvolanie odvolateľov odmietol. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že odvolaciemu súdu bolo z obsahu spisového materiálu zrejmé, že dňa 22. mája 2014 odvolatelia doručili súdu prvej inštancie žiadosť o odstránenie nesprávne vyznačenej doložky právoplatnosti na uznesení Okresného súdu Banská Bystrica z 22. januára 2014 č. k. 6Cbr/2011/2013-69, spolu so žiadosťou o pribratie účastníkov do konania a žiadosťou o ustanovenie opatrovníka spoločnosti Š., a. s. pre dané konanie. Doložka právoplatnosti vyznačená na napadnutom uznesení dňom 12. február 2014 bola podľa odvolateľov vyznačená nesprávne práve z dôvodu, že súd nekonal so známymi akcionármi spoločnosti ako s účastníkmi konania a zároveň uznesenie účinne nedoručil obchodnej spoločnosti, pretože spoločnosť nemá od roku 2009 žiadneho člena predstavenstva a ani žiadneho člena dozornej rady, ktorým by mohlo byť vyššie uvedené uznesenie doručené, resp. ktorí by mohli splnomocniť inú osobu na zastupovanie zapísanej spoločnosti. Uvedené vyplýva z uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 26Exre/110/2007-261, Sa 664/S, rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 7Cb/141/2007-359 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/221/2011, ktoré nadobudli právoplatnosť dňa 30. júla 2012, a rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 7Cb/235/2010-229 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 41Cob/267/2011, ktoré nadobudli právoplatnosť dňa 29. novembra 2012.

6. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že už v čase podania odvolania bola obchodná spoločnosť z obchodného registra vymazaná a musel tak najskôr zhodnotiť otázku subjektivity obchodnej spoločnosti. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1ObdoV/101/2005 konštatoval, že výmaz spoločnosti z obchodného registra je možné vykonať iba na základe právoplatného rozhodnutia o zrušení spoločnosti, pretože výmaz obchodnej spoločnosti na základe rozhodnutia, ktoré nenadobudlo právoplatnosť, je právne neúčinný a z hľadiska právnej subjektivity spoločnosti naň treba hľadieť, ako keby k výmazu nebolo došlo. O právoplatnosť rozhodnutia musí ísť vo formálnom a materiálnom zmysle slova, samotné vyznačenie právoplatnosti na rozhodnutí nemôže založiť jeho právoplatnosť.

7. Odvolací súd preto najskôr preskúmal správnosť procesu zrušenia zapísanej spoločnosti, aby zistil, či odvolanie bolo podané v konaní, ktoré doposiaľ nebolo právoplatne skončené. Konštatoval, že k zrušeniu spoločnosti došlo rozhodnutím súdu ex officio na základe podnetu, ktorý môže podať akákoľvek osoba bez ohľadu na to, či je alebo nie je riadnym štatutárnym orgánom spoločnosti. Súd prvej inštancie mal riadne osvedčené, že obchodná spoločnosť nespĺňa podmienky nevyhnutné pre existenciu obchodnej spoločnosti, ako je získanie oprávnenia na podnikanie a povinnosť preukázať, že má k nehnuteľnosti, ktorej adresa je ako sídlo zapísanej spoločnosti uvedená v obchodnom registri, vlastnícke právo alebo užívacie právo, alebo súhlas vlastníka nehnuteľnosti. Obchodná spoločnosť nemá od roku 2009

zvolených členov štatutárneho orgánu a dozornej rady, čo je v zmysle ust. § 68 ods. 6 písm. a/ Obchodného zákonníka ďalší z dôvodov na zrušenie obchodnej spoločnosti, i keď tento v priebehu konania o zrušenie spoločnosti registrovým súdom zistený a preverovaný nebol. Registrový súd doručil zapísanej spoločnosti na adresu, uvedenú ako adresa sídla, výzvu na odstránenie nedostatkov a zároveň vykonal zisťovanie majetku spoločnosti. Následne zverejnil v Obchodnom vestníku č. 203/2013 oznámenie, že sa vedie konanie o zrušení spoločnosti bez likvidácie podľa ust. § 68 ods. 9 Obchodného zákonníka a uviedol, že rozhodnutie o zrušení spoločnosti bez likvidácie môže súd vydať až po uplynutí troch mesiacov od zverejnenia oznámenia. Odvolací súd uviedol, že takáto zákonná trojmesačná lehota bola ustanovená práve pre situácie, kedy osoby, ktoré majú právny záujem na zachovaní existencie spoločnosti, majú možnosť zistiť, že konanie o zrušení spoločnosti prebieha, a majú časový priestor podniknúť príslušné právne kroky na odvrátenie prípadného neželaného následku zrušenia spoločnosti a následného výmazu spoločnosti.

8. Odvolací súd napokon konštatoval, že v konaní o zrušenie zapísanej akciovej spoločnosti je účastníkom konania samotná zapísaná spoločnosť, nie jej akcionári, keďže okruh akcionárov (na rozdiel od okruhu spoločníkov v iných obchodných spoločnostiach) nie je uvedený na výpise z obchodného registra a registrový súd nemá povinnosť zisťovať totožnosť spoločníkov (akcionárov) a týmto doručovať rozhodnutia. S poukazom na tretiu definíciu účastníctva tak v prípade záujmu vstúpiť do konania musí prísť iniciatíva od osoby, ktorá na tom preukáže právny záujem. Podľa názoru odvolacieho súdu, registrový súd môže pribrať do konania akcionára, pokiaľ však akcionár nevyužil v priebehu konania o zrušenie akciovej spoločnosti právo požiadať o pribratie do konania, registrový súd koná iba s účastníkom konania, ktorým je zapísaná obchodná spoločnosť. Pri hodnotení správnosti doručenia odvolací súd uviedol, že rozhodnutie o zrušení spoločnosti bolo doručené na adresu sídla zapísanej spoločnosti a tam bolo prevzaté. Podľa odvolacieho súdu, žiadna procesná právna norma neviaže účinok doručenia rozhodnutia súdu na ustanovenie orgánov spoločnosti zapísanej osoby a s poukazom na ust. § 48 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku platného do 30. júna 2016 (ďalej aj „OSP“) v spojení s ust. § 15 Obchodného zákonníka dospel k záveru, že zásielku môže prevziať akákoľvek poverená osoba a nemusí to byť len štatutárny orgán s tým, že pokiaľ by obchodná spoločnosť nepreberala zásielky, súd by aj tak použil fikciu doručenia podľa ust. § 48 ods. 2 OSP a zásielku by považoval za doručenú.

9. Odvolací súd tiež konštatoval, že vzal na vedomie rozhodnutia všeobecných súdov, podľa ktorých boli uznesenia prijímané na valných zhromaždeniach spoločnosti Š., a. s., konaných dňa 25. mája 2007 a dňa 15. júla 2010, vyhlásené za neplatné, čím odvolatelia preukazovali, že štatutárny orgán akciovej spoločnosti nemohol byť týmito rozhodnutiami valných zhromaždení kreovaný. K tomu uviedol, že z predložených rozhodnutí nevyplýva automaticky skutočnosť, že aktuálne zapísaní členovia štatutárneho orgánu do neho nemohli byť riadnym spôsobom ustanovení na valnom zhromaždení, ktoré sa mohlo konať neskôr. Zároveň však (protichodne k úvahe o možnej existencii riadne zvolených členoch štatutárneho orgánu; pozn. dovolacieho súdu) odvolací súd konštatuje, že odvolatelia by aj tak rozhodnutie registrového súdu pri neexistencii riadne zvolených orgánov nezvrátili, keďže skutočnosť,

že obchodná spoločnosť nemá ustanovených členov štatutárneho orgánu a dozornej rady, je iba ďalším dôvodom na jej zrušenie podľa ust. § 68 ods. 6 písm. a/ Obchodného zákonníka.

10. Odvolací súd tak uzavrel, že pokiaľ registrový súd rozhodol o zrušení spoločnosti dňa 22. januára 2014 (t. j. po uplynutí 3-mesačnej lehoty od zverejnenia konania o zrušení spoločnosti v Obchodnom vestníku) a toto rozhodnutie bolo dňa 27. januára 2013 spoločnosti Š., a. s. riadne doručené na adresu, ktorú mala v tom čase zapísanú ako adresu svojho sídla v obchodnom registri (čo potvrdzuje doručenka na č. l. 73 spisu podpísaná I. Š.), registrový súd správne vyznačil právoplatnosť uznesenia o zrušení spoločnosti bez likvidácie ku dňu 12. február 2014, pretože týmto dňom uplynula lehota na podanie odvolania voči uzneseniu o zrušení spoločnosti bez likvidácie.

11. Podľa odvolacieho súdu, právoplatnosťou rozhodnutia o zrušení spoločnosti bolo konanie o zrušení obchodnej spoločnosti skončené, nemožno podávať ďalšie návrhy, uplatňovať opravné prostriedky, prípadne iné podania. Keďže spoločnosť bola na základe právoplatne prijatého uznesenia o zrušení spoločnosti bez likvidácie dňa 19. februára 2014 vymazaná z obchodného registra, podľa ust. § 68 ods. 1 Obchodného zákonníka zanikla, čím stratila aj spôsobilosť byť účastníkom konania. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie registrového súdu č. k. 6Cbr/211/2013-85 z 09. júna 2014 o pribratí odvolateľov do konania, nemohlo vyvolať právne účinky, keďže konanie č. k. 6Cbr/211/2013 už bolo právoplatne skončené a odvolatelia sa tak nemohli stať účastníkmi konania o zrušení spoločnosti bez likvidácie, a preto nikdy nenadobudli postavenie osôb oprávnených podávať opravné prostriedky, na základe čoho ich odvolanie odvolací podľa § 218 ods. 1 písm. b/ OSP odmietol.

12. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali včas dovolanie J. K. ml., A. K. a mal. I. K. (ďalej aj „dovolatelia“). Žiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ dovolací súd“) zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie, resp. aby zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie. Prípustnosť dovolania odôvodnili skutočnosťou, že v konaní došlo k vade podľa § 237 OSP a jeho dôvodnosť ust. § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ OSP, t. j. že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Za nesprávny právny názor odvolacieho súdu považujú dovolatelia záver, že v konaní o zrušenie zapísanej akciovej spoločnosti je účastníkom konania len spoločnosť, nie jej akcionári. Tento názor je v rozpore s ust. § 94 ods. 1 vetou prvou OSP a prieči sa aj rozhodovacej činnosti samotného Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaniach sp. zn. 41Cob/106/06 a sp. zn. 41Cob/147/2008, v ktorých už vyslovil, že akcionári sú účastníkmi konania o zrušenie spoločnosti, pričom išlo dokonca o totožnú akciovú spoločnosť ako v konaní prebiehajúcom.

13. V dovolaní ďalej rozporovali správnosť a účinnosť doručenia uznesenia súdu prvej inštancie z 22. januára 2014 č. k. 6Cbr/211/2013-69 spoločnosti Š., a. s., pretože nebolo doručené žiadnemu členovi štatutárneho orgánu a ani inej osobe oprávnenej konať za spoločnosť, ani osobe platne splnomocnenej na konanie v mene spoločnosti, a to s poukazom na rozsudok Okresného súdu Brezno z 02. júna 2011 č. k. 7Cb/141/2007-359 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. júla 2012 č. k. 41Cob/221/2011,

ktoré nadobudli právoplatnosť 30. júlom 2012, a rozsudok Okresného súdu Brezno z 12. júla 2011 č. k. 7Cb/235/2010-229 a tiež rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. novembra 2012 č. k. 41Cob/267/2011, ktoré nadobudli právoplatnosť 29. novembrom 2012. Predmetné uznesenie prevzal I. Š., t. j. osoba na to neoprávnená, ktorý dokonca sám podal podnet na zrušenie spoločnosti.

14. Dovolatelia napokon poukázali na existujúci majetok obchodnej spoločnosti, čo vyplýva aj z údajov uvedených v súvahe na listoch č. 41 a nasl. spisu, pričom sa vedie osem súdnych konaní o určenie vlastníctva čerpacích staníc v prospech spoločnosti Š., a. s., na základe pôvodného návrhu právneho predchodcu dovolateľov.

15. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že dovolanie dovolateľov bolo podané dňa 29. januára 2015 telefaxom, doplnené v zákonnej trojdňovej lehote písomne osobným podaním súdu prvej inštancie dňa 30. januára 2015, teda lehota bola zachovaná (napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu im bolo doručené k rukám ich právneho zástupcu dňa 29. decembra 2014).

16. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

17. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 CSP).

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ust. § 35 CSP) a súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa na ňom začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu ust. § 440 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), pričom najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

19. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, dovolací súd prípustnosť dovolania dovolateľov posudzoval v zmysle ustanovení § 236 a nasl. OSP, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď bolo dovolanie podané a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal dovolacie dôvody a podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

21. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

22. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

23. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP). Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ust. § 237 a § 239 OSP.

24. V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ust. § 239 ods. 1 a 2 OSP. Podľa ust. § 239 ods. 1 OSP je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ OSP) na zaujatie stanoviska. Podľa ust. § 239 ods. 2 OSP je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

25. Keďže dovolateľmi napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky niektorého z uznesení uvedených v ust. § 239 ods. 1 a 2 OSP, dovolanie podľa týchto ustanovení prípustné nie je.

26. Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 OSP. Povinnosť skúmať, či v konaní došlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z ust. § 242 ods. 1 OSP.

27. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa ust. § 239 OSP, ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní došlo k procesnej vade v zmysle ust. § 237 ods. 1 OSP. Toto

ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska ust. § 237 ods. 1 OSP nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

28. Dovolatelia tvrdili procesné vady konania uvedené v ust. § 237 OSP, pričom výslovne vady podľa ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ OSP netvrdili a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní ani najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

29. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ OSP) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ OSP ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle ust. § 18 OSP majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 OSP), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 OSP), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 OSP), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 OSP) a právo na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 OSP)].

30. Základom dovolania osvedčujúcim odňatie možnosti účastníkov konania konať pred súdom, má byť vada spôsobená činnosťou súdov oboch stupňov tým, že nekonali s tými, s ktorými konať mali, keďže ich osobitné postavenie ako akcionárov spoločnosti im zaručuje možnosť byť účastníkmi konania a ich procesné opomenutie zakladá takú závažnú vadu, ktorú možno napraviť len zrušením oboch napadnutých rozhodnutí súdov nižšieho stupňa. Ďalej dovolatelia považujú za nesprávne závery týkajúce sa ustálenia nadobudnutia právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o zrušení obchodnej spoločnosti bez likvidácie a závery o neexistencii relevantného majetku obchodnej spoločnosti pre záver o zrušení spoločnosti bez likvidácie.

31. Obchodný zákonník v ust. § 68 upravuje zrušenie a zánik obchodnej spoločnosti, pričom v jednotlivých prípadoch vyžaduje splnenie zákonom stanovených predpokladov.

32. Podľa ust. § 68 ods. 6 Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“) návrh na zrušenie spoločnosti môže podať aj fyzická alebo právnická osoba, ak osvedčí právny záujem na podaní návrhu. V preskúmavanom konaní

podala podnet samotná právnická osoba prostredníctvom právneho zástupcu splnomocneného osobou, ktorého oprávnenie konať v mene spoločnosti bolo pred odvolacím súdom spochybnené a tento sa touto skutočnosťou vôbec nezaoberal.

33. Dôvody pre zrušenie spoločnosti súdom sú taxatívne vymenované v ods. 6 pod písmenom a/ až g/ a v preskúmavanej veci boli tvrdené dôvody podľa písmena b/ a g/.

34. Pred rozhodnutím o zrušení spoločnosti súd musí skúmať, či spoločnosť má obchodný majetok. Súd v závislosti na výsledku dokazovania rozhodne o zrušení spoločnosti s likvidáciou alebo bez likvidácie. Existenciu majetku súd zisťuje na základe účtovnej evidencie spoločnosti, stanovísk orgánov poverených evidenciou majetku (napr. evidencia cenných papierov, evidencia nehnuteľných vecí, evidencia motorových vozidiel, registrácia záložných práv) a pod. Pokiaľ súd zistí, že spoločnosť nemá taký majetok, ktorý by postačoval aspoň na úhradu primeraných výdavkov a odmeny likvidátora, rozhodne o zrušení bez likvidácie. Obchodný zákonník vymedzuje v ust. § 6 pre účely interpretácie noriem v ňom obsiahnutých pojmy majetok, obchodné imanie, čisté obchodné imanie, vlastné imanie. Obchodný majetok predstavuje súhrn všetkých majetkových hodnôt, ktoré patria podnikateľovi a slúžia alebo sú určené k jeho podnikaniu. Podľa civilnoprávnej terminológie ide o súhrn všetkých aktív určitého podnikateľa. Kým pri podniku ide o vonkajší prejav hmotných a nehmotných (resp. istých aspektov osobných) zložiek majetku podnikateľa, pri obchodnom majetku ide o jeho zobrazovanie v účtovníctve podnikateľa (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 4. vydanie. Bratislava: C. H. Beck 2013, str. 29). Pokiaľ je konajúcemu súdu známa skutočnosť, že prebiehajú konania, ktorých predmetom je navrátenie sporného majetku zrušovanej spoločnosti, nemožno konštatovať jej definitívnu nemajetnosť. Teda úvaha konajúcich súdov vo vzťahu k ustáleniu nemajetnosti zrušovanej spoločnosti nebola správna, pričom práve odopretie účastníctva dotknutým akcionárom viedlo k tomu, že ich návrhy smerujúce k zisťovaniu majetku v naznačenom rozsahu nemohli byť v konaní uplatnené.

35. Odvolací súd vo svojom odôvodnení odopretia účasti akcionárov na prebiehajúcom konaní s poukazom na ich "neskorú" žiadosť o pribratie do konania podľa tretej definície účastníctva (§ 94 ods. 1 a 2 OSP) poukázal aj na právnu úpravu povinnej publikácie oznámenia o zrušení spoločnosti v Obchodnom vestníku podľa ust. § 68 ods. 10 ObZ. Toto ustanovenie je účinné od 01. decembra 2009 a registrový súd je povinný pred vydaním rozhodnutia zaslať do Obchodného vestníka oznámenie o tom, že sa vedie konanie o zrušení spoločnosti bez likvidácie. Dovolací súd tu zdôrazňuje, že tento postup nemá byť naplnením akejsi oznamovacej povinnosti voči tretím osobám, že spoločnosť bude zrušená, ale má slúžiť na prípadné zistenie majetku spoločnosti, ktorý by mohol podliehať likvidácii a dotknuté osoby, ktoré majú vedomosť o takomto majetku, by tak mohli dosiahnuť realizáciu svojich majetkových práv voči zrušovanej spoločnosti v prípadnej likvidácii, ktorú touto cestou majú možnosť súdu navrhnúť.

36. V súvislosti s povahou účastníctva v konaní o zrušenie obchodnej spoločnosti a postavením spoločníka ako účastníka konania dovolací súd konštatuje, že táto otázka už bola v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky niekoľkokrát riešená. Už z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.

zn. 4MObdo/4/2008 (vo veci ex offo zrušenia spoločnosti s ručením obmedzeným) vyplýva, že ustanovenie § 94 OSP upravuje účastníctvo aj v tzv. nesporovom konaní, o ktoré ide v tomto prípade a medzi účastníkov konania zahrňuje i tých, resp. všetkých, o právach a povinnostiach ktorých sa má konať. Ak súd v priebehu konania zistí, že účastníkom je ďalšia osoba, ktorá nebola v návrhu uvedená, priberie ju do konania ako účastníka a vydá o tom uznesenie.

37. Dovolací súd ďalej odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 1MObdo/3/2010, v ktorom s poukazom aj na potrebu rešpektovania zásady ius ex iniuria non oritur (z nepráva nemôže vzniknúť právo) dospel k záveru, že pred zrušením spoločnosti, kde ostávajú určité práva či povinnosti, môže dôjsť k univerzálnej alebo singulárnej sukcesii týchto práv alebo povinností z toho vyplývajúcich, a preto nariadenie likvidácie je tu potrebné. Neznamená to, že súd by mal nejakú osobitnú povinnosť z úradnej moci tieto okolnosti zisťovať, ale keď sú známe, hlavne ak na ne upozorní osoba majúca na tomto právny záujem, túto povinnosť nemožno obísť.

38. Dovolací súd pri skúmaní postupu súdu prvej inštancie dospel k záveru, že tento pred vydaním dovolaním napadnutého uznesenia nepostupoval so zachovaním princípu právnej istoty, keďže v konaniach predchádzajúcich (prebiehajúcich na tom istom súde ohľadom totožnej obchodnej spoločnosti) nerešpektoval závery už predtým vyslovené odvolacím súdom. Súd prvej inštancie mal všetky predchádzajúce rozhodnutia k dispozícii, t. j. v konaniach vedených pred Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 60Cbr/126/2005 a sp. zn. 27Cbr/123/2007, pričom mu aj z obsahu registrového spisu a predchádzajúcich konaní o zrušení spoločnosti Š., a. s. boli dostupné informácie o akcionároch tejto spoločnosti.

39. Neprehliadnuteľným je aj fakt, že samotný odvolací súd dvakrát vyslovil záver o potrebe konať s akcionármi zrušovanej spoločnosti, pričom v dovolaním napadnutom rozhodnutí svoj názor modifikoval tak, že akcionárov za účastníkov konania nepovažoval a negoval tak svoje predchádzajúce právne závery (dokonca v jednom prípade vyslovené ako záver s kasačnou záväznosťou pre súd prvej inštancie v dôsledku zrušenia prvoinštančného rozhodnutia).

40. Pokiaľ boli akcionári obchodnej spoločnosti v dvoch predchádzajúcich a nepriamo súvisiacich konaniach týkajúcich sa zrušenia totožnej obchodnej spoločnosti ubezpečení o potrebe konať s nimi s prihliadnutím na tretiu definíciu účastníctva, vylúčenie ich participácie na časovo nasledujúcom konaní (v poradí treťom), ktoré dokonca bolo konaním ex officio zaťaženým vyšetrovacou zásadou, je potrebné považovať za závažné porušenie princípu legitímnych očakávaní a právnej istoty. Nič na tomto konštatovaní nemení fakt, že dve predchádzajúce konania riešili otázku možnosti zrušenia obchodnej spoločnosti Š., a. s. s likvidáciou a tretie konanie bolo vedené ako konanie o zrušenie bez likvidácie. Podstatným je to, že v oboch prípadoch sa riešila ako procesne podstatná otázka, či sú účastníkmi konania akcionári zrušovanej obchodnej spoločnosti.

41. Okresný súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 60 Cbr/126/05-46 zo dňa 03. apríla 2006 zamietol návrh navrhovateľa na zrušenie obchodnej spoločnosti Š., a. s. s likvidáciou. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací toto uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Z odôvodnenia odvolacieho súdu vyplýva, že rozhodnutie zrušil s poukazom na ust. § 94 ods. 1 OSP so záverom, že v konaní o návrhu na zrušenie akciovej spoločnosti a nariadenie likvidácie sú osobami, o právach a povinnostiach ktorých sa má konať, nesporne i ďalší akcionári tejto spoločnosti, pretože sú dotknuté aj ich práva a povinnosti ako akcionárov spoločnosti. Zaviazal súd prvej inštancie postupovať so zreteľom na ustanovenie § 94 ods. 1 OSP, keďže všetci akcionári obchodnej spoločnosti sa konania od jeho začatia nezúčastňovali a uložil súdu prvej inštancie zistiť ich okruh a týchto pribrať do konania ako účastníkov.

42. V ďalšom rozhodnutí č. k. 60Cbr 126/2005-375 súd prvej inštancie obchodnú spoločnosť Š., a. s. nezrušil s odôvodnením, že podľa potvrdenia Centrálneho depozitára cenných papierov SR, a. s. zo dňa 07. mája 2007, akcionármi obchodnej spoločnosti boli J. K. s 5 kmeňovými akciami a M. Ď. takisto s 5 kmeňovými akciami v menovitej hodnote 3 319,39 Eur. Z Osvedčenia o dedičstve č. k. 4D/740/06, Dnot 199/06 z 11. mája 2010 (právoplatného dňa 27. máj 2010) súd zistil, že 5 kusov kmeňových akcií po zosnulom J. K. nadobudli jeho deti J. K., nar. X., A. K., nar. X a I. K., nar. X., a to každý rovnakým dielom.

43. Z ďalšieho rozhodnutia vyplýva, že o novom podnete na zrušenie tejto spoločnosti rozhodoval totožný súd prvej inštancie v konaní sp. zn. 27Cbr/123/2007. V uvedenom konaní odvolací súd potvrdil uznesenie Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 27Cbr/123/2007-38 z 15. júna 2008, ktorým okresný súd znovu nezrušil obchodnú spoločnosť Š., a. s. Súd konal na podnet M. Š., členky predstavenstva spoločnosti Š., a. s. na začatie konania o zrušenie obchodnej spoločnosti Š., a. s. s likvidáciou a vymenovanie likvidátora, pričom dôvodom zrušenia mal byť zánik funkcie členov predstavenstva a dozornej rady. V danom prípade dôvod, pre ktorý sa začalo konanie, mal byť odstránený prijatím uznesení valného zhromaždenia konaného dňa 25. mája 2007 a dňa 18. júna 2007, kde boli zvolení noví členovia predstavenstva a ďalší člen dozornej rady (tieto uznesenia valného zhromaždenia boli následne rozhodnutiami súdov určené za neplatné; pozn. dovolacieho súdu). V tomto konaní odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatuje, že v konaní o návrhu na zrušenie uvedenej spoločnosti sú osobami, o právach a povinnostiach ktorých sa má konať, i akcionári spoločnosti, avšak iba v prípade pozitívneho rozhodnutia o takomto návrhu sú dotknuté aj ich práva a povinnosti; pokiaľ sa návrh na zrušenie zamieta, nemusia byť podľa odvolacieho súdu účastníkmi. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že tento záver je neudržateľný predovšetkým z dôvodu, že pozícia účastníka konania sa spája s jeho aktívnou účasťou, možnosťou podávať návrhy a navrhovať dôkazy a nemožno ju okliešťiť len na úlohy príjemcu konečného rozhodnutia súdu.

44. V súvislosti s definíciou postavenia spoločníka obchodnej spoločnosti v procese jej zrušenia súdom už Najvyšší súd Slovenskej republiky niekoľkokrát judikoval, že v konaní o zrušení spoločnosti s ručením obmedzeným bez likvidácie, začatom registrovým súdom bez návrhu, sa koná aj o právach a povinnostiach jej spoločníkov, ktorých treba považovať za účastníkov konania podľa ustanovenia § 94 odseku 1, prvej vety Občianskeho súdneho poriadku. Pokiaľ registrový súd v konaní o zrušení spoločnosti s ručením obmedzeným bez likvidácie nekonal aj s jej spoločníkmi, svojím procesným postupom im

odňal možnosť konať pred súdom podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ OSP (cit. R 31/2016 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2016).

45. S ohľadom na rozsah práv spoločníkov, do ktorých je zasiahnuté zrušením spoločnosti, t. j. pozbavenie spoločníka všetkých jeho práv vo vzťahu k spoločnosti samotnej, nemá dovolací súd dôvod odkloniť sa od tohto záveru aj pre postoj k spoločníkom akciovej spoločnosti s ohľadom na vyšetrovací princíp aplikovaný v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Dovolací súd si je vedomý toho, že v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným je zistenie okruhu spoločníkov – potenciálnych účastníkov konania v zásade neproblematické, keďže údaje o spoločníkoch sú povinne zapisovaným údajom v obchodnom registri.

46. V súvislosti s akciovou spoločnosťou dovolací súd akcentuje, že pokiaľ má súd možnosť zistiť okruh akcionárov priamo zo spisov vedených konajúcim súdom, resp. jednoduchým dopytom na Centrálny depozitár cenných papierov SR, a. s., tieto úkony je povinný v záujme dotknutých osôb učiniť. Pokiaľ ktokoľvek, kto osvedčí akcionárske práva, počas konania o zrušenie akciovej spoločnosti požiada o pripustenie do konania, súd je povinný takejto žiadosti vyhovieť.

47. K otázke splnenia predpokladov pre zrušenie spoločnosti pre nemajetnosť dovolací súd s poukazom na vyššie uvedenú definíciu obchodného majetku podotýka, že ignorovanie prebiehajúcich konaní, v ktorých je meritórnou otázkou potenciálne vlastníctvo hnuteľných a nehnuteľných vecí zrušovanou obchodnou spoločnosťou, je závažným pochybením pri úvahe o tom, čo tvorí majetok spoločnosti. Existencia týchto konaní musela byť konajúcim súdom z ich činnosti známa. Aj potenciálne vlastníctvo musí viesť súd konajúci ex offo k záveru, že je nevyhnutným zabrániť zrušeniu obchodnej spoločnosti, ktorá je účastníkom konaní, ktorých výsledkom môže byť získanie likvidného majetku. Z obsahu spisu vyplýva, že sa vedie 8 súdnych konaní o určenie vlastníctva čerpacích staníc v prospech spoločnosti Š., a. s. – ide o konania na Okresnom súde Brezno sp. zn. 7Cb/147/2005, sp. zn. 7Cb/150/2011, sp. zn. 7Cb/41/2011, na Okresnom súde Lučenec sp. zn. 5C/86/2005, na Okresnom súde Michalovce sp. zn. 18Cb/202/2005, na Okresnom súde Humenné sp. zn. 12Cb/10/2006, na Okresnom súde Bardejov sp. zn. 1C/380/2005 a na Okresnom súde Topoľčany sp. zn. 7Cb/14/2006.

48. K vyhodnoteniu účinnosti doručenia rozhodnutia o zrušení obchodnej spoločnosti právnickej osobe (dotknutej obchodnej spoločnosti) pre účely zistenia nadobudnutia právoplatnosti takéhoto uznesenia dovolací súd uvádza, že záver odvolacieho súdu, formulovaný v jeho rozhodnutí, nie je správny. Názor odvolacieho súdu, že uznesenie č. k. 6Cbr/211/2013-69 bolo spoločnosti Š., a. s. riadne doručené, zjavne ignoruje existenciu právoplatných rozhodnutí vo veci neplatnosti uznesení valného zhromaždenia (rozhodnutia vo veciach vedených Okresným súdom Brezno pod sp. zn. 7Cb/141/2007 a sp. zn. 7Cb/235/2010). Odvolací súd existenciu týchto rozhodnutí, nutne vedúcich k záveru o nemožnosti udeliť účinne plnú moc v mene spoločnosti komukoľvek osobou I. Š., konvaliduje úvahou o možnej existencii nejakých ďalších rozhodnutí, ktoré za neplatné určené neboli a teda je možné, že rozhodnutie prevzala

oprávnená osoba. Odvolací súd však ani neskúmal, či tomu tak skutočne je, pričom sám pre seba uzavrel, že existuje možnosť, že mohlo byť riadne doručené, a doručenie je tak účinné.

49. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica z 22. januára 2014 č. k. 6Cbr/211/2013–69 prevzal I. Š., pričom táto osoba aj splnomocnila advokátsku kanceláriu U., s. r. o. na konanie v mene spoločnosti Š., a. s., na podanie podnetu na jej zrušenie. Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že „rozhodnutie o zrušení spoločnosti bolo doručené na adresu sídla zapísanej spoločnosti a tam bolo prevzaté. Žiadna procesná právna norma neviaže účinok doručenia rozhodnutia súdu na ustanovenie orgánov spoločnosti zapísanej osoby a s poukazom na ust. § 48 ods. 1 OSP v spojení s ust. § 15 Obchodného zákonníka odvolací súd dospel k záveru, že zásielku môže prevziať akákoľvek poverená osoba a nemusí to byť len štatutárny orgán s tým, že pokiaľ by obchodná spoločnosť nepreberala zásielky, súd by aj tak použil fikciu doručenia podľa ust. § 48 ods. 2 OSP a zásielku by považoval za doručenú“. Aplikujúc vyššie uvedený názor, súd by paradoxne mohol dospieť k záveru, že ktokoľvek prevezme zásielku súdu doručovanú obchodnej spoločnosti, bude takéto doručenie účinné, pretože ak by ju neprevzal, tak by sa zrejme súdu vrátila ako neprevzatá a súd by aj tak po vrátení zásielky vyznačil jej doručenie cez fikciu doručenia. Odvolací súd zároveň v odôvodnení svojho rozhodnutia opomenul výluku z možnosti konať za právnickú osobu podľa ust. § 21 ods. 3 OSP v prípade rozporu záujmov konajúcej osoby a právnickej osoby.

50. Takýto názor odvolacieho súdu je podľa dovolacieho súdu neprijateľný, a to najmä s ohľadom na to, že účelové prevzatie zásielky neoprávnenou osobou umožní nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia a zamedzí možnosti ďalšej nápravy. Takýto postup súdu by bol jednoznačným odopretím spravodlivosti oprávnenému subjektu. Pokiaľ sa kedykoľvek po vyznačení právoplatnosti rozhodnutia zistí, že v skutočnosti rozhodnutie nebolo účinne doručené, nemožno mať za to, že právoplatnosť je vyznačená správne a jej účinky nastali. Jediným správnym záverom je, že takéto rozhodnutie právoplatnosť nenadobudlo a je potrebné doručiť ho tak, ako to zákon predvída. Pokiaľ existuje o riadnom doručení dôvodná pochybnosť, súd nesmie zostať v rovine hypotetickej úvahy, ale má účinnosť doručenia prešetriť tak, aby nemohla nastať pochybnosť o účinnosti doručenia k rukám osoby oprávnenej v mene spoločnosti zásielky preberať.

51. Pokiaľ dovolateľ namietal, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ OSP), je potrebné uviesť, že ide o dovolací dôvod, ktorý sám osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v Občianskom súdnom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania (§ 236 a nasl. OSP), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému prieskumu a ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. Uvedený záver platí aj pre dovolaciu námietku, obsahom ktorej je výskyt tzv. inej vady v konaní pred odvolacím súdom, odlišnej od vád taxatívne uvedených v ust. § 237 OSP, o ktorej dovolateľ tvrdí, že mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ OSP).

52. Dovolací súd však konštatuje, že výskyt niektorej z vád uvedených v ust. § 237 OSP zakladá v každom prípade prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v takto postihnutom konaní; zároveň je ale tiež samostatným dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť (§ 243b ods. 1 OSP), lebo takéto rozhodnutie nemožno považovať za správne. Ak súd nekonal s účastníkmi konania, bolo konanie pred ním postihnuté vadou spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkom konať pred súdom v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ OSP.

53. Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

54. V prípade, že súd nekoná s osobou, ktorá je účastníkom konania, má to za následok vadu konania podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ OSP, pretože sa odníma účastníkovi možnosť uplatnenia akéhokoľvek procesného práva a odníma sa mu tak právo na spravodlivý proces.

55. Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu, ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, keďže už jeho konanie bolo postihnuté závažnou vadou opomenutia konania s účastníkom konania (§ 449 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 450 CSP).

57.

R O Z H O D N U T I E

Pre účely naplnenia jedného z predpokladov zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, a to predpokladu protiprávnosti konania, nemožno považovať také konanie žalovaného, ktorým je podanie žaloby spochybňujúcej vlastnícke právo žalobcu, pretože žalovaný podaním takejto žaloby len realizuje svoje právo v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky - domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1ObdoV/5/2015 z 30. novembra 2016)

O d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou 29. 12. 2006 sa žalobca domáhal voči žalovaným vydania rozhodnutia, ktorým by boli obaja žalovaní zaviazaní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 281 854 351,-- Sk s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania, a to z titulu náhrady škody spočívajúcej v ušlom zisku podľa ustanovení § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Žalovaným v 2. rade bol pôvodne Ing. P. S., správca konkurznej podstaty úpadcu O., a. s. v konkurze, ktorý bol v roku 2007 nahradený novým správcom JUDr. O. K. Na odôvodnenie svojej žaloby žalobca uviedol, že žalovaný 2/ ako správca konkurznej podstaty úpadcu O., a. s., uzatvoril so žalobcom ako víťazom II. kola predaja hnuteľného a nehnuteľného majetku úpadcu dňa 16. 07. 2000 kúpnu zmluvu v zmysle § 588 OZ s kúpnou cenou 70 mil. Sk. Dňa 17.07.2000 uzatvoril žalobca so spoločnosťou D., s. r. o., zmluvu o budúcej kúpnej zmluve, ktorou sa strany zaviazali uzavrieť najneskôr do 31. 03. 2001 kúpnu zmluvu na prevod vlastníckeho práva k predmetnému nehnuteľnému aj hnuteľnému majetku za dohodnutú kúpnu cenu 350 mil. Sk. V dodatku k tejto zmluve z 11. 08. 2000 sa jej účastníci dohodli, že ak žalobca nadobudne ďalšie špecifikované nehnuteľnosti z konkurznej podstaty úpadcu, budú aj tieto tvoriť predmet budúcej kúpnej zmluvy s navýšením kúpnej ceny o 20 mil. Sk.

2. Dňa 12. 01. 2001 právny predchodca žalovaného 1/ podal žalobu o určenie, že výberové konanie na predaj majetku O., a. s., je neplatné a že kúpne zmluvy uzavreté medzi správcom konkurznej podstaty ako predávajúcim a žalobcom ako kupujúcim sú neplatné. Ako dôvod neplatnosti kúpnych zmlúv bola o. i. uvedená skutočnosť, že ako predávajúci bol uvedený O., a. s., v zastúpení správcu konkurznej podstaty, hoci oprávnenie nakladať s majetkom podstaty patrilo v zmysle § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/1991 Zb. (ďalej len „ZKV“) správcovi, ktorý mal preto byť označený ako predávajúci. Následne právny predchodca žalovaného 1/ postúpil svoju pohľadávku s príslušenstvom a všetkými právami voči úpadcovi na žalovaného 1/. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 54Cb/21/01-116 zo 16. 12. 2003 žalobu zamietol z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Na odvolanie žalovaného 1/ odvolací súd uznesením sp. zn. 1Obo/97/2004 z 09. 09. 2005 tento rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie s tým, aby sa zaoberal meritom veci. Žalovaní 1/ a 2/ uzavreli dňa 28. 09. 2006 Dohodu o urovnaní, v dôsledku ktorej vzal žalovaný 1/ dňa 04. 10. 2006 žalobu v celom

rozsahu späť. Žalobca má za to, že podaním žaloby o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv došlo k porušeniu ust. § 3 OZ a znamenalo šikanózne uplatňovanie práva žalovaným 1/ s úmyslom zlepšiť si postavenie konkurzného veriteľa. Žalovaný 2/ porušil ust. § 415 OZ nesprávnym označením predávajúceho v kúpnych zmluvách. V dôsledku podanej žaloby o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv uzatvoril žalobca s budúcim kupujúcim D., s. r. o., Dodatok č. 2 k zmluve o budúcej zmluve, ktorým zmenili termín uzavretia kúpnej zmluvy na 31. 03. 2003 za predpokladu právoplatného skončenia sporu zamietnutím žaloby. Pretože konanie nebolo k uvedenému dátumu skončené, záväzok budúceho kupujúceho zanikol, čím žalobca stratil možnosť predať predmetný majetok za kúpnu cenu 370 mil. Sk, teda so ziskom 300 mil. Sk. Žalobca v snahe zmenšiť rozsah škody predal predmetný majetok iným spoločnostiam za celkovú kúpnu cenu 88 145 649,-- Sk, čím dosiahol zisk o 281 854 351,-- Sk nižší, než by dosiahol pri uzavretí zmluvy so spoločnosťou D., s. r. o.

3. Krajský súd v Bratislave ako súd prvostupňový vo veci rozhodol rozsudkom zo 4. júna 2007, č. k. 7Cbi/238/06-251 tak, že žalovaných 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi pohľadávku proti podstate vo výške 281 854 351,-- Sk s 9,5% úrokom z omeškania p. a. od 29. 01. 2007 do zaplatenia, v zostávajúcej časti úroku z omeškania žalobu zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania voči žalovaným. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia poukázal na ustanovenia § 420 ods. 1, § 438 ods. 1, § 422 ods. 1 a 2 a § 415 OZ s tým, že naplnenie predpokladov zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu, ktorá vznikla žalobcovi, videl v skutočnosti, že právny predchodca žalovaného 1/ podal dňa 12. 01. 2001 na súd žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu - speňaženia vecí patriacich do konkurznej podstaty mimo dražby a o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv bez toho, aby relevantným spôsobom preukázal naliehavý právny záujem na podanie takejto žaloby. Podľa súdu podaním takéhoto návrhu (ktorým žalovaný 1/ spochybnil vlastnícke právo žalobcu) došlo k zásahu do vlastníckeho práva žalobcu, v dôsledku čoho sa tento dostal do právnej neistoty, keď jeho dispozícia s majetkom, resp. možnosť disponovať so svojím vlastníckym právom bola oslabená. Na tomto skutkovom základe súd prvého stupňa vyvodil, že žalobcovi vznikla ujma v podobe ušlého zisku z nerealizovaného obchodu. Za protiprávne konanie žalovaného 1/ považoval súd jeho nečinnosť, že zotrval v procesnom postavení žalobcu, nezvolil možnosť ukončiť súdne konanie vedené proti žalobcovi skôr, ako späťvzatím zo dňa 04. 10. 2006, čím spôsobil stav právnej neistoty žalobcu, v ktorej bol tento v období 5 rokov. Súd mal tiež za preukázané, že žalobca by v prípade realizácie zmluvy o budúcej kúpnej zmluve zo dňa 17. 07. 2000, v znení dodatku č. l a 2 dosiahol zisk 300 mil. Sk. Otázka porušenia povinnosti zo strany predchádzajúceho správcu konkurznej podstaty podľa súdu vyplýva zo skutočnosti, že v zmluvách o predaji hnuteľného a nehnuteľného majetku, ktorých vyslovenia neplatnosti sa žalovaný 1/ domáhal, bol ako predávajúci uvedený úpadca, čo znamená, že správca nepostupoval v súlade s § 14 ods. l písm. a/ ZKV, čo spôsobilo, že vznikla možnosť dvojakého výkladu a dôvod na podanie žaloby o vyslovenie neplatnosti týchto zmlúv. Pretože uplatnená pohľadávka na náhradu škody vznikla a stala sa splatnou po vyhlásení konkurzu, mal súd za to, že ide o pohľadávku proti podstate podľa § 31 ZKV, k zaplateniu ktorej zaviazal žalovaných, ktorí ju spôsobili, spoločne a nerozdielne.

4. Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom zo dňa 06. 11. 2008, č. k. 6Obo/169/2007-380, rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 1/ trovy konania vo výške 6 219 202,70 Sk a žalovanému 2/ trovy konania vo výške 1 mil. Sk. V odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval, že z predložených dôkazov žalobcu neexistuje dôkaz o tom, že žalobca si predmetnú pohľadávku uplatnil ako pohľadávku proti podstate voči správcovi konkurznej podstaty - žalovanému 2/ v konkurznom konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1K/299/1998 podľa § 31 ods. 5 ZKV. Podľa odvolacieho súdu žaloba uplatnená žalobcom s jeho nárokom na zaplatenie pohľadávky proti podstate voči žalovanému 1/ je žalobou, ktorá nemôže smerovať voči konkurznému veriteľovi, ktorým je žalovaný 1/, pretože tento nedisponuje konkurznou podstatou, resp. výťažkom z predaja konkurznej podstaty. Pohľadávky proti podstate je možné uspokojiť len z konkurznej podstaty, a preto zaviazať žalovaného 1/ na zaplatenie pohľadávky proti podstate je právne nemožné. Odvolací súd tiež poukázal na Notársku zápisnicu N X., Nz X., NCRls/X. z 28.09.2006, ktorou bola spísaná Dohoda o urovnaní medzi žalovaným 1/ a žalobcom, bod 2.4, podľa ktorého účastníci tejto Dohody vyhlásili, že po splnení vyššie uvedených ustanovení bodov Dohody budú ich akékoľvek vzájomné právne a finančné nároky urovnané a nebudú ďalej uplatňovať žiadne iné nároky. Napriek tejto Dohode a v rozpore s jej bodom 2.4 podal žalobca žalobu aj voči žalovanému 1/. Za nesprávny považoval odvolací súd tiež záver súdu prvého stupňa o tom, že v prípade sporu, vedeného na Krajskom súde v Bratislave, sp. zn. 54Cbi/21/2001, išlo o bránenie práva, ktoré bolo zrejme bezúspešné a v celom konaní žalovaný 1/ nepreukázal žiadny relevantný právny záujem, pretože rozsudok Krajského súdu v Bratislave v uvedenej veci, ktorým bola žaloba z tohto dôvodu zamietnutá, bol na odvolanie žalobcu a žalovaných 1/ až 3/ uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Obo/97/2004 zo dňa 09. 09. 2005 zrušený, keď tento sa nestotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu zo strany žalobcu. V rozpore s Ústavou Slovenskej republiky mal odvolací súd tiež vyhodnotenie podania žaloby, a to s jej čl. 46 ods. l, v zmysle ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Preto, ak žalovaný 1/ v postavení žalobcu v konaní na Krajskom súde v Bratislave, vedenom pod sp. zn. 54Cbi/21/2001 sa domáhal zákonom ustanoveným spôsobom, t. j. podaním žaloby, svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, realizoval tak základné právo zaručené mu Ústavou Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu odvolací súd uzavrel, že realizáciu práva zaručujúceho ústavou nemožno hodnotiť ako „zrejme bezúspešné“ a následné vyhodnotenie podania žaloby a nevzatie žaloby späť ako konanie nezabraňujúce, resp. neobmedzujúce vznik rizika škody. Za nepreukázané mal odvolací súd tiež tvrdenie žalobcu o tom, že v dôsledku uvedeného súdneho konania bol obmedzený v nakladaní s hnuteľným a nehnuteľným majetkom, kúpeným z konkurznej podstaty úpadcu O., a. s., pretože ako vlastník nehnuteľnosti nebol blokovaný na liste vlastníctva, mohol s ním voľne nakladať, čo i urobil, keď kúpnou zmluvou zo 06.12.2002 predal kupujúcemu - spoločnosti L., v. o. s., nehnuteľnosť a 16. 04. 2004 predal nehnuteľnosti spoločnosti S., a. s., a to napriek tomu, že žalovaný 1/ podal žalobu o určenie neplatnosti výberového konania už dňa 10. 01. 2001.

5. Odvolací súd mal tiež za to, že zo strany žalobcu došlo pri uzatváraní Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve k úkonu, ktorý nemyslel vážne, čo je jednou z náležitostí vyžadovaných pre platnosť takéhoto úkonu. Z

týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol, keďže vo vzťahu k žalovanému 1/ rozhodnutím súdu prvého stupňa bolo porušené jeho právo garantované Ústavou Slovenskej republiky a tiež pre porušenie Dohody o urovnaní a vo vzťahu k žalovanému 2/ neboli naplnené predpoklady, vyžadované pre priznanie náhrady škody vo forme ušlého zisku tak, ako to vyžadujú ustanovenia o náhrade škody.

6. Proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľ nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že pohľadávku proti podstate riadne neuplatnil, keďže listom zo dňa 28. 12. 2006 uplatnil predmetnú pohľadávku proti podstate u správcu konkurznej podstaty, pričom spolu s výzvou na zaplatenie pohľadávky ako pohľadávky proti podstate z titulu náhrady škody zaslal žalovanému 2/ aj žalobu, ktorú potom podal na súd. Skutočnosť, že sa jedná o pohľadávku proti podstate, ako aj skutočnosť, že túto pohľadávku správca neuznal, t. j. nezaplatil v priebehu konkurzu, nebola v konaní pred súdom prvého stupňa, ani v konaní pred súdom odvolacím sporná. Dovolateľ má za to, že pokiaľ ide o uplatnenie pohľadávky u správcu, dôkazom o jej uplatnení je i samotná žaloba, ktorá bola správcovi doručená. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Obo/188/2006, v ktorom bol vyslovený právny názor, že veritelia môžu podať žalobu proti správcovi kedykoľvek počas konkurzu, ak nebola pohľadávka proti podstate správcom zaplatená počas konkurzu, a to napriek tomu, že bola uplatnená u správcu, resp. dovolateľ má za to, že aj bez ohľadu na uplatnenie pohľadávky u správcu. Dovolateľ tiež nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, že zaviazať žalovaného 1/ pre pohľadávku proti podstate nie je právne možné, nakoľko pojem pohľadávka proti podstate je termínom používaným v režime konkurzného konania na označenie poradia uspokojovania pohľadávok počas konkurzu, teda nevyjadruje ani právny titul pohľadávky, ani spôsob jej uspokojenia. Dovolateľ má za to, že právnym dôvodom pohľadávky je zodpovednostný právny vzťah, ktorý vznikol z porušenia povinností na strane žalovaných, ktorí zodpovedajú za škodu podľa § 438 ods. l OZ spoločne a nerozdielne, pričom voči žalovanému 2/ platí osobitné poradie pohľadávky. Odopretie možnosti zažalovať oboch žalovaných ako solidárne zodpovedných na to isté plnenie len z dôvodu, že jeden zo žalovaných podlieha konkurzu, by podľa dovolateľa viedlo k odopretiu spravodlivosti - denegatio iustitiae. V súvislosti s dohodou o urovnaní dovolateľ uviedol, že predmetom urovnania boli sporné práva, ktoré boli predmetom sporu 51Cbi/21/2001, t. j. určenia neplatnosti právnych úkonov, pričom účastníci Dohody sa výslovne vzdali nárokov na náhradu trov predmetného súdneho konania o určenie neplatnosti verejného výberového konania a kúpnych zmlúv, ktorými nadobudol majetok (hnuteľné a nehnuteľné veci) žalovaný – H., a. s., t. j. urovnané boli právne vzťahy z uvedených kúpnych zmlúv. S poukazom na ust. § 587 OZ a tiež na skutočnosť, že predmetom uplatnenej žaloby je nárok na náhradu škody na základe zodpovednostného vzťahu, ktorý nevznikol z právneho vzťahu upravovaného dohodou o urovnaní, dovolateľ má za to, že urovnanie sa na nárok žalobcu v predmetnom spore nevzťahuje. K podaniu žaloby žalovaným 1/ dovolateľ uviedol, že nejde o právo absolútne a pokiaľ je spojené s ďalším konaním s cieľom získať pre seba výhodu, nadobúda charakter nemorálneho a zákonom reprobovaného konania, v dôsledku ktorého došlo ku škode. Dovolateľ nesúhlasí tiež s názorom odvolacieho súdu, že v nakladaní s jeho majetkom nebol obmedzený, nakoľko skutočnosť, že tretia osoba spochybňuje vlastnícke právo

vlastníka v súdnom konaní, je relevantným dôvodom, pre ktorý, ak nie de iure, tak de facto je nakladanie s predmetom vlastníckeho práva obmedzené. V predmetnom konaní totiž nešlo o to, či mohol žalobca predať nehnuteľnosti komukoľvek a za akúkoľvek cenu, resp. či ich predal, ale o to, že ich nemohol predať konkrétnemu záujemcovi za konkrétnu cenu z dôvodu právnej vady. Vo vzťahu k žalovanému 2/ žalobca vytýkal správcovi porušenie prevenčnej povinnosti, t. j. povinnosti predchádzať škodám v rámci odborného výkonu jeho funkcie. Žalobca má za to, že táto zložka skutkovej podstaty zodpovednosti za škodu bola naplnená, keď povinnosť na náhradu škody ako následok porušenia povinnosti môže vzniknúť nielen z uzavretej zmluvy, ale aj zo zákona v súvislosti s uzatváraním zmlúv. Nesprávne označenie predávajúceho pri speňažovaní majetku úpadcu bolo dôvodom na napadnutie platnosti týchto kúpnych zmlúv právnym predchodcom žalovaného 1/. Z uvedených dôvodov navrhuje napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť.

7. Žalovaný 1/ vo svojom stanovisku k dovolaniu žalobcu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne správny.

8. Žalovaný 2/ sa vo svojom stanovisku k dovolaniu žalobcu v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím odvolacieho súdu a má za to, že predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu neboli naplnené.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti výroku o trovách konania podal žalovaný 1/ dovolanie, ktorého prípustnosť založil na ust. § 238 ods. 1 a § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“).

10. O dovolaniach žalobcu a žalovaného 1/ rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd pôvodne rozsudkom sp. zn. 1ObdoV/26/2009 zo dňa 24. 11. 2011 tak, že rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

11. Proti rozhodnutiu dovolacieho súdu podal žalovaný 1/ sťažnosť Ústavnému súdu Slovenskej republiky, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1ObdoV/26/2009 z 24. 11. 2011 a porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/3/2012 z 24. 02. 2012.

12. Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol Nálezom č. k. IV. ÚS 479/2013-101 zo dňa 25. 11. 2014 tak, že sťažnosti čiastočne vyhovel a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1ObdoV/26/2009 z 24. 11. 2011 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď dospel k záveru o porušení

základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Zároveň zrušil aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/3/2012 z 24. 02. 2012, pri ktorom skonštatoval porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

13. Po zrušení rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho sp. zn. 1ObdoV/26/2009 z 24. 11. 2011 a vrátenia mu veci na ďalšie konanie vyššie uvedeným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo úlohou dovolacieho súdu opätovne rozhodnúť o dovolaniach žalobcu a žalovaného 1/ proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho č. k. 6Obo/169/2007-380 zo 06. 11. 2008.

14. Rešpektujúc právny názor ústavného súdu vyslovený v jeho Náleze č. k. IV. ÚS 479/2013-101 dovolací senát rozhodoval v novom zložení, vychádzajúc z rozvrhu práce najvyššieho súdu v čase nápadu veci (dovolanie žalobcu bolo podané 02. 03. 2009).

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej aj „C. s. p.“) po zistení, že dovolanie vo veci samej podala včas strana sporu (§ 424 C. s. p.) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný. Dovolanie žalobcu bolo podané dňa 02. 03. 2009. Dňa 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý upravuje postup súdu pri prejednávaní a rozhodovaní sporov. Civilným sporovým poriadkom bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

16. Podľa § 470 od. 1 a 2 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia dovolací súd posudzoval prípustnosť podaného dovolania, ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa zákona účinného v čase podania dovolania (§ 236 a nasl. O. s. p.).

17. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie. Dovolanie žalobcu je preto prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p.

18. Podľa dovolateľa napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.); nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že pohľadávku proti podstate riadne neuplatnil. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym

právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Senát dovolacieho súdu sa stotožnil s názorom žalovaného 1/, že odvolací súd vychádzal z rovnakého skutkového stavu (ktorý ani nebol sporný), len ho inak vyhodnotil po právnej stránke.

19. Žalobca si žalobou uplatnil nárok z titulu náhrady škody, ktorá mu mala vzniknúť vo forme ušlého zisku, a to podľa ust. § 420 a nasl. OZ, teda podľa všeobecnej zodpovednosti fyzických a právnických osôb za škodu, spôsobenú porušením právnej povinnosti. Predpokladom vzniku takejto zodpovednosti je protiprávny úkon, spôsobenie škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou, pričom platí prezumpcia zavinenia (zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil - § 420 ods. 3 OZ). Základným predpokladom pre vznik takejto zodpovednosti je teda porušenie určitej právnej povinnosti (vyplývajúcej z právneho predpisu alebo zo zmluvy) s dôsledkom vzniku škody.

20. Žalobca za porušenie povinnosti v prípade žalovaného 1/ (resp. jeho právneho predchodcu) považoval podanie žaloby na určenie, že kúpne zmluvy, ktoré uzavrel žalovaný 2/ - správca konkurznej podstaty úpadcu O., a. s., ako predávajúci pri speňažovaní majetku podstaty so žalobcom ako kupujúcim sú neplatné, tvrdiac, že tohto určenia sa domáhal bez relevantného právneho dôvodu a bez preukázania naliehavého právneho záujmu. Toto tvrdenie, ako už uviedol aj odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, je v rozpore so závermi najvyššieho súdu, ktorý uznesením sp. zn. 1Obo 97/2004 z 09. 09. 2005 zrušil rozsudok krajského súdu, ktorý určovaniu žalobcu zamietol z dôvodu nepreukázaného naliehavého právneho záujmu a v ďalšom konaní uložil krajskému súdu zaoberať sa meritom veci. Odhliadnuc od toho, všeobecne platí, že ak právo určité konanie dovoľuje, jeho protiprávnosť je vylúčená. Preto zhodne s odvolacím súdom aj dovolací súd konštatuje, že vyhodnotiť podanie žaloby ako protiprávne konanie je v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Ako porušenie povinnosti nemožno hodnotiť ani skutočnosť, že žalovaný 1/ (v postavení žalobcu) vzal určovaciu žalobu späť až dňa 04. 10. 2006 ako dôsledok Dohody o urovnaní z 28. 09. 2006, uzavretej formou notárskej zápisnice N X., Nz X., NCR1s X. medzi S., a. s. a žalobcom. V preambule tejto Dohody je uvedené, že uzatvárajú mimosúdny zmier za účelom urovnania vzájomných vzťahov, ktoré sú predmetom konania o vyššie uvedenej určovacej žalobe.

21. Porušenie povinnosti zo strany žalovaného 2/ (resp. pôvodného správcu konkurznej podstaty, ktorý predmetné kúpne zmluvy uzatváral) malo spočívať v skutočnosti, že v zmluvách bol ako predávajúci označený úpadca zastúpený správcom, čo žalobca vyhodnotil ako rozporné s ustanovením § 14 ods. 1 písm. a/ ZKV, ktorým sa spravuje predmetné konkurzné konanie, čo považoval za porušenie ust. § 415 OZ, teda za porušenie povinnosti počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám, o. i. na majetku. Tento záver vyhodnotil dovolací súd ako neopodstatnený. I keď v zmysle § 14 ods. 1 písm. a/ ZKV oprávnenie nakladať s majetkom podstaty prechádza vyhlásením konkurzu na správcu, stále ide o majetok úpadcu,

preto pokiaľ kúpne zmluvy uzavrel a podpísal správca, nemôže mať označenie úpadcu v ich záhlaví za následok ich neplatnosť. Takýto záver by navyše mal byť deklarovaný súdom, k čomu v tomto prípade nedošlo (konanie bolo zastavené skôr, než súd o žalobe rozhodol). Nie bez významu je aj skutočnosť, že kataster zmluvy akceptoval a povolil vklad vlastníckeho práva v prospech kupujúceho. Navyše ani právny úkon úpadcu, týkajúci sa majetku podstaty, ktorý by vykonal úpadca po vyhlásení konkurzu, by netrpel neplatnosťou, ale len právnou neúčinnosťou vo vzťahu ku konkurzným veriteľom. Dovolací súd sa preto stotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu, že ani vo vzťahu k žalovanému 2/ neboli naplnené predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu. Vzhľadom na tento záver nebolo už potrebné zaoberať sa ďalšími otázkami, ako napríklad či mohlo ísť o pohľadávku proti podstate, ktorá bola alebo nebola uplatnená voči správcovi.

22. Keďže v dovolacom konaní nebola zistená existencia žalobcom namietaného dovolacieho dôvodu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako nedôvodné podľa § 448 C. s. p. zamietol.

58.

R O Z H O D N U T I E

I. Súd svojím rozhodnutím nie je oprávnený meniť podmienky kreovania štatutárneho orgánu právnickej osoby, nakoľko tieto sú stanovené zákonom.

II. Na uznesenia prijaté na členskej schôdzi družstva je potrebné hľadieť ako na platné až do vyslovenia rozhodnutia o ich neplatnosti súdom.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. októbra 2016, sp. zn. 2Obdo/47/2015)

O d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia svojou žalobou zo dňa 02. 05. 2014 napadli prijaté uznesenia na náhradnej členskej schôdzi žalovaného konanej dňa 10. 04. 2014 (ďalej len „schôdza“). Nakoľko na uvedenej schôdzi boli za členov predstavenstva žalovaného zvolené nasledovné osoby: V. Š., A. P., J. C., Š. B., a M. P., súd prvej inštancie postupoval podľa ust. § 21 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku a ako predbežnú otázku sa svojím rozhodnutím snažil vyriešiť, kto je oprávnený konať za žalovaného. Súd prvej inštancie vo všeobecnosti skonštatoval, že zvolenie nových členov predstavenstva družstva na členskej schôdzi má konštitutívne účinky, pričom zápis do obchodného registra má len deklaratórny charakter. Vzhľadom na uvedené je podľa názoru súdu prvej inštancie potrebné považovať napadnutú schôdzu až do rozhodnutia súdu o jej neplatnosti za platnú, a preto určil vyššie uvedené osoby ako osoby, s ktorými bude na strane žalovaného konať. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa jedná o podmienku konania na strane žalovaného.

2. Na odvolanie žalobcu 1/ Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, napadnutým uznesením zo dňa 9. marca 2015, č. k. 16Cob/498/2014-100 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd dospel k záveru, že v priebehu konania dochádza k neprehľadnosti konania štatutárneho orgánu žalovaného. Vzhľadom na uvedené odvolací súd skonštatoval, že postup súdu prvej inštancie považuje za správny a v súlade so zákonom. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu 1/ v odvolaní, z ktorej vyplýva, že dňa 07. 05. 2014 sa uskutočnila náhradná členská schôdza žalovaného, kde boli zvolení noví členovia predstavenstva, to znamená, že osoby menované v napadnutom rozhodnutí súdu prvej inštancie, už v čase vydania rozhodnutia súdom prvej inštancie nemali žiadny právny titul konať v mene žalovaného. V súlade so súdom prvej inštancie a s prihliadnutím na ust. § 242 Obchodného zákonníka odvolací súd poznamenal, že do právoplatného rozhodnutia neplatnosti schôdze sa táto považuje za platnú. Vzhľadom na vyššie, uvedené odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa ust. § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku potvrdil.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie (ďalej aj ako „dovolatelia“), ktoré odôvodnili tým, že sa im ako účastníkom konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“). Dovolatelia

zároveň poukázali na nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko právne závery odvolacieho súdu logicky vedú k opačnému výroku. Uvedené má potom podľa dovolateľov za následok, že rozhodnutie pôsobí zmätočne a arbitrárne, nakoľko uznesenie odvolacieho súdu obsahuje nesúlad medzi jeho odôvodnením a výrokom. Dovolatelia zdôraznili, že osoby určené súdom prvej inštancie v rozhodnutí už v čase jeho vydania neboli oprávnené konať v mene žalovaného. Názor odvolacieho súdu obsiahnutý v napadnutom uznesení, podľa ktorého na uznesenie prijaté na členskej schôdzi je potrebné hľadieť ako na platné až do rozhodnutia súdu o jeho neplatnosti, má potom podľa dovolateľov za následok, že došlo k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom v ďalšom konaní. V zmysle záverov odvolacieho súdu sa dovolatelia domnievajú, že súd by mal ako s členmi štatutárneho orgánu žalovaného konať s tými osobami predstavenstva, ktoré boli do tejto funkcie zvolené naposledy. Dovolatelia v závere skonštatovali, že riešenie otázky - kto konkrétne je oprávnený právnickú osobu zastupovať, nie je v kompetencii súdu, ale v zmysle Obchodného zákonníka v kompetencii orgánov právnickej osoby (v danom prípade členskej schôdze družstva).

4. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal aj žalovaný, pričom jeho dôvodnosť založil na ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., z ktorého vyplýva, že v konaní došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom. Žalovaný v dovolaní namietal aj nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko podľa jeho názoru tomuto chýbajú základné elementy logiky, keďže právne závery ním prezentované vedú k opačným záverom. Žalovaný uviedol, že osoby, ktoré súd prvej inštancie vo svojom uznesení vymedzil ako zástupcov žalovaného s prihliadnutím na uznesenia prijaté na členskej schôdzi konanej dňa 07. 05. 2014 už v čase vydania tohto rozhodnutia neboli osobami oprávnenými konať v mene žalovaného. Ďalej žalovaný poukázal na skutočnosť, že podľa poslednej členskej schôdze žalovaného boli za členov štatutárneho orgánu žalovaného zvolené osoby odlišné od tých, ktoré učil súd prvej inštancie. S poukazom na právny názor odvolacieho súdu, že uznesenie členskej schôdze sa považuje až do vynesenia opačného rozhodnutia súdom za platné, sa žalovaný domnieva, že súd by mal konať s osobami posledne zvolenými na členskej schôdzi žalovaného, inak sa týmto žalovanému odníme možnosť konať pred súdom v ďalšom konaní. V tejto súvislosti žalovaný poznamenal, že v prebiehajúcich konaniach o určenie neplatnosti uznesení členskej schôdze družstva vedených pred Okresným súdom Prievidza, pod sp. zn. 6Cb/5/2014, 17Cb/7/2014, 9Cb/14/2014, 10Cb/24/2014 doposiaľ nebolo rozhodnuté. Vzhľadom na uvedené by mal súd konať s osobami vymenovanými do funkcie členov predstavenstva žalovaného podľa poslednej členskej schôdze, nakoľko takéto vymenovanie má konštitutívne účinky. Podľa tvrdení žalovaného, rozhodnutie o tom, s kým bude súd konať ako so zástupcom žalovaného, nie je rozhodnutím týkajúcim sa podmienok konania. Zodpovedanie otázky, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, nie je v kompetencii súdu, ale v zmysle Obchodného zákonníka v kompetencii orgánov právnickej osoby - v danom prípade členská schôdza družstva. S prihliadnutím na vyššie uvedené žalovaný navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu, ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil.

5. K dovolaniu žalobcov sa žalovaný vyjadril, rovnako sa vyjadrili žalobcovia k dovolaniu žalovaného. Žalobcovia a žalovaný sa navzájom s podanými dovolaniami v plnej miere stotožnili ako aj s dôvodmi

v nich uvedenými. Žalobcovia spolu so žalovaným vo svojich vyjadreniach vo vzájomnej zhode považovali za potrebné vyjadriť sa k otázke doručovania právnickej osobe v občianskom súdnom konaní, nakoľko podľa ich názoru súd doručuje fyzickým osobám určeným v napadnutých uzneseniach súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, ktoré však nie sú účastníkmi konania a ani ich zástupcami. Podľa zhodných tvrdení žalobcov a žalovaného, súdy sú povinné doručovať písomnosti na adresu sídla právnickej osoby zapísanej v obchodnom registri, a nie fyzickým osobám, ktoré tvoria štatutárny orgán. Tieto fyzické osoby sú oprávnené len na prevzatie doručených písomností v mene právnickej osoby. V prípade, že sa nepodarí doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla zapísaného v obchodnom registri a iná adresa pre doručovanie súdu nie je známa, po troch dňoch od vrátenia zásielky nastáva fikcia doručenia podľa ust. § 48 ods. 2 O. s. p. Nakoľko v danom konaní žalovaný na adrese svojho sídla doručenú poštu preberá, žalobcovia ani žalovaný nevidia dôvod na doručovanie písomností na adresy domnelých členov štatutárneho orgánu žalovanému.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací prejednal dovolanie a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov a dovolanie žalovaného sú dôvodné a napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v spojení s uznesením súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť podľa ust. § 449 ods. 1, 2 C. s. p.

7. Predmetom daného konania je určenie neplatnosti uznesení členskej schôdze žalovaného (družstva) konanej dňa 10. 04. 2014 (ďalej len „napadnutá členská schôdza“), na ktorej došlo okrem iného aj k vymenovaniu nových členov predstavenstva. Za účelom sprehľadnenia daného konania, súd prvej inštancie určil, s kým bude viesť konanie v mene žalovaného a odvolací súd tento postup potvrdil.

8. Podľa ust. § 239 ods. 1 Obchodného zákonníka je najvyšším orgánom družstva schôdza členov družstva (ďalej len „členská schôdza“). Do pôsobnosti členskej schôdze v zmysle ust. § 239 ods. 4 písm. b/ Obchodného zákonníka patrí voliť a odvolávať členov predstavenstva a kontrolnej komisie. Jedná sa o kogentnú právnu úpravu, z ktorej vyplývajú výlučné kompetencie členskej schôdze. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že podmienky kreovania predstavenstva družstva sú zakotvené v ustanoveniach Obchodného zákonníka a stanovách družstva. Predstavenstvo ako štatutárny orgán má rozhodovaciu právomoc a je podriadeným orgánom vo vzťahu k členskej schôdzi.

9. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu, súd svojim rozhodnutím nie je oprávnený meniť podmienky kreovania štatutárneho orgánu právnickej osoby, nakoľko tieto sú stanovené zákonom. Postup súdu, spočívajúci vo vydaní uznesenia, ktorým s konečnou platnosťou vymedzil osoby ako členov predstavenstva žalovaného, s ktorými bude viesť celé konanie až do rozhodnutia vo veci samej, považuje dovolací súd za taký, ktorým súd nad rámec svojej pôsobnosti rozhodol o otázke, ktorá je upravená zákonom. Konanie v mene právnickej osoby vyplývajúce zo zákonných ustanovení a prijaté v stanovách družstva, nie je možné rozhodnutím súdu meniť.

10. Podľa ustanovení O. s. p. sa konanie začína na návrh, v danom prípade podaním žaloby na súd. Ustanovenie § 79 ods. 1 O. s. p. zakotvuje, že „návrh má okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3)

obsahovať meno, priezvisko, prípadne aj dátum narodenia a telefonický kontakt,, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoláva, a musí byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha. Ak je účastníkom právnická osoba, návrh musí obsahovať názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené. ...“. Na základe uvedeného má dovolací súd za to, že žalobca je tým, kto iniciuje začatie súdneho konania podaním žaloby. V sporovej žalobe je žalobca povinný určiť, koho žaluje, resp., kto je žalovaný. Nie je v kompetencii súdu, aby si sám určil okruh účastníkov ani, aby svojím rozhodnutím zamedzil príslušnému orgánu právnickej osoby vykonávať pôsobnosť (členskej schôdzi družstva voliť alebo odvolávať členov predstavenstva) založenú zákonom. V danom prípade je žalovaným právnická osoba – družstvo bez ohľadu na obsadenie štatutárneho orgánu.

11. Dovolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v tom, že na uznesenia prijaté na členskej schôdzi je potrebné hľadieť ako na platné až do vyslovenia rozhodnutia o ich neplatnosti súdom. Zo spisu dovolací súd zistil, že v danom prípade sa už od napadnutej členskej schôdze uskutočnili ďalšie členské schôdze, na ktorých došlo k voľbe nových členov predstavenstva žalovaného. Dokonca už v čase vydania rozhodnutia súdom prvej inštancie bolo predstavenstvo žalovaného obsadené osobami odlišnými od tých, ktoré určil súd prvej inštancie podľa napadnutej členskej schôdze. Na túto skutočnosť upozornil aj žalobca 1/ vo svojom odvolaní, odvolací súd sa s touto skutočnosťou nevysporiadal.

12. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd ako aj súd prvej inštancie svojim procesným postupom (rozhodnutím o určení členov predstavenstva družstva) odňal možnosť sporovým stranám konať pred súdom s osobami, podľa zákona a stanov družstva oprávnenými, konať v mene družstva v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. a/ O. s. p., a preto dovolací súd podľa ust. § 449 ods. 1, 2 C. s. p. napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v spojení s uznesením súdu prvej inštancie zrušil.

59.

R O Z H O D N U T I E

Podávanie žiadostí bez ospravedlniteľného dôvodu o predĺženie lehoty na predloženie plnomocenstva na zastupovanie v dovolacom konaní dovolateľmi predstavuje zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu podľa čl. 5 Základných princípov Civilného sporového poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2ObdoV/8/2017, z 20. júna 2017)

O d ô v o d n e n i e :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací uznesením z 30. júna 2015, č. k. 4Obo/19/2015-362 potvrdil uznesenie Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 15. apríla 2015, č. k. 67Cbi/371/2000-335, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh žalovaného 3/ na prerušenie konania.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. predstavuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, pričom v rozhodovanej veci neprebiehalo konanie, v ktorom by sa riešila otázka majúca význam pre rozhodnutie súdu v predmetnej veci. Konanie vo veci odvolania správcu konkurznej podstaty, ktoré bolo uvádzaným dôvodom na prerušenie konania, nemá význam pre rozhodnutie súdu vo veci určenia neúčinnosti právnych úkonov. Žalobcom v tomto konaní je správca konkurznej podstaty. Zmena osoby vo funkcii správcu konkurznej podstaty počas trvania konkurzu neznamená zmenu vecnej legitimácie strany a nemôže byť dôvodom pre prerušenie konania v zmysle ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný 3/ dňa 7. októbra 2015 dovolanie, ktoré odôvodnil existenciou vady zmätočnosti podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., nakoľko podľa jeho názoru je súd povinný minimálne v jednej inštancii pripustiť, resp. zabezpečiť osobnú prítomnosť strán sporu. Dovolateľ spochybňoval výkon funkcie správkyne konkurznej podstaty JUDr. J. D. (predchádzajúca správkyňa konkurznej podstaty – pozn. dovolacieho súdu). Podľa dovolateľa vykonávala funkciu správcu konkurznej podstaty protiprávne, a preto sú jej úkony nulitné.

4. Uznesenie odvolacieho súdu uvedené v bode 1 napadol dňa 29. septembra 2015 dovolaním aj žalovaný 4/, ktoré odôvodnil tými istými skutočnosťami ako žalovaný 3/.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)] skúmal, či sú splnené procesné podmienky pre to, aby dovolaniami žalovaných 3/ a 4/ napadnuté rozhodnutie bolo podrobené dovolaciemu prieskumu.

6. Dovolania žalovaných 3/ a 4/ boli podané dňa 29. septembra 2015, resp. dňa 7. októbra 2015. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Podľa § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo

dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. 1 C. s. p. zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávnych noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona. Podľa § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované.

7. Nevyhnutnou procesnou podmienkou v dovolacom konaní je povinné právne zastúpenie dovolateľa. Povinné právne zastúpenie vyplývalo z ustanovenia § 241 ods. 1 O. s. p. účinného ku dňu podania dovolaní žalovanými 3/ a 4/ a zároveň vyplýva aj z ustanovenia § 429 ods. 1 C. s. p. účinného v čase rozhodovania dovolacieho súdu, v zmysle ktorého musí byť dovolateľ v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Ak uvedená podmienka nie je splnená, nemožno podrobiť napadnuté rozhodnutie dovolaciemu prieskumu.

8. Nakoľko žalovaný 3/ nebol v dovolacom konaní zastúpený advokátom, súd prvej inštancie ho uznesením z 1. marca 2016, č. k. 67Cbi/371/2000-405 vyzval, aby v lehote 10 dní odo dňa doručenia uznesenia doložil plnú moc udelenú advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní. Uvedené rozhodnutie bolo žalovanému 3/ doručené dňa 22. marca 2016, pričom plnomocenstvo udelené advokátovi nepredložil. Podaním z 25. marca 2016 požiadal žalovaný 3/ o predĺženie lehoty na predloženie požadovaného plnomocenstva do 29. apríla 2016.

9. V dovolacom konaní nebol zastúpený advokátom ani žalovaný 4/. Súd prvej inštancie ho preto uznesením z 1. marca 2016, č. k. 67Cbi/371/2000-404 vyzval, aby v lehote 10 dní odo dňa doručenia uznesenia doložil plnú moc udelenú advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní. Uvedené rozhodnutie bolo žalovanému 4/ účinne doručené dňa 21. októbra 2016, pričom plnomocenstvo udelené advokátovi nepredložil.

10. V súvislosti so zmenou právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016, súd prvej inštancie opätovne vyzval dovolateľov na predloženie plnomocenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní v lehote 10 dní od doručenia výzvy spolu s poučením o následkoch nevyhovenia uvedenej výzve, a to žalovaného 3/ uznesením z 30. septembra 2016, č. k. 67Cbi/371/2000-429 a žalovaného 4/ uznesením z 30. septembra 2016, č. k. 67Cbi/371/2000-431. Uvedené rozhodnutia boli doručené žalovanému 3/ dňa 11. októbra 2016 a žalovanému 4/ dňa 21. októbra 2016, pričom dovolatelia v súdom prvej inštancie určenej lehote a ani ku dňu rozhodovania dovolacieho súdu plnomocenstvá udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní nepredložili.

11. Dovolací súd uvádza, že v súvislosti s predmetnou výzvou žalovaný 3/ podaním z 14. októbra 2016 požiadal o predĺženie lehoty do januára 2017, následne podaním z 14. januára 2017 o predĺženie lehoty predbežne do 30. júna 2017 z dôvodu vykonávania prác v zahraničí.

12. Rovnako žalovaný 4/ podaním z 29. októbra 2016 požiadal o predĺženie lehoty do 15. novembra 2016 na predloženie plnomocenstva udeleného na zastupovanie v dovolacom konaní. Následne podaním zo 14. novembra 2016 navrhol prerušiť konanie za účelom podania návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky z dôvodu možného nesúladu ustanovenia § 452 ods. 2 C. s. p. s čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky s poukazom na ustanovenie § 429 ods. 1 C. s. p.

13. O uvedenom návrhu žalovaného 4/ na prerušenie konania nemôže dovolací súd rozhodovať, nakoľko prípadné rozhodnutie o prerušení (dovolacieho) konania môže dovolací súd vydať iba v prípade, ak sú splnené všetky podmienky stanovené zákonom pre meritórny dovolací prieskum. V rozhodovanej veci pritom tieto podmienky splnené nie sú pre absenciu povinného zastúpenia žalovaného 4/ ako dovolateľa v dovolacom konaní advokátom s poukazom na ustanovenie § 429 ods. 1 C. s. p. (resp. § 241 ods. 1 O. s. p. účinného ku dňu podania dovolania žalovaného 4/).

14. Pri vyhodnocovaní podaní žalovaných 3/ a 4/ dovolací súd musí prihliadať aj na znenie čl. 5 Základných princípov Civilného sporového poriadku, podľa ktorého zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Súd môže v rozsahu ustanovenom v tomto zákone odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným prieťahom v konaní. Taktiež je nevyhnutné vychádzať aj z čl. 8 Základných princípov Civilného sporového poriadku podľa ktorého sú strany sporu povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podoprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Z uvedeného článku vyplýva, že procesné strany sú povinné postupovať podľa pokynov súdu a ich nerešpektovanie sa prejaví najčastejšie stratou sporu, resp. v štádiu dovolacieho konania vydaním uznesenia o odmietnutí dovolania bez toho, aby dovolací súd podrobil napadnuté rozhodnutie dovolaciemu prieskumu s ohľadom na vymedzené dovolacie dôvody. V neposlednom rade je aj dovolací súd povinný vychádzať z čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, prechádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Vzhľadom na uvedené má dovolací súd za to, že podávanie žiadostí o predlženie lehoty na predloženie plnomocenstva na zastupovanie v dovolacom konaní dovolateľmi v rozhodovanej veci predstavuje zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že dovolatelia už ku dňu podania svojich dovolaní mali vedomosť o tom, že v dovolacom konaní musia byť zastúpení advokátom. Dovolatelia boli súdom prvej inštancie poučení už výzvou zo 17. marca 2014 o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní pri podaní dovolania proti skoršiemu uzneseniu odvolacieho súdu (uznesenie najvyššieho súdu z 30. decembra 2013, č. k. 4Obo/64/2013-269), pričom dovolací súd uznesením z 3. júla 2014, č. k. 1ObdoV/8/2014-291 konanie o dovolaní žalovaného 4/ zastavil pre nesplnenie procesnej podmienky v podobe zastúpenia advokátom v dovolacom konaní. Napriek uvedenej skutočnosti a napriek opakovaným výzvam súdu prvej inštancie v prebiehajúcom dovolacom konaní dovolatelia tieto výzvy súdu nerešpektovali.

16. Osobitne k žiadostiam žalovaného 3/ o predĺženie lehoty, naposledy predbežne do 30. júna 2017 dovolací súd považuje okrem už skutočností uvedených vyššie za potrebné poukázať na to, že z jeho strany podávaním žiadostí o predĺženie lehoty (ale aj podávaním nedôvodných návrhov na prerušenie konania spoločne so žalovaným 4/) ide v prebiehajúcom súdnom konaní výlučne o obštrukčné konanie, ktorým sa snaží znemožniť rozhodnutie súdu nielen v rámci prebiehajúceho dovolacieho konania, ale aj v rámci rozhodovania súdu vo veci

samej. Dovolací súd poukazuje na žiadosť žalovaného 3/ z 25. marca 2016, v ktorej požiadal o predĺženie lehoty na predloženie plnomocenstva na zastupovanie v dovolacom konaní do 29. apríla 2016. Od uvedenej žiadosti žalovaného 3/ ako aj od ním požiadaného predĺženia lehoty uplynul dostatočný časový priestor (viac ako jeden rok) na splnenie povinnosti, na ktorú bol súdom prvej inštancie vyzvaný. Rovnako dovolací súd poukazuje na prílohy poslednej žiadosti žalovaného 3/ o predĺženie lehoty predbežne do 30. júna 2017, z ktorých je zrejmé, že v rámci ním uvádzaného obdobia od 3. januára 2017 do 7. januára 2017 nepracoval pre zahraničnú spoločnosť a mal dostatočný priestor na splnenie povinnosti predložiť plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní. Z uvedených dôvodov nemohol dovolací súd vyhovieť žiadosti žalovaného 3/ o predlženie lehoty na predloženie plnomocenstva na zastupovanie v dovolacom konaní.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd konštatuje, že nie je splnená osobitná procesná podmienka dovolacieho konania v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 C. s. p. v podobe povinného zastúpenia dovolateľov v dovolacom konaní advokátom. Najvyšší súd preto dovolania žalovaných 3/ a 4/ odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. e/ C. s. p. So zreteľom na odmietnutie dovolaní sa dovolací súd nezaoberal prípustnosťou podaných dovolaní s ohľadom na dovolateľmi vymedzené dovolacie dôvody.

60.

R O Z H O D N U T I E

Nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces nariadenie neodkladného opatrenia rozhodnutím odvolacieho súdu, proti ktorému už nie je prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. februára 2017, sp. zn. 3Obdo/1/2017)

O d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 21. apríla 2016, č. k. 23Cb/132/2016-60 zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa žalobca domáhal, aby súd nariadil žalovaným 1/, 2/ a 3/, aby spoločne a nerozdielne strpeli výkon vlastníckeho práva žalobcu k špecifikovanému majetku nachádzajúceho sa v areáli spoločnosti I., a. s., a to v budovách spoločnosti D., a. s., teda aby strpeli prístup pešo, osobnými a nákladnými motorovými vozidlami, držbu a užívanie k označenému majetku. Súd prvej inštancie uviedol, že nemal žalobcom tvrdené skutočnosti za jednoznačne preukazujúce obavu ohrozenia prípadnej budúcej exekúcie, nakoľko sa jednalo o okolnosti, ktoré nie sú obsiahnuté v povahe správania žalovaných 1/, 2/ a 3/ vo vzťahu k žalobcom naznačovanej snahe znemožniť mu nakladať s jeho majetkom. Žalobca jednoznačne nepreukázal, že skutočne nadobudol kúpnou zmluvou z 31. januára 2016 vlastnícke právo k hnuteľným veciam uvádzaným v petite návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ani že predmetné veci sa skutočne nachádzajú vo sfére dispozície žalovaných 2/ a 3/.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) o odvolaní žalobcu rozhodol uznesením z 31. mája 2016, č. k. 1Cob/151/2016-130 tak, že výrokom I. pripustil zmenu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v znení uvedenom vo výrokovej časti uznesenia, výrokom II. zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že uložil žalovanému 1/ v súlade s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia s pripustenou zmenou návrhu zo 6. mája 2016 povinnosť zdržať sa poškodenia, scudzenia alebo zaťaženia právami tretích osôb vo vzťahu k hnuteľným veciam špecifikovaným vo výrokovej časti uznesenia nachádzajúcich sa v priemyselnom areáli na N. ulici č. X v B., výrokom III. vo zvyšnej časti uznesenie súdu prvej inštancie v znení návrhu na nariadenie predbežného opatrenia s pripustenou zmenou návrhu zo 6. mája 2016 potvrdil a výrokom IV. uložil žalobcovi povinnosť podať návrh na začatie konania v lehote 30 dní od doručenia uznesenia.

3. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pripustil zmenu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podľa ustanovenia § 95 ods. 1 O. s. p., pretože mal za to, že výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu.

4. Nariadenie predbežného opatrenia odôvodnil odvolací súd tým, že účelom predbežného opatrenia je rýchla, ale len dočasná úprava právnych pomerov účastníkov. Podmienkou pre jeho vydanie je aspoň osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy pomerov, by bolo právo účastníka ohrozené. Pred nariadením

predbežného opatrenia nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia vo veci a pri ich zisťovaní nemusí byť dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Musia byť však osvedčené základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že je tu bezprostredné nebezpečenstvo vzniku ujmy. Odvolací súd uviedol, že zo skutočností vyplývajúcich zo spisu mal dostatočným spôsobom osvedčenú potrebu dočasnej úpravy pomerov strán. Nevyhnutnosť predbežnej úpravy pomerov strán a splnenie podmienok pre vydanie predbežného opatrenia bolo podľa jeho názoru odôvodnené existenciou obavy, že bez nariadenia predbežného opatrenia by mohlo dôjsť k nakladaniu so špecifikovaným tovarom zo strany žalovaného 1/, napr. k scudzeniu. Uvedenú obavu umocňuje aj fakt, že žalovaný 1/ sa necíti byť viazaný kúpnou zmluvou z 31. januára 2016 a považuje ju za neplatnú. Za neodôvodnený naopak považoval odvolací súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia v časti uloženia povinnosti zdržať sa užívania z dôvodu uzavretia nájomnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným 1/, keďže uvedená povinnosť by bola v rozpore s nájomnou zmluvou. Ako nedôvodný vyhodnotil odvolací súd aj návrh žalobcu v časti, v ktorej sa domáhal uloženia povinnosti strpieť výkon vlastníckeho práva žalobcu, nakoľko by sa týmto mohlo prejudikovať rozhodnutie vo veci samej. Za nedôvodný považoval odvolací súd aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/, preto v tejto časti napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu (proti výrokom I. a II.) podal žalovaný 1/ dňa 26. augusta 2016 dovolanie z dôvodu, že v konaní došlo k vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p., a to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaný 1/ navrhol napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť.

6. Dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie uznesením z 21. apríla 2016 zamietol návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia, proti ktorému podal žalobca 6. mája 2016 odvolanie. Odvolanie žalobcu bolo žalovanému 1/ doručené 31. mája 2016 spolu s výzvou súdu prvej inštancie, aby sa k odvolaniu vyjadril v lehote 10 dní od doručenia, pričom žalovaný 1/ v súdom určenej lehote zaslal svoje vyjadrenie na súd. Dňa 31. mája 2016, teda v deň, kedy sa odvolanie spolu s výzvou na vyjadrenie dostalo do dispozície žalovaného 1/, vydal odvolací súd rozhodnutie, ktorým zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia čiastočne vyhovel. Uvedeným postupom odvolací súd znemožnil dovolateľovi vyjadriť sa k novo tvrdeným skutočnostiam a dôkazom predloženým žalobcom v rámci odvolania, ako aj ku skutočnostiam tvrdeným v pôvodnom návrhu. Tým bola podľa žalovaného 1/ porušená zásada kontradiktórneho konania, keď súd v priebehu celého konania vychádzal iba z tvrdenia žalobcu a nemal možnosť zoznámiť sa pred vydaním finálneho rozhodnutia s dôkazmi a tvrdeniami žalovaného 1/, ktorého práva boli nakoniec v dôsledku vydaného rozhodnutia zásadným spôsobom dotknuté. Žalovanému 1/ tak bola v dôsledku postupu odvolacieho súdu odňatá akákoľvek možnosť procesnej obrany v rámci štandardného dvojinštančného systému súdnej ochrany, čím boli porušené jeho práva na spravodlivý proces. Naopak žalobca mal umožnené doplniť v rámci odvolania nové dôkazy a skutočnosti, napriek tomu, že ich mohol doplniť už v rámci konania pred súdom prvej inštancie, aby mal žalovaný 1/ aspoň teoretickú možnosť oboznámiť sa s nimi skôr, než bude o veci právoplatne rozhodnuté. Žalovaný 1/ v dovolaní poukázal na ustanovenie § 329 ods. 1 C. s. p., ktorý namietaný postup výslovne zakazuje. Podľa názoru dovolateľa však nebolo ani za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v súlade s ústavne

zaručeným právom na spravodlivý proces, ak odvolací súd nariadil predbežné opatrenie bez toho, aby bola umožnená akákoľvek procesná obrana strany, proti ktorej rozhodnutie smeruje. Žalovaný 1/ pritom poukázal na komentár k Civilnému sporovému poriadku, podľa ktorého predchádzajúca právna úprava vyvolávala pochybnosti, čo sa týka jej súladu s ústavným právom na spravodlivý proces, ako aj na nález Ústavného súdu Českej republiky z 23. októbra 2014, sp. zn. III. ÚS 3489/13.

7. Žalovaný 1/ namietal aj tú skutočnosť, že napadnuté uznesenie krajského súdu je prekvapivé, nakoľko svoje rozhodnutie založil na inom právnom názore, než súd prvej inštancie. Odvolací súd vychádzal nielen z tvrdení a dôkazov predložených žalobcom v rámci jeho pôvodného návrhu z 18. apríla 2016, ale zároveň mal možnosť prehodnotiť právny názor súdu prvej inštancie na základe nových podkladov predložených žalobcom v rámci odvolania zo 6. mája 2016. Žalovanému 1/ bola naopak odopretá možnosť akéhokoľvek vyjadrenia sa k novým, ale i pôvodným tvrdeniam žalobcu. Zároveň bola žalovanému 1/ odopretá v rozpore s ustanovením § 213 ods. 2 O. s. p. možnosť vyjadriť sa k rozdielnemu právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom.

8. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaného z 15. novembra 2016 uviedol, že dovolanie žalovaného 1/ považuje za nedôvodné, preto navrhol, aby dovolací súd jeho dovolanie zamietol. Podľa žalobcu nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalovaného 1/ na spravodlivý súdny proces z dôvodu, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu postupoval v súlade so zákonom. Predbežné opatrenie vytvára predpoklad pre účinnú ochranu subjektívnych práv účastníka. Požiadavka rýchlosti a prekvapivosti z hľadiska predvídateľnosti uloženia predbežného opatrenia umožňuje zabezpečiť efektívnosť tohto procesného prostriedku. Podľa názoru žalobcu vylúčenie týchto požiadaviek by znemožnilo účinnosť tohto prostriedku pri súdnej ochrane subjektívnych práv účastníkov, ktorí navrhli jeho nariadenie a negatívnym spôsobom by sa premietlo do ich základného práva na súdnu ochranu. Žalobca pritom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré riešili otázky nastolené žalovaným 1/ v jeho dovolaní, a to uznesenia sp. zn. 4Cdo/207/2015 z 26. novembra 2015, sp. zn. 6Cdo/93/2013 z 21. marca 2013, sp. zn. 6Cdo/31/2012 zo 14. marca 2012, sp. zn. 3Cdo/152/2013 zo 14. mája 2013 a sp. zn. 6Cdo/87/2016 z 26. mája 2016. Na základe uvedeného podľa žalobcu nemožno dospieť k záveru, že za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku nebolo v súlade s ústavne zaručeným právom na spravodlivý proces, pokiaľ odvolací súd zmenil pôvodne zamietavé rozhodnutie súdu prvej inštancie o predbežnom opatrení tak, že návrhu vyhovel bez umožnenia akejkoľvek procesnej obrany strany, proti ktorej toto rozhodnutie smeruje. Podľa žalobcu napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemožno považovať za prekvapivé, nakoľko odvolací súd posúdil vec rovnako ako súd prvej inštancie, a to v zmysle ustanovenia § 74 ods. 1 O. s. p., avšak dospel k opačnému právnemu záveru v otázke splnenia predpokladov pre nariadenie žalobcom navrhovaného predbežného opatrenia. Svoje rozhodnutie nezaložil súd na iných právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, vychádzajúcich z ustanovení právneho predpisu, ktoré doposiaľ neboli použité.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a nasl. C. s. p.).

10. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

11. S účinnosťou od 1. júla 2016 došlo k zásadnému zúženiu možnosti podať dovolanie proti rozhodnutiam odvolacieho súdu. Pokiaľ právna úprava účinná do 30. júna 2016 v zásade umožňovala podať dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (ustanovenie § 237 ods. 1 O. s. p.), právna úprava účinná od 1. júla 2016 (ustanovenie § 419 a nasl. C. s. p.) pripúšťa dovolanie len proti meritórnym rozhodnutiam (rozsudkom vo veci samej) a z nemeritórnych rozhodnutí len proti rozhodnutiam, ktorými sa konanie končí. Ide o zmenu, ktorej dôvodom je dôsledné uplatňovanie princípu mimoriadnosti uplatňovania tohto opravného prostriedku.

12. Vzhľadom na uvedené, dovolací súd skúmal, či dovolanie žalovaného 1/ smeruje proti rozhodnutiu, ktorému sa konanie končí. Z dovolania žalovaného 1/ je zrejmé, že ním napáda výroky I. a II. uznesenia odvolacieho súdu. Výrokom I. pripustil odvolací súd zmenu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Rozhodnutie o zmene návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nepredstavuje rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Z tohto dôvodu najvyšší súd konštatuje, že v tejto časti dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon podanie tohto mimoriadneho prostriedku nepripúšťa, preto je daný dôvod pre odmietnutie dovolania v zmysle ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

13. Dovolaním napadnutým výrokom II. odvolací súd čiastočne zmenil uznesenie súdu prvej inštancie a nariadil predbežné opatrenie. V zmysle prechodného ustanovenia § 471 ods. 1 C. s. p. predbežné opatrenia nariadené pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa spravujú ustanoveniami tohto zákona o neodkladných opatreniach a zabezpečovacích opatreniach. Z tohto dôvodu pri posudzovaní prípustnosti dovolania v rozhodovanej veci v ďalšom texte bude dovolací súd používať aj pojem „neodkladné opatrenie“. Neodkladné opatrenia sú upravené v ustanoveniach § 324 až § 342 C. s. p. V zmysle ustanovenia § 324 ods. 1 C. s. p. súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení. Uvedená právna úprava čiastočne kopíruje právnu úpravu predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej bolo možné nariadiť predbežné opatrenie pred začatím konania (§ 74 ods. 1 O. s. p.) alebo po začatí konania (§ 102 ods. 1 O. s. p.). Žalobca sa môže domáhať súdnej ochrany prostredníctvom neodkladného opatrenia aj bez toho, aby v čase podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia prebiehalo na súde súvisiace konanie vo veci samej. Konanie o neodkladnom opatrení pred začatím konania vo veci samej sa končí právoplatným rozhodnutím, ktorým sa neodkladné opatrenie nariadilo, prípadne bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý alebo odmietnutý. V takom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia (prípadne o zamietnutí alebo odmietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia) predstavuje rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, proti ktorému je dovolanie prípustné, keďže ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku ktorého skončilo samostatné konanie o veci vymedzenej návrhom žalobcu. Senát najvyššieho súdu rozhodujúci vo veci konštatuje, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné výlučne v prípade existencie niektorej vád zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 C. s. p. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. prípustné nie je s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 2 C. s. p., v zmysle ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia alebo uznesenie, bol návrh na nariadenie

neodkladného opatrenia zamietnutý je uvedené pod písm. d/ a uznesenie, ktorým bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odmietnutý, je uvedené pod písm. b/).

14. S ohľadom na prípustnosť dovolania proti uzneseniu o neodkladnom opatrení pred začatím konania vo veci samej, dovolací súd konštatuje, že rovnaký záver o prípustnosti dovolania podaného za účinnosti Civilného sporového poriadku (podľa ustanovenia § 420 C. s. p.) je daný aj v prípadoch, kedy bolo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (do 30. júna 2016) rozhodnuté o nariadení predbežného opatrenia pred začatím konania vo veci samej podľa ustanovenia § 74 ods. 1 O. s. p., ako je tomu v rozhodovanej veci. Dovolací súd z tohto dôvodu uvádza, že vo vzťahu k napadnutému výroku II. uznesenia odvolacieho súdu, je splnená základná podmienka prípustnosti dovolania, a to skutočnosť, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí.

15. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Dovolateľ svoje dovolanie vymedzil dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., a to, že mu súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/1994). Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

18. Z obsahu dovolania vyplýva, že základom argumentácie dovolateľa o porušení ním označených práv je jeho tvrdenie o tom, že odvolací súd rozhodol v jeho neprospech skôr, než sa stihol k odvolaniu žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie vyjadriť, čím mu znemožnil viesť kontradiktórne konanie v podobe predloženia vlastnej argumentácie, ktorá mohla mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu.

19. Najvyšší súd uvádza, že súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj povinnosť súdu, aby sa v porovnateľnej procesnej situácii vysporiadal s rovnakými námietkami rovnako, čo je výrazom práva na súdnu ochranu v podobe predvídateľnosti súdnych rozhodnutí [viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z

15. júna 2016 sp. zn. II. ÚS 19/2016]. Uvedené vyplýva aj z princípu právnej istoty upraveného v čl. 2 základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený tým spôsobom, že ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (ods. 1). Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo (ods. 2).

20. Východiská vymedzené vyššie sú podľa názoru senátu najvyššieho súdu plne aplikovateľné aj v rozhodovanej veci. Pod ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít sa považuje nielen prípad, keď je súdne rozhodnutie zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát prijatý príslušným kolégiom najvyššieho súdu, ktorého výklad, podaný v publikovanom judikáte, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu, ale je potrebné rozumieť aj príklad, kedy sa určitá právna otázka rieši v rozhodnutiach (rôznych) senátov najvyššieho súdu jednotne. V tejto súvislosti dáva konajúci senát do pozornosti rozhodnutia najvyššieho súdu uvedené žalobcom vo vyjadrení k dovolaniu sp. zn. 4Cdo/207/2015 z 26. novembra 2015, sp. zn. 6Cdo/93/2013 z 21. marca 2013, sp. zn. 6Cdo/31/2012 zo 14. marca 2012, sp. zn. 3Cdo/152/2013 zo 14. mája 2013 a sp. zn. 6Cdo/87/2016 z 26. mája 2016. V uvedených rozhodnutiach najvyšší súd rozhodoval o dovolaní dovolateľov, ktorí sa nachádzali v procesnom postavení žalovaných, pričom išlo o prípady, kedy odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že nariadil predbežné opatrenie, pričom vo všetkých prípadoch dovolací súd odmietol dovolanie pre neexistenciu vady podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (dovolací dôvod obdobný dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ účinného od 1. júla 2016).

21. Dovolací súd uvádza, že uznesenie o nariadení predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) predstavuje v zásade dočasné rozhodnutie, ktorého účelom je dočasná úprava pomerov strán a podmienkou pre jeho vydanie je osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy právnych pomerov by bolo právo strany ohrozené. Predpokladom nariadenia predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) okrem osvedčenia návrhu je aj osvedčenie, že bez jeho vydania by bol prípadný budúci výkon súdneho rozhodnutia ohrozený, pričom nebezpečenstvo zmarenia výkonu rozhodnutia musí bezprostredne a reálne hroziť. Predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) má charakter preventívneho riešenia vzťahu medzi stranami a má miesto vtedy, ak je dôvodná obava, že jeho nenariadením by sa zhoršila pozícia žalobcu, alebo by vznikol priestor k tomu, aby bol vykonaný právny úkon, ktorý by vytvoril nezvratný právny stav. Platí tiež, že predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) môže obmedziť druhú stranu len natoľko, aby splnilo svoj účel a nesmie ho obmedziť nad mieru nevyhnutne potrebnú. Súd pri rozhodovaní musí mať rozhodujúce skutočnosti osvedčené, musí zvažovať, či je osvedčený nárok a či je nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) potrebné.

22. Z dočasného charakteru predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia vo veci samej a pri ich zisťovaní nemusí byť dodržaný formálny postup predpísaný pre dokazovanie. Neznamená to však, že súd môže nariadiť predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) len na základe tvrdenia žalobcu bez toho, aby bola osvedčená pravdepodobnosť nároku a nebezpečenstvo hroziacej ujmy. Zásah do práv predbežným opatrením

(neodkladným opatrením) dotknutej strany musí byť primeraný osvedčenému porušeniu (ohrozeniu) práv a právom chránených záujmov, takisto primeraná musí byť aj prípadná ujma, ktorá vznikne z predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) dotknutej strane. Súd pri rozhodovaní o predbežnom opatrení (neodkladnom opatrení) musí vziať do úvahy aj možnosť uvedenia pomerov strán do stavu, ktorý tu bol pred vydaním predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia). Pod pojmom dočasná úprava pomerov medzi stranami je pritom potrebné rozumieť prípad, kedy existuje dôvodná potreba dočasne regulovať isté právne vzťahy medzi stranami, pretože hrozí vznik reálnej ujmy, resp. jej zväčšovanie.

23. Z vyššie uvedeného vyplýva, že na konanie a rozhodovanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) nie je možné aplikovať všetky zásady kontradiktórneho konania, ktoré sú typické pre sporové konanie (konanie vo veci samej), čo je dané tým, že uvedeným inštitútom sa má poskytnúť rýchla ochrana porušených alebo ohrozených práv subjektu, ktorý podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia).

24. V prvom rade je to dané lehotou, v rámci ktorej má súd o návrhu rozhodnúť, ktorá je bezodkladne, ako to vyplýva z ustanovení § 75 ods. 4 O. s. p. („o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia rozhodne súd bezodkladne najneskôr do 30 dní po doručení návrhu“) v spojení s § 217 ods. 1 O.s.p. („o odvolaní proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení v ostatných veciach rozhodne bezodkladne najneskôr do 30 dní“) účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu, ako aj z ustanovenia § 328 ods. 2 C. s. p. („o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu“).

25. Súd pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) nevykonáva dokazovanie charakteristické pre sporové konanie podľa ustanovení § 120 O. s. p. (resp. § 186 a nasl. C. s. p.), ale vychádza iba z listín predložených žalobcom, ktorými dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) osvedčuje. Tieto listiny môžu byť súčasťou návrhu, ako aj odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia).

26. Vzhľadom na dočasnosť a zmysel tohto procesného inštitútu sa v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) neuplatňuje ani zásada rovnosti strán (ktorú treba vnímať aj v spojení so zásadou kontradiktórnosti a zásadou ústnosti) tak striktne, ako v konaní vo veci samej. Sporové strany nemusia v každej časti, či druhu konania súčasne disponovať určitým procesným prostriedkom. V prípade niektorých procesných prostriedkov z ich povahy a účelu vyplýva, že ich uplatnenie má k dispozícii len jedna strana. Uvedené platí tak v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní (viď 3Cdo/152/2013). V prípade niektorých procesných prostriedkov dokonca z ich povahy a účelu vyplýva presný opak princípu rovnosti zbraní, ako je tomu v prípade ustanovení § 75 ods. 6 a ods. 8 O. s. p. (viď 6Cdo/87/2016). Záujem na rýchlej a účinnej dočasnej ochrane práv žalobcu má prednosť pred právom žalovaného vyjadriť sa k navrhovaným skutočnostiam. Ochrana žalovaného je daná jeho právom vyjadriť sa k týmto tvrdeniam počas konania a navyše zodpovednosťou žalobcu za prípadnú vzniknutú ujmu (viď 6Cdo/31/2012).

27. Podľa ustanovenia § 75 ods. 8 tretia veta O. s. p. účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu, ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie.

28. Zmyslom citovanej právnej normy bolo, aby sa strana, proti ktorej návrh na nariadenie predbežného opatrenia smeroval, o ňom dozvedela až v momente, keď bolo predbežné opatrenie nariadené, aby nemohla zmariť účel ním sledovaný. Z uvedenej právnej úpravy rovnako vyplýva, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vychádza len z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a odvolania žalobcu. Prípadné vyjadrenia ostatných strán nie sú pre rozhodnutie odvolacieho súdu v takom prípade podstatné a nemožno ich ani pri rozhodovaní vziať do úvahy. Právna úprava účinná do 30. júna 2016 akceptovala aj stav, kedy bolo predbežné opatrenie nariadené až odvolacím súdom, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný riadny opravný prostriedok. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, ktorý vo svojich rozhodnutiach už opakovane konštatoval, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05, III. ÚS 591/2013). Podľa judikovaného názoru ústavného súdu „o ústavne významnej neprimeranosti pri právno-aplikačnej činnosti možno uvažovať len vtedy, ak aplikovaná právna norma dáva konajúcemu orgánu verejnej moci priestor na úvahu pri skúmaní splnenia podmienok hypotézy, dispozície alebo sankcie. Naopak, ak konajúci orgán verejnej moci nemá právnou normou vytvorený žiaden diskrečný priestor a pri zistení splnenia podmienok jej hypotézy je povinný vyvodiť jediný možný právny následok, potom možno hovoriť už len o neproporcionalite právnej úpravy tvoriacej právny základ na konanie orgánu verejnej moci, a nie o neproporcionalite aplikácie práva“ (uznesenie z 20. novembra 2012 vo veci sp. zn. III. ÚS 575/2012 uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu pod č. 80/2012).

29. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) pri nariadení predbežného opatrenia postupoval v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou v čase jeho rozhodovania, preto nemohol zasiahnuť do práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces, a to ani v prípade, keď pred svojim rozhodnutím nevytvoril žalovanému 1/ procesnú možnosť na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu, nakoľko táto povinnosť mu nevyplýva z ustanovenia § 75 ods. 8 O. s. p. (viď obdobne 3Cdo/152/2013), pričom odvolací súd bol o odvolaní žalobcu povinný rozhodnúť bezodkladne. Na tomto konštatovaní nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že súd prvej inštancie doručil žalovaným 1/, 2/ a 3/ uznesenie, ktorým zamietol návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia, ako aj odvolanie žalobcu spolu s výzvou na vyjadrenie sa k predmetnému odvolaniu. Súd prvej inštancie síce mohol u žalovaného 1/ vyvolať určité očakávania, že môže ovplyvniť rozhodnutie odvolacieho súdu (viď nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 317/2015), avšak reálne tento procesný postup súdu prvej inštancie bol nesprávny a zároveň vyjadrenie k odvolaniu nemohlo mať reálny vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. Nesprávnosť procesného postupu súdu prvej inštancie v danej veci spočívala v nerešpektovaní ustanovenia § 75 ods. 8 O. s. p. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia mal súd prvej inštancie doručovať výlučne žalobcovi, pre doručenie uznesenia o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia žalovaným 1/, 2/ a 3/ nebol daný zákonný dôvod. Taktiež odvolanie

žalobcu proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia sa v zmysle uvedeného ustanovenia nemalo doručovať žalovaným, pričom v rozpore so zákonnou úpravou súd prvej inštancie doručil žalovaným odvolanie žalobcu spolu s výzvou, nech sa k nemu vyjadria. Dovolací súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že právna úprava obsiahnutá v ustanovení § 75 ods. 8 O. s. p. je obsiahnutá aj v Civilnom sporovom poriadku v ustanovení § 331 ods. 2, podľa ktorého ak bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí ani prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje.

30. K úvahám dovolateľa o možnom nesúlade ustanovenia § 75 ods. 8 O. s. p. s ústavným právom na spravodlivý proces dovolací súd dáva do pozornosti ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej záver o nesúlade právnych predpisov možno dosiahnuť len v predpísanom konaní a nie v inom type konania (napr. III. ÚS 18/02, III. ÚS 244/04, IV. ÚS 54/08).

31. Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd (vrátane porušenia práva na spravodlivý proces) je také ich porušenie, ktoré nie je napraviteľné alebo odstrániteľné v činnosti súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v zákone v spojitosti s predbežnými opatreniami (neodkladnými opatreniami). Predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) ako zabezpečovací prostriedok v civilnom procese však nemôže sám osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej alebo právnickej osoby (uznesenie ústavného súdu z 18. júla 2000 sp. zn. I. ÚS 46/2000 uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu pod č. 65/2000).

32. Zdanlivo znevýhodňujúce postavenie subjektu, proti ktorému nariadené predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) smeruje, vrátane konaní, kedy bolo predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) nariadené až rozhodnutím odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, nie je možné považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Uvedené postavenie subjektu, proti ktorému nariadené predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) smeruje, je vyvažované právom podať návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené (§ 334 C. s. p.), prípadne nárokom na náhradu škody a inej ujmy spôsobenej neodkladným opatrením, ak sa žalobe žalobcu vo veci samej nevyhovie, alebo ak nedôjde k uspokojeniu práva žalobcu (§ 340 ods. 1 C. s. p.). Dovolací súd uvádza, že žalovaný 1/ má právo kedykoľvek v priebehu konania podať návrh na zrušenie predbežného opatrenia v súlade s ustanovením § 334 C. s. p. a rovnako v prípade jeho úspechu v konaní vo veci samej sa môže voči žalobcovi domáhať náhrady škody podľa ustanovenia § 340 ods. 1 C. s. p.

33. Dovolací súd preto konštatuje, že rozhodnutím odvolacieho súdu o nariadení predbežného opatrenia bez toho, aby pred svojim rozhodnutím umožnil žalovanému 1/ vyjadriť sa k návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a k odvolaniu žalobcu, nedošlo k porušeniu práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces a k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p.

34. Pokiaľ ide o nečakané (prekvapivé) rozhodnutie odvolacieho súdu, nakoľko sa odklonilo od rozhodnutia súdu prvej inštancie, najvyšší súd uvádza, že v prípade procesných rozhodnutí je vylúčená aplikácia

ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. Povinnosť postupovať v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia mal odvolací súd, ak nárok, ktorý je predmetom konania, bolo potrebné posúdiť podľa iného ustanovenia právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvého stupňa. Uvedené znamená, že nárok treba posúdiť podľa úplne iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo podľa toho istého právneho predpisu, ale podľa iného ustanovenia. Súčasne musí byť splnená aj druhá zákonná podmienka, že je toto iné zákonné ustanovenie rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci. Aplikácia § 213 ods. 2 O. s. p. sa týka výlučne hmotnoprávneho posúdenia uplatneného nároku a nie skúmania procesných podmienok (uznesenie najvyššieho súdu z 28. apríla 2016, sp. zn. 3Obdo/17/2015).

35. Z dôvodu uvedeného vyššie dovolací súd vyhodnotil dovolaciu námietku žalovaného 1/ týkajúcu sa prekvapivosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu ako nedôvodnú. Uznesenie o predbežnom opatrení nepredstavuje rozhodnutie vo veci samej, ale jedná sa o procesné rozhodnutie, pri ktorom aplikácia ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. neprichádzala do úvahy. Zároveň dovolací súd považuje za nevyhnutné uviesť, že v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v konaní pred odvolacím súdom skúmali konajúce súdy existenciu, resp. neexistenciu procesných podmienok pre nariadenie predbežného opatrenia v zmysle ustanovenia § 74 ods. 1 O. s. p. ako ustanovenia procesného predpisu a nezaoberali sa hmotnoprávnym posúdením žalobcovho nároku, ktoré prichádza do úvahy výlučne pri rozhodovaní vo veci samej.

36. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. Preto najvyšší súd dovolanie žalovaného 1/ odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

61.

R O Z H O D N U T I E

Účasť konkurzného veriteľa ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, v konaní o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, nie je prípustná.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2017, sp. zn. 3Obdo/59/2016)

O d ô v o d n e n i e :

1. Krajský súd v Žiline uznesením z 12. januára 2016, č. k. 13CoKR/19/2015-379, rozhodujúci o odvolaní žalobcu zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že vstup vedľajšieho účastníka A., spol. s r. o., do konania na strane žalovaného nepripustil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že u samotného správcu, ktorý v predmetnom konaní vystupuje v postavení žalovaného, nie je možné konštatovať jeho právny záujem na výsledku sporu totožný so záujmom veriteľov prihlásených pohľadávok. V sporoch vyvolaných konkurzným konaním, teda aj v spore o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, vystupuje správca konkurznej podstaty ako osobitný procesný subjekt, ktorého práva a povinnosti určuje Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Správca je pritom povinný rovnako chrániť záujmy veriteľov, ako aj záujmy úpadcu, a to bez priameho osobného záujmu na výsledku sporu. Pre správcu, ktorý sa účastníkom takéhoto konania stáva na základe osobitnej úpravy v zákone o konkurze a reštrukturalizácii, tak rozhodnutie v predmetnej veci nemá bezprostredný vplyv na jeho právne postavenie. Nie je preto namieste, aby ako vedľajší účastník na strane správcu vystupoval konkurzný veriteľ, ktorý svoj právny záujem na výsledku predmetného konania odôvodňuje výlučne maximalizáciou rozsahu svojho uspokojenia v konkurznom konaní. Krajský súd je potom názoru, že účasť konkurzného veriteľa ako vedľajšieho účastníka na strane správcu nie je žiaduca, keďže úlohou správcu je okrem iného obhajovať záujmy všetkých konkurzných veriteľov a nie je potrebné, aby v tomto jeho procesnom postavení bol správca podporovaný účasťou konkurzných veriteľov ako vedľajších účastníkov na jeho strane. Ak samotný správca nemá osobný záujem na výsledku sporu, je tým vylúčené vedľajšie účastníctvo popri správcovi, či už tento vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obo/115/2009).

2. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolania žalovaný a spoločnosť A., spol. s r. o. a navrhli napadnuté uznesenie zmeniť tak, že súd vstup spoločnosti A., spol. s r. o., do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného pripustí. Prípustnosť dovolania odôvodnili ustanovením § 239 ods. 1 a § 237 písm. f/ O. s. p., t. j., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, a ako dovolací dôvod zhodne uvádzali, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 ods. 1 C. s. p.), po zistení, že dovolania boli podané včas dovolateľmi zastúpenými v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolania nie sú dôvodné.

4. Dovolanie žalovaného bolo podané dňa 11. marca 2016 a dovolanie spoločnosti A., spol. s r. o., bolo

podané dňa 11. marca 2016, pred nadobudnutím účinnosti C. s. p. (t. j. pred 1. júlom 2016), preto bolo potrebné posudzovať prípustnosť a dôvodnosť podaných dovolaní podľa ust. § 237, § 239 a § 242 O. s. p. S poukazom na potrebu rešpektovania princípu právnej istoty a spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov, preto nie je možné prípustnosť a dôvodnosť dovolania posudzovať podľa ust. § 420 až § 422 C. s. p., keďže len takýmto výkladom sa zabezpečí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bude preskúmané na základe dôvodov, ktoré v čase jeho podania dovolateľ mohol namietať a počas prebiehajúceho dovolacieho konania očakával, že dovolací súd v prípade ak sa preukážu, na ne prihliadne.

5. Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale komplexne sa zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p. Ustanovenie § 237 O. s. p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia preto predmet konania nie je významný. Ak je teda konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie o trovách konania. Pokiaľ ide o procesné vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a písm. g/ O. s. p., dovolateľ ich v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania z týchto ustanovení preto nemožno vyvodiť. So zreteľom na obsah dovolania sa teda dovolací súd osobitne zameral na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

6. Odňatím možnosti konať pred súdom sa vo všeobecnosti rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva, ktoré by inak mohol v priebehu konania realizovať (ide napríklad o právo zúčastniť sa pojednávania, právo vyjadriť sa k veci, navrhovať dôkazy, podávať opravné prostriedky, etc.). Dovolací súd nemal za preukázané, že došlo v konaní k vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

7. Dovolatelia podali dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvého stupňa. Z § 220 O. s. p. vyplýva, že odvolací súd môže zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorý na základe správne a úplne zisteného skutkového stavu dospel k nesprávnym právnym záverom, t. j. podľa názoru odvolacieho súdu vec nesprávne právne posúdil. Práve o takýto prípad ide v predmetnej veci, keď odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k právnemu záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na účasť spoločnosti A., spol. s r. o., ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Tvrdenie dovolateľov, že vydaním zmeňujúceho rozhodnutia podľa § 220 O. s. p. bolo neoprávnené nie je opodstatnené, nakoľko nedošlo k porušeniu podmienok pre vydanie rozhodnutia podľa § 220 O. s. p. Odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a dôvody, pre ktoré došlo k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa, nepredstavujú procesne pochybenie, ktoré by znamenalo odňatie možnosti účastníkov konať pred súdom len preto, že

s rozhodnutím nesúhlasia.

8. Dovolatelia videli odňatie možnosti konať pred súdom aj v tom, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo zrejmé, že správca konkurznej podstaty úpadcu sa už nemôže dovolávať odporovateľnosti kúpnej zmluvy, pretože súdne konanie o jeho žalobe už bolo právoplatne uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 23. augusta 2010, sp. zn. 20Cbi/2/2009-215 zastavené z dôvodu prekážky res iudicata. K uvedenej námietke dovolateľov je potrebné uviesť, že predmetom dovolacieho konania (ako aj rozhodovania súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu) je výlučne otázka prípustnosti účasti spoločnosti A., spol. s r. o., ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, t. j. posúdenie otázky, či spoločnosť A., spol. s r. o., má v danom konaní (nárok o vylúčenie veci z konkurznej podstaty) právny záujem na výsledku konania. Nie je preto možné spájať rozhodovanie o tejto otázke s faktickou možnosťou, resp. nemožnosťou uplatnenia riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov správcom konkurznej podstaty v iných konaniach.

8. Dovolatelia namietali zároveň aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré videli v tom, že odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru o právnom záujme spoločnosti A., spol. s r. o., na výsledku konania. *S poukazom na obsah § 93 ods. 1 a 3 O. s. p.,* predpokladom účasti vedľajšieho účastníka je existencia právneho záujmu na výsledku konania, t. j., že jeho právne postavenie bude ovplyvnené výsledkom sporu. Tak ako uvádza aj odvolací súd o právny záujem ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka, pričom hlavným účelom a zmyslom vedľajšieho účastníctva je pomoc v spore jednému z účastníkov konania. Zmyslom tohto inštitútu je tak posilniť v konkrétnom konaní postavenie toho účastníka, na ktorého strane vedľajší účastník vystupuje. Je možné prisvedčiť, že hlavným záujmom, ktorý má konkurzný veriteľ v prebiehajúcom konaní je úspech správcu, ktorého dôsledkom by bolo ponechanie dotknutej nehnuteľnosti v konkurznej podstate, po speňažení ktorej má „šancu“ na vyššie uspokojenie svojej pohľadávky. Jeho pohľadávka prihlásená do konkurzu sa však čo do výšky, pravosti alebo poradia úspechom správcu v predmetnom spore nezmení. Nie je vylúčené že konkurzný veriteľ aj napriek úspechu správcu a zamietnutí žaloby nebude nakoniec v konkurznom konaní vôbec uspokojený. Samotný faktický záujem na výsledku konania – v tomto prípade maximalizáciu rozsahu uspokojenia konkurzného veriteľa v konkurze však nemožno zamieňať s právnym záujmom na výsledku konania. V danej veci je predmetom konania vylúčenie veci z konkurznej podstaty, kde je v zásade pasívne legitimovaný iba správca konkurznej podstaty, čo vyplýva zo samotnej právnej úpravy zákona o konkurze a reštrukturalizácie. Právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania, do ktorého vstupuje, nemôže byť daný len jeho prípadným finančným (majetkovým) záujmom na výsledku konania. Pre vedľajšieho účastníka spravidla prehra účastníka ktorého v konaní podporuje, vyústi do sekundárneho sporu medzi vedľajším účastníkom a týmto účastníkom, pričom v sekundárnom spore má výsledok predmetného konania význam ako predbežná otázka. V prípade, ak vedľajší účastník vystupuje na strane žalovaného, predmetom takéhoto sekundárneho sporu môžu byť rôzne regresné nároky, ktoré vznikajú, ak žalovaný (napr. ručiteľ) plní záväzok za vedľajšieho účastníka z titulu poskytnutého zabezpečenia.

9. Dovolací súd je preto názoru, že účasť konkurzného veriteľa na základe vyššie uvedených dôvodov, ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného v nároku o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, nie je prípustná. Zároveň je potrebné dodať že v konaní ako žalovaný vystupuje správca (ako osobitný procesný subjekt podľa

ZKR), ktorý je okrem iného povinný obhajovať záujmy všetkých konkurzných veriteľov a nie je potrebné, aby v tomto jeho procesnom postavení bol správca podporovaný účasťou jednotlivých konkurzných veriteľov ako vedľajších účastníkov na jeho strane. K odkazom dovolateľov na iné rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, dovolací súd vyslovil, že ide o rozhodnutia, predmet ktorých bol založený na úplne inom skutkovom základe a inom nároku, ako v tejto veci, teda aj posudzovanie vstupu vedľajšieho účastníka vychádza z predpokladov vyplývajúcich z danej súdenej veci. Dovolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s názorom vysloveným odvolacím súdom a vznesené námietky dovolateľov vyhodnotil ako nedôvodné.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto v zmysle uvedených dôvodov dovolanie žalobcu s odkazom na ustanovenie § 448 C. s. p. zamietol.

62.

R O Z H O D N U T I E

Ak nie je v odstúpení od zmluvy ako jednostrannom právnom úkone dostatočne vymedzený dôvod odstúpenia, nie je možné chýbajúci obsah odstúpenia ako právneho úkonu doplniť výkladovými pravidlami uvedenými v ustanoveniach § 266 ods. 1 až 3 Obchodného zákonníka.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2016, sp. zn. 3Obdo/61/2016)

O d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. mája 2014, č. k. 12Cb 63/2013–201 zastavil konanie v časti o zaplatenie istiny 144,- eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 4. októbra 2012 do zaplatenia, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 6 706,50 eur s 8,75% ročným úrokom z omeškania od 4. októbra 2012 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 1 845,99 eur.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že účelom zmluvy o spolupráci uzatvorenej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorá nadobudla účinnosť dňa 23. decembra 2009, bolo zabezpečiť spoluprácu strán pri výstavbe stavby, bytového objektu v P. na pozemku parc. č. X, ktorej stavebníkom a investorom bol žalobca. Predmetom zmluvy bol záväzok žalobcu za podmienok dohodnutých v zmluve na vlastné náklady vybudovať stavbu v období rokov 2009 až 2012.

3. Zmluvné strany si v čl. IV zmluvy dohodli vzájomné práva a povinnosti. Žalovaný sa zaviazal predovšetkým poskytnúť pozemok na výstavbu a prenajať ho za 1 euro žalobcovi, poskytnúť súčinnosť pri územnom a stavebnom konaní a poskytnúť pomoc pri získavaní vyjadrení od príslušných dotknutých orgánov a organizácii počas výstavby bytov až do ich odovzdania do užívania, pričom v konaní nepreukázal splnenie ani jednej z týchto povinností. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením žalovaného, že práve žalobca mal navrhnúť obsah nájomnej zmluvy na začiatku zmluvného vzťahu a že bez uzatvorenia nájomnej zmluvy sú náklady žalobcu vynaložené neúčelne. Ak ide o samotné poskytnutie pozemku na stavbu, resp. s tým súvisiace a stranami zamýšľané uzatvorenie nájomnej zmluvy, je logické, že by to mal byť vlastník nehnuteľnosti, na ktorej sa má stavať, ktorý pozná, resp. by mal poznať pomery v danej lokalite, aby navrhol konkrétny pozemok na výstavbu a v tej súvislosti aj samotný obsah nájomnej zmluvy, v ktorej by bol pozemok jasne identifikovaný.

4. Žalovaný bol v zmluvnom vzťahu so žalobcom pasívny, neposkytol mu elementárnu súčinnosť pozostávajúcu v poskytnutí pozemku na realizáciu stavby, a to aj napriek tomu, že mu bolo úplne zrejmé, že žalobca podniká reálne kroky smerujúce k tomu, aby stavba bola realizovaná a aby došlo k naplneniu účelu zmluvy. Žalobca súčasne začal vykonávať príslušné prípravné práce. Iniciatívu žalovaného v roku 2012, ktorou deklaroval záujem riešiť vec so žalobcom, vyhodnotil okresný súd ako alibistickú, lebo v tom čase už muselo byť žalovanému jasné, že žalobca nebude môcť výstavbu do konca roku 2012 realizovať. Na základe uvedeného dospel

súd prvej inštancie k záveru, že žalovaný si nesplnil svoje záväzky zo zmluvy, neposkytol žalobcovi súčinnosť potrebnú k realizácii výstavby bytového domu, a preto žalobca dôvodne odstúpil podľa § 344 a nasl. Obchodného zákonníka od zmluvy.

5. V súvislosti s plnením si svojich zmluvných povinností zo zmluvy vynaložil žalobca márne náklady pozostávajúce z nákladov na vypracovanie projektu na stavbu „B.“ – projekt na stavebné povolenie v sume 3 000,-- eur, nákladov na vypracovanie realizačného projektu na stavbu „B.“ v sume 3 000,-- eur, nákladov za prípravné stavebné práce, zabezpečenie vyjadrenia pre územné a stavebné konanie – poplatok za posúdenie projektu Technickou inšpekciou Nitra v sume 744,-- eur a nákladov za vyjadrenie k projektu adresovanému Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva Prievidza v sume 16,50 eur. Tým vznikla žalobcovi škoda vo výške 6 760,50 eur, za ktorú zodpovedá žalovaný nesplnením si svojich zmluvných povinností, resp. neposkytnutím súčinnosti pri naplnení účelu zmluvy, ktorú uložil okresný súd žalovanému zaplatiť žalobcovi. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvej inštancie ustanovením § 142 ods. 2 O. s. p. Žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 91,3% a neúspešný v rozsahu 8,7%. Žalobcovi vznikli v konaní trovy v celkovej výške 2 234,85 eur, pričom 82,6% z tejto sumy predstavuje spolu sumu 1 845,99 eur, na ktorej náhradu zaviazal žalovaného.

6. Opravným uznesením z 30. júna 2014, č. k. 12Cb/63/2013-203 súd prvej inštancie opravil druhý výrok rozsudku z 12. mája 2014, č. k. 12Cb/63/2013–201 tak, že správne má znieť: žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi istinu 6 760,50 eur s 8,75% ročným úrokom z omeškania od 4. októbra 2012 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vydanie opravného uznesenia odôvodnil súd prvej inštancie zrejmou nesprávnosťou napísaním sumy 6 706,50 eur namiesto sumy 6 760,50 eur, ktorá je matematicky správna.

7. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací rozsudkom z 12. apríla 2016, č. k. 16Cob/426/2014-247 rozsudok súdu prvej inštancie **z** 12. mája 2014, č. k. 12Cb/63/2013–201 v spojení s opravným uznesením z 30. júna 2014, č. k. 12Cb/63/2013-203 v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol (§ 220 O. s. p.) a uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 405,50 eur.

8. Odvolací súd vo svojom rozsudku uviedol, že odvolacie dôvody žalovaného sú totožné s tými, ktoré prezentoval v konaní pred súdom prvej inštancie. Žalovaný trval na tom, že žalobca nevykonal s prihliadnutím na okolnosti prípadu opatrenia na odvrátenie škody alebo na jej zmiernenie. Ďalej tvrdil, že ak žalobcovi vznikla škoda, túto si žalobca zavinil sám. Zároveň žalovaný uviedol, že podľa jeho názoru je odstúpenie od zmluvy neplatné, na základe čoho nie je možné žalobcovi priznať náhradu škody.

9. Ako predbežnú otázku posudzoval odvolací súd platnosť uzavretej zmluvy o spolupráci zo dňa 23. decembra 2009 a dospel k záveru, že sa jedná o platnú zmluvu, ktorú treba posúdiť podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka ako nepomenovanú zmluvu, ktorá pre svoju platnosť vyjadruje dostatočné určenie predmetu záväzkov jej účastníkov. Z dôvodu všeobecného vymedzenia povinností žalovaného v zmluve bez ich konkretizácie a špecifikácie na splnenie účelu a predmetu zmluvy posúdil odvolací súd túto zmluvu len ako zmluvu rámcovú, ktorá si pri následnom plnení predmetu zmluvy vyžadovala ďalšie doplnenia. Z vykonaného dokazovania bolo

preukázané, že okrem tejto zmluvy sporové strany neuzavreli žiadne ďalšie doplnenia týkajúce sa jednotlivých povinností žalovaného.

10. Zmluva o spolupráci neobsahuje dohodu zmluvných strán o odstúpení od zmluvy a dôvody odstúpenia, formu a spôsob odstúpenia od zmluvy. Žalobca odstúpil od zmluvy o spolupráci podľa § 344 a nasl. Obchodného zákonníka z dôvodov, ktoré uviedol v odstúpení od zmluvy. Posúdením tohto odstúpenia odvolací súd uzavrel, že odstúpenie od zmluvy ako jednostranný právny úkon žalobcu je podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatné pre neurčitosť, pretože neobsahuje vymedzenie, ktoré konkrétne povinnosti žalovaný porušil a v čom malo toto porušenie spočívať. Absencia podmienok citovaného zákonného ustanovenia hmotného práva spôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ku ktorej prihliada súd z úradnej povinnosti. Žalobca v odstúpení od zmluvy poukázal len na znenie povinností žalovaného podľa čl. IV písm. A/ bez ďalšej špecifikácie tak, aby bolo nepochybné, ktorú povinnosť, alebo ktoré povinnosti žalovaný v zmluvnom vzťahu porušil. Právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným zanikol preto podľa názoru odvolacieho súdu uplynutím času.

11. Náklady, ktoré si žalobca uplatnil proti žalovanému ako náhradu škody, musia spĺňať podmienky podľa § 373 Obchodného zákonníka. Zodpovednosť za škodu je v Obchodnom zákonníku upravená ako objektívna zodpovednosť za porušenie povinnosti zo záväzku. Predpokladom pre vznik zodpovednosti je porušenie povinnosti, vznik škody a príčinná súvislosť medzi vznikom škody a porušením povinnosti. Žalobca v danej veci nepreukázal splnenie prvého a základného predpokladu pre jej vznik, a to porušenie povinnosti žalovaným, teda protiprávne konanie žalovaného, v dôsledku ktorého v príčinnej súvislosti vznikla žalobcovi škoda v ním uplatnenej výške, v ktorej súd prvej inštancie žalobe vyhovel.

12. O náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 2 O. s. p. Žalovanému ako úspešnej strane odvolací súd priznal uplatnenú náhradu trov konania v podobe zaplateného súdneho poplatku za podané odvolanie vo výške 405,50 eur. Inú náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania si žalovaný neuplatnil.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dňa 30. júna 2016 žalobca dovolanie. Svoje dovolanie odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), ako aj tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14. Dovolateľ uviedol, že odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel ku skutkovému záveru, že prejav vôle žalobcu z 10. septembra 2012, ktorý bol žalovanému doručený dňa 26. septembra 2012 (odstúpenie od zmluvy z dôvodu porušenia zmluvných povinností po poskytnutí dodatočnej primeranej lehoty) neobsahuje vymedzenie a konkretizáciu porušenia žiadnej konkrétnej povinnosti, k plneniu ktorej sa žalovaný v zmluve o spolupráci z 23. decembra 2009 zaviazal. Neuvádza, kedy, v akom rozsahu a akým spôsobom malo k porušeniu konkrétnej povinnosti zo strany žalovaného dôjsť. Žalobca poukázal na skutočnosť, že zmluvu o spolupráci uzatváral ako právny laik na základe návrhu tejto zmluvy, ktorý bol vypracovaný výlučne zo strany žalovaného

a zo strany žalovaného predložený na podpis žalobcovi. Vo sfére obligačného práva platí zásada *„pacta sunt servanda“*, pričom primárnym spôsobom zániku nesplneného záväzku je solúcia. Odstúpenie od zmluvy ako jednostranný právny úkon predstavuje jeden zo spôsobov zániku nesplneného záväzku. Nakoľko podľa príslušnej právnej úpravy je možné od zmluvy odstúpiť len v prípadoch, ak tak stanovuje zmluva, alebo ak tak stanovuje zákon, tak žalobca mohol objektívne od zmluvy o spolupráci odstúpiť iba s poukazom na znenie čl. IV písm. A/ zmluvy o spolupráci. Žalovaný sa dovoláva neplatnosti odstúpenia od zmluvy o spolupráci zo strany žalobcu, hoci podľa žalobcu je to práve žalovaný, kto porušuje zásadu, že neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. V tejto súvislosti žalobca poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/111/2008, v zmysle ktorého neexistencia dôvodov odstúpenia uvedených v odstúpení nevylučuje platnosť odstúpenia skutočne existujúcich dôvodov.

15. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí výslovne neuviedol, ktoré zákonné ustanovenie akého všeobecne záväzného právneho predpisu ukladá žalobcovi zákonnú povinnosť v obsahu odstúpenia od zmluvy explicitne uviesť, kedy, v akom rozsahu a akým spôsobom mal žalobca porušiť svoju povinnosť, pričom autorom návrhu tejto zmluvy bol výlučne žalovaný. Podľa dovolateľa mal odvolací súd primárne použiť ustanovenia § 266 až § 268 Obchodného zákonníka. S poukazom na znenie ustanovenia § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka ako i s poukazom na obsah predmetného súdneho spisu je podľa žalobcu nesporné, že poukázal na zmluvné povinnosti žalovaného podľa čl. IV písm. A/ zmluvy o spolupráci, a tak žalovaný vedel, ktoré povinnosti vo vzťahu k žalobcovi porušil.

16. Odvolací súd sa tiež nijako právne ani skutkovo nevysporiadal s tvrdením, že právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným zanikol podľa názoru odvolacieho súdu uplynutím času. Dovolateľ uviedol, že uplynutie doby predstavuje ďalší spôsob zániku záväzku. Podľa spôsobu stanovenia trvania doby záväzku je možné v abstraktnej polohe zánik záväzku uplynutím času chápať tiež ako druh zániku záväzku dohodou s odkladacou podmienkou uplynutím určitej doby.

17. Žalobca je toho názoru, že náklady, ktoré si uplatnil ako náhradu škody riadne a včas, spĺňali zákonné podmienky v zmysle ustanovenia § 373 Obchodného zákonníka. Ak odvolací súd bol toho názoru, že žalobný nárok nespĺňal zákonné podmienky, mal vo svojom rozhodnutí špecifikovať, v čom tieto podmienky nesplnil.

18. Dňa 19. júla 2016 žalobca doplnil dovolanie. V doplnení dovolania uviedol, že žalovaný hral o čas a účelovo zavádzal. Cieľom žalovaného bolo projekt zmariť takým spôsobom, aby nemusel preplatiť vynaložené náklady, pričom dôkazom je súčasný stav.

19. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu, ani k doplneniu dovolania žalobcu písomne nevyjadril.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (§ 424 C. s. p.) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.**),** a že ide o rozsudok, proti ktorému je dovolanie prípustné, preskúmal tento rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je

dôvodné.

21. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý upravuje postup súdu pri prejednávaní a rozhodovaní sporov. Civilným sporovým poriadkom bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Podľa čl. 2 ods. 1 základných princípov C. s. p., ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa čl. 2 ods. 2 základných princípov C. s. p., právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Podľa § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. 1 C. s. p. zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávnych noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona.

22. Podľa § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia ako aj čl. 2 ods. 1 a 2 základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, dovolací súd posudzoval prípustnosť podaného dovolania žalobcu ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa zákona účinného v čase podania dovolania (ustanovenia § 236 a nasl. O. s. p.).

23. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie z akýchkoľvek hľadísk (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti, ktorá spolu s interpretačnou praxou dovolacieho súdu (tiež ústavného súdu i Európskeho súdu pre ľudské práva) sleduje zachovanie jedného zo základných princípov právneho štátu - princípu právnej istoty.

24. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

25. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

26. Občiansky súdny poriadok pripúšťal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vo výroku vyslovil, že dovolanie je prípustné, lebo po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného právneho významu, alebo b/ ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

27. Dovolaním žalobcu je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, preto prípustnosť podaného dovolania vyplýva z ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p.

28. V zmysle § 241 ods. 2 O. s. p. mohlo byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

29. Žalobca v dovolaní uviedol dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p., a to, že v konaní došlo k takzvanej inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení.

30. Za „inú vadu“ (v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. neuvedenú) sa považuje najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov (napr. osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O. s. p. a podobne), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neuniesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, nesplnenie poučovacej povinnosti, zohľadnenie skutočností, ktoré z dokazovania nevyplynuli, opomenutie rozhodných skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ako aj porušenie pravidiel logického myslenia pri vyvodzovaní skutkových zistení z vykonaných dôkazov.

31. Existenciu „inej vady“ žalobca žiadnym spôsobom v dovolaní nevymedzil, iba uviedol, že dovolací súd je povinný na ňu prihliadať. Takýmto spôsobom sa dovolateľ (resp. jeho právny zástupca) snaží prenášať zodpovednosť na dovolací súd, ktorý podľa tohto postupu dovolateľa má nahrádzať úkony právneho zástupcu, pričom práve povinnosť právneho zastúpenia dovolateľa má zamedziť takýto postup a zároveň povinné právne zastúpenie má zabezpečiť, aby dovolateľ jednotlivé dovolacie dôvody presne uviedol a jednoznačne tým stanovil rozsah dovolacieho prieskumu dovolacím súdom.

32. Z obsahu dovolania možno vyvodiť namietanie inej vady vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozsudku v časti, v ktorej odvolací súd skonštatoval, že záväzok medzi žalobcom a žalovaným zanikol uplynutím času, ako aj tým, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí neuviedol, v čom žalobca nesplnil zákonné podmienky podľa ustanovenia § 373 Obchodného zákonníka.

33. Judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998, R 2/2016) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia (jeho nedostatočné odôvodnenie) za „inú vadu konania“. Dovolací súd uvádza, že preskúmavané rozhodnutie odvolacieho súdu má náležitosti rozhodnutia uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O. s. p. účinného ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu. Odvolací súd sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup bol v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté závery. Dostatočne vysvetlil, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Podľa názoru najvyššieho súdu dal odvolací súd odpoveď na všetky rozhodujúce argumenty pre rozhodnutie vo veci samej. Nie je úlohou súdu, aby sa zaoberal všetkými námietkami, ktoré v priebehu konania sporové strany uplatnia a dával na ne vo svojom rozhodnutí odpoveď, ale súd sa má vo svojom rozhodnutí zaoberať len skutočnosťami, ktoré sú kľúčové pre rozhodnutie vo veci **(**rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Kraska proti Švajčiarsku z 29.04.1993, rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 410/06**)**. Ktoré skutočnosti sú kľúčové pre rozhodnutie vo veci určuje súd a nie sporová strana, pričom tieto skutočnosti musí v odôvodnení svojho rozhodnutia jasným spôsobom vysvetliť.

34. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu ako aj z ustáleného skutkového stavu je zrejmé, ako odvolací súd dospel k záveru o zániku právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným založeným zmluvou o spolupráci z 23. decembra 2009 uplynutím času. Zmluva o spolupráci bola časovo obmedzená na obdobie rokov 2009 až 2012, pričom odvolací súd vo svojom rozsudku vyhodnotil odstúpenie žalobcu od zmluvy o spolupráci z 10. septembra 2012 ako neplatný právny úkon. Z uvedeného dôvodu nedošlo k zániku zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným odstúpením od zmluvy okamihom doručenia odstúpenia od zmluvy žalovanému. Keďže nebol v konaní preukázaný iný spôsob zániku zmluvného vzťahu, zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným zanikol uplynutím času (uplynutím roku 2012).

35. K dovolacej námietke o nevymedzení podmienok nesplnených žalobcom pre priznanie nároku na náhradu škody, dovolací súd uvádza, že odvolací súd dostatočným spôsobom odôvodnil, že nebol splnený základný predpoklad pre vznik nároku na náhradu škody, a to protiprávne konanie žalovaného (porušenie povinnosti žalovaným). Neexistencia tohto predpokladu vychádza aj z konštatovania odvolacieho súdu, podľa ktorého zmluva o spolupráci z 23. decembra 2009 predstavuje len rámcovú zmluvu obsahujúcu iba všeobecné vymedzenie povinností žalovaného, ktorá pri následnom plnení predmetu zmluvy vyžadovala ďalšie doplnenia. Z uvedeného je preskúmateľný záver odvolacieho súdu, že žalovaný neporušil žiadnu konkrétnu povinnosť, ktorá by bola v príčinnej súvislosti so vznikom škody (majetkovej ujmy) na strane žalobcu.

36. Dovolateľom tvrdený dovolací dôvod podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. preto nie je daný.

37. Žalobca v dovolaní tvrdil, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

38. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácií práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

39. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., rozsah dovolacieho prieskumu je vymedzený konkrétnou argumentáciou dovolateľa, v čom podľa jeho názoru odvolací súd spornú otázku nesprávne právne posúdil a akým spôsobom ju posúdiť mal. Pri vymedzení tohto dovolacieho dôvodu nepostačuje citovanie jednotlivých zákonných ustanovení, prípadne súdnych rozhodnutí (často aj nesúvisiacich s predmetom sporu), ale je povinnosťou dovolateľa zo zákonných ustanovení, prípadne z judikatúry určiť právny záver, ktorého správnosť/nesprávnosť v súvislosti s právnymi závermi odvolacieho súdu má preskúmať dovolací súd.

40. Základom argumentácie dovolateľa v dovolaní je nesúhlas s posúdením odstúpenia od zmluvy ako neplatného právneho úkonu, pričom podľa jeho názoru mal odvolací súd posudzovať odstúpenie od zmluvy aj v súlade s výkladovými pravidlami uvedenými v ustanoveniach § 266 až § 268 Obchodného zákonníka. Zároveň je dovolateľ toho názoru, že ním uplatnený nárok spĺňal podmienky pre priznanie náhrady škody v zmysle ustanovenia § 373 Obchodného zákonníka.

41. Podľa § 344 Obchodného zákonníka, od zmluvy možno odstúpiť iba v prípadoch, ktoré ustanovuje zmluva alebo tento alebo iný zákon.

42. Odstúpenie od zmluvy predstavuje jeden zo spôsobov zániku nesplneného záväzku. Odstúpenie od zmluvy je adresovaným jednostranným právnym úkonom. Zmluvná strana môže od zmluvy odstúpiť iba z dôvodov predpokladaných v zmluve a ak sa v zmluve nedohodli na možnosti odstúpenia, tak jedine z dôvodov vymedzených v Obchodnom zákonníku, prípadne v osobitnom zákone. Odstúpenie od zmluvy podľa Obchodného zákonníka má až na výnimky (napr. § 356, § 547, § 552) sankčný charakter ako následok porušenia zmluvnej povinnosti druhou zmluvnou stranou. Odstúpenie od zmluvy sa uskutočňuje vo všetkých zákonom alebo zmluvou stanovených prípadoch jednostranným, druhému účastníkovi adresovaným právnym úkonom, prejavujúcim vôľu zrušiť zmluvu týmto spôsobom na základe uznaného dôvodu.

43. Je nevyhnutné, aby zmluvná strana, ktorá chce prejaviť vôľu smerujúcu k zániku záväzku odstúpením, jednoznačne vymedzila dôvod, pre ktorý od zmluvy odstupuje s vymedzením konkrétnej zmluvnej povinnosti, ktorá bola druhou stranou určitým konaním alebo nekonaním porušená. Iba ak sú splnené tieto požiadavky, nastanú predpokladané účinky odstúpenia od zmluvy v podobe zániku zmluvného záväzku. S ohľadom na sankčný charakter inštitútu odstúpenia je nevyhnutné, aby druhej zmluvnej strane bol známy dôvod odstúpenia.

44. Údaj o dôvode odstúpenia je imanentnou súčasťou každého jednostranného odstúpenia od právneho úkonu; bez uvedenia tohto údaja nie je možné pokladať jednostranné odstúpenie od právneho úkonu za perfektné a nemôže mať za následok sledované právne účinky (viď napr. rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky z 20. septembra 2011, sp. zn. 21Cdo/4986/2010 a z 31. januára 2012 sp. zn. 30Cdo/1233/2011).

45. Podmienky odstúpenia sú v obchodných záväzkových vzťahoch odlišné, než je tomu v prípade úpravy odstúpenia od zmluvy v rámci Občianskeho zákonníka. Zároveň dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že dovolateľ účelovo uviedol v dovolaní iba časť citácie z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/111/2008. Vo veci, na ktorú poukázal dovolateľ, dovolací súd riešil špecifickú situáciu a nie je možné ju automaticky aplikovať na všetky prípady odstúpenia od zmluvy. Vo veci rozhodovanej pod sp. zn. 4Cdo/111/2008 dovolací súd uviedol, že bolo povinnosťou súdu vysporiadať sa aj s prípadným dôvodom odstúpenia podľa § 49 Občianskeho zákonníka, ktorý uviedla vo vyjadrení k žalobe právna predchodkyňa žalovaných. Z uvedeného dôvodu nie je možné považovať uvedené rozhodnutie za aplikovateľné na rozhodovanú vec. Navyše žalobca v konaní netvrdil iný dôvod odstúpenia od zmluvy, preto nebolo povinnosťou odvolacieho súdu prihliadať na prípadnú existenciu iných (žalobcom netvrdených) dôvodov odstúpenia od zmluvy. Opačný prístup, spočívajúci v nahrádzaní procesnej aktivity sporovej strany súdom, by bol v rozpore so zásadou kontradiktórnosti sporového konania a zároveň by predstavoval porušenie zásady rovnosti zbraní.

46. Pre určitosť vymedzenia dôvodu odstúpenia od zmluvy nepostačuje, ak zmluvná strana všeobecne odkáže na zmluvné povinnosti, avšak neuvedie, ktorú konkrétnu zmluvnú povinnosť druhá zmluvná strana porušila. Ak nie je v odstúpení od zmluvy ako v jednostrannom právnom úkone vymedzený dôvod odstúpenia (jednoznačné vymedzenie porušenia zmluvnej povinnosti druhou zmluvnou stranou), nie je možné chýbajúci obsah odstúpenia ako právneho úkonu doplniť výkladovými pravidlami uvedenými v ustanoveniach § 266 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Obchodného zákonníka.

47. V rozhodovanej veci si zmluvné strany v zmluve o spolupráci neupravili možnosť odstúpenia od zmluvy. Z tohto dôvodu mohol žalobca odstúpiť iba z dôvodov uvedených v Obchodnom zákonníku (napr. pre omeškanie žalovaného podľa ustanovenia § 345 ods. 1 v spojení s § 370 Obchodného zákonníka). Odvolací súd skonštatoval, že odstúpenie žalobcu od zmluvy neobsahuje vymedzenie, ktoré konkrétne povinnosti žalovaný porušil a v čom malo toto porušenie spočívať, preto vyhodnotil námietku žalovaného týkajúcu sa neplatnosti odstúpenia od zmluvy ako dôvodnú.

48. S uvedeným tvrdením odvolacieho súdu sa dovolací súd stotožňuje, nakoľko dovolateľ v odstúpení od zmluvy z 10. septembra 2012 iba uviedol všeobecné povinnosti žalovaného uvedené v čl. IV písm. A/ zmluvy o spolupráci a v bode 3.1 skonštatoval, že žalovaný neposkytol žalobcovi plnenia, na ktoré sa v zmluve o spolupráci zaviazal, čím sa dostal voči žalobcovi do omeškania, ktoré je svojim charakterom porušením jeho zmluvných povinností. V odstúpení žalobca neuviedol žiadny konkrétny dôvod odstúpenia od zmluvy, ani žiadne konkrétne porušenie povinnosti žalovaným. Z tohto dôvodu nemohlo odstúpenie žalobcu od zmluvy z 10. septembra 2012 vyvolať ním sledované právne účinky v podobe zániku zmluvného vzťahu so žalovaným ku dňu doručenia odstúpenia od zmluvy žalovanému.

49. Aplikáciou jednotlivých ustanovení § 266 Obchodného zákonníka umožňujúcich aplikáciu takého výkladu, ktorý neplatnosť právneho úkonu nespôsobuje, pred výkladom, ktorý zakladá neplatnosť právneho úkonu, je možné odstrániť výlučne prípadne pochybnosti o obsahu právneho úkonu. Použitím výkladového pravidla preferencie právneho úkonu nie je možné doplniť chýbajúce náležitosti právneho úkonu, ako je dôvod odstúpenia od zmluvy alebo vymedzenie porušenia povinnosti žalovaným. Z tohto dôvodu vyhodnotil dovolací súd uvedenú dovolaciu námietku žalobcu ako neopodstatnenú.

50. Argumentácia žalobcu, že žalovaný sa nemôže domáhať neplatnosti odstúpenia od zmluvy zo strany žalobcu, keďže sa jej nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil, je podľa názoru dovolacieho súdu irelevantná. Táto argumentácia by mohla mať právnu relevanciu iba v prípade, ak by sa žalovaný domáhal neplatnosti zmluvy o spolupráci z 23. decembra 2009. Ako bolo už vyššie uvedené, odstúpenie od zmluvy predstavuje jednostranný právny úkon a neplatnosť odstúpenia od zmluvy z dôvodu neurčitosti mohol zaviniť výlučne subjekt, ktorý chcel od uzavretej zmluvy odstúpiť. V danej veci teda neplatnosť odstúpenia od zmluvy mohol spôsobiť výlučne žalobca (resp. jeho právny zástupca, ktorý odstúpenie od zmluvy vypracoval).

51. V súvislosti s tvrdeným porušením zmluvných povinností žalovaným dovolací súd zvýrazňuje záver odvolacieho súdu, ktorý vyhodnotil zmluvu o spolupráci z 23. decembra 2009 ako rámcovú zmluvu.

52. Rámcová zmluva nezakladá záväzkový vzťah, pohľadávky a záväzky zmluvných strán z nej teda nevznikajú. Význam rámcovej zmluvy spočíva v tom, že strany tam, kde predpokladajú dlhodobejší obchodný vzťah, stanoví jej prostredníctvom základné pravidlá, ktorým budú podliehať všetky konkrétne (tzv. realizačné) zmluvy na jej základe v budúcnosti uzavreté, ak nebude v jednotlivej realizačnej zmluve dohodnuté inak. Rámcová zmluva tak nemá iný význam (inú funkciu), než že stanoví zmluvné podmienky následne uzatváraných konkrétnych, realizačných zmlúv, t. j. v danom rozsahu predurčuje ich obsah. Pri vzniku realizačnej zmluvy uzatvorenej na základe rámcovej zmluvy sa teda v rozsahu, v ktorom strany nedohodli v realizačnej zmluve inak, stávajú pravidlá (zmluvné podmienky) dojednané v rámcovej zmluve súčasťou obsahu realizačnej zmluvy (viď rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky z 19. decembra 2013, sp. zn. 29Cdo/4463/2011, z 29. septembra 2014, sp. zn. 29Cdo/26/2012 a z 31. mája 2016, sp. zn. 29Cdo/5105/2014).

53. V rámcovej zmluve si stanovia zmluvné strany len základné pravidlá, ktorými sa budú spravovať jednotlivé realizačné zmluvy pri naplnení spolupráce predpokladanej rámcovou zmluvou. Zo samotnej rámcovej zmluvy zmluvným stranám nevznikajú práva a povinnosti. Práva a povinnosti vyplývajú až z konkrétnej realizačnej zmluvy, ktorá bola uzavretá na podklade rámcovej zmluvy.

54. Záver odvolacieho súdu o charaktere zmluvy o spolupráci z 23. decembra 2009 ako rámcovej zmluvy dovolateľ v dovolaní nespochybnil a dovolací súd sa s týmto záverom stotožňuje, nakoľko je zrejmé, že priamo na základe zmluvy o spolupráci nebolo možné vybudovať stavbu „B. – parc. č. X k. ú. P.“ (čl. III zmluvy), ale táto zmluva predstavuje len rámcový základ právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, pričom na realizáciu cieľa zmluvy (realizáciu stavby) bolo potrebné uzavrieť konkrétne realizačné zmluvy (napr. zmluvu o dielo, nájomnú zmluvu). V tomto smere je správny záver odvolacieho súdu, že zmluva o spolupráci si pri následnom plnení jej

predmetu vyžadovala ďalšie doplnenia. Žalovaný nemohol porušiť žiadne zmluvné povinnosti zo zmluvy o spolupráci z 23. decembra 2009, keďže vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mu z nej žiadne povinnosti nevyplývali.

55. Nakoľko odstúpenie žalobcu od zmluvy z 10. septembra 2012 nemohlo vyvolať právne účinky v podobe predčasného ukončenia zmluvného vzťahu, odvolací súd správne skonštatoval, že právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným zanikol uplynutím času, nakoľko zmluva o spolupráci z 23. decembra 2009 bola časovo obmedzená na obdobie rokov 2009 až 2012.

56. Pre úspešnosť žaloby o náhradu škody je nevyhnutné, aby žalobca preukázal kumulatívne predpoklady zodpovednosti za škodu v zmysle ustanovenia § 373 Obchodného zákonníka, a to protiprávnosť konania (správania) žalovaného, existenciu škody ako aj príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody.

57. Odvolací súd dospel k správnemu záveru, že nebol splnený jeden zo základných predpokladov pre priznanie nároku na náhradu škody, a to existencia protiprávneho konania žalovaného. Dovolací súd v zhode s odvolacím súdom uvádza, že žalobca nepreukázal porušenie povinnosti žalovaného, navyše ako vyplýva z povahy zmluvy o spolupráci ako rámcovej zmluvy, žiadne povinnosti žalovaný ani porušiť nemohol.

58. K samotnému vzniku škody a žalobcom špecifikovanej výške škody dovolací súd upriamuje pozornosť na čl. IV časť B body 1., 2., 3. zmluvy o spolupráci z 23. decembra 2009, v ktorých je uvedené, že samotný povinný (žalobca) sa zaväzuje na vlastné náklady vybudovať stavbu „B. – parc. č. X k. ú. P.“ v rozsahu podľa projektovej dokumentácie v dobe 2009 – 2012, na vlastné náklady zabezpečiť vypracovanie projektovej dokumentácie stavby a predložiť oprávnenému (žalovanému) projekt financovania stavby.

59. Preto je správne rozhodnutie odvolacieho súdu, keď rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu o náhradu škody v odvolaním napadnutej časti zamietol.

60. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd uzatvára, že žalobca nedôvodne odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

61. Vzhľadom na to, že v danom prípade nevyšla najavo existencia uplatnených dovolacích dôvodov (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.), najvyšší súd podľa ustanovenia § 448 C. s. p. dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol.

63.

R O Z H O D N U T I E

I. Konkurzný súd nie je oprávnený preskúmavať popretú pohľadávku z iných dôvodov ako tých, ktoré správca uviedol v incidenčnom konaní v popieracom prejave obsiahnutom v zozname pohľadávok.

II. Účelom incidenčného konania je rozhodnúť o tom, či dôvody obsiahnuté v popieracom prejave správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2017, sp. zn. 3Obdo/70/2016)

O d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 24. júna 2015, č. k. 36Cbi/30/2013-171 vyhovel žalobe žalobcu a určil, že žalobca je veriteľom vymáhateľných pohľadávok zapísaných v zozname pohľadávok pod por. č. 48 až 57 špecifikovaných vo výroku rozsudku v konkurze vyhlásenom uznesením Okresného súdu Trenčín z 3. januára 2013, č. k. 28R/4/2012-474 na majetok dlžníka Peter Križan – Mäsko v konkurze.

1. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval, že žalovaný v zozname pohľadávok ako jediný dôvod popretia výšky, právneho dôvodu a vymáhateľnosti žalovaných pohľadávok, zapísaných pod číslami pohľadávok 48 – 57 uviedol uplynutie 3-ročnej premlčacej doby. Vzhľadom k tomu, že v konaní nebolo preukázané premlčanie práva na zaplatenie žalovaných pohľadávok v zmysle § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka, súd v súlade s ustanovením § 32 ods. 15 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“ alebo „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) žalobe vyhovel a určil, že žalobca je veriteľom vymáhateľných pohľadávok špecifikovaných vo výrokovej časti rozsudku.

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 23. augusta 2016, č. k. 16CoKR/40/2015-215 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi strán, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 191 C. s. p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie podrobne a presvedčivo odôvodnil, pričom odvolací súd sa s týmto odôvodnením v celom rozsahu stotožnil. Krajský súd skonštatoval, že sa súd prvej inštancie správne zaoberal len otázkou premlčania pohľadávok s tým, že poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. septembra 2014, č. k. II. ÚS 409/2013-49. Z tohto dôvodu vyhodnotil krajský súd odvolacie námietky žalovaného ako nedôvodné.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dňa 14. októbra 2016 žalovaný dovolanie. Svoje dovolanie odôvodnil tým, že je daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ako aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., nakoľko pri riešení právnej otázky sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne aby zmenil rozhodnutie tak, že žalobu zamietne a zaviaže žalobcu na náhradu trov konania.

5. Podľa dovolateľa sa odvolací súd pri hodnotení dôkazov a celého skutkového stavu v danom prípade zameral výlučne na skutočnosť, či popierací prejav správcu bol vykonaný v súlade so zákonom a či dôvod popretia jednotlivých pohľadávok žalobcu v tomto prípade obstojí. Vzhľadom k uvedenému má žalovaný za to, že dokazovanie, resp. hodnotenie dôkazov s ohľadom na úzko koncipovanú skutočnosť, ktorou bolo v danom prípade premlčanie pohľadávok, neobstojí. Správca je povinný postupovať v rámci svojej činnosti s odbornou starostlivosťou, ktorú v tomto prípade správca dodržal. Zákon kladie dôraz na konanie správcu z hľadiska precíznosti, ale aj z hľadiska rýchlosti konania. Správca bol v tomto prípade povinný pohľadávky žalobcu poprieť, nakoľko tieto neboli podľa jeho názoru právne opodstatnené.

6. Dôvodom popretia správcom bolo premlčanie pohľadávok. Zarážajúcou je skutočnosť, že samotné súdy v tomto konkrétnom prípade rozhodovali vec 3 roky bez toho, aby bol preskúmaný celý skutkový stav veci bez dôvodných pochybností.

7. Žalovaný je toho názoru, že pokiaľ ako správca vykonal popierací prejav riadne a v zákonom stanovenej lehote, je povinnosťou súdu takto popreté pohľadávky skúmať ako celok a nie výlučne z pohľadu vykonaného popieracieho prejavu správcu. Žalovaný pritom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obo/136/2007, podľa ktorého predmetom incidenčného konania je zistenie, či pohľadávka pre účely zaradenia do zoznamu prihlásených pohľadávok je oprávnená alebo sporná. Súd podľa tohto záveru je povinný zisťovať, či je pohľadávka oprávnená alebo sporná ako celok a nie výlučne, či bol popierací prejav vykonaný v súlade so zákonom, resp. v rozsahu potrebnom na dostatočné popretie pohľadávky. Je zrejmé, že odvolací súd mal v rámci svojej rozhodovacej právomoci postupovať v súlade s Civilným sporovým poriadkom a vykonať dokazovanie v potrebnom rozsahu, a to najmä v rozsahu žalovaným navrhnutých dôkazov a s ohľadom na zásadu právnej istoty upravenej v čl. 2 C. s. p. Zároveň dovolateľ uviedol, že argumentácia nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. septembra 2014, č. k. II. ÚS 409/2013-49 nie je použiteľná na rozhodovanú vec.

8. Súd prvej inštancie ani odvolací súd nevykonali dôkazy, ktoré navrhol žalovaný, hoci tieto boli rozhodujúce pre zistenie skutkového stavu. Týmito dôkazmi malo byť preukázané, že k vzniku zmluvy o pôžičke medzi žalobcom a úpadcom nikdy nedošlo, a teda ani pohľadávky prihlásené do konkurzného konania žalobcom nikdy nevznikli. Všetky konania sa musia viesť podľa O. s. p., resp. C. s. p. zabezpečovaním dôkazných prostriedkov podľa ustanovenia § 187 C. s. p. a ako dôkaz môže slúžiť všetko, čo bolo získané zákonným spôsobom a môže slúžiť k náležitému objasneniu veci. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že hodnotenie súdu prvej inštancie je v poriadku, čo je v rozpore s obsahom spisu. Znenie zákona o konkurze a reštrukturalizácii

nezbavuje súd povinnosti postupovať v súlade s C. s. p. a brať do úvahy skutočnosti, ktoré vyšli najavo v súdnom konaní, dôkazy vykonávať a aj hodnotiť starostlivo a prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

9. Dňa 1. decembra 2016 počas plynutia lehoty na podanie dovolania podal žalovaný doplnenie dovolania, v ktorom uviedol, že súd prvej inštancie nemal preukázanú ani existenciu pohľadávok, pretože len tak by mohol konštatovať ich premlčanie. Incidenčné konanie súdu malo smerovať k tomu, aby súd zistil, či popreté pohľadávky skutočne existujú. Ich existencia nebola v konaní preukázaná a v odôvodnení rozhodnutí súdov sa tieto s tým vôbec nevysporiadali. Absolútne nebol zodpovedaný záver o tom, či pohľadávky existovali, keďže súdy tento záver právne a skutkovo neodôvodnili. Rozhodnutia súdov sú podľa dovolateľa nejasné, rozporuplné, nekonzistentné a vzájomne si odporujúce. Súdy boli povinné dôsledne vysporiadať sa so všetkými skutočnosťami, ktoré v konaní doteraz vyšli najavo, pretože ak by mali „priklepnúť" vymáhateľnosť neexistujúcich pohľadávok, došlo by k bezdôvodnému obohateniu sa toho, komu to „priklepli", nezostávalo by iné, len žalovať štát za ich nesprávny úradný postup, keďže v dôsledku ich nezákonných rozhodnutí by vznikla škoda skutočným veriteľom, ktorí prihlásili svoje oprávnené pohľadávky v konkurznom konaní. V doplnení dovolania žalovaný poukázal na skutočnosť, že na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou je vedené konanie pod sp. zn. 5C/258/2015 o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke medzi žalobcom a úpadcom.

10. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadril. K doplneniu dovolania sa žalobca vyjadril podaním z 5. januára 2017 po uplynutí lehoty 10 dní určenej dovolacím súdom (lehota na vyjadrenie uplynula dňa 20. decembra 2016). Z tohto dôvodu dovolací súd na vyjadrenie žalobcu v súlade s ustanovením § 463 ods. 3 C. s. p. neprihliada a v odôvodnení tohto rozhodnutia ani neuvádza jeho obsah.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd") ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.")], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a nasl. C. s. p.).

12. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Dovolací súd je pri rozhodovaní o mimoriadnom opravnom prostriedku viazaný jednotlivými dovolacími dôvodmi, ako ich dovolateľ vymedzil vo svojom dovolaní, pričom dovolanie je procesne prípustné iba vtedy, ak má dovolací súd tvrdené dovolacie dôvody preukázané.

15. Pokiaľ ide o vymedzený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., dovolateľ ho videl v tom, že konajúce súdy nevykonali ním navrhnuté dôkazy a že zo strany súdov došlo k zúženiu predmetu konania vo vzťahu k neskúmaniu existencie žalobcom prihlásenej pohľadávky. Zároveň sú podľa dovolateľa rozhodnutia konajúcich súdov nepreskúmateľné (nejasné, rozporuplné, nekonzistentné).

16. Uvedený dovolací dôvod je úzko prepojený s porušením práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a k jeho naplneniu dochádza, ak odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie a k jeho odstráneniu nedošlo v odvolacom konaní) zasiahol do ústavou, resp. dohovorom garantovaných práv dovolateľa, čím mu bolo znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon (Civilný sporový poriadok, resp. do 30. júna 2016 Občiansky súdny poriadok) priznáva. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/1994). Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

17. Vo všeobecnosti platí, že nevykonaním dôkazov súd neznemožňuje strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tomto smere dovolací súd uvádza, že je aplikovateľná staršia judikatúra vo vzťahu k ustanoveniu § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. účinného do 30. júna 2016. V prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci vadu zmätočnosti spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom (viď napr. rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/130/2011, 3Cdo/248/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení sporovej strany. Pre úplnosť treba dodať, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie – viď ustanovenie § 442 C. s. p. („dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd“). Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

18. S ohľadom na špecifické okolnosti rozhodovanej veci však dovolací súd považuje za potrebné sa touto námietkou zaoberať zo širšieho hľadiska, a to najmä s ohľadom procesný postup okresného súdu, ktorý predchádzal vyhláseniu rozsudku z 24. júna 2015, č. k. 36Cbi/30/2013-171, ako aj s ohľadom na aktuálnu

judikatúru ústavného súdu, konkrétne s ohľadom na nález ústavného súdu zo 17. augusta 2016, č. k. I. ÚS 317/2015-37. V uvedenom náleze sa ústavný súd zaoberal otázkou navodenia istých očakávaní sporovej strany po procesnom úkone súdu, v súlade s ktorým sporová strana očakávala ďalší postup súdu v rozhodovanej veci.

19. V danej veci súd prvej inštancie pojednávanie uskutočnené dňa 13. marca 2015 odročil na termín 27. marca 2015 o 13:05 hod. za účelom vyhlásenia rozsudku. Na pojednávaní uskutočnenom dňa 27. marca 2015 však súd prvej inštancie rozsudok nevyhlásil, nakoľko skonštatoval, že neboli splnené podmienky pre rozhodnutie vo veci, keďže výsledky doposiaľ vykonaného dokazovania nie sú dostatočným podkladom pre rozhodnutie vo veci, a to najmä s ohľadom na otázku uzavretia zmlúv o pôžičke vo vzťahu k prevzatiu finančných prostriedkov úpadcom.

20. Uvedeným postupom súd prvej inštancie navodil u žalovaného isté legitímne očakávania (viď nález zo 17. augusta 2016, č. k. I. ÚS 317/2015-37) ohľadom ďalšieho procesného postupu v konaní, konkrétne vo vykonávaní dokazovania navrhovaného žalovaným. Následne na základe písomného vyjadrenia žalobcu z 27. mája 2015, ako aj z vyjadrenia žalobcu na pojednávaní uskutočnenom dňa 3. júna 2015 súd prvej inštancie v rámci predbežného posúdenia veci podľa ustanovenia § 118 ods. 2 O. s. p. skonštatoval, že sa v dokazovaní zaoberá len dôvodom popretia pohľadávok, a to premlčaním prihlásených pohľadávok. Iný dôvod popretia uvedený nebol, teda ani neplatnosť zmlúv, prípadne vznik prihlásených pohľadávok, v dôsledku čoho tento nie je predmetom konania.

21. Z tohto dôvodu považuje najvyšší súd za potrebné sa vysporiadať s otázkou, či uvedeným postupom súdu prvej inštancie nedošlo k neprimeranému zvýhodneniu žalobcu súdom na úkor žalovaného a či nedošlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a tým aj k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces.

22. Incidenčné konanie (konanie o určenie popretej pohľadávky) je osobitným druhom sporového konania, v ktorom sa postup súdu spravuje jednotlivými ustanoveniami Civilného sporového poriadku (do 30. júna 2016 Občianskeho súdneho poriadku). Zároveň sa však incidenčné konanie vyznačuje určitými špecifikami, ktoré vyplývajú z jednotlivých ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

23. V súvislosti s otázkou predmetu incidenčného konania najvyšší súd poukazuje na nález ústavného súdu z 11. septembra 2014, č. k. II. ÚS 409/2013-49, zo záverov ktorého vychádzali pri svojom rozhodovaní v predmetnej veci okresný a aj krajský súd. V zmysle záverov ústavného súdu uvedených v predmetnom náleze je predovšetkým úlohou správcu, nie súdu konajúceho v incidenčnom konaní preskúmať prihlásené pohľadávky a podľa svojich zistení ich poprieť alebo nie, pričom nedostatok popretia má za následok ich uznanie a tým aj účasť na uspokojovaní v konkurze. Úlohou incidenčného konania nie je potom opätovné preskúmavanie uplatnenej pohľadávky súdom, pretože to je úlohou správcu. Účelom incidenčného konania je v podstate len rozhodnúť o tom, či popierací prejav správcu obstojí alebo nie, teda či dôvody obsiahnuté v popieracom prejave správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená. Incidenčné konanie nie je konaním, v ktorom by veriteľ uplatňoval svoju pohľadávku proti dlžníkovi a v ktorom by tak predmetom kognície konajúceho súdu mal byť celý právny vzťah medzi nimi v celej jeho šírke a hĺbke.

V konkurze si veritelia uplatňujú svoje pohľadávky osobitne určeným postupom u správcu, ktorému patrí ich preskúmanie a prvotné „rozhodnutie“ o tom, či v konkurze budú alebo nebudú uspokojené. Z konštrukcie § 32 konkurzného zákona je zrejmé, že „rozhodnutie“ správcu o tom, že pohľadávka bude uspokojená v určitom rozsahu alebo v určitom poradí, je v podstate konečné, keďže proti nemu v rámci konkurzného konania neexistuje žiaden prostriedok nápravy. Nie je preto zrejmé, prečo by mal byť incidenčný súd povolaný nahrádzať, resp. preskúmavať úkon správcu, ktorý zákonom ustanoveným postupom urobil prejav k uznaniu pohľadávky konkurzného veriteľa s ktorým zákon spája účinky konečného a v procesnom rámci samotného konkurzného konania nenapadnuteľného zaradenia danej pohľadávky medzi uspokojované pohľadávky.

24. Dovolací súd zároveň poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu (ako rozhodnutie odvolacieho súdu) z 31. marca 2009, sp. zn. 1Obo/139/2007, v ktorom najvyšší súd skonštatoval, že *treba prisvedčiť žalobcovi, že v konaní o určenie pravosti pohľadávky môže byť relevantný iba ten dôvod na jej popretie, ktorý správkyňa uviedla na prieskumnom pojednávaní.* Aplikovanie uvedeného záveru na právnu úpravu zákona o konkurze a reštrukturalizácii znamená, že pre konanie o určenie pravosti pohľadávky je relevantný iba ten dôvod na jej popretie, ktorý správca uviedol v popieracom prejave (viď ustanovenie § 32 ods. 1 a ods. 5 ZKR) a tento tvorí predmet súdneho konania.

25. Najvyšší súd sa nestotožňuje s názorom dovolateľa, že citovaný nález ústavného súdu nie je možné aplikovať na rozhodovanú vec pre údajné riešenie diametrálne odlišnej právnej situácie. Ústavný súd v predmetnom náleze vo všeobecnej rovine charakterizoval konanie o určenie pravosti pohľadávky, pričom vysvetlil jednotlivé špecifiká konania o určenie pravosti pohľadávky ako osobitného typu sporového konania. Taktiež v konaní, v ktorom bol vydaný predmetný nález, bola spochybnená platnosť právneho úkonu, na základe ktorého nadobudol konkurzný veriteľ pohľadávku, ktorú si následne prihlásil do konkurzu (zmluva o postúpení pohľadávok). V danej veci žalovaný v priebehu konania namietal neplatnosť zmluvy o pôžičke, na základe ktorej si žalobca prihlásil pohľadávku v konkurze prihláškou. Preto nemožno skonštatovať, že by išlo o skutkovo alebo právne odlišnú situáciu, než tomu bolo vo veci, v ktorej bol vydaný nález 11. septembra 2014. k. II. ÚS 409/2013-49.

26. Jediným oprávneným subjektom na preskúmanie pohľadávok prihlásených v konkurze je ustanovený správca konkurznej podstaty. Pri preskúmavaní prihlásených pohľadávok je správca povinný postupovať s odbornou starostlivosťou a v prípade, ak je pohľadávka sporná, vzniká správcovi povinnosť ju v spornom rozsahu poprieť. Zároveň zákon o konkurze a reštrukturalizácii ukladá správcovi povinnosť dôvod popretia pohľadávky odôvodniť. Predmetom incidenčného konania iniciovaného veriteľom popretej pohľadávky je potom preskúmanie opodstatnenosti, resp. neopodstatnenosti popieracieho prejavu správcu a posúdenie, či správcom uvedený dôvod popretia je daný alebo či uvedený dôvod neexistuje. Z tohto dôvodu je možné považovať za postup správcu s odbornou starostlivosťou iba taký postup, kedy v popieracom prejave uvedie všetky právne relevantné dôvody, pre ktoré spochybňuje dôvodnosť, opodstatnenosť alebo samotnú existenciu prihlásenej pohľadávky. Konkurzný súd nie je oprávnený preskúmavať popretú pohľadávku z iných, správcom v incidenčnom konaní uvádzaných dôvodov, než je uvedené v popieracom prejave. Uplynutím lehoty (zákonnej alebo súdom predĺženej) na popretie prihlásených pohľadávok sa právo správcu uvádzať nové dôvody popretia pohľadávky prekluduje

a prihlásená pohľadávka sa považuje v následne spornom rozsahu za zistenú. Opačný postup súdu spočívajúci v preskúmavaní existencie prihlásenej pohľadávky, ak bola správcom popretá len jej vymáhateľnosť a správca ju nepoprel čo do dôvodu, by totiž nahrádzal nečinnosť správcu, čo je neprípustné (§ 32 ods. 1, ods. 5 a ods. 17 ZKR) a aj v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy, nakoľko zákon o konkurze preskúmavanie prihlásených zveruje správcovi a nie konkurznému súdu. Správca nemôže zodpovednosť za svoju nečinnosť prenášať na konkurzný súd.

27. V rozhodovanej veci správca poprel prihlásené pohľadávky žalobcu len z dôvodu premlčania, ktoré sa v priebehu súdneho konania ukázalo ako neopodstatnené. Popierací prejav správcu z dôvodu premlčania prihlásených pohľadávok pritom vymedzil predmet súdneho konania o určenie popretých pohľadávok vychádzajúc z ustanovenia § 32 ods. 5 ZKR, podľa ktorého, ten kto popiera pohľadávku, musí jej popretie odôvodniť. Uvedené znamená, že v popieracom prejave musia byť uvedené všetky právne a relevantné skutočnosti, pre ktoré nemá byť riadne prihlásená pohľadávka uspokojená v rámci konkurzu. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd boli povinné prihliadať na skutočnosti uvádzané sporovými stranami len vo vzťahu k predmetu konania a k prípadnému premlčaniu žalobcom prihlásených pohľadávok.

28. V tejto súvislosti pozornosti dovolacieho súdu neušla nekonzistentnosť tvrdení správcu (dovolateľa). V priebehu súdneho konania po preukázaní, že prihlásené pohľadávky žalobcu nie sú premlčané, začal namietať neplatnosť zmluvy o pôžičke uzavretej medzi žalobcom a úpadcom. Následne v doplnení dovolania žalovaný uviedol, že možno dôjsť iba k premlčaniu existujúcej pohľadávky a neexistujúca pohľadávka nemôže byť premlčaná. Pri preskúmavaní prihlásených pohľadávok žalobcu samotný správca považoval žalobcove pohľadávky voči úpadcovi za existujúce. Dôvodným dovolaním sa premlčania totiž pohľadávka nezaniká, premlčaný nárok síce prestáva byť vynútiteľný (napr. nemôže byť priznaný v súdnom konaní), avšak trvá naďalej v podobe tzv. naturálnej obligácie.

29. Neobstojí ani argumentácia dovolateľa o tom, že preskúmavanie prihlásených pohľadávok je limitované požiadavkou rýchlosti, kedy správca musí prihlásené pohľadávky preskúmať v zákonnej 30-dňovej lehote. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii dáva správcovi možnosť požiadať súd, a to aj opakovane, o predĺženie lehoty na preskúmanie prihlášok, aby mohol s odbornou starostlivosťou náležite preskúmať všetky prihlásené pohľadávky. Z obsahu spisu nevyplýva, že by správca požiadal o predĺženie lehoty na preskúmanie prihlášok a ani sám túto skutočnosť netvrdil. Z tohto dôvodu uvádzanie nových dôvodov pre popretie prihlásených pohľadávok správcom po uplynutí prekluzívnej lehoty nemôže byť predmetom súdneho konania o určenie popretých pohľadávok.

30. Z uvedeného je zrejmé, že pod pojmom „súd starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo“ (ustanovenie § 132 O. s. p. účinného do 30. júna 2016, resp. ustanovenie § 191 ods. 1 C. s. p. účinného od 1. júla 2016), je potrebné rozumieť tie skutočnosti, ktoré sú relevantné pre rozhodnutie súdu z hľadiska predmetu konania. Konajúce súdy nemohli pri svojom rozhodovaní prihliadať na tie skutočnosti, ktoré síce vyšli najavo, ale boli uplatnené po uplynutí prekluzívnej lehoty, v dôsledku čoho nemali dosah na predmet konania.

31. Tým, že súd prvej inštancie a následne aj odvolací súd pri rozhodovaní o určení popretých pohľadávok žalobcu skúmali popretú pohľadávku iba z dôvodu uvedeného v popieracom prejave správcu, nedošlo k porušeniu

práva žalovaného na spravodlivý proces a k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p.

32. Ako neopodstatnenú vyhodnotil dovolací súd námietku dovolateľa týkajúcu sa nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že nemožno posudzovať odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu izolovane, ale spolu s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko obidve rozhodnutia predstavujú jeden celok, ako to vyplýva aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09, IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak súdu prvej inštancie, ako aj súdu odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo sporovej strany na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Kraska proti Švajčiarsku z 29.04.1993, nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 410/06**).** Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v ustanovení § 220 ods. 2 C. s. p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 378 ods. 1 C. s. p. a § 393 ods. 2 C. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá (nemusí) odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument sporovej strany, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07). Ustanovenie § 387 ods. 2 C. s. p., dáva odvolaciemu súdu možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Tá je podmienená stotožnením sa so skutkovými aj právnymi dôvodmi rozhodnutia prvostupňového súdu v plnom rozsahu. V takomto prípade je postačujúce v odôvodnení skonštatovať správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody.

33. Súd prvej inštancie v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. účinného ku dňu vyhlásenia rozhodnutia svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, dal odpoveď na všetky otázky, ktoré boli nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Okresný súd podrobne, zrozumiteľne a jednoznačne uviedol, že jediným dôvodom popretia žalobcom prihlásenej pohľadávky žalovaným bolo premlčanie, ktoré v konaní nebolo preukázané. Zároveň zrozumiteľným spôsobom vysvetlil, prečo nevykonal ďalšie dokazovanie ohľadom žalovaným namietanej neplatnosti zmluvy o pôžičke. Súd prvej inštancie sa náležitým spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými vyjadreniami strán. Odvolací súd v súlade s platnou právnou úpravou (§ 387 ods. 2 C. s. p.) svoj rozsudok odôvodnil, pričom je zrejmé, že sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku skonštatoval, že súd prvej inštancie dodržal všetky ustanovenia o dokazovaní. Podstatnú odvolaciu námietku žalovaného aj s odkazom na relevantnú časť odôvodnenia nálezu ústavného súdu z 11. septembra 2014, č. k. II. ÚS 409/2013-49 aplikovateľného aj na rozhodovanú vec vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí reagoval na podstatné odvolacie námietky žalovaného a za porušenie

základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného (viď napr. I. ÚS 673/2014, II. ÚS 27/2008, III. ÚS 167/2013).

34. K tvrdeniu dovolateľa o nezákonnosti rozhodnutí súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu a k údajnému vzniku škody na strane konkurzných veriteľov považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že rozsudky okresného súdu aj krajského súdu boli vydané v súlade so zákonom. Správca ako osoba s vysokoškolským právnickým vzdelaním, ktorý sa verejne hlási k určitej profesii, v dôsledku čoho sa považuje za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou (čl. 11 ods. 3 základných zásad C. s. p.), zrejme nepostupoval s odbornou starostlivosťou a náležite nepreskúmal prihlásené pohľadávky, čím mohol porušiť svoje povinnosti pri výkone funkcie správcu. Následne v priebehu súdneho konania, vrátane dovolacieho konania, sa správca snažil (neúspešne) preniesť zodpovednosť za svoje pochybenie na konajúce súdy. Jediným subjektom, ktorý môže zodpovedať za prípadnú škodu vzniknutú konkurzným veriteľom, je výlučne správca a nie konajúce súdy, ktoré sa nestotožnili s jeho vyjadreniami predloženými v priebehu súdneho konania.

35. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že existencia žalovaným tvrdeného dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. nevyšla v dovolacom konaní najavo.

36. Žalovaný svoje dovolanie odôvodnil aj existenciou dôvodu prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p, nakoľko podľa jeho názoru sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, pričom poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/136/2007.

37. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania je viazaný na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho a má sa ním zabezpečiť jednota uplatnenia právnej úpravy v rovnakých prípadoch, čím sa zvyšuje právna istota a subjektom práva sa umožňuje predvídať postup súdu, ktorý právna norma ukladá alebo predvída. Z uvedeného dôvodu je nevyhnutné, aby sa dovolateľ, ktorý chce odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu uplatniť ako dovolací dôvod, oboznámil s predmetným rozhodnutím dovolacieho súdu ako celkom. Uvedené má napĺňať inštitút povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní (§ 429 ods. 1 C. s. p.), nakoľko zákon predpokladá, že advokát je subjektom, ktorého odborné znalosti a schopnosti majú kvalifikovaným dovolaním prispieť k priebehu dovolacieho konania. Uvedené vyplýva aj z čl. 11 ods. 3 základných zásad, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, že advokát ako osoba s vysokoškolským právnickým vzdelaním, ktorý sa verejne hlási k určitej profesii, sa považuje za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou.

38. V danom prípade dovolací súd uvádza, že v obchodných veciach je najvyšší súd nielen dovolacím súdom, ale vo veciach, v ktorých rozhoduje krajský súd ako súd prvej inštancie, aj súdom odvolacím. Rozhodnutie najvyššieho súdu, na ktoré dovolateľ poukazuje, je rozhodnutím odvolacieho súdu (Obo) a nie rozhodnutím dovolacieho súdu (Obdo, resp. ObdoV). Zároveň uvedené rozhodnutie nie je ani rozhodnutím, ktoré by riešilo právnu otázku hmotného práva, ale predstavuje rozhodnutie o trovách konania. Dovolací súd konštatuje, že ak chce dovolateľ odkazovať na predchádzajúce rozhodnutie dovolacieho súdu, nepostačuje, aby účelovo vybral

z kontextu odôvodnenia rozhodnutia jednu vetu bez oboznámenia sa s jeho celým odôvodnením. V dovolateľom uvádzanom rozhodnutí sa okrem toho, že sa nejednalo o rozhodnutie dovolacieho súdu, neriešila meritórna právna otázka, od ktorej sa mal odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. Odkazovaním na rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania je zrejmé, že v predmetnej veci, kde žalovaný je advokátom, ktorý bol v dovolacom konaní zastúpený advokátom, nepostupoval dovolateľ s odbornými znalosťami a schopnosťami, ktoré od osoby advokáta vyžaduje zákon.

39. Najvyšší súd preto konštatuje, že dovolanie žalovaného z hľadiska vymedzeného dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. nie je prípustné, nakoľko dovolateľ neuviedol konkrétne rozhodnutie dovolacieho súdu, od ktorého sa podľa jeho právneho názoru mal odvolací súd odkloniť pri svojom rozhodovaní.

40. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. a prípustnosť dovolania v rozhodovanej veci nebola založená ani podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Preto najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

64.

R O Z H O D N U T I E

Nový správca je povinný akceptovať právny stav, ktorý bol v čase jeho ustanovenia do funkcie, nie je oprávnený vziať návrh s pokračovaním v konaní udelený pôvodným správcom späť a v prípade, ak také podanie adresuje súdu, nemôže vyvolať ním sledované právne účinky.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2017, sp. zn. 3Obdo/72/2016)

O d ô v o d n e n i e:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 6. februára 2015, č. k. 3Cbi/22/2012-479 vyhovel žalobe žalobcu a určil, že právny úkon - zmluva o pôžičke z 8. júna 2010 uzatvorená medzi žalovaným 1/ ako veriteľom a úpadcom ako dlžníkom, na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkovi pôžičku 1 991 635,-- eur je voči veriteľom v konkurze právne neúčinný. Žalovaný 1/ je povinný zaplatiť do všeobecnej podstaty úpadcu sumu 312 000,-- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň súd prvej inštancie určil, že právny úkon - kúpna zmluva o prevode hnuteľných vecí z 1. októbra 2010 uzatvorená medzi úpadcom ako predávajúcim a žalovaným 1/ ako kupujúcim, ktorou predávajúci odpredal kupujúcemu hnuteľné veci b. K., F. a F. za kúpnu cenu 40 000,-- eur bez DPH splatnú do 31. decembra 2010 - je voči veriteľom v konkurze právne neúčinný. Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi do všeobecnej podstaty spoločne a nerozdielne sumu 48 000,-- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalším výrokom okresný súd určil, že právny úkon – zmluva o prevode ochranných známok z 1. októbra 2010 uzatvorená medzi úpadcom ako prevádzajúcim a žalovaným 1/ ako nadobúdateľom, ktorou prevádzajúci previedol na nadobúdateľa ochranné známky špecifikované vo výrokovej časti rozsudku registrované Úradom priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, za odplatu 145 000,- eur bez DPH splatnú do 31. decembra 2010 – je voči veriteľom v konkurze právne neúčinný. Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi do všeobecnej podstaty spoločne a nerozdielne sumu 174 000,-- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť nahradiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 100% trov konania, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval, že žaloba je v celom rozsahu dôvodná. Uviedol, že neobstojí tvrdenie žalovaných 1/ a 2/ o tom, že jednostranné započítanie zmluvnej pokuty a odmeny nebolo odporovateľnosťou napadnuté a právny úkon, ktorého neúčinnosti sa žalobca dovoláva, zvýšil aktíva úpadcu a preto sa daným úkonom nemohol zmenšiť majetok úpadcu, nakoľko zmluva o pôžičke obsahovala konkrétne zmluvné dojednania, ktoré boli napokon realizované ďalšími následnými právnymi úkonmi žalovaných, bez ktorých by konkretizácia zmluvných dojednaní nemala právny význam, ale podstata týchto úkonov spočívala a ich právna záväznosť vyplývala práve z uzavretej zmluvy o pôžičke. Uzavretá zmluva, hoci bola pomenovaná ako zmluva o pôžičke, nepochybne bola nepomenovaným zmluvným typom, lebo v sebe zahŕňala niekoľko zmluvných dojednaní. Rovnako súd prvej inštancie odmietol argumentáciu žalovaného 1/ spočívajúcu v tom, že po poskytnutí pôžičky mal úpadca dostatok majetku aj na úhradu veriteľov, ktorí mali voči nemu vymáhateľné

pohľadávky a tak títo boli ukrátení nie v dôsledku zmluvy o pôžičke, ale v dôsledku následného konania konateľa úpadcu. Okresný súd uviedol, že nebyť zmluvy o pôžičke, k vyhláseniu konkurzu by došlo skôr a došlo by k následnému speňaženiu všetkého majetku, aj toho, ktorý nebol zabezpečený záložným právom bánk a tento majetok by nepochybne stačil na úhradu veriteľov. Podľa názoru okresného súdu rozsiahle zaťaženie majetku, aké bolo dohodnuté v tejto zmluve, nepochybne samo osebe znamená ukrátenie veriteľov. Rigídny a formalistický prístup v tejto právnej otázke by odporoval účelu konkurzného konania ako takého. Pôžička s nereálnou dobou splatnosti stanovenou bez primeraného dôvodu spôsobila oddialenie vyhlásenia konkurzu a umožnila konateľovi úpadcu, aby uskutočnil právne úkony, ktoré ukrátili existujúcich veriteľov.

3. Skutočnosť, že konateľ úpadcu R. mal úmysel ukrátiť existujúcich veriteľov, ktorí evidentne ku dňu uzavretia zmluvy o pôžičke existovali, svedčí aj to, že hneď po zaplatení prvej finančnej čiastky zo zmluvy o pôžičke, poukázal na svoj osobný účet sumu 500 000,-- eur tvrdiac, že sám bol veriteľom úpadcu. Toto konanie je zjavným úmyslom poškodiť týchto veriteľov, pretože v tom čase bola na účte spoločnosti suma len cca 12 000,-- eur. Logike veci podľa súdu prvej inštancie odporuje aj skutočnosť, že už na začiatku plynutia lehoty na splatenie pôžičky dňa 30. júna 2010 úpadca prenajal prevádzku žalovanému 2/. Úmysel smerujúci k ukráteniu veriteľov musel mať úpadca v čase, keď pôžičku uzatváral, uzatváral a následne pri ďalších právnych úkonoch, ktoré prijaté záväzky z tejto zmluvy konkretizovali a realizovali.

4. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na skutočnosť, že jediný konateľ a spoločník žalovaného 1/ je správca, ktorý je znalý predpisov konkurzného práva natoľko, že mu museli byť okolnosti, za ktorých bola poskytnutá pôžička, z právneho hľadiska pochybné, aby mu tento úmysel dlžníka unikol. Ako dlhoročný správa určite vedel, že takéto finančné transakcie môžu následne viesť k ukracovaniu veriteľov v konkurznom konaní, keďže stav spoločnosti mu musel byť známy už zo samotného účelu poskytnutia pôžičky. Keďže predmetom záložného práva v zmysle uzavretej zmluvy o pôžičke bol všetok nehnuteľný majetok, ako aj budovy patriace úpadcovi, muselo byť zrejmé, že ak dôjde k predaju predmetných nehnuteľností na dražbe, bude dlžník zbavený majetku, z ktorého by bolo prípadne možné uspokojiť veriteľov.

5. V čase, keď mal úpadca získavať finančné prostriedky na vrátenie pôžičky, prenajal celý výrobný areál žalovanému 2/, ktorému následne žalovaný 1/ odpredal zariadenia, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy z 1. októbra 2010, ako aj ochranné známky, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy z 1. októbra 2010 a bezodplatne postúpil práva z leasingových zmlúv k motorovým vozidlám. Uvedené potvrdzuje, že nebol žiadny reálny záujemca o kúpu a úmysel dlžníka nebol vrátiť pôžičku a nastoliť spravodlivý právny stav, ale jeho úmyslom bolo ukrátiť možných veriteľov, resp. zbaviť spoločnosť akéhokoľvek bonitného majetku ešte pred vyhlásením konkurzu. Poukazovať na stav tovarových zásob v čase uskutočnenia týchto právnych úkonov je nevierohodné, nakoľko nie je zrejmé, či tovarové zásoby reálne existovali a či sa nejednalo len o účtovný stav. Účtovný denník za rok 2010 konateľ úpadcu žalobcovi nepredložil, a tak toto tvrdenie nebolo možné preveriť. V konaní bolo preukázané, že ku dňu poskytnutia pôžičky bola na účte úpadcu len suma 12 000,-- eur a potom, čo bola prijatá suma 1 000.000,-- eur a vyplatené určité pohľadávky, bolo na účte len cca 21 000,-- eur. V čase, kedy žalovaný 1/ poskytol pôžičku a bolo možné z nej vyplatiť veriteľov podľa splatnosti ich pohľadávok, ich dlžník neuhradil, pretože jeho úmyslom bolo uprednostniť určitých veriteľov a z tohto dôvodu tieto právne úkony napĺňajú aj

skutkovú podstatu zvýhodňujúceho právneho úkonu podľa ustanovenia § 59 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „zákon o konkurze“ alebo „ZKR“).

6. Na základe odvolania žalovaných 1/ a 2/ Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 29. júna 2016, č. k. 4CoKR/2/2015-581 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a nepriznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

7. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. K odvolacím námietkam žalovaných 1/ a 2/ uviedol v zhode s okresným súdom, že úkony vykonané medzi účastníkmi jednoznačne napĺňajú charakter odporovateľného právneho úkonu zadefinovaného v ustanovení § 57 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, pretože tieto úkony ukracujú pohľadávky iných veriteľov, pričom uspokojenie pohľadávok žalovaných bolo prednostné, a to bol aj cieľ týchto úkonov. Okresný súd správne skonštatoval, že uspokojenie pohľadávky žalovaného 1/ bolo prednostné, aby sa tento dostal ako k svojim peniazom z poskytnutej pôžičky, tak aj k zmluvnej pokute. Obdobne je preukázané, že takéto úkony smerovali k tomu, aby boli prvotne uspokojení len vybraní veritelia, a to žalovaný 1/, prípadne konateľ úpadcu, pán M., či žalovaný 2/, ak na neho boli prevedené práva k hmotnému majetku úpadcu. Podľa odvolacieho súdu je ťažko uveriť tvrdeniu žalovaného 1/, že poskytovaním úveru sledoval len určitý finančný profit a nemal vedomosť o finančnej kondícii úpadcu. Už len okolnosti poskytnutia pôžičky svedčia o tom, že úpadca mal problém s plnením svojich záväzkov. Je ťažko uveriteľné, že žalovaný 1/ si neoveroval bonitu dlžníka pri poskytovaní pôžičky 1 900 000,-- eur. Musel mať určité pochybnosti a najmä z toho hľadiska si zriaďoval záložné právo k majetku dlžníka. Úvahy okresného súdu sú správne, že lehota 21 dní na vrátenie pôžičky nebola reálna a bol tu bočný úmysel cez poskytnutú pôžičku vykonať určité majetkové operácie v podobe prevodu majetku úpadcu na žalovaného 2/. Personálne prepojenie medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ je naznačené aj v rozhodnutí okresného súdu, pričom je nesporné, že pri vrátení pôžičky bol v prvom rade uspokojený veriteľ z pôžičky – žalovaný 1/, či konateľ úpadcu, pán M.

8. Podľa odvolacieho súdu žalovaný 1/ nadobudol prospech aj tým, že získal späť pôžičku aj so zmluvnou pokutou, pretože pôžička nebola vrátená v reálnom čase na vrátenie tejto pôžičky. Od začiatku nebol predpoklad, že v dohodnutej lehote môže byť dlh vrátený z hľadiska problémov úpadcu s predajom svojej produkcie, ak jeho spoločník a odberateľ v rozsahu viac ako 50% už bol v úpadku. K argumentu žalovaného 1/, že poskytnutím pôžičky nedošlo k zníženiu majetkovej hodnoty, odvolací súd uviedol, že síce bola poskytnutá pôžička 1 900 000,-- eur, ale k uspokojeniu pohľadávok veriteľov nedošlo podľa ich splatnosti, ale prednostne boli uspokojené pohľadávky vybraných veriteľov, či V. alebo Č. a následne aj samotného veriteľa z poskytnutej pôžičky, či konateľa úpadcu, ale iné práva veriteľov, zdravotnej poisťovne, sociálnej poisťovne alebo daňového úradu, boli opomenuté. Všetky úkony smerovali len k tomu, ako vrátiť peniaze veriteľovi, či previesť majetok úpadcu, resp. jeho bonitnej časti na tretie osoby a neuspokojovať pohľadávky iných veriteľov. Podľa ustanovenia § 62 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii možno odporovať právnym úkonom proti tomu, kto z odporovateľného úkonu dlžníka priamo nadobudol prospech, a tým bol žalovaný 1/, ktorému prednostne, pred ostatnými veriteľmi boli zaplatené pohľadávky z poskytnutej pôžičky spolu so zmluvnou pokutou. Žalovanému 2/ bol prevedený bonitný majetok sprostredkovane cez dražbu, či cez predaj ochranných známok. Podľa odvolacieho súdu nebol

skutočný a reálny záujemca o kúpu prevádzky úpadcu, ale len medzi dohodnutými stranami, a to žalovanými 1/ a 2/ za účasti úpadcu ukrátiť ďalších veriteľov a zbaviť spoločnosť akéhokoľvek bonitného majetku ešte pred vyhlásením konkurzu. Pôžička 1 900 000,-- eur nesledovala budúcu možnú existenciu úpadcu ako podnikateľského subjektu, ale len vyriešenie konkrétnych záväzkov spoločnosti vo vzťahu k bankám a popri tom riešiť aj iných prednostných veriteľov, predovšetkým žalovaného 1/.

9. Zo všetkých okolností je nesporné, že tvrdená nevedomosť žalovaného 1/ o finančnej kondícii úpadcu, či následné konania účastníkov jasne preukazujú úmysel ako úpadcu, tak jeho veriteľov, či žalovaného 2/ nakladať s majetkom dlžníka tak, aby boli uprednostnené určité pohľadávky dohodnutých veriteľov pred ostatnými veriteľmi so skôr splatnými pohľadávkami. Po ustálení týchto okolností je pri neúčinnosti právnych úkonov povinnosť poskytnúť do dotknutej podstaty peňažnú náhradu za takéto veci, v čom považuje odvolací súd za správne rozhodnutie okresného súdu.

10. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dňa 12. septembra 2016 žalovaný 1/ dovolanie. Svoje dovolanie odôvodnil tým, že je daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ako aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., nakoľko konajúce súdy vec nesprávne právne posúdili. Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

11. Podľa dovolateľa je povinnosťou súdu vysporiadať sa s argumentmi strán, ktoré sú relevantné pre rozhodnutie vo veci, pričom poukázal na judikatúru ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Žalovaný 1/ je toho názoru, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou uvedenou v odvolaní z 5. marca 2015. Žalovaný 1/ uviedol, že je vylúčené, aby za odporovací právny úkon bola označená zmluva o pôžičke, pri uzatvorení ktorej úpadca vystupuje v pozícii dlžníka, ktorý sumu poskytovanej pôžičky prijíma. Právnym výsledkom prijatia pôžičky je z naturálneho pohľadu rozšírenie majetkovej podstaty úpadcu, pretože prijatím pôžičky sa zvyšuje jeho imanie o sumu poskytnutej pôžičky. V danej veci nie je akákoľvek pochybnosť o tom, že žalovaný 1/ na základe zmluvy o pôžičke úpadcovi poskytol finančnú pôžičku prevedením sumy pôžičky na účet úpadcu. Žalovaný 1/ nie je štatutárnym orgánom úpadcu, nebol v jeho orgánoch a nebol s ním nijako prepojený, išlo o zjavne cudziu osobu, ktorá nemala možnosť vidieť účtovníctvo úpadcu a nemala možnosť vedieť o jeho finančnej disciplíne, čo úplne vylučuje úmysel žalovaného 1/, pričom s týmito okolnosťami sa súd nevysporiadal. Poskytnutou pôžičkou došlo k rozmnoženiu majetkových hodnôt úpadcu, a tým nemohlo dôjsť k ukráteniu veriteľov v konkurze tak, ako to upravuje ustanovenie § 57 ods. 4 ZKR, následkom čoho nedošlo k splneniu základnej podmienky pre všetky odporovateľné právne úkony a zároveň nedošlo k naplneniu hypotézy právnej normy § 60 ods. 1 ZKR, ktorá rovnako vyžaduje ukrátenie veriteľov. Odvolací súd k uvedenej právnej otázke iba uviedol, že úkony vykonané medzi účastníkmi jednoznačne napĺňajú charakter odporovateľného právneho úkonu zadefinovaného v ustanovení § 57 ZKR, pretože tieto úkony ukracujú pohľadávky iných veriteľov, pričom uspokojenie pohľadávok žalovaných bolo prednostné, a to bol aj cieľ týchto úkonov. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že úpadca nikdy neuspokojoval pohľadávku žalovaného 1/. Pohľadávka žalovaného 1/ ako záložného veriteľa bola uspokojená z výťažku zo speňaženia založeného majetku. Z výťažku zo speňaženia majetku úpadcu

na dobrovoľnej dražbe boli uhrádzané len pohľadávky žalovaného 1/. Právnym dôvodom, na základe ktorého došlo k realizácii záložného práva, bola zmluva o zriadení záložného práva, ktorá ale nebola žalobcom odporovaná.

12. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je podľa dovolateľa zrejmé, aké právne úkony vykonané medzi úpadcom a žalovaným 1/ považuje odvolací súd za odporovateľné, vzhľadom k tomu, že za takýto úkon nepovažuje samotnú zmluvu o pôžičke. Ak úpadca po prijatí pôžičky neuspokojoval svojich veriteľov podľa splatnosti ich pohľadávok, mali byť podané žaloby o určenie neúčinnosti týchto úkonov voči ich účastníkom, napr. ak úpadca z poskytnutej pôžičky uhradil svoje záväzky voči p. M., resp. iným svojim veriteľom. Väčšinou išlo o odporovateľné jednostranné právne úkony vykonané úpadcom voči jeho veriteľom, ktoré nemajú nič spoločné so žalovaným 1/.

13. Dovolateľ uviedol, že kvalifikovanie zmluvy o pôžičke ako ukracujúceho právneho úkonu vyplýva aj z rozsudku súdu prvej inštancie. V čase poskytnutia pôžičky disponoval úpadca majetkom postačujúcim na uhradenie pohľadávok voči svojim veriteľom, čím okresný súd implicitne konštatoval, že nebola splnená základná podmienka odporovateľnosti právnych úkonov, a to že vykonaným právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov úpadcu. Na základe uvedeného je neudržateľné rozhodnutie konajúcich súdov, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť do všeobecnej podstaty sumu vo výške 300 000,-- eur z dôvodu neúčinnosti zmluvy o pôžičke.

14. V dovolaní žalovaný 1/ poukázal aj na skutočnosť, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou, a to napriek tomu, že súd prvej inštancie vo svojom rozsudku neuviedol žiadne argumenty odôvodňujúce vyhlásenie zmluvy o prevode hnuteľných veci z 1. októbra 2010 a zmluvy o prevode ochranných známok z 1. októbra 2010 za neúčinné. Okresný súd sa nezaoberal skutočnosťou, či protiplnenie zodpovedalo obvyklej cene v čase vykonania odporovateľných právnych úkonov. Z hľadiska splnenia podmienok objektívneho ukrátenia veriteľovej pohľadávky je rozhodujúce, aby súd posúdil obvyklú cenu, ktorú by bolo možné dosiahnuť pri predaji vecí, a to v dobe uzavretia odporovateľnej kúpnej zmluvy. Konajúce súdy sa vôbec nezaoberali, či protiplnenie pri oboch namietaných zmluvách bolo obvyklé, a teda či za prevedený majetok bola úpadcovi poskytnutá zodpovedajúca náhrada. V konaní musela byť preukázaná skutočnosť, že žalovaný 2/ mal vedomosť o tom, že hnuteľné veci a ochranné známky, boli vo vlastníctve úpadcu a následne by musela byť preukázaná skutočnosť, že vedel o tom, že žalovaný 1/ nadobudol hnuteľné veci a ochranné známky za inú než obvyklú cenu. V konaní pritom bolo zistené, že cena za ochranné známky bola stanovená na základe znaleckého posudku, ktorý nikdy nebol spochybnený. V danom prípade sa jednalo o ekvivalentné právne úkony.

15. Dovolateľ uviedol, že zákon o konkurze a reštrukturalizácii v zásade rozoznáva osobitné skutkové podstaty a jednu všeobecnú skutkovú podstatu odporovateľných právnych úkonov. Do prvej skupiny možno zaradiť právne úkony bez primeraného protiplnenia a zvýhodňujúce právne úkony a do druhej skupiny, do všeobecnej skutkovej podstaty odporovateľného právneho úkonu ukracujúci právny úkon. Ak súd opomenie odôvodniť splnenie niektorej z podmienok (znakov) obsiahnutých v hypotéze právnej normy, ktoré musia byť splnené súčasne, ide o nedostatočne zdôvodnenú právnu argumentáciu, resp. nedostatočne zdôvodnenú subsumpciu skutkového stavu pod právnu normu. Dovolateľ pritom poukázal na nález ústavného súdu sp. zn.

I. ÚS 33/2012. Súd prvej inštancie podľa žalovaného 1/ vôbec nevykonal subsumpciu skutkového stavu pod hypotézu právnej normy. Namiesto toho rozhodol na základe úvahy, z ktorej vôbec nevyplývalo, či sú naplnené pojmové znaky v hypotéze právnej normy, a či môže nastúpiť následok predpokladaný dispozíciou právnej normy. Preto z rozsudku okresného ako aj krajského súdu nie je jasné, či skutkový stav je alebo nie je prípadom predpokladaným hypotézou právnej normy.

16. Nesprávne právne posúdenie videl dovolateľ v tom, že konajúce súdy nesprávne posúdili zmluvu o pôžičke ako ukracujúci právny úkon, keďže ju za ukracujúci právny úkon nepovažovali. Podľa dovolateľa nebol preukázaný jeden zo základných predpokladov odporovateľnosti, a to samotné ukrátenie veriteľov v dôsledku napadnutého právneho úkonu – zmluvy o pôžičke. Žalobca má v konaní dôkazné bremeno, že práve napadnutým úkonom, a nie úkonom iným, sa tak zmenšil majetok úpadcu, že z neho nie je možné uspokojiť prihlásenú pohľadávku čo i len jedného z konkurzných veriteľov. Ukracujúce právne úkony sú také úkony, ktoré vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a ak v dôsledku nich vzniknuté zmenšenie majetku má súčasne za následok, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka, hoci nebyť týchto úkonov, by sa z majetku dlžníka inak mohla uspokojiť. Žalovaný 1/ poukázal aj na skutočnosť, že v čase uzavretia zmluvy o pôžičke existoval iný majetok úpadcu, z ktorého mohli byť všetci veritelia v plnom rozsahu uspokojení. Úpadca disponoval pohľadávkou voči spoločnosti K. vo výške 388 833,94 eur, o ktorej okresný súd vedel, nakoľko sa oboznamoval s obsahom rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 1Cbi/23/2012-269. Súdy nemali v konaní preukázané, že realizáciou právneho úkonu došlo k zmenšeniu majetku úpadcu. Zároveň pohľadávky, ktoré existovali v čase uzavretia zmluvy o pôžičke, neboli v objeme vyššom než 68 000,-- eur, ostatné pohľadávky prihlásené do konkurzného konania vznikli až po vykonaní odporovaného právneho úkonu. Z tohto dôvodu nemohli byť odporovaným právnym úkonom poškodené ich práva.

17. Žalovaný 1/ uviedol, že záložné právo bolo zriadené na základe zmluvy o zriadení záložného práva z 10. júna 2010 a až na základe tohto právneho úkonu došlo k zaťaženiu majetku. Záver súdu prvej inštancie, že rozsiahle zaťaženie majetku bolo dohodnuté v zmluve o pôžičke, je vyslovene mylné. Ustanovenie čl. III zmluvy o pôžičke len uvádzalo, čo sa považuje za zabezpečenie pôžičky.

18. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného 1/ zo 7. októbra 2016 navrhol dovolanie odmietnuť, prípadne ak by bolo procesné prípustné, navrhol ho zamietnuť. Vo svojom vyjadrení uviedol, že v konaní bolo preukázané, že došlo k ukráteniu uspokojenia veriteľov, ktorých pohľadávky existovali v čase uzavretia zmluvy o pôžičke, boli prihlásené do konkurzu a zistené, pričom súd sa náležite vysporiadal v odôvodnení aj s otázkou majetku dlžníka. Pokiaľ ide o námietku v súvislosti so záložným právom, ku ktorému nemalo dôjsť na základe zmluvy o pôžičke, žalobca uviedol, že takáto námietka je účelová, vytrhnutá z kontextu odôvodnenia rozsudkov, ktorá nebola namietaná v odvolaní. Záložné právo vzniká na základe záložnej zmluvy, avšak je nesporné, že záväzok zriadiť záložné právo je dohodnutý v zmluve o pôžičke, a to na celý majetok, tak nehnuteľný, hnuteľný, pohľadávky a ochranné známky. Tento záväzok má základ v zmluve o pôžičke. Námietka dovolateľa je preto nedôvodná a odôvodnenie súdu je v súlade so zákonom.

19. K namietanej vade podľa § 420 písm. f/ C. s. p. žalobca uviedol, že žalovaný 1/ poskytol úpadcovi pôžičku iba za tým účelom, aby po nesplnení dohodnutej lehoty na vrátenie mohol získať celý majetok do svojho vlastníctva. Z celého reťazca právnych úkonov, ktoré nasledovali po zmluve o pôžičke je evidentný úmysel a aj vedomosť žalovaného 1/ o úmysle ukrátiť veriteľov. Svedčí o tom aj dva razy podaný návrh na vyhlásenie konkurzu, aby ho mohol súd odmietnuť a získať tým čas, aby uplynula lehota podľa § 58 a 59 ZKR, kedy bolo možné za výhodnejších podmienok odporovať právnym úkonom v lehote 1 roka, pretože odporované úkony, ale aj ďalšie, ktoré sú predmetom ďalších konaní, boli urobené počas úpadku dlžníka. Po uplynutí 1 roka bolo možné odporovať iba podľa § 60 a § 62 ZKR. Podľa žalobcu súd v rozsudku vysvetlil, prečo považuje zmluvu o pôžičke za neúčinnú. Ak v konaní bola žalovaná na zaplatenie suma 300 000,-- eur z titulu zmluvnej pokuty a 12 000,-- eur z titulu odmeny za poskytnutie pôžičky, nevylučuje to možnosť domáhať sa neúčinnosti celej zmluvy, hoci nárok na zaplatenie vyplýva iba z časti zmluvy pojednávajúcej o zmluvnej pokute. Vyhlásením neúčinnosti zmluvy o pôžičke ako celku je v tejto neúčinnosti obsiahnutá aj dohoda o zmluvnej pokute.

20. Podľa žalobcu nie je pravdivé tvrdenie, že sa súd nevysporiadal s neúčinnosťou kúpnych zmlúv o prevode hnuteľných vecí a ochranných známok. Táto námietka nebola predmetom odvolacieho konania, preto odvolací súd nemal dôvod sa tým zaoberať, pretože bol viazaný iba odvolacími dôvodmi v zmysle ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p. Pokiaľ ide o zaplatenie kúpnych zmlúv, tieto nikdy neboli zaplatené, ale boli započítané na záväzok úpadcu, ktorý mu ostal po rozdelení výťažku z dražby voči Č. z úveru, ktorá postúpila pohľadávku žalovanému 1/. Aj napriek tomu, že úvery mali byť vysporiadané z pôžičky, neboli uhradené a takýmto spôsobom bol dosiahnutý zánik pohľadávky voči žalovanému 1/, aby v čase, keď bude podaný riadny návrh na vyhlásenie konkurzu, nemal dlžník žiadny majetok. Výsledok zmluvy o pôžičke bol taký, že po vydražení a predaji hnuteľných vecí a ochranných známok nielenže nebolo úpadcovi nič vyplatené, ale mu ešte ostali záväzky voči žalovanému 1/.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a nasl.
C. s. p.).

22. Prípustnosť dovolania v rozhodovanej veci s poukazom na dovolateľom vymedzený dovolací dôvod a viazanosťou dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) môže byť daná v prípade, ak bolo konanie pred odvolacím súdom postihnuté dovolateľom namietanou vadou podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p.

23. Pokiaľ ide o dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., dovolateľ ho vidí v tom, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho podstatnou odvolacou argumentáciou a nedal odpovede na zásadné otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci. Uvedený dovolací dôvod je úzko prepojený s porušením práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a k jeho naplneniu dochádza, ak odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie a k jeho odstráneniu nedošlo

v odvolacom konaní) zasiahol do ústavou, resp. dohovorom garantovaných práv dovolateľa, čím mu bolo znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon (Civilný sporový poriadok, resp. do 30. júna 2016 Občiansky súdny poriadok) priznáva. Zároveň dovolací súd uvádza, že dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. je vymedzený širšie, ako tomu bolo v prípade dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. účinného do 30. júna 2016. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že vada konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. znamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06). To však, ako už ústavný súd spresnil (II. ÚS 148/09), neznamená, že by vždy zároveň platil aj opak“ (viď aj uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 481/2011 a uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/145/2012 a 3Cdo/165/2011).

24. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/1994). Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

25. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane skonštatoval, že ak všeobecný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nedá odpovede na zásadné otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci a nevysporiada sa so zásadnou argumentáciou sporovej strany, je takéto rozhodnutie nezlučiteľné s ústavne garantovaným právom na súdnu a inú právnu ochranu uvedeným v čl. 46 ods. 1, resp. s právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (viď napr. I. ÚS 317/2015, II. ÚS 578/2015, III. ÚS 627/2015). Rovnako je preto možné skonštatovať, že ak odvolací súd nedá odpovede na zásadné otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci a nevysporiada sa so zásadnou argumentáciou odvolateľa, je naplnený dôvod prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p.

26. Princíp práva na spravodlivý proces zodpovedá povinnosti všeobecných súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť, pričom sa musia vysporiadať so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. Ak tak všeobecný súd neurobí, založí tým nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ – ústavné kritéria vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie (subsumpcia skutkového stavu pod zvolené právne normy) nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, keď v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne alebo tým skôr – pokiaľ ich strana

namietala, no napriek tomu ich všeobecný súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť. Pokiaľ všeobecný súd postupuje takto, dopúšťa sa okrem iného i ľubovôle zakázanej v čl. 2 ods. 2 ústavy (nález ústavného súdu z 3. októbra 2012, č. k. I. ÚS 33/2012-25).

27. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (nález ústavného súdu z 13. septembra 2016, č. k. III. ÚS 250/2016-28).

28. Porušenie základných práv môže znamenať aj svojvôľa pri aplikácii (napr. nerešpektovanie kogentnej normy) alebo interpretácii, ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (napr. prílišný formalizmus), potom znamenajú porušenie základných práv a slobôd jednotlivca. Nesprávna aplikácia právneho predpisu môže byť dôvodom na zrušenie rozhodnutia súdu, pokiaľ by šlo o aplikáciu zjavne svojvoľnú, argumentačne vybudovanú bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia, teda objektívne neakceptovateľnú (nález ústavného súdu zo 14. septembra 2016, č. k. I. ÚS 357/2016-23).

29. Ako vyplýva z rozhodnutí ústavného súdu citovaných vyššie, za porušenie práva na spravodlivý proces a za naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. je potrebné považovať nielen porušenie povinnosti konajúceho súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, ale aj prípad, kedy súd uskutoční výklad právneho predpisu na zistený skutkový stav veci, ktorý je ústavne nesúladný, svojvoľný a bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia. Tento dovolací dôvod je naplnený aj v tom prípade, keď určité skutočností v konaní strana namietala, avšak pri hodnotení skutkových zistení súdom tieto náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť.

30. Dovolací súd uvádza, že nie je možné sa stotožniť s vyjadrením žalobcu k dovolaniu žalovaného 1/, podľa ktorého nie je pravdivé tvrdenie, že ohľadom zmlúv z 1. októbra 2010 sa odvolací súd nevysporiadal s ich neúčinnosťou, keďže podľa žalobcu uvedená námietka nebola v odvolaní ani namietaná, a preto sa odvolací súd nemohol ňou zaoberať, pretože bol viazaný iba odvolacími dôvodmi v zmysle ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalovaný 1/ v odvolaní proti rozsudku okresného súdu okrem jeho nepreskúmateľnosti namietal, že *kúpna zmluva o prevode hnuteľných vecí z 1. októbra 2010 nespĺňa kvalitatívne ukazovatele odporujúceho právneho úkonu, nakoľko týmto úkonom nedošlo k zmenšeniu majetku úpadcu. Z majetku úpadcu totiž takpovediac odišli hnuteľné veci v hodnote 40.000,- eur, ale týmto úkonom úpadca obdržal kúpnu cenu v sume 40.000,- eur, teda z pohľadu príjmu a výdaja je pomer 1:1 nemajúci vplyv na zmenšenie majetkovej podstaty úpadcu. Pri zmluve o prevode ochranných známok bola kúpna cena dohodnutá vo výške 145.000,- eur, pričom podľa znaleckého posudku bola určená len vo výške 142.600,- eur. Ani tento úkon nezmenšil*

majetok úpadcu, ale práve naopak zväčšila sa jeho hodnota, v dôsledku čoho veritelia úpadcu nemohli byť ukrátení. Žalobca neuniesol dôkazné bremeno, nepreukázal ani u jedného právneho úkonu, že by tieto ukrátili veriteľov úpadcu. Taktiež nebol preukázaný úmysel a ani vedomosť žalovaného 1/, že označené právne úkony ukracujú, alebo môžu ukrátiť veriteľov úpadcu. V čase vzniku týchto úkonov úpadca disponoval dostatkom majetku, ktorý postačoval na to, aby boli uspokojené pohľadávky veriteľov existujúce v čase vzniku týchto úkonov, a za to, že sa tak nestalo, nie je zodpovedný žalovaný 1/, ktorý konanie úpadcu nemal ako ovplyvniť, za úpadcu nekonal, ani ho nezastupoval a nemohol vedieť o účtovníctve úpadcu a jeho finančných tokoch. Žalovaný 1/ nevedel o účtoch úpadcu, nemal prehľad o stave jeho financií na účtoch a preto poukazovať na zostatky na účtoch je nenáležité, resp. nevyvodzujúce záver o úmysle žalovaného 1/ poškodiť veriteľov. Na základe uvedeného je zrejmé, že dovolateľ vzniesol odvolacie námietky aj vo vzťahu k výrokom o určení neúčinnosti kúpnej zmluvy z 1. októbra 2010 a určení neúčinnosti zmluvy o prevode ochranných známok z 1. októbra 2010, s ktorými bol odvolací súd povinný sa pri svojom rozhodovaní vysporiadať. Preto tieto dovolacie námietky je povinný dovolací súd skúmať s ohľadom na dovolateľom vymedzený dovolací dôvod.

31. S ohľadom na charakter rozhodovanej veci, rozhodnutia súdov nižšej inštancie ako aj obsah dovolania žalovaného 1/ dovolací súd uvádza, že odporovateľnosť právneho úkonu je osobitným inštitútom, ktorý slúži na ochranu veriteľov. Predpokladom odporovateľnosti právneho úkonu dlžníka v konkurznom konaní je, že právny úkon je platný a zároveň nadobudol účinnosť. Právnym úkonom dlžníka musí dôjsť k ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa. Ukrátenie pohľadávky je vecou dôkazného bremena žalobcu a dokazovania, ktoré súd vykonal. Úspešnosť odporovateľnosti závisí od toho, či sa majetok dlžníka jeho právnym úkonom zmenšil, v akom rozsahu a aký majetok mu ostal na uspokojenie pohľadávky. Odporovateľnosť predpokladá, že právnym úkonom dlžníka sa skráti uspokojenie pohľadávky veriteľa, teda že v dôsledku konkrétneho právneho úkonu dlžníka nebude pohľadávka veriteľa pre nedostatok majetku uspokojená vôbec alebo len čiastočne. Aj keď právnym úkonom dlžníka dôjde k zmenšeniu jeho majetku, nie je možné domáhať sa úspešne odporovateľnosti, ak majetok, ktorý mu ostal, postačuje na uspokojenie pohľadávky, pretože týmto úkonom dlžníka nedošlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa. Veriteľ musí mať pohľadávku proti dlžníkovi v dobe vykonania právneho úkonu dlžníka, resp. v momente keď právny úkon nadobudne účinnosť (Ďurica M., Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii. 3. vydanie. EUROKÓDEX: Bratislava, 2012, strana 623).

32. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii upravuje 3 druhy právnych úkonov, ktorým možno v konkurze odporovať, ide o právne úkony bez primeraného protiplnenia (§ 58), právne úkony zvýhodňujúce niektorého veriteľa (§ 59) a právne úkony, pri ktorých sa vyžaduje úmysel ukrátiť veriteľa (§ 60). Pri odporovateľnosti podľa § 58 a § 59 ZKR sa nevyžaduje úmysel dlžníka alebo druhej strany ukrátiť uspokojenie pohľadávok veriteľov, pre odporovateľnosť podľa ustanovenia § 60 ZKR je podmienkou, aby bol právny úkon uskutočnený s úmyslom dlžníka ukrátiť svojich veriteľov. Zároveň zákon vyžaduje, aby bol tento úmysel druhej strane známy. Existenciu úmyslu dlžníka a vedomosť druhej strany o tomto úmysle (resp. osoby, v prospech ktorej bol právny úkon uskutočnený), je povinný preukázať žalobca. Úmysel dlžníka a vedomosť druhej strany právneho úkonu o tomto úmysle zákon predpokladá v prípadoch, kedy dlžník urobil právny úkon v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom.

33. V rozhodovanej veci sa žalobca domáhal určenia neúčinnosti právnych úkonov vymedzených v petite žaloby (v znení jeho opravy podľa § 43 ods. 1 O. s. p. účinného v čase podania žaloby a jej opravy) podľa § 60 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. S poukazom na citované rozhodnutia ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu vo veci musí dať jednoznačnú odpoveď na otázku, či žalovaný právny úkon bol uskutočnený s úmyslom dlžníka ukrátiť svojich v tom čase existujúcich veriteľov, a či tento úmysel dlžníka bol, resp. musel byť druhej strane s výnimkou osôb uvedených v ustanovení § 60 ods. 2 ZKR známy. Zároveň musí súd dať jednoznačnú odpoveď na to, ako sa vysporiadal s podstatnou procesnou obranou žalovaného (resp. žalovaných) vzťahujúcou sa na rozhodovanú vec, a prečo sa s touto procesnou obranou nestotožnil. Iba také súdne rozhodnutie možno považovať za súladné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ak tieto vlastnosti rozsudky konajúcich súdov nemajú a neposkytujú odpoveď na vyššie uvedené otázky, je konanie odvolacieho súdu (prípadne aj súdu prvej inštancie) zaťažené vadou zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., keďže svojim nesprávnym postupom znemožnil súd strane realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

34. Vzhľadom na vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. dovolací súd posudzoval odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spolu s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko obidve rozhodnutia predstavujú jeden celok, ako to vyplýva aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09, IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak súdu prvej inštancie, ako aj súdu odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo sporovej strany na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 410/06). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v ustanovení § 220 ods. 2 C. s. p. (ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. účinného v čase rozhodovania okresného aj krajského súdu). Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní [§ 378 ods. 1 C. s. p. a § 393 ods. 2 C. s. p. (ustanovenie § 211 ods. 2 O. s. p. účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu)]. Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. bolo povinnosťou súdu v odôvodnení rozsudku uviesť, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadrili žalovaní 1/ a 2/, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočností považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosťou súdu bolo dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Odvolací súd je v odôvodnení svojho rozhodnutia povinný zhrnúť podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán v odvolacom konaní, zistený skutkový stav a svoje právne posúdenie veci (viď ustanovenie § 393 ods. 2 C. s. p.).

35. Najvyšší súd uvádza, že vo veci konajúce súdy sa uvedenými zásadami neriadili, a to tak vo vzťahu k výroku, ktorým bolo rozhodnuté o neúčinnosti zmluvy o pôžičke z 8. júna 2010, ako aj vo vzťahu k výrokom, ktorými bolo rozhodnuté o neúčinnosti kúpnej zmluvy na hnuteľné veci z 1. októbra 2010 a o neúčinnosti zmluvy o prevode ochranných známok z 1. októbra 2010.

36. K posúdeniu zmluvy o pôžičke ako ukracujúceho právneho úkonu a naplneniu hypotézy právnej normy v zmysle ustanovenia § 60 zákona o konkurze a reštrukturalizácii súd prvej inštancie skonštatoval, že *zmluva o pôžičke obsahovala konkrétne zmluvné dojednania, ktoré boli napokon realizované ďalšími následnými právnymi úkonmi žalovaných, bez ktorých by konkretizácia zmluvných dojednaní nemala právny význam, ale podstata týchto úkonov spočívala a právna záväznosť vyplývala z uzavretej zmluvy o pôžičke, ktorá predstavuje nepomenovanú zmluvu, keďže zahŕňala v sebe niekoľko zmluvných dojednaní. Nebyť zmluvy o pôžičke by platobne neschopný úpadca bol nútený podať návrh na vyhlásenie konkurzu už skôr a došlo by k následnému speňaženiu všetkého majetku. Rozsiahle zaťaženie majetku, aké bolo dohodnuté v zmluve, nepochybne samo osebe znamená ukrátenie veriteľov. Poskytnutá pôžička umožnila konateľovi úpadcu, aby uskutočnil právne úkony, ktoré ukrátili existujúcich veriteľov. Predmetom záložného práva v zmysle uzavretej zmluvy o pôžičke bol všetok nehnuteľný majetok, muselo byť zrejmé, že ak dôjde k predaju nehnuteľností na dražbe, bude dlžník zbavený majetku, z ktorého by prípadne bolo možné uspokojiť veriteľov.*

37. K odvolacím námietkam žalovaného 1/ odvolací súd uviedol, že *úkony vykonané medzi účastníkmi jednoznačne napĺňajú charakter odporovateľného právneho úkonu zadefinovaného v § 57 ZKR, pretože tieto úkony ukracujú pohľadávky iných veriteľov, pričom uspokojenie pohľadávok žalovaných bolo prednostné, a to bol aj cieľ týchto úkonov. Žalovaný 1/ nadobudol prospech aj tým, že získal späť pôžičku aj so zmluvnou pokutou, pretože pôžička nebola vrátená v reálnom čase na vrátenie tejto pôžičky. Od začiatku nebol predpoklad, že v dohodnutej lehote môže byť dlh vrátený z hľadiska problémov úpadcu s predajom svojej produkcie, ak jeho spoločník a odberateľ v rozsahu viac ako 50 % už bol v úpadku. K argumentu žalovaného, že poskytnutím pôžičky nedošlo k zníženiu majetkovej hodnoty, odvolací súd uviedol, že síce bola poskytnutá pôžička 1.900.000,- eur, ale k uspokojeniu pohľadávok veriteľov nedošlo podľa ich splatnosti, ale prednostne boli uspokojené pohľadávky vybraných veriteľov, či V. alebo Č. a následne aj samotného veriteľa z poskytnutej pôžičky, či konateľa úpadcu, ale iné práva veriteľov, zdravotnej poisťovne, sociálnej poisťovne alebo daňového úradu, boli opomenuté. Úkony úpadcu smerovali len k tomu, ako vrátiť peniaze veriteľovi (žalovanému 1/), či previesť majetok úpadcu, resp. jeho bonitnej časti na tretie osoby a neuspokojovať pohľadávky iných veriteľov.*

38. Z odôvodnení rozsudkov okresného súdu, ako aj krajského súdu nie je vôbec zrejmé, z akých dôvodov považovali zmluvu o pôžičke za ukracujúci právny úkon v zmysle ustanovenia § 60 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Predmetom zmluvy o pôžičke bolo poskytnutie pôžičky v sume 1.991.635,- eur za odmenu 12.000,- eur žalovaným 1/ ako veriteľom úpadcovi ako dlžníkovi. Z rozhodnutí súdov nie je zrejmé, ako dospeli k záveru, že poskytnutím pôžičky úpadcovi žalovaným 1/, čo bolo predmetom zmluvy o pôžičke, došlo k zníženiu majetkovej hodnoty úpadcu a k ukráteniu existujúcich úpadcových veriteľov. V odôvodnení rozsudkov konajúcich súdov absentuje aj akékoľvek odôvodnenie k právnej argumentácii predloženej žalovaným 1/ s poukazom na rozsudok Krajského súdu v Žiline z 13. júna 2013, sp. zn. 13CoKR/6/2013, ktorú predložil v konaní pred okresným súdom, uviedol ju v odvolaní a zopakoval aj v podanom dovolaní. Dovolací súd uvádza, že síce uvedené rozhodnutie nebolo pre konajúce súdy záväzné, avšak, bolo ich povinnosťou vysporiadať sa s právnou argumentáciou v ňom obsiahnutou s ohľadom na procesnú obranu žalovaného 1/.

39. Najvyšší súd dáva do pozornosti, že predmetom konania v rozhodovanej veci je posúdenie zmluvy o pôžičke ako ukracujúceho právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 60 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ako to v žalobe vymedzil žalobca (správca konkurznej podstaty úpadcu) a nie prípadné ďalšie právne úkony, ktoré na zmluvu o pôžičke nadväzovali, prípadne ďalšie právne úkony uskutočnené konateľom úpadcu, ktorými nakladal s peňažnými prostriedkami z poskytnutej pôžičky. Z tohto dôvodu je po dosiaľ vykonanom dokazovaní neudržateľný záver súdu prvej inštancie o realizovaní konkrétnych zmluvných dojednaní zmluvy o pôžičke ďalšími následnými právnymi úkonmi žalovaných, resp. jeho konštatovanie, že rozsiahle zaťaženie majetku dohodnuté v zmluve nepochybne samo osebe znamená ukrátenie veriteľov. Predmetom konania totiž je rozhodnutie o odporovateľnosti zmluvy o pôžičke a nie ďalších súdom v odôvodnení rozhodnutia nekonkretizovaných právnych úkonov žalovaných, ktorými sa mali realizovať konkrétne ustanovenia zmluvy o pôžičke.

40. S ohľadom na charakter rozhodovanej veci možno konštatovanie odvolacieho súdu o prednostnom uspokojovaní pohľadávok vybraných veriteľov, či V. alebo Č. a následne aj samotného veriteľa z poskytnutej pôžičky ako dôvodu pre posúdenie zmluvy o pôžičke ako odporovateľného právneho úkonu považovať za svojvoľné a bez existencie logického zdôvodnenia. Dovolací súd sa v tejto súvislosti stotožňuje s tvrdením dovolateľa, že ak po prijatí pôžičky úpadca neuspokojoval svojich veriteľov podľa splatnosti ich pohľadávok, jedná sa väčšinou o jednostranné odporovateľné právne úkony vykonané úpadcom voči jeho veriteľom, ktorí nemajú nič spoločné s dovolateľom. Rovnako dovolací súd dáva za pravdu dovolateľovi, že úpadca z poskytnutej pôžičky neuspokojoval pohľadávku žalovaného 1/. Obsah spisu nasvedčuje skutočnosti, že k uspokojeniu pohľadávky žalovaného 1/ došlo realizáciou záložného práva na základe zmluvy o zriadení záložného práva, ktorá nebola žalobcom napadnutá a nedošlo k uspokojeniu pohľadávky úpadcom. Záver odvolacieho súdu nezodpovedá skutkovému stavu zistenému na základe vykonaného dokazovania.

41. Nakoľko odôvodnenia rozhodnutí okresného a krajského súdu nedávajú odpovede na relevantné námietky žalovaného 1/ vo vzťahu k odporovateľnosti zmluvy o pôžičke v zmysle ustanovenia § 60 ZKR vznesené už v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, v odvolaní a následne, ktoré boli zopakované v dovolaní, a z rozhodnutí konajúcich súdov nie je zrejmý záver o posúdení zmluvy o pôžičke ako ukracujúceho právneho úkonu, dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie vykazujú také nedostatky, že sú právne neudržateľné, čím došlo k porušeniu práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces.

42. Takýto exces konajúcich súdov nie je možné odôvodniť ani konštatovaním súdu prvej inštancie, že účelom konkurzného konania je čo najspravodlivejšie uspokojenie veriteľov úpadcu. Účelom konkurzného konania je uspokojenie veriteľov v čo najvyššej miere, avšak tento účel možno dosiahnuť len postupom súdu (resp. správcu), ktorý je v súlade so zákonom. Dovolací súd uvádza, že incidenčné konanie – konanie o neúčinnosť právneho úkonu predstavuje klasické sporové konanie, kde je súd viazaný žalobným návrhom žalobcu (správcu konkurznej podstaty), ktorým je vymedzený predmet konania. Súd môže pri rozhodovaní vychádzať iba z vymedzeného predmetu konania a nemôže vlastnou aktivitou nahrádzať správcu konkurznej podstaty, ako osobu znalú práva. Taktiež súdne rozhodnutie musí vychádzať zo skutočností preukázaných v priebehu súdneho konania

na základe vykonaného dokazovania a nemôže byť postavené na domnienkach, ako tomu bolo v rozhodovanej veci.

43. Dovolací súd považuje za dôvodné dovolanie žalovaného 1/ aj v časti smerujúcej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch, ktorými určil kúpnu zmluvu z 1. októbra 2010 a zmluvu o prevode ochranných známok z 1. októbra 2010 za právne neúčinné voči veriteľom v konkurze.

44. Odvolací súd sa žiadnym spôsobom nezaoberal s podstatnými odvolacími námietkami žalovaného 1/ založenými na tom, že súd prvej inštancie vo svojom rozsudku neuviedol žiadne argumenty odôvodňujúce vyhlásenie zmluvy o prevode hnuteľných veci z 1. októbra 2010 a zmluvy o prevode ochranných známok z 1. októbra 2010 za neúčinné. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí iba všeobecne skonštatoval, že *všetky úkony smerovali len k tomu, ako vrátiť peniaze veriteľovi (žalovanému 1/), či previesť majetok úpadcu, resp. jeho bonitnej časti na tretie osoby a neuspokojovať pohľadávky iných veriteľov. Jednoznačne podľa § 62 ods.1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii možno odporovať právnym úkonom proti tomu, kto z odporovateľného právneho úkonu dlžníka priamo nadobudol prospech, a tým bol žalovaný 1/, ktorému boli prednostne zaplatené pohľadávky z poskytnutej pôžičky spolu so zmluvnou pokutou. Žalovanému 2/ bol prevedený bonitný majetok sprostredkovane cez dražbu, či cez predaj ochranných známok. Ak žalovaný 2/ bol predtým nájomcom, následne aj subjektom, ktorý mal prospech z predaja ochranných známok, či predaja hnuteľných vecí, tak je správny záver okresného súdu, že nebol tu skutočný a reálny záujemca o predaj a kúpu tretím subjektom, ale len medzi dohodnutými stranami, a to žalovanými 1/ a 2/ za účasti úpadcu ukrátiť ďalších veriteľov a zbaviť spoločnosť akéhokoľvek bonitného majetku ešte pred vyhlásením konkurzu.*

45. Okresný súd vo svojom rozsudku uviedol, že *v čase keď úpadca mal získavať finančné prostriedky na vrátenie pôžičky, prenajal celý výrobný areál žalovanému 2/, ktorému následne žalovaný 1/ odpredal ako zariadenia, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy z 1. októbra 2010, ako aj ochranné známky, ktoré boli predmetom zmluvy o prevode z 1. októbra 2010, a bezodplatne postúpil práva z leasingových zmlúv k motorovým vozidlám, len potvrdzuje to, že nebol žiadny skutočný a reálny záujemca o kúpu a úmysel dlžníka nebol vrátiť pôžičku a nastoliť spravodlivý právny stav, ale ukrátiť možných veriteľov, resp. zbaviť spoločnosť akéhokoľvek bonitného majetku ešte pred vyhlásením. Tieto právne úkony napĺňajú aj skutkovú podstatu zvýhodňujúceho právneho úkonu podľa § 59 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.*

46. Z odôvodnenia rozsudku okresného ani z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nie je zrejmé, na základe akých skutočností konajúce súdy posúdili kúpnu zmluvu z 1. októbra 2010 ako aj zmluvu o prevode ochranných známok z 1. októbra 2010, ako ukracujúce právne úkony v zmysle ustanovenia § 60 zákona o konkurze a reštrukturalizácii vo vzťahu k dovolateľovi (žalovanému 1/). Konštatovanie súdu prvej inštancie o bezodplatnom postúpení práva z leasingových zmlúv pritom nie je predmetom tohto súdneho konania, ale konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 2Cbi/27/2012, pričom z obsahu rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že uvedená žaloba správcu konkurznej podstaty bola zamietnutá.

47. Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia neuviedol, v čom vidí v predmetných zmluvách ukracujúci právny úkon, ako došlo k zníženiu majetkovej hodnoty úpadcu s cieľom ukrátiť existujúcich veriteľov. Krajský súd sa pritom s argumentáciou žalovaného 1/ v odvolaní, že kúpna cena v zmysle kúpnej zmluvy z 1. októbra 2010 bola primeraná hodnote hnuteľných vecí, žiadnym spôsobom nevysporiadal, pričom žalovaný 1/ bol toho názoru, že pri dojednaní primeranej kúpnej ceny sa nemôže jednať o ukracujúci právny úkon. Rovnako sa odvolací súd nevysporiadal s odvolacou námietkou žalovaného 1/ týkajúceho sa skutočnosti, že v zmluve o prevode ochranných známok z 1. októbra 2010 bola dohodnutá odmena vyššia, než ich hodnota určená znaleckým posudkom. Z tohto dôvodu odôvodnenie rozsudkov okresného aj krajského súdu nedáva odpoveď na podstatnú skutočnosť pre rozhodnutie vo veci, a to či predmetné zmluvy predstavujú ukracujúci právny úkon v zmysle ustanovenia § 60 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorým mal byť znížený majetok úpadcu v úmysle ukrátiť existujúcich veriteľov.

48. Dovolací súd konštatuje, že z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie vyplýva záver, že podľa ich názoru bol žalovaný 1/ ako veriteľ úpadcu zvýhodnený na úkor ostatných veriteľov. Táto skutočnosť zakladá skutkovú podstatu odporovateľnosti právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 59 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a to že išlo o zvýhodňujúci právny úkon. Predmetom prebiehajúceho incidenčného konania však nebolo rozhodovanie konajúcich súdov o odporovateľnosti žalovaných právnych úkonov v zmysle ustanovenia § 59 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ako zvýhodňujúcich právnych úkonov, v zmysle ktorých mali byť žalovaní 1/ a 2/ uspokojení na úkor iných veriteľov úpadcu.

49. Úvahy okresného súdu a aj krajského súdu o uprednostnení niektorých veriteľov (žalovaného 1/) boli uskutočnené mimo žalobcom vymedzeného predmetu konania, čím sa dopustili svojvoľnej aplikácie právneho predpisu (zákona o konkurze a reštrukturalizácii), ktorej absentuje presvedčivé a racionálne odôvodnenie, čo má za následok porušenie práva dovolateľa na spravodlivý proces.

50. Nad rámec uvedených vád, ktorými bolo postihnuté konanie pred súdmi nižšej inštancie, dovolací súd poukazuje aj na zmätočný postup odvolacieho súdu, ktorý nemal v konaní ustálené, s kým koná ako so žalovaným 2/. V rozsudku označil odvolací súd ako žalovaného 2/ obchodnú spoločnosť S., so sídlom R. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že v priebehu odvolacieho konania bol na pôvodného žalovaného 2/ uznesením Okresného súdu Košice I z 24. augusta 2015, sp. zn. 26K/9/2015 vyhlásený konkurz a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený Ing. J. Podaním z 1. decembra 2015 správca konkurznej podstaty žalovaného 2/ dal súhlas na pokračovanie v konaní podľa ustanovenia § 47 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (od 1. júla 2016 ustanovenie § 47 ods. 4 – pozn. dovolacieho súdu). Uznesením Okresného súdu Košice I z 11. decembra 2015, sp. zn. 26K/9/2015 konkurzný súd odvolal správcu konkurznej podstaty žalovaného 2/ Ing. J. a za správcu ustanovil obchodnú spoločnosť L. Podaním z 15. januára 2016 oznámil novoustanovený správca konkurznej podstaty žalovaného 2/, obchodná spoločnosť L., že nesúhlasí s pokračovaním v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 3Cbi/22/2012 a zároveň uviedol, že v prípade ak predchádzajúci správca dal súhlas na pokračovanie v konaní, berie tento súhlas späť.

51. Odvolací súd sa pri svojom rozhodovaní žiadnym spôsobom nevysporiadal so skutočnosťou, že na majetok žalovaného 2/ bol vyhlásený konkurz, pričom sa jednalo o konanie, ktoré sa týka majetku podliehajúceho konkurzu (viď § 47 ods. 1 ZKR). Rovnako sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s tým, že pôvodný správca konkurznej podstaty žalovaného 2/ udelil súhlas s pokračovaním v konaní, pričom novoustanovený správca konkurznej podstaty žalovaného 2/ uviedol, že nesúhlasí s pokračovaním v predmetnom súdnom konaní a v prípade, ak pôvodný správca udelil súhlas s pokračovaním, vzal tento súhlas späť. Tým, že s uvedenými skutočnosťami sa odvolací súd žiadnym spôsobom nevysporiadal a zároveň pokračoval v konaní s pôvodným žalovaným 2/, zaťažil odvolací súd okrem už vyššie vytknutých vád odvolacie konanie ďalšími vadami zmätočnosti, na ktoré bol dovolací súd povinný poukázať aj s ohľadom na ďalší priebeh konania.

52. Dovolací súd uvádza, že vyhlásením konkurzu na majetok sporovej strany sa prerušuje konanie týkajúce sa majetku podliehajúceho konkurzu v súlade s ustanovením § 47 ods. 1 ZKR. V konaní možno pokračovať iba v prípade, ak správca dá súhlas na pokračovanie v konaní. V takom prípade sa doručením súhlasu správcu s pokračovaním v konaní konajúcemu súdu stáva správca stranou sporu miesto úpadcu podľa ustanovenia § 47 ods. 4 ZKR (resp. § 47 ods. 3 ZKR v znení účinnom do 30. júna 2016). Ak dôjde následne k zmene správcu, nový správca sa ex lege stáva sporovou stranou namiesto pôvodného správcu. V takom prípade sa nevyžaduje súhlas nového správcu na pokračovanie v konaní, nakoľko úpadca už nie je stranou sporu. Nový správca je povinný akceptovať právny stav, ktorý bol v čase jeho ustanovenia do funkcie. Z tohto dôvodu nie je oprávnený ani vziať súhlas s pokračovaním v konaní udelený pôvodným správcom späť a v prípade, ak také podanie adresuje súdu, nemôže vyvolať ním sledované právne účinky.

53. Vzhľadom na skutočnosti uvedené vyššie ku dňu doručenia súhlasu s pokračovaním v konaní súdu, t. j. k 4. decembru 2015 sa stal správca konkurznej podstaty žalovaného 2/ Ing. J.. stranou sporu miesto pôvodného žalovaného 2/. Na základe uznesenia Okresného súdu Košice I z 11. decembra 2015, sp. zn. 26K/9/2015, ktorým bolo rozhodnuté o zmene správcu, sa stala stranou sporu ako žalovaný 2/ obchodná spoločnosť L. Podmienkou ďalšieho procesného postupu v konaní nebolo udelenie súhlasu obchodnej spoločnosti L. s pokračovaním v konaní, keďže ten bol účinne udelený oprávnenou osobou (pôvodným správcom). Rovnako nemohol nový správca účinne vziať súhlas pôvodného správcu s pokračovaním v konaní, nakoľko mu to neumožňuje zákon o konkurze a reštrukturalizácii a ani iný všeobecne záväzný právny predpis. Navyše v čase, keď adresoval nový správca svoje podanie súdu, už nebol stranou sporu úpadca (žalovaný 2/), ako je v ňom nesprávne uvedené. Z tohto dôvodu dovolací súd konal ako so žalovaným 2/ so správcom konkurznej podstaty pôvodného žalovaného 2/, s obchodnou spoločnosťou L., ako je to uvedené aj v záhlaví tohto uznesenia.

54. Nakoľko žalovaný 1/ v dovolaní opodstatnene namietal, **že mu súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, je dovolanie žalovaného 1/ nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné.**

55. Vzhľadom na dôvodnosť dovolania dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Pretože dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok okresného

súdu a nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozsudku odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

56. Najvyšší súd k zrušujúcemu výroku tohto uznesenia uvádza, že rozsudok okresného súdu ako aj rozsudok krajského súdu boli zrušené aj vo vzťahu k žalovanému 2/, ktorý dovolanie v predmetnej veci nepodal, keďže v rozhodovanej veci nebol dovolací súd viazaný rozsahom dovolania s poukazom na ustanovenie § 439 písm. b/ C. s. p. Pokiaľ ide o výroky rozhodnutí konajúcich súdov týkajúcich sa neúčinnosti kúpnej zmluvy z 1. októbra 2010 a zmluvy o prevode ochranných známok z 1. októbra 2010 a s nimi súvisiace výroky o uložení povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť do všeobecnej podstaty peňažnú náhradu, vystupujú žalovaní 1/ a 2/ v prebiehajúcom súdnom konaní v nerozlučnom procesnom spoločenstve. Nerozlučné spoločenstvo žalovaných 1/ a 2/ v danej veci vyplýva z ustanovenia § 63 ods. 1 prvá veta zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého, ak ide o neúčinný právny úkon týkajúci sa veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty prevedenej z majetku dlžníka, sú tí, voči ktorým sa právo odporovať právnemu úkonu uplatnilo, povinní spoločne a nerozdielne poskytnúť do dotknutej podstaty peňažnú náhradu za túto vec, právo alebo inú majetkovú hodnotu.

65.

R O Z H O D N U T I E

Taxatívny výpočet uznesení v ustanovení § 357 C. s. p., proti ktorým je prípustné odvolanie, sa vzťahuje iba na uznesenia vydané podľa Civilného sporového poriadku.

V konaniach začatých a vedených podľa zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v platnom znení, ktorého ustanovenia odkazujúce na primerané použitie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťali podanie odvolania voči konkrétnemu druhu rozhodnutia, vydanému však za účinnosti Civilného sporového poriadku, ktorý takúto prípustnosť expressis verbis neupravuje, je potrebné posudzovať prípustnosť odvolania podľa Civilného sporového poriadku s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu v každom jednotlivom prípade osobitne tak, aby došlo k naplneniu princípu právnej istoty a legitímnych očakávaní, že spor bude rozhodnutý spravodlivo v zmysle článku 2 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. mája 2017, sp. zn. 3Obo/5/2017)

O d ô v o d n e n i e :

1. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 46-24K/395/2000-1898 zo dňa 29. novembra 2016 rozhodol tak, že zrušil konkurz na majetok úpadcu P. R., a. s., so sídlom R. č. X/Y, D. K., IČO: X, po splnení rozvrhového uznesenia č. k. 46-24K/395/2000-1838 zo dňa 10. mája 2016 a zbavil funkcie správcu konkurznej podstaty JUDr. M. P., so sídlom K. č. H, L. M. s tým, že toto uznesenie je vykonateľné až nadobudnutím jeho právoplatnosti.

2. V dôvodoch uznesenia citoval uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 46-24K/395/2000-320 zo dňa 20. novembra 2001, ktorým bol na majetok úpadcu P. R., a.s., so sídlom R. č. X/Y, D. K., IČO: X, vyhlásený konkurz a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený správca konkurznej podstaty JUDr. F. M. Následne citoval uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 46-24K/395/2000-543 zo dňa 19. apríla 2004, ktorým súd ustanovil nového správcu konkurznej podstaty JUDr. P., a uznesenie č. k. 46-24K/395/2000-1337 zo dňa 31. októbra 2005, ktorým súd ustanovil správcu konkurznej podstaty JUDr. M. P., so sídlom K. č. H, L. M.

3. Poukázal na rozvrhové uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 46-24K/395/2000-1838 zo dňa 10. mája 2016, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obo/25/2016 zo dňa 22. augusta 2016, ktorým bolo správcovi konkurznej podstaty uložené poukázať veriteľom rozvrhovým uznesením priznané sumy a zároveň predložiť doklady o splnení rozvrhového uznesenia.

4. Citoval podanie správcu konkurznej podstaty zo dňa 24. novembra 2016, ktorým správca doklady o splnení rozvrhového uznesenia predložil, žiadal konkurz zrušiť a zbaviť ho funkcie správcu konkurznej podstaty.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici v odôvodnení napadnutého uznesenia citoval ustanovenie § 206 zákona č. 7/ 2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii s tým, že na daný prípad sa vzťahuje Zákon o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb., v znení účinnom pre toto konanie, ktoré sa začalo dôjdením návrhu na súd.

6. S poukazom na ustanovenie § 44 ods. 1 písm. b/ zákona č. 328/1991 Zb. konkurz na majetok úpadcu zrušil a podľa ods. 4 citovaného ustanovenia správcu konkurznej podstaty JUDr. M. P. zbavil funkcie správcu konkurznej podstaty.

7. V závere uznesenia citoval ustanovenie § 470 ods. 2 prvá veta Civilného sporového poriadku, s poukazom na ktoré konštatoval, že nakoľko o zrušení konkurzu rozhodol po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku, podľa ktorého nie je proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o zrušení konkurzu odvolanie prípustné v zmysle § 355 ods. 2 a § 357 citovaného zákona, s cieľom, aby sa nezhoršilo procesné postavenie strán sporu a aby bol dodržaný princíp právnej istoty a ich legitímne očakávania, súd prvej inštancie priznal stranám sporu v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p. právo podať proti tomuto uzneseniu odvolanie.

8. Podaním doručeným súdu 29. decembra 2016 likvidátor Mgr. P. P. podal odvolanie proti tomuto uzneseniu a navrhol napadnuté uznesenie zrušiť z dôvodu, že tvrdenie konkurzného správcu, že bola na jeho účet z účtu P. R., a. s., pripísaná platba v predpísanej výške 1 858 749,12 eur, nie je pravdou, nakoľko platba na jeho účet bola pripísaná iba vo výške 5 755,43 eur, avšak z platby predpísanej rozvrhovým uznesením vo výške 1 858 749,12 eur bola na jeho účet v rovnaký deň pripísaná iba čiastka vo výške 18 587,49 eur, pričom zostávajúcich 1 840 161,63 eur do podania odvolania uhradená nebola. Jeho tvrdenie zdokladoval originálom výpisu z jeho účtu. Vychádzajúc z uvedeného podľa odvolateľa neboli splnené podmienky pre zrušenie konkurzu v súlade s ustanovením § 44 ods. 1 zákona č. 328/ 1991 Zb.

9. Z predložených dokladov je zrejmé, že Mgr. P. podal súčasne trestné oznámenie na správcu konkurznej podstaty úpadcu JUDr. M. P., ktoré začalo byť preverované Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline. Správca konkurznej podstaty JUDr. M. P. na výzvu súdu uloženú mu uznesením č. k. 46-24K/395/Db-195 zo dňa 10. januára 2017 vyjadriť sa k odvolaniu proti napadnutému uzneseniu, podaním zo dňa 22. februára 2017 zaslal iba oznámenie, že bol služobne mimo republiky so žiadosťou o opätovné zaslanie zásielky, ale do dnešného dňa konajúcemu súdu nezaslal žiadne stanovisko.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 378 C. s. p.) prejednal odvolanie Mgr. P. P., likvidátora spoločnosti Z., s. r. o. a na základe existujúcich dôkazov v spise dospel k záveru, že je pravdou, že nebol uspokojený v súlade s rozvrhovým uznesením. Zo žiadneho dôkazu založeného v spise nie je zrejmé, že správca konkurznej podstaty skutočne splnil rozvrhové uznesenie tak, ako uviedol v jeho návrhu na zrušenie konkurzu.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa ako prvou otázkou zaoberal, či v prípade, keď súd prvej inštancie rozhodol v čase, kedy nie je prípustné odvolanie voči uzneseniu o zrušení konkurzu, je možné odvolanie voči tomuto uzneseniu pripustiť s odkazom na ustanovenie § 470 ods. 2 C. s. p., a odvolanie proti takémuto uzneseniu prejednať.

12. Faktom je, že na majetok úpadcu P. R., a.s. bol konkurz vyhlásený uznesením č. k. 46-24K/395/2000-320 zo dňa 20. novembra 2002, teda za účinnosti O. s. p. a že konajúci súd v rozhodnutiach o konkurze vychádzal správne z ustanovení Zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb.

13. Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, zákon č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „C. s. p.“).

14. Ak nie je ustanovené inak, platí tento aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (§ 470 ods. 1 C. s. p.). Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 C. s. p.).

15. Podľa ustanovenia § 66 ods. 1 zákona č. 328/ 1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení zmien a doplnkov (ďalej aj „ZKV“), na konkurz sa použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

16. Podľa § 355 ods. 2 C. s. p. proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

17. Podľa ustanovenia § 357 C. s. p. je odvolanie prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o a/ zastavení konania, b/ odmietnutí podania vo veci samej, c/ odmietnutí žaloby na obnovu konania, d/ návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, e/ zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a § 335 ods. 1, f/ návrhu na opravu chýb v písaní počítaní a iných zrejmých nesprávností okrem odôvodnenia, g/ zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku, h/ zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, i/ návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku, j/ odklade vykonateľnosti rozhodnutia, k/ povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva, l/ zabezpečení dôkazného prostriedku, m/ nároku na náhradu trov konania, n/ prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ a § 164 a o/ návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia.

18. Podľa § 386 písm. c/ C. s. p. odvolací súd odmietne odvolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

19. V danom prípade súd prvej inštancie s poukazom na toto ustanovenie pripustil odvolanie proti uzneseniu o zrušení konkurzu, voči ktorému podľa ustanovení § 355 a § 357 C. s. p. odvolanie prípustné nie je.

20. Odvolanie Mgr. P. bolo podané v konkurznom konaní podľa ZKV. Zákon o konkurze a vyrovnaní v ustanovení § 66 ods. 3 zakotvil primerané použitie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia sa tak na konkurz primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ak ZKV neustanovuje inak. Primerané použitie všeobecného procesného predpisu znamená, že tam,

kde osobitný predpis ZKV určitú procesnú situáciu nerieši a zároveň ZKV použitie všeobecného procesného predpisu nevylučuje, použije sa právna úprava všeobecného procesného predpisu (Občiansky súdny poriadok, resp. od 1. júla 2016 Civilný sporový poriadok).

21. V posudzovanej veci súd prvej inštancie o zrušení konkurzu rozhodol 29. novembra 2016, teda za účinnosti C. s. p. vo veci začatej pred účinnosťou tohto predpisu. Podľa ustanovenia § 355 ods. 2 C. s. p. proti uzneseniu súdu prvej inštancie odvolanie je prípustné, len v prípade, ak to zákon pripúšťa. Keďže právo podať odvolanie proti uzneseniu o zrušení konkurzu k 30. júnu 2016 bolo zrušené a Civilný sporový poriadok účinný od 1. júla 2016 právo podať odvolanie neupravuje, odmietnutím odvolania proti uzneseniu o zrušení konkurzu by v danom prípade došlo k hrubému porušeniu práv účastníka konkurzného konania.

22. Základnou otázkou je, či v prípade, keď v konaní začatom za účinnosti O. s. p. posudzovanom podľa Zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. je vydané uznesenie už za účinnosti C. s. p., je možné z dôvodu, aby sa nezhoršilo procesné postavenie strán sporu, pripustiť odvolanie s poukazom na ustanovenie § 470 ods. 2 C. s. p.

23. Prípustnosť odvolania proti uzneseniu upravuje ustanovenie § 375 C. s. p., podľa ktorého ustanovenia doslovného výkladu je zrejmé, že proti inému uzneseniu ako je uvedené v ustanovení § 357 C. s. p. odvolanie prípustné nie je. Výklad však nie je možné urobiť izolovane jednoznačne, ale vo vzájomnej súvislosti § 375 C. s. p. a § 389 C. s. p.

24. Ak odvolanie smeruje proti uzneseniu proti ktorému odvolanie nie je prípustné, odvolanie sa predloží odvolaciemu súdu až po vydaní rozhodnutia vo veci samej (§ 375 C. s. p.).

25. Ak sú dané odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 2 C. s. p., odvolací súd zruší odvolaním napadnuté rozhodnutie vo veci samej a zároveň zruší aj právoplatné uznesenie, ktoré rozhodnutiu vo veci samej predchádzalo (§ 389 ods. 2 C. s. p.).

26**.** V zmysle § 375 C. s. p. je možné podať odvolanie proti každému uzneseniu súdu prvého stupňa, teda aj proti tomu, ktoré taxatívne nie je vypočítané v ustanovení § 357 C. s. p.. Rozdiel je iba v tom, kedy bude súd o odvolaní proti uzneseniu, proti ktorému prípustné nie je, rozhodovať. Taxatívny výpočet uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie sa vzťahuje iba na uznesenia vydané podľa Civilného sporového poriadku. Touto formou rozhodnutia sa však rozhoduje aj v konaniach podľa iných právnych predpisoch, ktoré sa považujú za určitý druh civilného procesu.

27. Medzi tieto patrí napríklad aj zákon o konkurze a vyrovnaní, zákon o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorých sa v týchto konaniach rozhoduje formou uznesenia, pričom odvolanie proti takýmto uzneseniam je prípustné.

28. Zrušenie konkurzu podľa zákona č. 328/1991 Zb., ktorý zákon sa na daný spor vzťahoval, upravovalo

ustanovenie § 44 ods. 1 písm. b/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov. Súd uznesením zruší konkurz, v ktorom nedošlo k potvrdenému vyrovnaniu, ak zistí, že bolo splnené rozvrhové uznesenie. Proti uzneseniu vydanému s poukazom na ustanovenie § 44 ods. 1 písm. b/ ZKV bolo odvolanie prípustné podľa § 66e ods. 1 ZKV, na ktoré ustanovenie poukazoval O. s. p. V danom prípade preto podľa tohto ustanovenia strana mala právo podať proti uzneseniu o zrušení konkurzu odvolanie do 1. júla 2016.

29. Základné princípy C. s. p. sú vyjadrené v článkoch 1 – 18, z ktorých je zrejmé, že ochrana ohrozených práv alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

30. Článok 2 ods. 2 Základných princípov, pojem „právna istota“ charakterizuje ako stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

31. Fakt, že odvolateľovi nebolo poukázaných toľko finančných prostriedkov, ako bolo uvedené v rozvrhovom uznesení, je jednoznačný. Za predpokladu, že by takéto rozhodnutie o zrušení konkurzu v danom prípade zrušené nebolo, išlo by o rozhodnutie v rozpore s článkom 2 ods. 2 Základných princípov zákona č. 160/2015 Z. z., ako aj v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky.

32. S poukazom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 46-24K/395/2000-1898 zo dňa 29. novembra 2016 podľa § 391 C. s. p. zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

66.

R O Z H O D N U T I E

Pokiaľ súd neodročil pojednávanie, pričom neakceptoval riadnu žiadosť strany sporu o odročenie pojednávania bez toho, aby podľa ustanovenia § 119 ods. 2 písm. c/ O. s. p. (resp. § 183 ods. 4 C. s. p.) túto skutočnosť oznámil strane sporu na emailovú adresu uvedenú spôsobom určeným zákonom, ide o postup, ktorým súd znemožnil realizovať strane sporu jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. októbra 2016 sp. zn. 4Obo/53/2014)

O d ô v o d n e n i e :

1. V predmetnej právnej veci krajský súd vo svojom, v poradí prvom, rozsudku č. k. 7Cbi/133/2006 z 10. novembra 2010 uložil povinnosť žalovanému, aby vylúčil z konkurznej podstaty úpadcu P. D. P. nehnuteľnosti, zapísané na LV č. X, parc. č. X - zastavaná plocha o výmere X m^2, parc. č. X, zastavaná plocha o výmere X m^2, parc. č. X - zastavaná plocha o výmere X m^2, parc. č. X, - ostatné plochy o výmere X m^2, parc. č. X - trvalé trávnaté porasty o výmere X m^2 parc. č. X - ostatné plochy o výmere X m^2, parc. č. X - ostatné plochy o výmere X m^2, parc. č. X - ostatné plochy o výmere X m^2, parc.č. X - ostatné plochy o výmere X m^2, parc. č. X - ostatné plochy o výmere X m^2, parc. č. X - ostatné plochy o výmere X m^2 a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 873,94 Eur.

2. Súd prvej inštancie mal v konaní preukázané, že vlastníctvo k nehnuteľnostiam parc. č. X, X, X, X, X, X, X a následne po prerozdelení označené ako parc. č. X, X, X, X, X, X, žalobca preukazoval výpisom z LV č. X zo dňa 16. apríla 2007, kde titulom nadobudnutia bola notárska zápisnica N 289/97, NZ 300/97 zo dňa 28. novembra 1997. Obsahom notárskej zápisnice bolo vydanie osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam označeným parcelnými číslami, ktoré užívala obec N. H. od roku 1948. Následne boli v roku 1950 predmetné pozemky v užívaní štátu zastúpeného MNV v N. a nakoľko došlo k pričleneniu obce k mestu N., mesto N. v zastúpení MsNV tieto pozemky užívalo až do roku 1990, kedy bola obec N. H. vyhlásená za samostatnú obec. Na základe uvedených skutočností mal súd prvej inštancie za to, že žalovaný nepreukázal prechod vlastníckeho práva titulom právneho nástupníctva z JRD tretieho typu N. H. k zapísaným nehnuteľnostiam v pozemkovej knihe, vložka č. Z a Q. Žalovaný vo vyjadreniach uvádzal, že k zápisu vlastníckeho práva na LV č. X došlo na základe neplatného právneho úkonu formou spísania notárskej zápisnice č. N 289/97, NZ 300/97. V tejto súvislosti mal súd za to, že zápis v katastri nehnuteľností sa riadi zásadou hodnovernosti, ktorá je vyjadrená v ust. § 7 zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení zmien a doplnkov. Hodnovernosť a tým aj záväznosť údajov katastra je založená na vyvrátiteľnej domnienke, ktorá platí dovtedy, kým sa neukáže opak.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 4Obo/7/2011-283 zo dňa 31. januára 2012, ako odvolací súd, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Cbi/133/2006-251 zo dňa 10. novembra 2010 zrušil

a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Dospel k záveru, že právny záver súdu prvej inštancie o dôvodnosti vylučovacej žaloby podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní je predčasný a vyplýva z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Súd prvej inštancie pochybil, keď návrh žalobcu na vylúčenie vecí z podstaty v menšom rozsahu ako v pôvodnej žalobe, považoval za úpravu žaloby.

4. S poukazom na uvedené, súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 19. apríla 2012, vzhľadom na čiastočné späťvzatie zo strany žalobcu v časti parciel č. X zastavaná plocha o výmere X m^2, parc. č. X, zastavaná plocha o výmere X m^2, parc. č. X - zastavaná plocha o výmere X m^2, konanie zastavil podľa § 96 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“). Následne po vykonaní dokazovania súd prvej inštancie vydal (v poradí druhý) rozsudok č. k. 7Cbi/133/2006-445 zo dňa 4. septembra 2014, ktorým žalobu v plnom rozsahu zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že aj výsluchom svedka, po doplnení dokazovania, bola v predmetnom spore potvrdená skutočnosť že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, boli v rokoch 1964-1968 vo vlastníctve JRD N. H., ktoré ich však nevyužívalo na poľnohospodársku výrobu. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by právny predchodca úpadcu previedol vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na iný subjekt, či už žalobcu alebo tretiu osobu. Súd bol toho názoru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno a ničím nepreukázal prechod vlastníckeho práva na bývalý československý štát a následne na jeho právnych nástupcov.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie, ktoré zdôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy a v konaní došlo k vadám podľa § 221 ods. l ods. f/ a h/ O. s. p.

6. Odňatie možnosti konať pred súdom vidí najmä v tom, že súd konal v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu, napriek riadnemu ospravedlneniu a podstatným dôvodom, a súd navyše túto skutočnosť neoznámil žalobcovi, hoci tak mohol urobiť prostredníctvom uvedenej emailovej adresy.

7. Súd prvej inštancie navyše rozhodol bez postupu v zmysle § 118 ods. 2 O. s. p., teda bez zhrnutia sporných a nesporných bodov veci podľa § 118 ods. 2 O. s. p., čím žalobca nedostal možnosť preukázať skutočnosti, ktoré súd pokladal za dôležité. Žalobca tým nedostal možnosť uskutočniť úkony, ktoré predstavujú základné procesné práva strany sporu a z týchto dôvodov má konanie inú vadu, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keďže žalobca nedostal možnosť vyjadriť sa ku skutkovým okolnostiam prípadu, vyjadriť sa k dôkazom a navrhnúť prípadne vykonanie ďalších dôkazov. Žalobcovi bola potom odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že nedostal možnosť záverečného vyjadrenia sa k celej veci a k právnej stránke veci po vykonanom dokazovaní, čím bolo porušené jeho základné procesné právo a právo na spravodlivý súdny proces.

8. Zároveň má podľa žalobcu konanie inú vadu v zmysle § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ktorou je nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Touto vadou zaťažil súd prvej inštancie konanie, keď rozhodol opačným spôsobom ako vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, avšak bez toho, aby uviedol dôvody tohto

odlišného právneho posúdenia. Krajský súd žiadnym spôsobom nevysvetlil, z akého dôvodu sa nestotožnil so závermi, ktoré ten istý súd zaujal vo svojom vlastnom skoršom rozhodnutí, ktoré je založené na tom istom skutkovom aj právnom základe, keďže išlo o tú istú vec. Ak súd rieši tú istú právnu otázku, ktorá už bola vyriešená podstatne odlišným - opačným - spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a môže tým porušiť aj právo žalobcu, ako strany sporu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (obdobne nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 192/06 z 03. 11. 2006). Vzhľadom k tomu, že súd v napádanom rozhodnutí svoje odôvodnenie zredukoval do jediného odseku na tretej strane štvorstranového rozhodnutia, žalobca nevie zistiť dôvody, prečo súd takto postupoval a takto rozhodol, čo mu spôsobuje problémy pri vypracovaní odvolania, a teda pri aplikovaní jeho základného práva na súdnu ochranu. Týmto spôsobom postupoval súd arbitrárne a v rozpore s právami strany sporu (žalobcu) na spravodlivý proces, na prístup a možnosť konania pred súdom.

9. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a priznal žalovanému náhradu trov odvolacieho konania. Súd prvej inštancie podľa žalovaného správne postupoval, keď nevyhovel žiadosti právneho zástupcu o odročenie pojednávania dňa 4. septembra 2014. Ospravedlnenie štatutárnej zástupkyne žalobcu bolo odôvodnené jej zdravotným stavom a potvrdeniami lekára, že Mgr. V. sa v dňoch 3. septembra a 4. septembra 2014 celý deň podrobovala vyšetreniu. Tieto potvrdenia boli zaslané súdu aj právnemu zástupcovi žalovaného dňa 3. septembra 2014, hoci je z nich zrejmé, že Mgr. V. bola vyšetrovaná aj dňa 4. septembra 2014, teda v nasledujúci deň. Potvrdenie lekára neobsahovalo jeho vyjadrenie podľa ustanovenia § 119 ods. 3 O. s. p. Súd takéto ospravedlnenie správne neakceptoval a riadne vo veci pojednával. O aké ustanovenie O. s. p. opiera právny zástupca žalobcu povinnosť súdu oznámiť, že nevyhovuje ospravedlneniu riadne predvolanej procesnej strany, nie je žalovanému známe. Takisto nie je dôvodné ospravedlnenie právneho zástupcu žalobcu odôvodnené procesnou ekonomikou a potrebou naštudovať vyjadrenie právneho zástupcu žalovaného (v rozsahu jedného listu), ktorého obsahom bolo zosumarizovanie už predneseného. Súd podľa názoru žalovaného svojim postupom neodňal účastníkovi možnosť konať pred súdom a konanie netrpí inou vadou podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. b/ O. s. p. tak, ako to žalobca v odvolaní uvádza.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací [podľa § 470 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)] po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C. s. p.), oprávnenou osobou – stranou sporu (§ 359 C. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 a § 356 C. s. p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 C. s. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 C. s. p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

11. Odvolanie žalobcu bolo podané dňa 03. októbra 2014. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý upravuje postup súdu pri prejednávaní a rozhodovaní sporov. Podľa § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom

nadobudnutia jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. 1 C. s. p. zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávnych noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona. Podľa § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia ako aj čl. 2 ods. 1 a 2 základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, odvolací súd posudzoval podané odvolanie, ako aj v ňom uvedené odvolacie dôvody, podľa zákona účinného v čase podania odvolania (ustanovenia § 201 a nasl. O. s. p.).

12. So zreteľom na žalobcom tvrdené dôvody odvolania odvolací súd predovšetkým skúmal otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať. Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia tých jej procesných práv, ktoré jej Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Predmetnému dôvodu odvolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala strane sporu. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje strane sporu realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných jej Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska v zmysle § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

13. Žalobca vo svojom odvolaní namietal, že súd prvej inštancie v konaní nikdy nepostupoval podľa § 118 ods. 2 O. s. p., čím žalobca nedostal možnosť preukázať skutočnosti, ktoré súd pokladal za dôležité a zároveň nedostal možnosť k záverečnému vyjadreniu sa k celej veci a k právnej stránke veci po vykonanom dokazovaní. Taktiež namietal, že súd mu odňal možnosť konať z dôvodu, že napriek ospravedlneniu a žiadosti o odročenie, vo veci konal a v neprítomnosti žalobcu, ako aj právneho zástupcu žalobcu, ukončil dokazovanie a vyhlásil rozsudok. Zároveň mu mala byť odňatá možnosť konať pred súdom aj z dôvodu absencie odôvodnenia prečo súd odmietol žiadosť žalobcu o odročenie konania, neakceptoval ospravedlnenie žalobcu (pre zdravotné komplikácie štatutárneho zástupcu) a prečo konal v jeho neprítomnosti. Súčasne žalobca namietal, že odmietnutie odročenia pojednávania pre neuznanie potreby žalobcu naštudovať si vyjadrenie žalovaného zo dňa 3. septembra 2014 z dôvodu neobsahovania žiadnych nových dôkazov, ale len právneho názoru žalovaného, vychádza z nepravdivých okolností. Obsah vyjadrenia sa týkal predovšetkým údajných záverov z výsluchu svedka K., avšak právny zástupca žalovaného tieto závery prekrútil, uviedol skutočnosti, ktoré svedok vôbec nepovedal, alebo ich povedal inak. Žalobca sa tak nemohol vyjadriť k týmto skutočnostiam a poukázať súdu, že žalovaný zavádza. Skutočnosť, že išlo o podstatné skutočnosti a nie len akési „nepodstatné“ právne závery žalovaného, pre ktoré nie je dôvod odročovať, vyplýva aj z toho, že následne súd prvej inštancie použil závery právneho zástupcu žalovaného tak, že ich v rovnakom rozsahu dal do odôvodnenia rozsudku bez toho, aby ich vôbec preskúmal a porovnal so skutočnou výpoveďou svedka. Zároveň žalobca namietol, že súd neoznámil žalobcovi, ani jeho

právnemu zástupcovi, že odmieta návrh žalobcu na odročenie pojednávania, hoci túto povinnosť mal a žalobca mu poskytol aj svoju emailovú adresu na zaslanie oznámenia o posúdení žalobcovho ospravedlnenia.

14. Postup v zmysle ustanovenia § 118 ods. 2 O. s. p. predstavuje dôsledné uplatňovanie zásady hospodárnosti konania. Súd svoju právnu argumentáciu stručne zhodnotí. Strany sporu tak majú možnosť reagovať na právny názor súdu tak, že sa pokúsia tento predbežný právny názor súdu vyvrátiť alebo naopak svojimi tvrdeniami podporiť. Účelom tohto ustanovenia je aj to, že má zabrániť tzv. prekvapivým súdnym rozhodnutiam, keď strany majú pocit, že rozhodnutie vo veci samej a jeho právne odôvodnenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

15. V nedodržaní postupu podľa § 118 ods. 2 O. s. p., ku ktorému došlo vo veci, treba vidieť procesnú nesprávnosť, ktorá so zreteľom na individuálne okolnosti preskúmavanej veci (sp. zn. II. ÚS 261/06) viedla k zmareniu účelu sledovaného týmto zákonným ustanovením a neprispela k predvídateľnosti postupu a rozhodnutia súdu (obdobne aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/18/2010 zo dňa 17. februára 2011).

16. Preskúmaním obsahu spisového materiálu a jednotlivých zápisníc v ňom obsiahnutých, nie je daný podklad pre záver, že súd prvej inštancie dôsledne postupoval podľa ustanovení § 118 ods. 2 O. s. p. Súd mal pritom povinnosť oboznámiť strany sporu na pojednávaní s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností a tiež s predbežným právnym názorom súdu na rozhodovanú vec a zároveň umožniť stranám vyjadriť sa k právnej stránke veci. Z jednotlivých zápisníc o pojednávaní však nevyplýva, že by konajúci súd oboznámil strany s právnym posúdením veci a vytvoril im možnosť zaujať stanovisko k právnemu posúdeniu zo strany súdu. Pokiaľ súd prvej inštancie takto nepostupuje, znemožňuje tým účastníkom realizáciu tých procesných práv, ktoré im zákon priznáva a zakladá to dovolací dôvod v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Takýto postup súdu má za následok, že odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré je v poradí druhým rozsudkom v danej veci s prihliadnutím na to, že sa jedná o opačné rozhodnutie súdu prvej inštancie a pôvodné rozhodnutie bolo odvolacím súdom zrušené z procesných dôvodov, je nečakané a prekvapivé.

17. K odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom došlo aj z dôvodu nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., keď súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevysporiadal s ospravedlnením neúčasti žalobcu na pojednávaní konanom dňa 04. septembra 2014 zo zdravotných dôvodov. Zhrnutie vyjadrenia protistrany bez uvedenia náležite zdôvodneného názoru súdu nie je možné považovať za dostatočné odôvodnenie.

18. Čo sa týka vyjadrenia žalovaného z 03. septembra 2014 z jeho obsahu je zrejmé, že reflektuje najmä poslednú výpoveď svedka K., pričom v ňom vlastnou interpretáciou podáva svoje závery týkajúce sa uvedenej výpovede. Odvolací súd má za to, že v danom prípade, vzhľadom k tomu, že následne boli závery tohto vyjadrenia zakomponované do samotného odôvodnenia rozhodnutia, bez ich bližšieho preskúmania a porovnania s obsahom výpovede svedka K., skutočne sa nejednalo len o podanie, ktoré by sumarizovalo dovtedy protistrane už známe skutočnosti. Vzhľadom k uvedenému, postup súdu prvej inštancie, ktorý neodročil pojednávanie z dôvodu neakceptovania žiadosti právneho zástupcu žalobcu o odročenie pojednávania z dôvodu potreby naštudovania si

vyjadrenia žalovaného zo dňa 03. septembra 2014 a zároveň uvedenú skutočnosť neoznámil právnemu zástupcovi žalobcu na emailovú adresu (aj s poukazom na ustanovenie § 119 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), možno považovať za postup, ktorým súd prvej inštancie porušil princíp rovnosti zbraní.

19. Princíp rovností zbraní predstavuje jednu z čŕt širšieho ponímania spravodlivého procesu a vyžaduje, aby každá strana mala primeranú možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do zjavnej nevýhody voči oponentovi. Uvedené znamená, že procesná strana musí mať rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči protistrane [viď napríklad rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP“) vo veci Delcourt proti Belgicku z roku 1970]. Koncepcia spravodlivého súdneho konania zahŕňa aj právo na kontradiktórne konanie, v ktorom strany musia mať možnosť nielen predložiť dôkazy nevyhnutné na podporu úspešnosti svojho procesného návrhu, ale zároveň zoznámiť sa a vyjadriť sa k všetkým predloženým dôkazom alebo stanoviskám s cieľom ovplyvniť súdne konanie.

20. Samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jeho protistrany právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť; nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie. Inak povedané, požiadavka „kontradiktórnosti konania" sa chápe čisto formálne. Z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 168/2012).

21. Porušenie princípu rovností zbraní znamená, že nesprávnym postupom súdu sa jedna strana sporu dostáva do nevýhodnejšieho postavenia ako druhá strana sporu. Dotknutá strana v dôsledku tohto postupu súdu nemá v porovnaní s protistranou možnosť byť pred rozhodnutím súdu oboznámená so všetkými skutočnosťami, ktoré boli podkladom pre samotné rozhodnutie a nemá možnosť ovplyvniť rozhodnutie súdu vyvrátením argumentov, ktoré súdu uviedla protistrana. Týmto postupom sa strane sporu znemožňuje realizácia procesných práv, ktoré jej zákon priznáva, čo má za následok nielen porušenie **p**práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a s porušením práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), ale aj naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

22. Súd prvej inštancie teda nepostupoval dôsledne podľa § 118 ods. 2 O. s. p. a taktiež neodôvodnil vo svojom rozhodnutí prečo neakceptoval ospravedlnenie neprítomnosti žalobcu na pojednávaní zo zdravotných dôvodov. Konajúci súd následne vyhodnotil podanie žalovaného 3. septembra 2014 ako podanie, pre naštudovanie si ktorého protistranou nie je potrebné odročiť pojednávanie a ktoré obsahuje len právny názor žalovaného na dovtedy vykonané dokazovanie. Súd prvej inštancie však potom prevzal žalovaným vo vyjadrení uvedené, nie celkom presné, závery ohľadne výpovede svedka, ktoré takmer doslovne uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia a zároveň žalobcovi a ani jeho právnemu zástupcovi neoznámil na uvedenú emailovú adresu, že žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovie. Uvedeným postupom súd prvej inštancie porušil princíp rovnosti zbraní a znemožnil realizovať žalobcovi jeho procesné práva, v dôsledku čoho došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

23. Z obsahu odvolania žalobcu vyplýva, že namietal aj nedostatočné odôvodnenie rozsudku konajúceho súdu a tým jeho nepreskúmateľnosť, a to najmä z dôvodu nevysporiadania sa s opačným právnym názorom vysloveným vo svojom skoršom rozhodnutí, ktoré bolo zrušené odvolacím súdom z procesných dôvodov.

24. Náležitosti rozhodnutia sú uvedené v § 157 ods. 2 O. s. p., pričom súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na nim prijaté závery. V prípade, kedy súd prvej inštancie mení svoje pôvodné rozhodnutie a rozhodne opačným spôsobom (bez toho, že by uvedený postup bol akýmkoľvek spôsobom naznačený odvolacím súdom v jeho zrušujúcom uznesení vydanom pre procesné pochybenia súdu prvej inštancie), musí jeho v poradí druhé rozhodnutie obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. Takéto odôvodnenie musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia.

25. Odvolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie tieto požiadavky podľa § 157 ods. 2 O. s. p. nespĺňa. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, z akých ešte iných dôkazov, okrem výpovede svedka K., vychádzal a ustálil skutkový stav tak, ako ho uviedol vo svojom pomerne stručnom odôvodnení. Nie je z neho taktiež zrejmé ako vyhodnotil jednotlivé (zvyšné) dôkazy a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Odôvodneniu rozhodnutia súdu prvej inštancie chýba logické vysvetlenie skutkových zistení, vyhodnotenie všetkých dôkazov jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že žalobca opodstatnene namietal, že napadnutý rozsudok je v dôsledku nedostatočného odôvodnenia nepreskúmateľný. Vzhľadom k nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia nebolo ďalej možné skúmať právne závery súdu prvej inštancie.

26. S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/ C. s. p. zrušil a podľa § 391 ods. 1 C. s. p. vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

67.

R O Z H O D N U T I E

I. Blízka osoba dlžníka sa môže žalobe podľa § 42a OZ účinne ubrániť ak hodnoverným spôsobom preukáže, že v súvislosti s odporovaným právnym úkonom postupovala s takou náležitou starostlivosťou, aby ukracujúci úmysel rozpoznala, alebo sa o ňom aspoň mohla dozvedieť.

II. Z hľadiska posúdenia požiadavky vynaloženia náležitej starostlivosti zo strany blízkej osoby dlžníka, nemôže odkaz na vzájomnú dôveru medzi blízkymi osobami nahrádzať dôkaznú povinnosť žalovanej strany preukázať vynaloženie určitých konkrétnych úkonov náležitej starostlivosti tak, ako to predpokladá ust. § 42a OZ.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2017, sp. zn. 5Obdo/4/2016)

O d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. septembra 2013, č. k. 6Cb/40/2011-419, určil, že darovacia zmluva z 24. septembra 2008, ktorej vklad bol povolený Správou katastra V. dňa 25. septembra 2008 pod č. X, ktorou dlžník S. R., nar. X, bytom V., V., ako darca previedol na žalovanú ako obdarovanú vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území P., okres V. zapísaných pôvodne na LV č. X, t. č. na LV č. X, vedenou Správou katastra V., a to stavba súpisné č. X, popis stavby: výrobná hala nachádzajúca sa na parc. č. X a stavba súpisné č. X, popis stavby: nadstavba - sklad nachádzajúca sa na parc. č. X, je voči žalobcovi právne neúčinná a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100% potrebných na účelné uplatňovanie práva.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa domáhal v konaní proti žalovanej vyslovenia právnej neúčinnosti darovacej zmluvy z 24. septembra 2008, ktorou dlžník žalobcu – S. R. previedol na žalovanú uvedené nehnuteľnosti, ktoré boli vo vlastníctve prevodcu. Žalobca uviedol, že 26. novembra 2007 žalobca ako predávajúci uzavrel so spoločnosťou R., s. r. o., ako kupujúcim Zmluvu o splátkovom predaji, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k linke na výrobu drevenej dlažby zo žalobcu na R., s. r. o. a kupujúci sa zaviazal zaplatiť žalobcovi kúpnu cenu vo výške 16.138.323,-- Sk. Jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti R., s. r. o., bol S. R. a na základe Zmluvy o zriadení záložného práva z 26. novembra 2007 malo byť splnenie záväzkov kupujúceho zo zmluvy o splátkovom predaji zabezpečené záložným právom k nehnuteľnostiam - pozemkom a stavbe, ktoré kupujúci využíval pri vykonávaní svojej podnikateľskej činnosti a ktoré boli vo výlučnom vlastníctve S. R. Nakoľko kupujúci R., s. r. o., kúpnu cenu v dohodnutých splátkach neuhrádzal, žalobca sa rozhodol pristúpiť k výkonu záložného práva. Miestnym šetrením sa však zistilo, že nehnuteľnosti boli označené v záložnej zmluve v rozpore so skutkovým stavom, v dôsledku čoho predmetom záložného práva podľa uvedenej záložnej zmluvy sa stali len parcely uvedené na LV č. X, nebolo teda zriadené záložné právo ku všetkým nehnuteľnostiam, ktoré kupujúci využíval pri vykonaní svojej podnikateľskej činnosti, čím sa celkové zabezpečenie splnenia záväzkov kupujúceho zo zmluvy znížilo o sumu 6.196.639,81 Sk. Nakoľko kupujúci R., s. r. o., sa plneniu svojich záväzkov zo Zmluvy o splátkovom predaji naďalej vyhýbal a neposkytol ani

zabezpečenie plnenia týchto záväzkov, žalobca podal 3. novembra 2008 na Okresnom súde Bratislava V návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu o zaplatenie sumy vo výške 10.971.972,-- Sk, vrátane príslušenstva, a to proti kupujúcemu ako vystaviteľovi zmenky a proti S. R. ako avalistovi zmenky (konanie vedené pod sp. zn. Zm 600/2008). Po podaní návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu sa žalobca dozvedel, že nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. P., zapísané na LV č. X, vedenou Správou katastra V., ktoré pôvodne podľa dohody mali byť predmetom záložného práva v prospech žalobcu (stavba súp. č. 330 a stavba súp. č. 331), S. R. ako výlučný vlastník previedol darovacou zmluvou na žalovanú, ktorá je jeho dcérou. Žalobca s poukazom na § 42a zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) žiadal, aby súd určil, že darovacia zmluva z 24. septembra 2009 ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu voči S. R. ako dlžníkovi, je voči žalobcovi právne neúčinná.

3. Súd prvej inštancie zistené skutočnosti právne posúdil podľa § 42a ods. 1 a 2 OZ, pričom vychádzal z toho, že v prípade, keď dlžník urobil právny úkon v prospech blízkych osôb, predpokladá sa vedomosť u týchto blízkych osôb o dlžníkovom úmysle ukrátiť veriteľa (platí vyvrátiteľná právna domnienka); aby blízka osoba dosiahla zamietnutie odporovacej žaloby, musí preukázať vynaloženie náležitej starostlivosti. Podľa názoru súdu prvej inštancie, žalovaná tvrdením, že nežila v spoločnej domácnosti s rodičmi, že študovala a potom neskôr pracovala a domov dochádzala len sporadicky a ďalej tvrdeniami o tom, že o podnikateľských aktivitách a finančnej situácii rodiny a svojho otca v podnikaní nemala žiadne vedomosti, nemohla sa účinne zbaviť zákonom stanovenej domnienky vedomosti o úmysle dlžníka, teda svojho otca ukrátiť žalobcu ako veriteľa iba tvrdením, že o jeho záväzku nemala vedomosť, že nemala vedomosti o tom, že jej otec ako fyzická osoba bol zmenkovým ručiteľom a ani tým, že s ním nežila v spoločnej domácnosti a nemala vedomosti o jeho finančnej situácii, že nemala vedomosti o stave podnikania a ani tým, že prijala dar, ktorý jej vlastne sľúbil otec už v predchádzajúcom období, pričom uznala, že v čase uzavretia darovacej zmluvy si nezisťovala, či darca, teda jej otec má nejaké záväzky, uspokojenie ktorých môže byť zmarené, napr. aj týmto darom. Podľa názoru súdu žalovaná bola v tejto súvislosti povinná preukázať, čo všetko vykonala v záujme poznania takéhoto úmyslu dlžníka vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, z jej strany malo ísť o takú činnosť, aby sa o úmysle dlžníka, teda svojho otca, aj dozvedela. Po vydaní zmenkového platobného rozkazu a nadobudnutí právoplatnosti mal žalobca nielen vymáhateľnú, ale aj vykonateľnú pohľadávku na základe exekučného titulu proti S. R., ktorého bolo potrebné považovať za jedného z dlžníkov žalobcu, úkony ktorých mohli byť predmetom posudzovania z hľadiska odporovateľnosti. Súd prvej inštancie zdôraznil, že pokiaľ žalovaná tvrdí, že nemala vedomosť o úmysle svojho otca darovacou zmluvou ukrátiť žalobcu, keďže o pohľadávke žalobcu voči jej otcovi ani nevedela, tak žalovaná ako osoba blízka dlžníkovi mala preukázať, že vynaložila náležitú starostlivosť, aby takúto vedomosť získala, pričom z dokazovania vyplynulo, že žalovaná sa týmito skutočnosťami vôbec nezaoberala ani v čase, kedy prijala dar od svojho otca. Tvrdenie svedka S. R., že si neuvedomil, že zmenku podpísal aj on ako fyzická osoba, považoval súd prvého stupňa za účelové. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že manželstvo rodičov žalovanej, aj samotný chod domácnosti bol bezproblémový, a nie je pravdepodobné ani to, že by sa rodičia žalovanej o zmenke žiadnym spôsobom nezmienili, čo potvrdzuje aj vyjadrenie svedkyne R., ktorá pri svojom výsluchu uviedla, že nevedela, či išlo o záväzok spoločnosti alebo fyzickej osoby, čo podľa súdu nasvedčuje tomu, že svedkyňa o existencii zmenky vedela. Pokiaľ ide o žalovanú a jej stanovisko k vzniku záväzku otca ako zmenkového ručiteľa, súd v odôvodnení svojho rozhodnutia opakovane poukazoval na zákonom stanovenú domnienku vedomosti o úmysle dlžníka, t. j.

otca žalovanej ukrátiť žalobcu ako veriteľa, ktorá sa tejto nemôže zbaviť len tvrdením, že dar prijala v dôsledku toho, že jej bol už dávnejšie sľúbený a že o podnikaní otca a jeho finančnej situácii nevedela, o toto sa nezaujímala a týmto svojim konaním podľa súdu preukázala, že náležitú starostlivosť, ktorú vynaložiť mala, nevynaložila.

4. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom z 28. mája 2014, sp. zn. 43Cob/259/2013, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania.

5. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že po zhodnotení skutočností zistených z predloženého spisu mal za to, že súd prvej inštancie vo veci dostatočne zistil skutkový stav, nesúhlasil však s právnym posúdením zistených skutočností. Zotrval na názore vyjadrenom v rozhodnutí, ktorým zrušil predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie, že rozpoznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa predpokladá vedomosť blízkej osoby o tom, že osoba, ktorá v jej prospech právny úkon urobila, má veriteľa, teda že je dlžníkom. Odvolací súd zohľadnil, že blízkou osobou v tomto prípade je dcéra dlžníka, ktorá v čase uzavretia darovacej zmluvy študovala mimo bydliska rodičov a nemala preto bližšie informácie o otcovej podnikateľskej činnosti. Skutočnosť, že žalovaná mala s rodičmi dobrý vzťah, nie je len dôvodom pre záver, že mohla mať informácie o záväzkoch otca, ale aj pre záver, že plne dôverovala otcovi, ktorý doma nikdy nechcel rozprávať o svojom podnikaní, pričom dcéru zároveň ubezpečoval, že všetko je v poriadku a žalovaná bude mať čo dediť. Žalovaná sama informácie o otcovom podnikaní nemala. Ďalej uviedol, že zákon u osôb, v prospech ktorých dlžník právny úkon vykonáva, vyžaduje aktívny prístup, takže je možné ustáliť, že žalovaná sa mala, resp. mohla v súvislosti s nadobudnutím nehnuteľností darom od otca zaujímať, či vôbec otec nemá nejakých veriteľov, resp. dlhy. Žalovaná na pojednávaní na odvolacom súde uviedla, že otcovi podobnú otázku nepoložila, a to práve z dôvodu, že otcovi plne dôverovala a vždy ju ubezpečoval, že je všetko v poriadku. Odvolací súd vychádzal z názoru, že aj v prípade, ak by sa žalovaná bola otca spýtala, či má nejakých veriteľov, resp. nejaké dlhy, nemuselo by to viesť u nej k rozpoznaniu jeho úmyslu ukrátiť veriteľa. Otec by zrejme bol žalovanej povedal, že všetko je v poriadku. Informácie o otcovom podnikaní žalovaná nemala, takže požadovať od nej v tomto smere ďalšiu aktivitu by zrejme viedlo k záveru, že žalovaná otcovi nemala plne dôverovať a mala si preto zisťovať nejaké ďalšie informácie ohľadne jeho podnikateľských aktivít, resp. dlhov. Pokiaľ aj na pozemkoch pod nehnuteľnosťami boli zapísané ťarchy, žalovaná by musela byť osobou s určitými odbornými vedomosťami a skúsenosťami, aby v čase uzavretia darovacej zmluvy pochybovala o otcových slovách, že všetko je v poriadku. Odvolací súd prihliadol aj k tomu, že dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie bolo preukázané, že žalovaná chcela podnikať s priateľom, a to v podobnej oblasti podnikania, v akej jej priateľ predtým už podnikal s rodinou (výroba PVC hadíc), takže zrejme aj v súvislosti s prípravou na spoločné podnikanie s priateľom v priestoroch nehnuteľností, ktoré jej otec daroval, sa spoliehala skôr na skúsenosti a vedomosti svojho priateľa. Práve skutočnosť, že po uzavretí darovacej zmluvy sa s priateľom rozišla a zostala v Bratislave, bola dôvodom, že nehnuteľnosť, ktorú dostala darom od otca, sa pre ňu stala zbytočnou a predala ju. Odvolací súd prihliadol aj k tomu, že v tomto prípade si žalobca uplatňuje odporovací nárok na základe pohľadávky voči žalovanému ako ručiteľovi zo zmenky a pri posudzovaní otázky vynaloženia náležitej starostlivosti v tomto prípade je potrebné zohľadniť aj osobitný charakter záväzku – zmenkové ručenie za zmenkového dlžníka R., s. r. o. Odvolací súd súhlasil s názorom žalobcu, že S. R., ktorý bol jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti R., s. r. o., po tom, ako žalobca oznámil obchodnej spoločnosti, že vyhlásil

mimoriadnu splatnosť pohľadávky z kúpnej zmluvy a že ak nebude táto v súlade s požiadavkami žalobcu uhradená, pristúpi k realizácii poskytnutého zabezpečenia a k vymáhaniu pohľadávky súdnou cestou, mal vedomosť o tom, že dôjde k vymáhaniu kúpnej ceny súdnou cestou voči spoločnosti R., s. r. o., a mal dôvod predpokladať, že bude uplatnený nárok aj voči nemu ako zmenkovému ručiteľovi, čo mohlo viesť aj k uzavretiu darovacej zmluvy z 24. septembra 2008. Uvedené však ešte neodôvodňuje záver, že žalovaná mohla takýto úmysel svojho otca rozpoznať. Dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie bolo zistené, že žalovaná mala so svojim otcom už v minulosti dohodu, že pokiaľ bude chcieť začať podnikať, otec jej predmetné nehnuteľnosti daruje, rovnako ako to, že žalovaná chcela so svojim priateľom v týchto nehnuteľnostiach podnikať. Nebol preto dôvod, aby žalovaná pri uzatváraní darovacej zmluvy podozrievala otca, že chce ukrátiť svojho veriteľa a práve preto sa otec rozhodol pristúpiť k naplneniu uvedenej dohody v danom čase (september 2008). Po zhodnotení uvedených okolností prípadu odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná pri uzatváraní vyššie uvedenej darovacej zmluvy ani pri náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať úmysel svojho otca ako dlžníka ukrátiť žalobcu ako svojho veriteľa. Odvolací súd preto podľa § 220 O. s. p. rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Poukázal na časovú súvislosť úkonov žalovanej a dlžníka, z ktorých je zrejmé, že tak dlžník, ako aj žalovaná robili všetky kroky smerujúce k tomu, aby sa zbavili predmetného nehnuteľného majetku, a aby nebolo možné z tohto majetku uspokojovať pohľadávku žalobcu. Odvolací súd zo skutočnosti, že žalovaná mala dobré vzťahy s rodičmi, vyvodil dva možné a v zásade protichodné závery. Na jednej strane to bol záver o tom, že žalovaná mohla mať informácie o záväzkoch dlžníka a na druhej strane záver o tom, že žalovaná dlžníkovi plne dôverovala, preto nemohla mať informácie o jeho záväzkoch. S týmto protichodnými úvahami sa odvolací súd nijako nevysporiadal a v ďalšom texte napadnutého rozsudku bez náležitého vysvetlenia akceptoval záver o tom, že žalovaná dlžníkovi plne dôverovala, preto nemohla mať informácie o jeho záväzkoch. Pritom je zrejmé, že medzi blízkymi osobami, ktoré si navzájom darujú majetok vysokej hodnoty, je vysoko pravdepodobné, že ich vzťahy sú dobré, a že si navzájom plne dôverujú. Tieto skutočnosti však sami osebe nemôžu vylúčiť možnú odporovateľnosť takéhoto právneho úkonu. V tvrdeniach odvolacieho súdu sú zrejmé protirečenia, keď na jednej strane odvolací súd uvádza, že zákon u žalovanej vyžadoval aktívny prístup, takže sa mala, resp. mohla dlžníka pýtať na jeho veriteľov a dlhy a na strane druhej uvádza, že aj keď zákon od žalovanej vyžadoval aktívny prístup, tento nebol zo strany žalovanej potrebný, pretože žalovaná dlžníkovi plne dôverovala, a aj keby sa dlžníka na jeho veriteľov a dlhy pýtala, tento by jej podľa odvolacieho súdu aj tak zrejme povedal, že všetko je v poriadku. V týchto častiach považoval dovolateľ rozsudok za nezrozumiteľný a nepreskúmateľný. Názor odvolacieho súdu, že záujem žalovanej o veriteľov a dlhy dlžníka by bol v zásade zbytočný, pretože aj v prípade, ak by sa žalovaná otca spýtala, či má nejakých veriteľov, resp. dlhy, nemuselo by to viesť u nej k rozpoznaniu jeho úmyslu ukrátiť veriteľa, je nesprávny. Odvolací súd v zásade predpovedá, ako by asi dopadla odpoveď dlžníka na otázku žalovanej, ktorú mu mala položiť. Dovolateľ mal za to, že žalovaná v konaní v žiadnom prípade nepreukázala, že by ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať úmysel dlžníka ukrátiť žalobcu ako svojho veriteľa. Žalovaná sama vo svojich výpovediach opakovane potvrdila, že sa o majetkových a finančných pomeroch s otcom (dlžníkom) nerozprávala, nepýtala sa ho na to, ani sa o to inak nezaujímala, pričom tento jej nezáujem vo svojich výpovediach potvrdili aj

rodičia žalovanej. Z výpovede žalovanej taktiež vyplynulo, že žiadnym spôsobom nezisťovala právny stav k pozemkom, na ktorých stáli darované nehnuteľnosti – stavby, a ktoré pozemky boli založené v prospech žalobcu, a to napriek tomu, že podľa svojho tvrdenia plánovala na darovaných nehnuteľnostiach dlhodobo vykonávať podnikateľskú činnosť. Tvrdenie o plánovanom výkone podnikateľskej činnosti taktiež nepodložila žiadnymi dôkazmi o úkonoch, ktoré by v tom čase za účelom podnikania vykonala, práve naopak, len niekoľko mesiacov po nadobudnutí nehnuteľností tieto ďalej predala tretej osobe. Domnieval sa, že žalovaná v tomto konaní nijako nepreukázala vynaloženie náležitej starostlivosti podľa § 42a ods. 2 a 3 OZ, a taktiež nijako nepreukázala, že by ani pri vynaložení náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať úmysel dlžníka ukrátiť žalobcu ako svojho veriteľa. Navrhol preto, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

7. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť. Uviedla, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa v čase uzavretia zmluvy neexistoval najmä z dôvodu, že samotný dlžník nevedel, že je z titulu zmenkového ručenia dlžníkom popri primárnom dlžníkovi. Mala za to, že skutočnosť, či v konaní preukázala alebo nepreukázala, že pri náležitej starostlivosti mohla alebo nemohla poznať úmysel dlžníka, je záverom skutkovým a nie právnym. Z hľadiska právneho je vyhodnotenie skutkového stavu odvolacím súdom správne, pretože súd sa neodchýlil od znenia zákona, ale vyhodnotil skutkový stav tak, že sú tu okolnosti, ktoré vylúčili prezumovanú vedomosť dlžníka ukrátiť veriteľa, a preto nemožno uznať žalobcom uplatnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Poukázala tiež na to, že v konaní nebolo ničím objektívne preukázané, že žalovaná úmysel svojho otca a konateľa R., s. r. o., ukrátiť uspokojenie veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky, za daných okolností pri náležitej starostlivosti nepoznala.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ, konajúci prostredníctvom svojho zamestnanca s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

9. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C. s. p., právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, (t. j. za účinnosti O. s. p.), dovolací súd postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 C. s. p. a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení O. s. p. účinných v čase podania dovolania.

10. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

11. V predloženej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol. Prípustnosť dovolania žalobcu je preto daná podľa ust. § 238 ods. 1 O. s. p.

12. Dovolací súd preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý (§ 242 ods. 1 O. s. p.), a to najmä z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. vymedzeného nesprávnym právnym posúdením veci v časti týkajúcej sa posúdenia náležitej starostlivosti blízkej osoby k rozpoznaniu úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa.

13. Účelom inštitútu odporovateľnosti je zabrániť nepoctivým úkonom dlžníka, ktorými zmenšuje svoj majetok (veci, práva, pohľadávky) na úkor veriteľa. Podstatou odporovateľnosti je neúčinnosť právneho úkonu voči určitej osobe, ktorá znamená, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z predmetu odporovaného právneho úkonu tak, akoby k tomuto úkonu vôbec nedošlo. Z ust. § 42a ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) vyplýva, že odporovateľným je taký právny úkon dlžníka, ktorý urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, pričom bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v tomto smere nesie veriteľ (žalobca). Preukázanie úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa nie je podmienkou odporovateľnosti v prípade, ak dlžník realizoval právny úkon s osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117 OZ) alebo v prospech týchto osôb. V takomto prípade sa existencia ukracujúceho úmyslu dlžníka predpokladá *ex lege* a skutočný úmysel dlžníka pre procesný úspech žalujúceho veriteľa nie je podstatný. Rozhodujúcou skutočnosťou je ukrátenie veriteľa, teda objektívny stav, ktorý svoje právne následky neodvodzuje od subjektívneho motívu (ukracujúceho úmyslu) dlžníka. V takomto prípade zákon u blízkych osôb dlžníka konštruuje vyvrátiteľnú domnienku, že úmysel dlžníka ukrátiť jeho veriteľa poznali; je preto na týchto osobách (ak chcú účinne zabrániť podanej odporovacej žalobe), aby v konaní preukázali, že úmysel dlžníka v čase uskutočnenia ukracujúceho právneho úkonu nemohli poznať ani pri vynaložení náležitej starostlivosti. K účinnému vyvráteniu tejto zákonnej domnienky (v záujme vlastného procesného úspechu) je preto nevyhnutné jednak tvrdenie žalovanej blízkej osoby dlžníka, že dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať, ale najmä preukázanie (splnenie dôkaznej povinnosti) konkrétnych úkonov vynaloženia náležitej starostlivosti. Za týmto účelom musí žalovaná blízka osoba hodnoverným spôsobom v konaní preukázať, že v súvislosti s odporovaným právnym úkonom vynaložila takú relevantnú činnosť, aby ukracujúci úmysel z výsledkov tejto činnosti rozpoznala, alebo sa o ňom aspoň mohla dozvedieť.

14. Žalovaná v konaní tvrdila, že nežila s rodičmi v spoločnej domácnosti, počas štúdia a aj po jeho skončení dochádzala domov len sporadicky, o podnikateľských aktivitách a finančnej situácii otca nevedela a ani sa o tieto otázky nezaujímala, nakoľko bol u nich chod domácnosti bezproblémový. Žalovaná uviedla, že o záväzkoch otca ani o tom, že bol zmenkovým ručiteľom, nemala vedomosť a darované nehnuteľnosti prijala v súvislosti s predchádzajúcim sľubom otca, že v prípade záujmu začať podnikať, jej predmetné nehnuteľnosti daruje. Na pojednávaní pred odvolacím súdom a tiež pred súdom prvej inštancie na otázku, či sa žalovaná v čase uzatvárania darovacej zmluvy pýtala, resp. zisťovala u otca, či má nejaké záväzky, ktorých uspokojenie môže byť zmarené týmto darom, odpovedala, že nemala dôvod takúto otázku otcovi položiť, pretože otec vždy tvrdil, že je všetko v poriadku. Z týchto skutočností žalovaná vyvodila, so zreteľom na pomery v rodine a vzájomnej dôvere medzi

otcom a dcérou, že k vyvinutiu iniciatívy na overenie prípadného úmyslu jej otca ako dlžníka ukrátiť odporovaným úkonom veriteľa nebol dôvod.

15. Ako už bolo uvedené vyššie, zákon ukladá blízkym osobám dlžníka povinnosť vynaloženia náležitej starostlivosti smerujúcej k rozpoznaniu úmyslu dlžníka odporovaným úkonom ukrátiť veriteľa. Dovolací súd je toho názoru, že konanie žalovanej v súvislosti s uzatvorením odporovanej darovacej zmluvy nesvedčí o jej snahe zistiť, alebo sa aspoň dozvedieť o úmysle otca (dlžníka) ukrátiť veriteľa. Žalovaná nepreukázala, že by v tejto súvislosti vyvinula takú relevantnú činnosť, z výsledkov ktorej by mohla ukracujúci úmysel otca (dlžníka) rozpoznať, alebo sa o ňom aspoň dozvedieť. Navyše žalovaná v konaní ani netvrdila, že by takúto činnosť v čase uskutočnenia odporovaného úkonu vôbec vyvinula.

16. Dovolací súd je tiež toho názoru, že z hľadiska posúdenia požiadavky vynaloženia náležitej starostlivosti zo strany žalovanej, ako osoby blízkej dlžníkovi, nemôže obstáť jej obrana len s poukazom na dobré vzájomné vzťahy v rodine a dôveru medzi rodičom ako darcom a dieťaťom ako obdarovaným, pretože odkaz na vzájomnú dôveru medzi blízkymi osobami nemôže nahrádzať dôkaznú povinnosť žalovanej strany preukázať vynaloženie určitých konkrétnych úkonov náležitej starostlivosti tak, ako to predpokladá ust. § 42a OZ. V tejto súvislosti možno prisvedčiť dovolateľovi, že rozsudok odvolacieho súdu obsahuje protirečenie v tom smere, že na jednej strane odvolací súd uvádza, že sa vyžadoval aktívny prístup žalovanej vo vzťahu k zisteniu veriteľov otca, či jeho dlhov a na druhej strane, že tento aktívny prístup žalovanej nebol potrebný, keďže otcovi plne dôverovala. V tomto smere je rozsudok odvolacieho súdu nejasný. Náležitá starostlivosť vyžaduje určitú aktivitu nadobúdateľa z odporovateľného právneho úkonu, k zisteniu úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa v čase uzatvárania odporovateľného právneho úkonu. Obranu žalovanej, odôvodnenú len dôverným vzťahom k otcovi a skutočnosťou, že ak by sa aj na niečo svojho otca spýtala, tak by sa nič nedozvedela, nie je možné v zmysle § 42a OZ považovať za úspešnú obranu proti odporovaniu právnemu úkonu uzavretému s otcom žalovanej. Zákon u nej ako blízkej osoby totiž v tomto prípade vedomosť úmyslu ukrátiť veriteľa predpokladá a na úspešnú obranu proti odporovateľnosti vyžaduje vynaloženie náležitej starostlivosti na poznanie tohto úmyslu. Pri akceptácii takejto obrany spočívajúcej v odkazovaní na dôveru medzi konajúcimi blízkymi osobami, by inštitút odporovateľnosti právnych úkonov v prípade blízkych osôb stratil na význame, pretože dôvera je vo všeobecnosti skôr obvyklým znakom vzťahu blízkych osôb. Na ubránenie sa odporovateľnosti preto musí blízka osoba preukázať vyvinutie takej činnosti (aktivity), pri ktorej mala náležitú snahu zistiť, či prevádzajúci nemá veriteľa, a či uvedeným úkonom sa nesnaží ho ukrátiť.

17. Na základe skutkového stavu tak, ako ho zistili súdy nižšej inštancie, dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná v súvislosti s predmetnou darovacou zmluvou v konaní nepreukázala, že vo vzťahu k úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa postupovala s náležitou starostlivosťou. Dovolanie žalobcu preto bolo podané dôvodne.

18. Keďže činnosť dovolacieho súdu je prieskumná a dovolací súd je viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil odvolací súd (teda nie je prípustné v dovolacom konaní vykonávať dokazovanie), ako aj z dôvodu, že rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje vysporiadanie s vyššie uvedenými otázkami v dostatočnej miere, dovolací súd pri

konštatácii dôvodnosti dovolania žalobcu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 C. s. p.).

68.

R O Z H O D N U T I E

Pokiaľ sa rozhodnutie konkurzného súdu v hlavnom konkurznom konaní vedenom na území iného členského štátu týkajúce sa aktív úpadcu nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky, kde je vedené vedľajšie konkurzné konanie úpadcu, nezrealizuje do vyhlásenia vedľajšieho konkurzného konania na území Slovenskej republiky, aktíva úpadcu nachádzajúce sa na území Slovenskej republiky, spadajú do konkurznej podstaty úpadcu vedenej vo vedľajšom konkurznom konaní a je možné s nimi odo dňa začatia vedľajšieho konkurzného konania platne nakladať podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Účinky vedľajšieho konkurzného konania nezrušujú účinky hlavného konkurzného konania, ale ich po dobu trvania vedľajšieho konkurzného konania suspendujú a prekrývajú.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. mája 2016, sp. zn. 5Obdo/56/2014)

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom zo dňa 13. 07. 2012, č. k. 11Cbi/14/2010-448, žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že predmetom žaloby je vylúčenie hnuteľných vecí zo súpisu podstaty úpadcu vo vedľajšom konkurznom konaní. Dôvodnosť žaloby žalobca odvodzoval od rozhodnutia francúzskeho súdu, ktorým malo byť rozhodnuté o speňažovaní majetku úpadcu v rámci hlavného konkurzného konania. V priebehu konania žalobca doložil zmluvu o prevode k predmetným veciam, o vylúčenie ktorých z majetkovej podstaty ide a ktorou mal nadobudnúť vlastnícke právo k týmto veciam, v súlade s rozhodnutím francúzskeho súdu. Konštatoval, že rozsudkom zo dňa 29. 05. 2009 Obchodný súd v Alencon (Francúzsko) stanovil plán celkového prevodu aktív spoločnosti K., s. r. o., v rámci reštrukturalizačného konania v prospech spoločnosti P. - dátum nadobudnutia účinnosti 01. 06. 2009. Rozhodnutie sa týka všetkých zložiek hmotného a nehmotného majetku patriaceho tejto spoločnosti. Uvedený francúzsky súd rozhodnutím zo dňa 17. 05. 2010 vyslovil súdnu likvidáciu spoločnosti K., s. r. o. a zároveň ponechal vo funkcii súdnych správcov, aby vykonali všetky úkony potrebné na realizáciu prevodu. Podľa Obchodného vestníka Slovenskej republiky č. X pôvodná správkyňa úpadcu, JUDr. A. M., doplnila súpis všeobecnej podstaty o nové súpisové zložky majetku. Týmto zápisom bol súpis majetku doplnený o všetky hnuteľné veci s uvedením ich inventúrnych čísel, ktoré sú predmetom tohto konania. Dňa 19. 01. 2011 bola uzatvorená Dohoda o prevode hnuteľného hmotného majetku, a to medzi predávajúcim K., s. r. o. a kupujúcim A., s. r. o. Predmetom týchto dohôd bol všetok majetok, ktorý je predmetom žaloby, a ktorý je v týchto dohodách označený uvedením jeho inventúrneho čísla zhodného s číslami, ktoré sú uvedené v petite žaloby. K vecnej legitimácii žalobcu v konaní uviedol, že žalobca môže byť v konaní o vylúčenie vecí zo súpisu úspešný len vtedy, ak preukáže, že mu patrí také subjektívne právo, ktoré vylučuje zapísanie majetku do súpisu, od ktorého žalobca môže odvodzovať svoj nárok na vylúčenie predmetných vecí zo súpisu podstaty. Ak samotný žalobca tvrdil, že nie je vlastníkom časti majetku, ktorého vylúčenia zo súpisu sa domáhal, tak súd prvého stupňa konštatoval v tejto časti nedôvodnosť žaloby. V prípade týchto vecí by sa

vylúčenia (oprávnene) mohla domáhať leasingová spoločnosť, ktorá má byť podľa tvrdenia žalobcu vlastníkom časti týchto vecí, resp. tretia osoba, v prospech ktorej dlžník predmetné hnuteľné veci previedol. Vo vzťahu k ostatným položkám majetku úpadcu, spísaného žalovaným, sa žalobca domáhal vylúčenia s odkazom na rozhodnutie francúzskeho súdu a na skutočnosť, že sa stal vlastníkom týchto hnuteľných vecí, resp. nehmotného majetku, na základe prevodných zmlúv (z 19. 01. 2011). Keďže žalovaný sa v prvostupňovom konaní bránil tým, že samotné rozhodnutie francúzskeho súdu neznamená vznik takého práva na strane žalobcu, ktoré by bránilo zapísaniu tohto majetku do súpisu vo vedľajšom konkurznom konaní, vo väzbe na tvrdenie žalovaného o absolútnej neplatnosti zmlúv o prevode majetku do vlastníctva žalobcu, sa súd prvého stupňa zaoberal otázkou platnosti uzatvorených zmlúv a v tejto súvislosti tiež otázkou vzťahu hlavného a vedľajšieho konkurzného konania v zmysle Nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 o konkurznom konaní (ďalej len „Nariadenie“). Pritom konštatoval, že ak bolo začaté vedľajšie konkurzné konanie, tak priame právomoci správcu v hlavnom konkurznom konaní už ďalej nezasahujú na územie štátu, kde bolo vedľajšie konkurzné konanie začaté. Pri výkone svojich právomocí je správca vo vedľajšom konkurznom konaní obmedzený len na ten majetok, ktorý je možné považovať za majetok dlžníka, ktorý sa nachádza na území daného štátu, teda majetok, ktorý sa v dobe začatia vedľajšieho konkurzného konania nachádzal v štáte tohto vedľajšieho konkurzného konania. V dôsledku toho je v okamihu začatia vedľajšieho konkurzného konania všetok majetok, ktorý sa na území tohto štátu nachádza, vyňatý z podstaty patriacej k hlavnému konkurznému konaniu a podlieha ďalej výlučne režimu vedľajšieho konkurzného konania. Z jednotlivých zmlúv, ktoré upravujú prevod tohto majetku, aj zo všetkých ďalších vykonaných dôkazov vyplýva, že majetok, ktorý je predmetom vylučovacej žaloby, sa počas celej doby tak hlavného konania ako aj po začatí vedľajšieho konkurzného konania, nachádzal na území Slovenskej republiky. Je teda zrejmé, že tento majetok spadá pod výlučnú právomoc vedľajšieho konkurzného konania a v ňom ustanoveného správcu. Pôvodná správkyňa podstaty preto postupovala správne, ak ten majetok, ktorý sa nachádzal na území Slovenskej republiky, zapísala do podstaty úpadcu vo vedľajšom konkurznom konaní. Po začatí vedľajšieho konkurzného konania s majetkom, ktorý sa nachádzal na území Slovenskej republiky, bol oprávnený disponovať výlučne správca vo vedľajšom konkurznom konaní, a to podľa predpisov slovenského právneho poriadku, teda podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“). V zmysle ust. § 76 ods. 1 ZKR po zápise majetku do súpisu iná osoba ako správca nesmie majetok previesť, prenajať, zriadiť na ňom právo k cudzej veci, alebo inak zmenšiť jeho hodnotu. Tieto právne účinky sa týkajú tak majetku úpadcu ako aj majetku tretích osôb bez ohľadu na to, či bol majetok do súpisu zapísaný oprávnene alebo neoprávnene. Po tom, čo správkyňa vo vedľajšom konkurznom konaní spísala predmetný majetok, ktorý je predmetom tohto konania, vo forme doplnenia súpisu všeobecnej podstaty, bol výlučne správca vo vedľajšom konkurznom konaní oprávnený s týmto majetkom nakladať a iná osoba odlišná od správcu vo vedľajšom konkurznom konaní, nesmela tento majetok prevádzať. K zverejneniu doplnenia súpisu majetku v Obchodnom vestníku došlo ku dňu jeho vydania dňa 20. 10. 2010. Po tomto dátume tak výlučne správca vo vedľajšom konkurznom konaní bol oprávnený uskutočniť právny úkon, ktorým došlo k zmene vlastníckeho práva ohľadom zapísaného majetku. Napriek tomuto zákonnému zákazu došlo ku dňu 19. 01. 2011 k podpisu zmlúv, ktoré sú uvedené vyššie, na základe ktorých mal byť tento majetok prevedený do vlastníctva žalobcu. Dohody, na základe ktorých malo dôjsť k prevodu vlastníckeho práva, sú pre rozpor s uvedeným zákonným zákazom absolútne neplatnými právnymi úkonmi podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedených dohôd sa tak žalobca nestal vlastníkom týchto vecí, ktorých vylúčenie z podstaty žiada. Pôvodné rozhodnutie francúzskeho súdu určilo len spôsob, akým sa má majetok úpadcu prevádzať a v prospech koho má

byť prevedený. Oprávnenie nadobudnúť majetok podľa rozhodnutia francúzskeho súdu nepredstavuje žiadne majetkové právo vo forme subjektívneho práva, ktoré by odôvodňovalo vylúčenie majetku zo súpisu podstaty.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 22. 05. 2014, sp. zn. 14CoKR/10/2013, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a proti tomuto rozsudku pripustil dovolanie.

4. V odôvodnení rozhodnutia sa s poukazom na ust. § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa. Odvolací súd dospel k rovnakým záverom ako súd prvého stupňa, že relevantným bolo vyhlásenie vedľajšieho konkurzného konania úpadcu, ktorá skutočnosť mala zásadný vplyv na žalobcom tvrdené právo na excindačnú žalobu. Podľa názoru odvolacieho súdu oprávnenie v rámci speňaženia v predchádzajúcom reštrukturalizačnom konaní úpadcu nebolo možné v konečnom dôsledku vyhodnotiť ako lepšie, silnejšie právo žalobcu oproti vlastníckemu právu k predmetným veciam svedčiacemu úpadcovi ku dňu podania žaloby i ku dňu rozhodovania súdom prvého stupňa v danej veci. Z čl. 16 ods. 1 a čl. 25 ods. 1 Nariadenia nepochybne vyplýva, že rozhodnutia francúzskeho súdu sa bez ďalšieho uznávajú aj na území Slovenskej republiky ako členského štátu Európskej únie, čo správne konštatoval súd prvého stupňa v rozsudku. Zdôraznil, že išlo o rozhodnutie vydané v hlavnom konkurznom konaní, pred začatím vedľajšieho konkurzného konania, preto súd prvého stupňa, ktorý rozhodoval už v situácii prebiehajúceho vedľajšieho konkurzného konania, správne konštatoval, že dotknuté rozhodnutie francúzskeho súdu je na území Slovenskej republiky priamo vykonateľné a uznané a je potrebné ho aplikovať. Odvolací súd sa tiež stotožnil s názorom okresného súdu, že k veciam na území Slovenskej republiky v podmienkach vedľajšieho konkurzného konania mal prevodné zmluvy (o prevode vlastníctva) so žalobcom uzatvárať žalovaný, teda správca ustanovený vo vedľajšom konkurznom konaní, a nie správcovia ustanovení francúzskym súdom pre účely hlavného konkurzného konania. Rozhodným bol moment vyhlásenia vedľajšieho konkurzného konania a jeho suspenzívny účinok na hlavné konkurzné konanie. Rovnako súhlasil s aplikáciou a interpretáciou čl. 18 ods. 1 a 3 Nariadenia súdom prvého stupňa pri posudzovaní práva správcu (správcov) ustanovených v hlavnom konkurznom konaní pri uzatváraní prevodných zmlúv v dobe po vyhlásení vedľajšieho konkurzného konania. V tomto štádiu oboch prebiehajúcich konkurzných konaní ku dňu 19. 01. 2011 nepochybne bolo potrebné na právne posúdenie prevodných zmlúv aplikovať slovenský právny poriadok, keďže vyhlásením vedľajšieho konkurzného konania sa predmetný majetok úpadcu, nachádzajúci sa na území Slovenskej republiky, dostal do sféry vplyvu právneho poriadku tohto členského štátu a konania správcu ustanoveného vo vedľajšom konkurznom konaní. Z čl. 28 Nariadenia vyplýva, že ak v tomto Nariadení nie je stanovené inak, vedľajší konkurz sa riadi právom členského štátu, na ktorom území sa vedľajšie konanie začne. Ak teda v rámci vedľajšieho konkurzného konania správca zistil, že predmetný majetok patril úpadcovi (§ 67 ods. 1 písm. a/ ZKR), v danom prípade, že je stále vo vlastníctve úpadcu, čo nepoprel ani žalobca v odvolaní, tak z hľadiska právnej úpravy ZKR (§ 76 ods. 1 ZKR) bol opodstatnený zápis dotknutého majetku správcom do súpisu vo vedľajšom konkurznom konaní, s prihliadnutím i na povinnosť správcu vo vedľajšom konkurznom konaní v zmysle § 86 ods. 1 ZKR. K tvrdeniu žalobcu o existenciu práva vylučujúceho zápis predmetných vecí do súpisu vo vedľajšom konkurznom konaní prevodnými zmluvami z 19. 01. 2011, odvolací súd poukázal na dôvody uvedené v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa, a to v závere o absolútnej neplatnosti týchto zmlúv (§ 39 Občianskeho zákonníka) pre rozpor s právnym poriadkom Slovenskej republiky (§ 76 ods. 1 ZKR). Z hľadiska

predmetných účinkov vyhláseného vedľajšieho konkurzného konania na majetok úpadcu na území Slovenskej republiky podľa Nariadenia bolo dôvodné, ak súd prvého stupňa vychádzal z právneho poriadku Slovenskej republiky a pri ustálení, že vlastníctvo predmetných vecí svedčí i ku dňu rozhodovania v danej veci úpadcovi, bolo dôvodné, že žalobu zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena na preukázanie aktívnej legitimácie v spore, v rovine nepreukázania takého práva (oproti zistenému vlastníckemu právu úpadcu), ktoré vylučuje zápis predmetných vecí do súpisu vo vedľajšom konkurznom konaní.

5. Odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozhodnutí pripustil podľa § 238 ods. 3 O. s. p. podať dovolanie s odôvodnením, že toto rozhodnutie považuje po právnej stránke za rozhodnutie zásadného významu v celom jeho obsahu, a to i v spojení s prvostupňovým rozsudkom, s ktorým tvorí potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu celok (§ 219 ods. 1, 2 O. s. p.). Zásadný význam tohto rozhodnutia tkvie v právnom posúdení okolností daného incidenčného sporu v podmienkach konkurencie hlavného konkurzného konania vyhláseného vo Francúzsku a vedľajšieho konkurzného konania vyhláseného v Slovenskej republike, ak totožné (hnuteľné) veci, nachádzajúce sa na území Slovenskej republiky, tvorili predmet rozhodnutí a opatrení o aktívach úpadcu v hlavnom konkurznom konaní podľa Nariadenia a francúzskeho právneho poriadku apo vyhlásení vedľajšieho konkurzného konania boli (opätovne) zapísané správcom vedľajšieho konkurzného konania do konkurznej podstaty úpadcu podľa Nariadenia a slovenského právneho poriadku. Išlo konkrétne o situáciu, kedy rovnaký hnuteľný majetok úpadcu bol predmetom schváleného plánu celkového prevodu aktív úpadcu francúzskym obchodným súdom, za konštatovania, že aktíva v rámci reštrukturalizácie sa budú považovať za predané, avšak so stanovením, že prevod vlastníctva aktív sa vykoná v deň uzavretia zmlúv o prevode a s určením, že kúpno-predajné zmluvy musia byť podpísané do 4mesiacov od dátumu rozsudku (z 29. 05. 2009), pričom k podpísaniu zmlúv o prevode predmetného majetku úpadcu, vylúčenia ktorého zo súpisu vo vedľajšom konkurznom konaní sa žalobca domáha, došlo až v dobe po vyhlásení vedľajšieho konkurzného konania a zápise týchto vecí do súpisu majetku správcom, ktorý však prevodné zmluvy nepodpísal, keďže so žalobcom ich uzavreli správcovia ustanovení v hlavnom konkurznom konaní (19. 01. 2011). Uvedené bolo z hľadiska právneho posúdenia relevantné pre zodpovedanie otázky aktívnej legitimácie žalobcu - či mu v podmienkach vyhláseného vedľajšieho konkurzného konania svedčí subjektívne právo vylučujúce zápis predmetných vecí do súpisu vo vedľajšom konkurznom konaní v zmysle úpravy ZKR. Odvolací súd uviedol, že Bez dovŕšenia plánu celkového prevodu aktív podľa rozhodnutia francúzskeho obchodného súdu (platnými) prevodnými zmluvami žalobca v danom incidenčnom konaní nepreukázal (svoje subjektívne) právo vylučujúce predmetné veci zo súpisu vo vedľajšom konkurznom konaní, ak proti nemu stojí vlastnícke právo úpadcu k veciam na území Slovenskej republiky v režime právneho posúdenia podľa slovenského právneho poriadku (lex fori). Ide aj o premietnutie účelu vedľajšieho konkurzného konania, ktorým je lepšia ochrana (menších) veriteľov, pre ktorých by mohlo byť značne problematické uplatňovať svoje pohľadávky v štáte hlavného konkurzného konania. Pokiaľ ide o práva žalobcu k predmetným aktívam, za ktoré mal už zaplatiť cenu stanovenú v reštrukturalizačnom konaní podľa plánu celkového prevodu aktív v zmysle rozhodnutia francúzskeho obchodného súdu, tie by predmetným rozhodnutím o zamietnutí jeho vylučovacej žaloby dotknuté byť v konečnom dôsledku nemali, za vychádzania z princípu spolupráce správcov v hlavnom a vedľajšom konkurznom konaní a ponímania hlavného konkurzného konania a vedľajšieho konkurzného konania pri základnom účele týchto cezhraničných insolvenčných konaní ako jedného celku, ktorým je zabezpečenie kolektívneho uspokojenia pohľadávok veriteľov, pomerné uspokojenie veriteľov úpadcu. Záverom odvolací súd uviedol, že problematika

cezhraničných konkurzov v judikatúre súdov Slovenskej republiky nie je zatiaľ frekventovaná, o to viac je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné, aby i do budúcna pri postupoch správcov v cezhraničných (hlavných a vedľajších) konkurzných konaniach mal i Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací vytvorenú možnosť svojím rozhodnutím nastoliť právnu istotu pri riešení obdobných vecí.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie. Súčasne navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku. Konštatoval, že judikatúra výslovne pripúšťa ako dôvod vylúčenia veci zo súpisu aj právo žalobcu k majetku aj iné než vlastnícke právo, pričom poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1ObdoV/91/2004, v zmysle ktorého právnym dôvodom nároku na vylúčenie veci môže byť u žalobcu jeho vlastníctvo, spoluvlastníctvo, ako aj držba veci a tento dôvod musí existovať v čase uplatňovania nároku. Uviedol, že v tomto prípade, takmer jeden rok pred začatím vedľajšieho konkurzného konania už došlo k speňaženiu majetku úpadcu v prospech žalobcu. Toto speňaženie majetku predstavuje definitívnu a nemennú právnu skutočnosť podľa francúzskeho práva. Rozhodnutím francúzskeho súdu boli uvedené hnuteľné veci speňažené a odovzdané do držby žalobcu už rok pred vyhlásením vedľajšieho konkurzného konania na Slovensku. Žalobca sa v tom čase nestal iba detentorom týchto vecí, ale jeho oprávnenie nakladať s nimi ako so svojimi vlastnými je založené na všeobecne záväznej právnej skutočnosti - rozhodnutí francúzskeho súdu. Tieto hnuteľné veci od 01. 06. 2009 už nepatria úpadcovi a podľa § 67 ods. 1 písm. a/ ZKR nepodliehajú konkurzu. Právny názor, uvedený v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1ObdoV/91/2004, v zmysle ktorého sa nemožno úspešne domáhať vylúčenia veci, ktorá aj po vyhlásení konkurzu zostáva vo vlastníctve úpadcu, nemožno interpretovať ako absolútne nadradenie vlastníckeho práva nad právom držby počas konkurzu, lebo takáto interpretácia by bola v rozpore s formálnou logikou, keďže súd v predchádzajúcej vete pripúšťa aj držbu ako dôvod vylúčenia veci zo súpisu. Bol toho názoru, že súd prvého stupňa ako aj súd odvolací si právnu normu - ust. § 67 ods. 1 ZKR, nesprávne vyložil, resp. ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Speňaženie hnuteľných vecí sa uskutočnilo rozhodnutím francúzskeho súdu s účinkom k 01.06.2009. Aktíva úpadcu boli predané žalobcovi podľa čl. L631-22 prvá veta francúzskeho Obchodného zákonníka, formou prevodu časti podniku úpadcu. Hlavnou úlohou správcu konkurznej podstaty je speňaženie majetku úpadcu. Pokiaľ bol tento majetok už raz speňažený, nie je prípustné, aby bol speňažený opätovne aj vo vedľajšom konkurznom konaní. Skoršie speňaženie majetku v hlavnom konkurznom konaní vylučuje jeho zapísanie do súpisu majetku vo vedľajšom konkurznom konaní za účelom jeho opätovného speňaženia.

7. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Plne sa stotožnil s rozsudkami súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu. Bol toho názoru, že predmetné prevodné zmluvy sú v súlade s ust. § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatné, pretože neboli uzatvorené oprávnenou osobou. Ďalej uviedol, že momentom začatia vedľajšieho konania je všetok majetok úpadcu vyňatý z podstaty prislúchajúcej k hlavnému konaniu a podlieha výlučne režimu vedľajšieho konania, a teda akýkoľvek majetok úpadcu počnúc dňom 28. 05. 2010 podlieha výlučne vedľajšiemu konkurznému konaniu a realizácia rozhodnutia francúzskeho súdu zo dňa 29. 05. 2009 je bez konania správcu ustanoveného vo vedľajšom konaní nemožná, pretože by bola v rozpore s právnymi účinkami vedľajšieho konania, ako aj s rozhodným právom, teda v tomto prípade slovenským

právnym poriadkom. Keďže vyhlásením vedľajšieho konkurzného konania došlo k obmedzeniu oprávnení správcu hlavného konania a hnuteľný majetok podlieha režimu vedľajšieho konania, oprávnenie s ním nakladať má výlučne správca vo vedľajšom konkurznom konaní. Zmluva bola uzatvorená v rozpore s čl. 18 Nariadenia a taktiež v rozpore s ust. § 44 ods. 1 ZKR. Žalobca na základe uvedeného nenadobudol vlastnícke právo k predmetnému hnuteľnému majetku a nie je ani aktívne legitimovaný na podanie žaloby o jeho vylúčenie zo súpisu majetku. Súd dospel k záveru, že v tomto prípade síce v hlavnom konkurznom konaní bolo rozhodnuté, akým spôsobom sa bude nakladať s majetkom, ktorý sa nachádza aj na území SR, avšak účinky tohto hlavného konkurzného konania boli suspendované okamihom začatia vedľajšieho konkurzného konania na území SR. Od tohto okamihu tak oprávnenie nakladať s majetkom, ktorý podlieha vedľajšiemu konkurznému konaniu, prechádza výlučne na správcu v tomto vedľajšom konkurznom konaní. Z vykonaného dokazovania bezpochyby vyplýva, že hnuteľný majetok spadá pod výlučnú právomoc vedľajšieho konkurzného konania. Oprávnenie nadobudnúť majetok podľa rozhodnutia francúzskeho súdu nepredstavuje žiadne majetkové právo vo forme subjektívneho práva, ktoré by odôvodňovalo vylúčenie majetku zo súpisu podstaty. Na základe uvedeného mal za to, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno v konaní a rovnako nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitimáciu na podanie žaloby.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O. s. p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, nakoľko odvolací súd pripustil vo veci dovolanie (§ 238 ods. 3 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v zmysle dôvodov, týkajúcich sa otázky zásadného právneho významu, uvedených v dovolaní, preskúmal aj konanie, ktoré tomuto predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých to pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1, § 237 O. s. p. a nasl.). Pokiaľ odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, je dovolanie proti nemu prípustné, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O. s. p.) tak, ako je to v danom prípade.

10. Rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu je také rozhodnutie, ktoré rieši doposiaľ nenastolenú alebo v iných súvislostiach prezentovanú a právne riešenú otázku takým spôsobom, ktorý je významný z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec, t. j. má všeobecný dopad na prípady podobnej povahy. Z tohto hľadiska má rozhodnutie odvolacieho súdu zásadný význam spravidla vtedy, ak rieši takú právnu otázku, ktorá judikatúrou vyšších súdov nebola riešená, alebo výklad ktorej v judikatúre týchto súdov nie je ustálený, alebo ak odvolací súd posúdil určitú právnu otázku inak, než je riešená v konštantnej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje v tomto smere odlišné riešenie tejto právnej otázky. Takto vymedzenej právnej otázke musí zodpovedať aj dovolací dôvod, uvedený v § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Z uvedeného vyplýva, že je potrebné sa zaoberať dovolaním len z hľadiska vymedzeného dovolacieho dôvodu odvolacím súdom.

11. Podľa Článku 4 ods. 1 Nariadenia, ak v tomto nariadení nie je stanovené inak, konkurzné konania a ich účinky sa riadia právom členského štátu, na území ktorého sa toto konanie začne; tento štát sa ďalej označuje ako štát, v ktorom sa konanie začne.

12. Podľa Článku 3 ods. 1 Nariadenia, právomoc na začatie konkurzných konaní majú súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka.

13. Podľa Článku 3 odseku 2 Nariadenia - ak sa centrum hlavných záujmov dlžníka nachádza na území niektorého členského štátu, súdy iného členského štátu majú právomoc začať konkurzné konanie proti tomuto dlžníkovi len vtedy, ak má na území tohto iného členského štátu nejaký podnik. Účinky takéhoto konania sú obmedzené na majetok dlžníka nachádzajúci sa na území tohto členského štátu.

14. Podľa Článku 3 odseku 3 Nariadenia - ak bolo začaté konkurzného konanie podľa odseku 1, akékoľvek konanie začaté neskôr podľa odseku 2 bude vedľajším konaním. Takéto vedľajšie konania musia byť likvidačnými konaniami.

15. Podľa Článku 16 ods. 1 Nariadenia - každé súdne rozhodnutie o začatí konkurzného a vynesené súdom členského štátu, ktorý má právomoc podľa Článku 3, sa uznáva vo všetkých ostatných členských štátoch od chvíle, keď nadobudne účinnosť v štáte, v ktorom sa konanie začne.

16. Podľa Článku 17 ods. 1 Nariadenia - súdne rozhodnutie o začatí konania uvedeného v Článku 3 ods. 1 má bez akýchkoľvek ďalších formálnych požiadaviek rovnaké účinky v akomkoľvek inom členskom štáte, ako podľa práva štátu, v ktorom sa konanie začne, ak toto nariadenie nestanovuje inak, a pokiaľ sa v tomto inom členskom štáte nezačne konanie uvedené v Článku 3 ods. 2.

17. Podľa Článku 17 odseku 2 Nariadenia - účinky konania uvedeného v Článku 3 ods. 2 sa v ostatných členských štátoch nesmú napádať. Akékoľvek obmedzenie práv veriteľov najmä pozastavenie alebo vyrovnanie, má účinky na majetok umiestnený na území iného členského štátu len u veriteľov, ktorí na to dajú súhlas.

18. Podľa Článku 18 ods. I Nariadenia - likvidátor vymenovaný súdom, ktorý má právomoc podľa Článku 3 ods. 1, môže v inom členskom štáte vykonávať všetky právomoci, ktoré mu prináležia zo zákona štátu, v ktorom sa konanie začne, pokiaľ v tomto inom členskom štáte nebolo začaté žiadne iné konkurzné konanie, ani nebolo prijaté žiadne ochranné opatrenie, ktorého účelom je takémuto konaniu predísť, po podaní žiadosti o začatie takéhoto konania v tomto štáte. Likvidátor môže predovšetkým premiestniť majetok dlžníka z územia členského štátu, v ktorom sa nachádza za podmienok uvedených v Článku 5 a 7.

19. Podľa Článku 18 ods. 3 Nariadenia – pri výkone svojich právomocí likvidátor dodržiava zákony členského štátu, na území ktorého mieni konať, najmä vzhľadom na postupy na speňaženie majetku.

20. Podľa Článku 25 ods. 1 Nariadenia - súdne rozhodnutia vynesené súdom, ktorého rozhodnutie o začatí konania sa uznáva v súlade s Článkom 16 a ktoré sa týkajú priebehu a uzavretia konkurzného konania a súdom schválených vyrovnaní, sa budú taktiež uznávať bez ďalších formalít.

21. Podľa Článku 27 Nariadenia - ak súd členského štátu začne konanie uvedené v Článku 3 ods. 1, ktoré sa uznáva v inom členskom štáte (hlavné konanie), potom súd s právomocou podľa Článku 3 ods. 2 v inom členskom štáte môže začať vedľajšie konkurzné konanie beztoho, aby sa v tomto inom štáte zisťovala platobná neschopnosť dlžníka. Takéto vedľajšie konanie musí byť jedným z konaní uvedených v prílohe B. Jeho účinky sa obmedzujú na majetok dlžníka nachádzajúci sa na území tohto iného členského štátu.

22. Podľa Článku 28 Nariadenia - ak v tomto nariadení nie je stanovené inak, vedľajšie konanie sa riadi právom členského štátu, na ktorého území sa vedľajšie konanie začne.

23. Podľa §-u 76 ods. 1 ZKR, súpis majetku podstát je listina oprávňujúca správcu speňažiť spísaný majetok, súpis vyhotovuje správca podľa zoznamu majetku predloženého úpadcom, informácií od úpadcu a iných osôb, ako aj vlastných zistení a šetrení. Len, čo je majetok zapísaný do súpisu, iná osoba ako správca, nesmie majetok previesť, dlhodobo prenajať, zriadiť na ňom právo k cudzej veci alebo inak zmenšiť jeho hodnotu alebo likviditu.

24. Podľa §-u 78 ods. 1 ZKR, v znení účinnom do 31.12.2011, do súpisu správca zapisuje aj majetok, ktorého zahrnutie do všeobecnej podstaty alebo oddelenej podstaty je sporné. Ak je sporné, či majetok patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie majetku do súpisu. Pri spornom zápise správca v súpise poznamená dôvody sporného zápisu a uvedie osobu, v ktorej prospech pochybnosti sporného zápisu svedčia.

25. Dovolací súd s poukazom na vyššie citované ustanovenia Nariadenia a ZKR uvádza, že v predmetnej veci tak súd prvého stupňa ako aj odvolací súd nastolenú právnu otázku správne právne posúdil, správne uvedené ustanovenia aplikoval a vyložil.

26. Je nepochybné, že rozsudok Obchodného súdu v Alecone (Francúzsko) zo dňa 29. 05. 2009, ktorý stanovil plán celkového prevodu aktív (hmotných aj nehmotných) spoločnosti K., s. r. o., v rámci reštrukturalizačného konania v prospech spoločnosti P. sa bez ďalšieho v zmysle vyššie uvedených článkov Nariadenia uznáva na území Slovenskej republiky (odmietnutie účinkov by bolo možné len podľa čl. 26 Nariadenia - výhrada verejného poriadku). Dňom začatia vedľajšieho konkurzného konania súdom v Slovenskej republike (v danom prípade dňa 28. 05. 2010), ktoré rozhodnutie sa uznáva rovnako bez ďalšieho aj na území Francúzska, však majetok úpadcu nachádzajúci sa na území Slovenskej republiky, spadá pod režim vedľajšieho konkurzného konania a spravuje sa právnym poriadkom Slovenskej republiky (čl. 27 a 28 Nariadenia). Oprávnenie nakladať s týmto majetkom prechádza zo správcu v hlavnom konkurznom konaní na správcu vo vedľajšom konkurznom konaní. Správca vo vedľajšom konkurznom konaní je povinný v zmysle § 76 ods. 1 ZKR majetok úpadcu nachádzajúci sa na území Slovenskej republiky (aj sporný) zapísať do súpisu konkurznej podstaty. Sporný majetok musí vedľajší správca bezodkladne vylúčiť z tohto súpisu v zmysle § 76 ods. 4 ZKR na základe rozhodnutia súdu

o vylúčení tohto majetku zo súpisu majetku úpadcu. Pokiaľ sa rozhodnutie konkurzného súdu v hlavnom konkurznom konaní vedenom na území iného členského štátu týkajúce sa aktív úpadcu nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky, kde je vedené vedľajšie konkurzné konanie úpadcu, nezrealizuje do vyhlásenia vedľajšieho konkurzného konania na území Slovenskej republiky, aktíva úpadcu nachádzajúce sa na území Slovenskej republiky spadajú do konkurznej podstaty úpadcu vedenej vo vedľajšom konkurznom konaní a je možné s nimi odo dňa začatia vedľajšieho konkurzného konania platne nakladať podľa právneho poriadku Slovenskej republiky (pri dodržaní povinnosti uvedenej v čl. 31 ods. 2 Nariadenia vzájomnej spolupráce správcov hlavného konkurzu a vedľajšieho konkurzu).

27. Účinky vedľajšieho konkurzu nezrušujú účinky hlavného konkurzu, ale ich po dobu trvania vedľajšieho konkurzu suspendujú a prekrývajú, a to v miere v akej to pripúšťa Nariadenie. Právomoci správcu v hlavnom konkurznom konaní na území štátu, v ktorom bolo zahájené vedľajšie konkurzné konanie, nezanikajú, ale správca v hlavnom konkurznom konaní ich vykonáva len potiaľ, pokiaľ nekolidujú s právomocou správcu ustanoveného vo vedľajšom konkurznom konaní počas trvania vedľajšieho konkurzného konania. Čl. 17 ods. 2 Nariadenia potvrdzuje obmedzenie účinkov hlavného konkurzného konania a ich prekrytie s účinkami vedľajšieho konkurzného konania. Tieto účinky tak majú teritoriálnu prednosť. Správca v hlavnom konkurznom konaní nestráca vplyv na podstatu, ktorá bola zaradená do vedľajšieho konkurzného konania, ale svoje právomoci vykonáva prostredníctvom právomocí poskytnutých v súlade s čl. 31 až 37 Nariadenia hlavného konkurzného konania . Cieľom obmedzenia správcu v hlavnom konkurznom konaní podľa č. 17 ods. 2 Nariadenia je vyhnúť sa situáciám, aby tá istá podstata sa stala predmetom právomoci dvoch rôznych správcov a aby sa zabezpečila ochrana veriteľov v členských štátoch, v ktorých bolo začaté vedľajšie konkurzné konanie. Akonáhle bolo začaté vedľajšie konkurzné konanie, priame právomoci správcu v hlavnom konkurznom konaní nezasahujú na území členského štátu, kde bolo zahájené vedľajšie konkurzné konanie. Právomoci správcu vo vedľajšom konkurznom konaní sú obmedzené výlučne na majetok, ktorý sa v čase začatia vedľajšieho konkurzného konania nachádza na území štátu, v ktorom bolo začaté vedľajšie konkurzné konanie. Takýto majetok úpadcu je v okamihu začatia vedľajšieho konkurzného konania vyňatý z podstaty hlavného konkurzného konania a podlieha výlučne režimu vedľajšieho konkurzného konania. Prevod vecí patriacich do podstaty vo vedľajšom konkurznom konaní, musí byť realizovaný v súlade s právnym poriadkom štátu, kde sa vedie vedľajšie konkurzné konanie.

28. Vzhľadom na uvedené dôvody, dovolací súd postupoval podľa § 243b ods. 1 O. s. p., podľa ktorého dovolací súd dovolanie zamietne, ak nie sú dané dôvody dovolania a nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

69.

R O Z H O D N U T I E

Účtovanie vyšších cien, ako sú ponúkané ceny uvedené priamo pri tovare, je na ujmu spotrebiteľa a je tým naplnená skutková podstata nekalosúťažného konania v zmysle ustanovenia § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/45/2014 z 25. novembra 2015)

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom čiastočne vyhovel žalobe a žalovanému uložil povinnosť: 1/ zdržať sa klamlivého označovania tovaru, ktorým poškodzuje spotrebiteľa tak, že cena predávaného tovaru na cenovkách v jeho predajniach je nižšia, ako cena toho istého tovaru, účtovaná pri pokladni, 2/ uverejniť výrok právoplatného rozsudku, v rozsahu prvého výroku na náklady žalovaného spolu s informáciou, že ide o právoplatné súdne rozhodnutie, v denníku S. a v denníku N., v troch po sebe nasledujúcich dňoch, a to prvýkrát v lehote 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, na redakčnej strane tohto denníka, v rozsahu ¼ strany formátu daného denníka, 3/ zložiť na účet právneho zástupcu žalobcu preddavok v sume 10 000,-- eur na náhradu nákladov na uverejnenie rozsudku, 4/ po zverejnení rozsudku predložiť žalovanému všetky zmluvy a objednávky spolu s vyúčtovaním nákladov na zverejnenie petitu právoplatného rozsudku, 5/ doplatiť žalobcovi rozdiel medzi poskytnutým preddavkom a skutočnými nákladmi vyúčtovanými žalobcom. Vo zvyšku žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca zo žiadosti o pomoc pri riešení opakovaných sťažností na konanie žalovaného, predložil súdu podklady a dokumentáciu,
z ktorej vyplýva, že pri pokladni v predajniach žalovaného v meste B. sú účtované spotrebiteľom niektoré výrobky za vyššie ceny, ako sú v tom čase uvedené na cenovkách v regáloch.

Z predložených pokladničných bločkov vyplýva:

1. 20. januára 2003 žalovaným bola účtovaná vyššia cena vína, čo bolo následne riešené sťažnosťou kupujúceho. Podľa listu žalovaného z 22. januára 2003 súd zistil, že sťažnosť bola opodstatnená,
2. 23. augusta 2003 pri nákupe zubnej pasty c. bola účtovaná cena o 5,-- Sk vyššia ako bola uvedená na cenovke z 10. júla 2003,
3. 4. marca 2005 pri nákupe dierovača B. žalovaný na základe reklamácie vystavil dobropis v sume 3,50 Sk,
4. 22. marca 2005 pri nákupe kuracích rezňov chladených žalovaný na základe reklamácie vystavil dobropis na sumu 20,20 Sk.

Zo svedeckých výpovedí si súd ustálil, že ceny jednotlivých druhov tovaru sú preceňované v pondelok a v stredu. Zvyčajne z rána v utorok a vo štvrtok sa môže stať, že nie sú „prehodené“ zmeny cien tovaru podľa katalógu. Z výpovedi svedkov p. K. a p. K. súd zistil, že v infocentre nezrovnalosti v deklarovanej cene v regáli a vyúčtovanej pri pokladni sú vyrovnávané. Pre zákazníka pri takýchto zmenách cien vzniká nekomfortná situácia spojená okrem iného i so stratou času spôsobenou vybavovaním reklamácie ceny tovaru. Súd v tejto súvislosti zobral do úvahy rozsudok Okresného súdu Bratislava III z 27. júna 2011, sp. zn. 5T 58/01, ktorým bol obžalovaný uznaný vinným, lebo odlepil pri nákupe v predajni C. EAN kód z krabice autorádia zn. S. a na túto nalepil EAN kód, ktorý odlepil z krabice rádiobudíka, čím spoločnosti C. S., a. s., spôsobil škodu v sume 12 791,-- Sk. Súd tiež vzal do úvahy obžalobu Okresnej prokuratúry Bratislava III z 28. februára 2001, č. 1 Pv 231/01-8, podľa ktorej obžalovaná mala prelepiť pôvodný čiarový kód za iný kód, čím spoločnosti C. S., a. s., bola spôsobená škoda v sume 8 800,-- Sk. Súd zo svedeckej výpovede svedkyne p. L. zistil, že iný kód tovaru bol „nalepený“ aj pri minerálnej vode B. Pre rozhodnutie súdu nebolo rozhodujúce skúmať, akým spôsobom dochádza k nezrovnalostiam v cenách tovaru uvedených na regáloch a pri vyúčtovaní v pokladni, či prelepením kódov, ako to uvádza obrana žalovaného, rozhodujúci pre súd bol moment nákupu tovaru zákazníkom v predajniach žalovaného, ktorý sa domnieva, že nakupuje tovar za cenu deklarovanú na regáli pri tovare a pri pokladni zaplatí inú, vyššiu cenu. Tento moment, od rozhodnutia sa zákazníka kúpiť určitý tovar za cenu, ktorá je iná, než za akú tento tovar zaplatil, súd kvalifikoval ako konanie poškodzujúce spotrebiteľa privodením mu ujmy, čo je v rozpore s dobrými mravmi súťaže v zmysle ustanovenia § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka.

Ďalej uviedol, že zo svedeckých výpovedí a aj z pokladničných dokladov doložených do spisu žalobcom vyplýva, že pri realizácii predaja tovaru za akciové ceny opakovane dochádza k určitým nezrovnalostiam v súvislosti s účtovaním cien akciových tovarov zákazníkom žalovaného. Skutočnosť, že určitej skupine spotrebiteľov môže nastať ujma v dôsledku súťažného konania (napr. reklamy tovaru masovej spotreby) nemusí postačovať ku kvalifikácii konania ako nekalá súťaž, pokiaľ chýba rozpor takéhoto konania s dobrými mravmi. K dobrým mravom súťaže zákon nepožaduje, aby konanie v rozpore s dobrými mravmi súťaže bolo konaním zavineným, či už úmyselne alebo z nedbanlivosti. Postačí, ak sa ocitne v nesúlade s objektívnymi súťažnými princípmi. V prejednávanej veci súd nekvalifikoval konanie žalovaného ako zavinenie úmyselné, ale iba z určitej nedbanlivosti spojenej s tým, že cena výrobku v akcii, deklarovaná pri výrobku, evnt. v letáku propagujúcom možnosť kúpy zľavneného tovaru, bola rozdielna s cenou, ktorá zákazníkom bola vyúčtovaná.

Pre kvalifikáciu nekalej súťaže sa nevyžaduje samotná spôsobilosť privodiť ujmu súťažiteľom, alebo spotrebiteľom, nie je teda nutný skutočný vznik ujmy. Za možnú nemajetkovú ujmu pre spotrebiteľa je možné považovať každé obmedzenie spotrebiteľovho komfortu, všetko čo mu berie čas, pokoj spojený s nakupovaním. Pri použití gramatického výkladu k naplneniu generálnej klauzule postačí, aby bola alebo mohla byť spôsobená ujma súťažiteľovi, alebo jedinému spotrebiteľovi. Na druhej strane z rozhodovacej činnosti súdov je možné dospieť k názoru, že ujma v zanedbateľnom rozsahu vlastne ujmou nie je. Zákon neurčuje rozsah ujmy, ktorá musí z určitého konania aspoň hroziť, aby takéto konanie mohlo byť posudzované ako nekalá súťaž.

Súd uzavrel, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný pri ponuke akciového tovaru mal zámer poškodiť spotrebiteľa uvedením inej ceny v regáli a inej pri jej platení v pokladni. Pri objeme tovaru, ktorý je v

ponuke žalovaného, k prípadným chybám v oceňovaní môže dôjsť. V tejto súvislosti súd zobral do úvahy opatrenia, ktoré prijal žalovaný k zamedzeniu výskytu takých chýb so zohľadnením preceňovania tovaru dvakrát do týždňa, pri desiatkach tisíc druhov tovarov. Súd zobral do úvahy aj argumentáciu žalovaného, týkajúcu sa charakteru a intenzity konania žalovaného, ktorá, ako je popisovaná žalobcom, podľa žalovaného nebola spôsobilá poškodiť práva spotrebiteľa. Súd zvážil aj ďalšiu argumentáciu žalovaného v tom, že aj žalobca preukázal dokladmi, že jednotlivé prípady rozdielnej ceny vždy vyplatili spotrebiteľovi. Tento argument žalovaného, ako obranu voči nekalosúťažnému konaniu neakceptoval. Vyúčtovanie správnej ponúknutej ceny uvedenej pri tovare v predajni a následné vyúčtovanie tej istej ceny pri pokladni je povinnosťou žalovaného, ako predávajúceho voči kupujúcemu. Žalobca súdu preukazoval, že v priebehu niekoľkých rokov nedošlo k odstráneniu nedostatku v poskytnutých informáciách o ponúkanej a účtovanej cene toho istého tovaru, v tom istom čase a toto konanie žalovaného súd vyhodnotil ako nekalosúťažné, v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ustanovenia § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka.

V zmysle ustanovenia § 55 ods. 2 Obchodného zákonníka súd podľa návrhu určil, v ktorých denníkoch s celoslovenskou pôsobnosťou sa má výrok rozsudku uverejniť, koľkokrát, kedy alebo dokedy sa má uverejniť. Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd podľa ustanovenia § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka vyhovel žalobe v časti, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol s tým, že priznané primerané zadosťučinenie je dostatočné pre ochránenie práv spotrebiteľa. Rozsah a intenzita nekalosúťažného konania žalovaného nebola súdom vyhodnotená v takom rozsahu, aby jej nápravu mal žalobca právo riešiť formou mesačnej internetovej kampane, výrobou a distribúciou letákov. Okrem toho žalobca rozsah internetovej kampane presne nešpecifikoval. Žalobca nepreukázal, ako dospel k sume 109 824,-- eur, ktorú požadoval zložiť ako preddavok na úhradu nákladov uverejnenia rozsudku, preto súd ustálil preddavok na sumu 10 000,-- eur za uverejnenie inzerátu v ¼ stránky denníkov. O náhrade trov konania rozhodol poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O. s. p. a na skutočnosť, že žalobca mal vo veci len čiastočný úspech, preto žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku v časti, ktorou bolo žalobe vyhovené podal žalovaný odvolanie. Odvolanie podal z dôvodov uvedených v ustanovení § 205 ods. 2 písm. b/ a písm. f/ O. s. p. Žalovaný tvrdí, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, ktoré by bližšie vysvetľovali a priblížili úvahy súdu pri hodnotení predložených dôkazov, najmä chýba hodnotenie údajných rozporov s dobrými mravmi hospodárskej súťaže. V napadnutom rozsudku súd prvého stupňa podľa odvolateľa zodpovedal len, aké konanie vytýka žalovanému a v čom spočíva ujma na strane zákazníkov, pričom aj tieto odpovede považuje odvolateľ za nesprávne. Úvahy súdu považuje za strohé a odôvodnenie napadnutého rozsudku je podľa žalovaného nepresvedčivé a miestami až zmätočné aj v ďalších čiastkových témach. Súd uviedol, čo preňho rozhodujúce nebolo, no nevysvetlil prečo. Uviedol síce, čo preňho rozhodujúce bolo, no štylisticky túto pasáž spracoval absolútne nezrozumiteľným spôsobom. Súd nevysvetlil, prečo za ujmu považoval práve tzv. obmedzenie komfortu pri nákupe, ani na základe akých úvah dospel k záveru, že intenzita tohto diskomfortu je určite vyššia ako zanedbateľná. Žalovaný rozsudok považuje nielen za nepreskúmateľný, ale aj obsahovo nesprávny, lebo v priebehu konania nevyplynula z dokazovania žiadna taká skutočnosť, ktorá by umožnila považovať jeho konanie za rozporné s konkrétnou normou dobrých mravov súťaže. Žalovaný vytýka súdu, že vôbec nezistil, či jeho nekonanie bolo vedomé, a teda úmyselné,

či bolo motivované jeho zlým úmyslom, či bolo nedbanlivé, ľahkovážne, prípadne ľahostajné, z nejakého dôvodu nedobromyseľné. Uvedené skutočnosti súd prvého stupňa považoval za právne bezvýznamné. Podľa názoru žalovaného z napadnutého rozsudku a ani z dokazovania nevyplynuli také skutočnosti, ktoré by umožňovali vytknúť jeho konaniu čo i len jeden z uvedených nedostatkov, prípadne iné previnenie voči nepísaným zásadám, označovaným ako dobré mravy súťaže. Ďalej namietal neúplnosť výroku uverejniť právoplatný rozsudok ohľadne nákladov takéhoto zverejnenia, čo na strane žalovaného zakladá právnu neistotu ohľadne konečnej výšky nákladov, ktoré pre neho môžu plynúť. Žalovaný uviedol, že keby súd správne posúdil skutkové argumenty, napadnutý rozsudok by zmenil a žalobu zamietol, pretože vytýkané konanie, ku ktorému došlo v neveľkom počte prípadov a v dlhom časovom úseku, nenapĺňa a ani nemôže napĺňať znaky nekalosúťažného konania. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný robí sústavne opatrenia na to, aby v maximálnej možnej miere predišiel výskytu nesprávnej cenovej informácie o ním ponúkaných výrobkoch, prípadne ich včas odhalil. Spotrebitelia majú právo a možnosť dovolať sa nápravy vzniknutej chyby, pričom cenový rozdiel im bol vždy vyplatený. Žalovaný uviedol, že nikdy nemal a ani nemohol mať záujem na nesprávnom označovaní cien na tovaroch. Navrhol napadnutý rozsudok v napadnutej časti zmeniť, žalobu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania, resp. zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. V prípade potvrdenia rozsudku žiadal pripustiť dovolanie, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok v rozsahu prvého až piateho výroku potvrdil. K námietkam spochybňujúcim skutkový stav uviedol, že v konaní doplňoval dôkazy o protiprávnom konaní žalovaného a preukázal, že žalovaný účtoval spotrebiteľom vyššie ceny, ako boli uvedené na cenovkách v regáloch. Vo vyjadrení odkázal aj na smernicu 98/6/ES zo 16. februára 1998 o ochrane spotrebiteľa pri označovaní cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľom. K námietke uverejnenia výroku rozsudku na náklade žalovaného uviedol, že účelom nie je škandalizácia žalovaného, ale vytvorenie príležitosti pre obozretného spotrebiteľa správať sa obozretne pri nákupe u žalovaného. K požiadavke náležitého odôvodnenia rozsudku uviedol, že ju považuje za módnu a ľahkú požiadavku, ktorá je v súčasnosti zneužívaná na zabránenie právnych účinkov rozhodnutia, s ktorým nesúhlasia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) po zistení, že odvolanie žalovaného bolo podané v zákonom stanovenej lehote a obsahuje náležitosti v súlade s ustanovením § 205 O. s. p., preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

Predmetom odvolacieho konania je z titulu zdržania sa nekalej súťaže, súdom prvého stupňa žalovanému uložená povinnosť v bodoch 1. až 5. výroku rozhodnutia, a to zdržať sa konania, ktoré súd vyhodnotil ako protiprávne konanie v hospodárskej súťaži poukazujúc na generálnu klauzulu obsiahnutú v ustanovení § 44 ods.1 Obchodného zákonníka. Podľa generálnej klauzuly nekalou súťažou je konanie v hospodárskej súťaži, ktoré je v rozpore v dobrými mravmi súťaže a je spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom. Nekalá súťaž sa zakazuje.

V zmysle citovaného ustanovenia aj porušenie ktoréhokoľvek zákona je porušením dobrých mravov hospodárskej súťaže. Teda aj porušenie zákona o ochrane spotrebiteľa. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné poukázať na článok 7 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Podľa článku 2 písm. a/ Smernice 98/6/ES zo 16. februára 1998 predajnou cenou sa rozumie každá cena za jednotku výrobku alebo za stanovené množstvo výrobku vrátane DPH a všetkých ostatných daní.

Predajná cena a jednotková cena musia byť jednoznačne, ľahko rozpoznateľné a ľahko čitateľné (článok 4 bod 1 Smernice 98/6/ES zo 16. februára 1998).

Do právneho poriadku Slovenskej republiky bola začlenená smernica 98/6/ES zo 16. februára 1998 o ochrane spotrebiteľa pri označení cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľovi, konkrétne bola začlenená do ustanovení § 14 a § 14a zákona o ochrane spotrebiteľa. Prejednávanú vec je preto potrebné posudzovať aj z pohľadu ustanovení § 14 a § 14a zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorých predávajúci je povinný informovať spotrebiteľa o cene predávaného výrobku alebo poskytnutej služby a zreteľne označiť výrobok alebo službu cenou alebo informáciu o cene inak vhodne sprístupniť. Predávajúci je povinný označiť výrobok predajnou cenou a jednotkovou cenou. Jednotková cena nemusí byť vyznačená, ak je zhodná s predajnou cenou.

Informácia o cene tovaru sa komunitárnym právom zaviedla preto, aby obozretný spotrebiteľ si mohol prečítať na mieste, kde je tovar vystavený, cenu tovaru, a tým ochrániť spotrebiteľa pred nekalou súťažou.

V zmysle citovaných ustanovení žalovaný je povinný označovať ponúkaný tovar cenou a porušenie tejto povinnosti je spôsobilé naplniť skutkovú podstatu nekalej súťaže.

Žalovaný sa v priebehu celého konania a aj v podanom dovolaní bránil tým, že sa skutok nestal, spochybňoval dôkazy resp. tvrdil, že ide o bagateľné predraženie. Jeho obrane súd neuveril, pretože zákon nepodmieňuje nekalosúťažné správanie väčším rozsahom protiprávneho konania, navyše nie každý prípad predraženia tovaru žalobca zistil a mal k dispozícii dôkazy. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že žalovaný účtoval spotrebiteľom vyššie ceny, než boli uvedené na cenovkách v regáloch jeho prevádzkarni. Ceny, ktoré žalovaný účtoval spotrebiteľom v rozpore s ponukou ceny uvedenej na regáloch, boli zvýšené rozdielne. Najnižšie predraženie bolo v niekoľkých desiatich halieroch (v tom čase bola Sk), ak však ide o tovar, ktorý sa denne predáva na stovky až tisícky kusov, poškodenie spotrebiteľov ani pri takomto predražení nie je nepatrné. Žalobca preukázal aj podstatne vyššie zvýšenie účtovanej ceny, konkrétne za víno C. S. 22. januára 2003 účtoval 289,90 Sk namiesto 229,90 Sk uvedenej na cenovke v regáli, ide o predraženie 60,-- Sk. Za košeľu 6. septembra 2003 žalovaný účtoval v pokladni 174,90 Sk namiesto 149,-- Sk, ktoré bolo uvedené na cenovke regáli, predraženie v tomto prípade bolo 25,90 Sk. Za kuracie rezne 22. marca 2005 účtoval žalovaný 181,10 Sk namiesto ceny 159,-- Sk uvedenej v ponuke, predraženie bolo 22,10 Sk.

Okrem uvedených dôkazov, účtovanie vyšších cien, ako boli uvedené pri tovare v regáloch, potvrdili svedeckými výpoveďami svedkovia: K. L. a Ing. Arch. V. D.

Odvolací súd tak, ako súd prvého stupňa, konanie žalovaného vyhodnotil ako konanie v rozpore s dobrými mravmi súťaže, pretože nie je v súlade s objektívnymi súťažnými princípmi. Je potrebné mať na zreteli, že spotrebiteľ je zo zákona subjektom ochrany pred nekalou súťažou, doslovne to vyplýva z § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka. Ďalej je potrebné zdôrazniť, že nepochybne správanie žalovaného je správaním v hospodárskej súťaži, lebo ponuku tovarov a služieb vykonáva v hospodárskej súťaži s inými podnikateľmi, s ktorými súťaži o spotrebiteľov. Tak, ako už v prejednávanej veci vyslovil odvolací súd vo svojom prvšom rozhodnutí, prieči sa dobrým mravom, ak obchodník deklaruje spotrebiteľom v regáloch cenu tovaru, ktorá je nižšia a tovar mu potom predá za vyššiu cenu. Takéto konanie nie je možné označiť za konanie, ktoré je poctivé, čestné a svedomité konanie účastníka súťažného boja. A nie je možné ho vyhodnotiť ani ako náhodné, alebo ojedinelé, pretože v časovom období rokov 2002 až 2005 žalobca preukázal značné množstvo predraženia tovaru. Pritom nepochybne bolo dosť aj takých spotrebiteľov, ktorí si ani neuvedomili pri pokladni, že im je účtovaný tovar za vyššiu cenu, ako bola uvedená v regáli na cenovke, ak nakupovali viac rôzneho tovaru, pritom cena nepochybne bola základom pre slobodné rozhodnutie spotrebiteľa, či tovar kúpi alebo nekúpi. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne vyhodnotil postup žalovaného uvedený a preukázaný vyššie, ako nezlučiteľný s dobrými mravmi súťaže. Odvolací súd zdôrazňuje, že takýmto postupom žalovaný v konkurenčnom boji nadobúdal nezaslúženú výhodu, keďže spotrebitelia nadobúdali nesprávny dojem o cenách ponúkaného tovaru.

K odvolacím námietkam žalovaného je potrebné uviesť, že pre naplnenie generálnej klauzuly nekalej súťaže sa nevyžaduje, aby ku konaniu v rozpore s dobrými mravmi súťaže došlo zavinene, a to bez ohľadu na to, či išlo o nedbanlivostné alebo úmyselné zavinenie. Postačí, ak pôjde o konanie v rozpore s objektívnymi princípmi súťaže. Súčasne je však potrebné, aby toto konanie bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľom. Nepochybne účtovaním cien vyšších, ako sú ponúkané ceny pri tovare v regáloch, je na ujmu spotrebiteľa, ktorý v predstave o nižšej cene, tovar kúpi. Týmto konaním sa žalovaný dopustil nekalosúťažného konania v zmysle ustanovenia § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka a takéto konanie odporuje aj komunitárnemu právu.

V zmysle § 55 ods. 2 Obchodného zákonníka súd môže priznať účastníkovi, ktorého návrhu sa vyhovelo, aj právo uverejniť rozsudok na trovy účastníka, ktorý v spore neuspel. Je pritom na uvážení súdu, či takémuto návrhu vyhovie alebo nie, prípadne v akom rozsahu. Žalobca žiada o uverejnenie súdneho rozhodnutia prostredníctvom viacerých masmédií. Jeho snahou je varovať spotrebiteľov prostredníctvom opakovaného rozširovania informácii o právoplatnom súdnom rozhodnutí. Uverejnenie v dvoch denníkoch, a to S. a N., v troch po sebe nasledujúcich dňoch, formou inzercie v rozsahu ¼ strany formátu denníkov, spolu s povinnosťou zložiť preddavok v sume 10 000,-- eur na úhradu nákladov za uverejnenie rozsudku, vyhodnotil odvolací súd za vecne správne, lebo sa tým vytvára príležitosť pre spotrebiteľa, aby sa správal obozretne pri nákupe u žalovaného a aby sa lepšie mohol rozhodnúť pre nákup konkrétneho tovaru. Opakovaným uverejnením tejto informácie sa okruh informovaných spotrebiteľov rozšíri.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. v časti výroku v bode 1/ až 5/ potvrdil.

70.

R O Z H O D N U T I E

I. Vyhlásenie konkurzu na majetok spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorej je jediným spoločníkom, nemá za následok zrušenie účasti jediného spoločníka v takejto spoločnosti.

II. Správca konkurznej podstaty nie je oprávnený v spoločnosti, v ktorej je úpadca jediným spoločníkom, rozhodnúť o výmene štatutárneho orgánu.

(Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43CoKR/5/2016-100 zo dňa 12. mája 2016)

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým rozhodnutím okresný súd rozhodol, že konkurzné konanie nezastavuje.
V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ obchodná spoločnosť R., s. r. o., zastúpená Ing. P. V., konateľom spoločnosti, sa návrhom zo dňa 22. 12. 2015 domáhal, aby súd vyhlásil na jeho majetok konkurz. Dňa 14. 01. 2016 bolo konkurznému súdu doručené späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu J. O., ktorý bol dňa 13. 01. 2016 rozhodnutím jediného spoločníka spoločnosti R., v. o. s., vymenovaný za konateľa spoločnosti R., s. r. o.

Spoločnosť R., v. o. s. so sídlom H., je správcom konkurznej podstaty úpadcu V., s. r. o., N., na ktorého bol vyhlásený konkurz uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 29. 12. 2015. Úpadca V., s. r. o., je jediným spoločníkom spoločnosti R., s. r. o. Zároveň rozhodnutím jediného spoločníka zo dňa 13. 01. 2016 bol z funkcie konateľa navrhovateľa spoločnosti R., s. r. o., odvolaný Ing. P. V.

Okresný súd odôvodnil napadnuté rozhodnutie tým, že z ust. § 44 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“) vyplýva, že správca koná za úpadcu výlučne vo veciach týkajúcich sa majetku podliehajúceho konkurzu. V iných veciach nie je oprávnený za úpadcu konať, t. j. nie je oprávnený napr. odvolávať a menovať konateľov spoločnosti úpadcu. V danom prípade návrh na vyhlásenie konkurzu vzal späť konateľ, ktorého do funkcie vymenoval správca konkurznej podstaty úpadcu V., s. r. o., ktorý s poukazom na cit. ust. § 44 ods. 1 ZKR na to nebol oprávnený. Návrh na vyhlásenie konkurzu preto vzala späť neoprávnená osoba, v dôsledku čoho nemohol súd konkurzné konanie zastaviť podľa § 15 ods. 2 ZKR, nakoľko toto ustanovenie „nezastavenie“ konania nepredpokladá. Vychádzajúc z § 196 ZKR súd preto rozhodol o nezastavení konania analogicky podľa § 96 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a zároveň podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripustil proti tomuto rozhodnutiu odvolanie.

Proti rozhodnutiu okresného súdu podal odvolanie J. O. ako konateľ v mene spoločnosti R., s. r. o. V odvolaní uviedol, že správca konkurznej podstaty úpadcu V., s. r. o., zistil, že do konkurznej podstaty úpadcu patrí okrem iného jeho obchodný podiel v spoločnosti R., s. r. o., vo výške 100%. Pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia správca rozhodol dňa 13. 01. 2016 o odvolaní doterajšieho konateľa spoločnosti R., s. r. o. a o vymenovaní nového konateľa. Návrh na zápis zmien v obchodnom registri podal novovymenovaný konateľ dňa

14. 01. 2016. Z rozhodnutia registrového súdu zo dňa 18. 01. 2016 vyplýva, že registrový súd odmietol vykonať zmenu zapísaných údajov na základe návrhu zo dňa 14. 01. 2016 z tých istých dôvodov, ako sa uvádza aj v napadnutom rozhodnutí. Prvostupňový súd v súvislosti s rozhodnutím jediného spoločníka zo dňa 13. 01. 2016 o odvolaní konateľa z funkcie a vymenovaní nového konateľa do funkcie konštatoval, že správca koná za úpadcu výlučne vo veciach týkajúcich sa majetku podliehajúceho konkurzu a nie je oprávnený napr. odvolávať alebo menovať konateľov spoločnosti. Odvolateľ v tejto súvislosti poukázal na zoznam majetku spoločnosti V., s. r. o., ktorá je úpadcom a ktorej patrí obchodný podiel 100% v spoločnosti R., s. r. o. Zoznam majetku bol priložený k žiadosti reštrukturalizačného správcu o vyhlásení konkurzu zo dňa 16. 12. 2015 obsahuje aj položku obchodný podiel R., s. r. o., v obstarávacej hodnote 2 058 332,80 Eur a v tej istej zostatkovej a trhovej hodnote.

V odvolaní poukázal na ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce vymedzenie obchodného podielu ako súhrnu práv spoločníka podieľať sa na riadení spoločnosti a kontrole jej činnosti a na ustanovenia upravujúce následky vyhlásenia konkurzu na majetok spoločníka v jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným. Uviedol, že z uvedených ustanovení Obchodného zákonníka jednoznačne vyplýva, že spoločníkovi patrí právo disponovať so svojím obchodným podielom a vykonávať práva týkajúce sa riadenia spoločnosti a jej kontroly. Obchodný podiel v spoločnosti R., s. r. o., vo výške 100% patrí do konkurznej podstaty úpadcu. Ide o majetkovú hodnotu, pričom tak, ako súd v rozhodnutí správne uviedol, podľa § 44 ods. 1 ZKR má správca konkurznej podstaty oprávnenie nakladať s majetkom úpadcu podliehajúcom konkurzu. Súd nijako neodôvodnil, z čoho vyvodil záver, že správca v úpadcovom mene nemôže prijímať rozhodnutia o odvolaní a vymenovaní členov jeho štatutárneho orgánu. Z citovaných ustanovení Obchodného zákonníka jednoznačne vyplýva, že jedine valné zhromaždenie, t. j. v tomto prípade správca konkurznej podstaty môže a musí prijímať všetky rozhodnutia týkajúce sa spoločnosti. V rámci správy konkurznej podstaty je správca oprávnený vykonávať akékoľvek právo, ktoré sa týka majetku patriaceho do konkurznej podstaty úpadcu. V prípade opačného výkladu by sa správca konkurznej podstaty nemohol ani zúčastniť valného zhromaždenia a hlasovať na ňom, nemohol by ani posudzovať majetkovú situáciu spoločnosti, v ktorej má úpadca obchodný podiel a je otázne, ako konkrétne by rozhodlo valné zhromaždenie o prípadnom prevode obchodného podielu. Nie je preto možné prijať záver, že správca by mal pasívne čakať, aký bude osud majetku patriaceho do konkurznej podstaty.

Pokiaľ by sa akceptoval záver prvostupňového súdu o tom, že správca nie je oprávnený na menovanie a odvolanie členov štatutárneho orgánu, doterajšiemu konateľovi spoločností by zostala fakticky neobmedzená právomoc bez akejkoľvek kontroly, čo by pri právnych úkonoch doterajšieho konateľa mohlo spôsobiť do budúcna pokles hodnoty obchodného podielu spoločnosti R., s. r. o., ktorý má v súčasnosti odhadovanú trhovú hodnotu 2 058 332,88 Eur. To by malo vplyv aj na hodnotu majetku v konkurznej podstate, a tým aj na uspokojenie veriteľov v konkurze. Nie je bez významu ani tá skutočnosť, že doterajším konateľom spoločnosti R., s. r. o., bola osoba, ktorá je konateľom u úpadcu a aj jeho spoločníkom, teda osoba spriaznená, ktorá môže mať svoje ekonomické záujmy, ktoré nemusia byť v súlade so záujmami veriteľov. Záujmom veriteľov v konkurze je čo najvyššie uspokojenie nimi prihlásených a zistených pohľadávok. Poukázal tiež na rozhodnutie Krajského súdu v Brne zo dňa 16. 11. 2005 sp. zn. 24K/15/2004, v ktorom boli vyslovené okrem iného právne závery, ktoré sa týkali toho istého stavu. Uviedol tiež, že jemu ako osobe, ktorá podala späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu nebolo doručované uznesenie súdu. Súd síce uviedol, že ide o osobu neoprávnenú, ale on je toho názoru, že je účastníkom

konania a ako s účastníkom konania sa s ním malo konať. Tým mu prvostupňový súd odňal možnosť konať pred súdom. Z vyššie uvedených dôvodov označil odvolateľ právny záver súdu prvého stupňa za nesprávny a navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 221 OSP napadnuté rozhodnutie zrušil alebo aby ho v zmysle § 220 OSP zmenil a konkurzné konanie zastavil.

Podaním zo dňa 11. 02. 2016 vzal navrhovateľ R., s. r. o., v mene ktorého konal Ing. P. V. odvolanie proti napadnutému rozhodnutiu späť a požiadal, aby odvolací súd odvolacie konanie v zmysle § 207 ods. 3 OSP zastavil.

Krajský súd v Banskej Bystrici prejednal vec podľa § 212 ods. l OSP bez nariadenia pojednávania v senáte podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu je vecne správne.

Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že navrhovateľ R., s. r. o. doručil dňa 22. 12. 2015 okresnému súdu návrh na vyhlásenie konkurzu podpísaný Ing. P. V., ako konateľom. Navrhovateľ k návrhu doložil zoznam majetku, zoznam záväzkov, zmluvný prehľad, riadnu individuálnu účtovnú závierku ku dňu 31. 12. 2014, zoznam spriaznených osôb a doklad osvedčujúci zaplatenie preddavku na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu. Podpis navrhovateľa v návrhu na vyhlásenie konkurzu bol úradne osvedčený a návrh s prílohami bol podaný v dvoch rovnopisoch. Konkurzný súd podľa § 14 ods. 1 ZKR uznesením č. k. 2K/97/2015-54 zo dňa 05. 01. 2016, právoplatným dňa 13. 01. 2016, začal voči dlžníkovi konkurzné konanie.

Z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Banská Bystrica vyplýva, že navrhovateľ R., s. r. o., má v súčasnosti zapísaných spoločníkov P., s. r. o. a V., s. r. o., čo však nezodpovedá skutočnosti, pretože ako možno zistiť z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Banská Bystrica, spoločnosť P., s. r. o., bola ku dňu 24. 10. 2014 z obchodného registra vymazaná v dôsledku zlúčenia s jej právnym nástupcom, ktorým je spoločnosť V., s. r. o.

V Obchodnom vestníku 2/2016 zo dňa 05. 01. 2016 zverejnil Okresný súd Banská Bystrica uznesenie sp. zn. 2Er/8/2015 zo dňa 29. 12. 2015, ktorým zastavil reštrukturalizačné konanie voči dlžníkovi V., s. r. o., začal konkurzné konanie voči dlžníkovi V., s. r. o., vyhlásil konkurz na majetok dlžníka V., s. r. o. a ustanovil správcu konkurznej podstaty R., v. o. s., so sídlom H., IČO: X. Zároveň vyzval veriteľov, aby prihlásili svoje pohľadávky v súlade so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii.

Správca konkurznej podstaty spoločnosti V., s. r. o., dňa 13. 01. 2016 rozhodnutím jediného spoločníka spoločnosti vykonávajúceho pôsobnosť valného zhromaždenia spoločnosti R., s. r. o., odvolal z funkcie konateľa spoločnosti R., s. r. o., Ing. P. V. a menoval do funkcie konateľa spoločnosti R., s. r. o., J. O. Zároveň uložil konateľovi spoločnosti podať návrh na zápis zmien v príslušnom obchodnom registri.

Podľa § 15 ods. 1 ZKR, navrhovateľ môže vziať svoj návrh na vyhlásenie konkurzu späť až do vydania uznesenia o vyhlásení konkurzu. Po začatí konkurzného konania je na späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu potrebný súhlas všetkých účastníkov konkurzného konania.

Podľa § 15 ods. 2 ZKR, ak je návrh na vyhlásenie konkurzu vzatý späť podľa odseku 1 po začatí konkurzného konania, súd konkurzné konanie bezodkladne uznesením zastaví.

Podľa § 40 ods. 2 ZKR, správca počas konkurzu vykonáva správu majetku podliehajúceho konkurzu, speňažuje majetok podliehajúci konkurzu a z výťažku zo speňaženia tohto majetku v súlade s týmto zákonom uspokojuje veriteľov úpadcu a vykonáva aj ďalšie práva a povinnosti v priebehu konkurzu v súlade s týmto zákonom.

Podľa § 44 ods. 1 ZKR, oprávnenie úpadcu nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu a oprávnenie konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku, vyhlásením konkurzu prechádza na správcu, správca pritom koná v mene a na účet úpadcu.

Podľa § 196 ZKR, ak tento zákon neustanovuje inak, na začatie konkurzného konania, na konkurzné konanie, na začatie reštrukturalizačného konania, na reštrukturalizačné konanie a konanie o oddlžení (ďalej len "konanie podľa tohto zákona") sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 96 ods. 1 OSP, navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa § 96 ods. 2, OSP, súd konanie nezastaví, ak odporca so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí, v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní.

Podľa § 114 ods. 1 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“), obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti spoločníka a im zodpovedajúcu účasť na spoločnosti. Jeho výška sa určuje podľa pomeru vkladu spoločníka k základnému imaniu spoločnosti, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

Podľa § 115 ods. 2 ObZ, spoločník môže previesť svoj obchodný podiel na inú osobu, ak to spoločenská zmluva pripúšťa. Spoločenská zmluva môže určiť, že na prevod obchodného podielu na inú osobu sa vyžaduje súhlas valného zhromaždenia.

Podľa § 148 ods. 2 ObZ, ak nejde o spoločnosť s jediným spoločníkom, vyhlásenie konkurzu na majetok spoločníka, zastavenie konkurzného konania pre nedostatok majetku alebo zamietnutie návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok jeho majetku má rovnaké účinky ako zrušenie jeho účasti v spoločnosti súdom.

Vzhľadom na rozsah práv a povinností viažucich sa k obchodnému podielu jediného spoločníka, ktorý predstavuje podľa § 114 ods. 1 ObZ im zodpovedajúcu účasť na spoločnosti rozlišuje právna teória, ale aj ustálená judikatura súdov SR jeho majetkovú a nemajetkovú zložku. Napriek takémuto deleniu zložiek obchodného podielu je pre účely konkurzného konania správcovi stanovený v § 40 ods. 2 a § 44 ods. 2 ZKR rozsah jeho práv tak, že je

oprávnený nakladať v prípade vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu ako jediného spoločníka v s. r. o., len s tou zložkou obchodného podielu, ktorá má majetkovú povahu, a to za účelom jeho speňaženia.

Konkurzné konanie je špecifickým druhom súdneho konania, ktorého účelom je pomerné uspokojenie veriteľov úpadcu v najvyššej možnej miere. V súlade s účelom konkurzného konania je úlohou správcu konkurznej podstaty maximalizovať výťažok z predaja majetku v konkurznej podstate tak, aby miera uspokojenia jednotlivých veriteľov bola vzhľadom na ekonomickú a finančnú situáciu úpadcu optimálna. Rozsah oprávnení zverených správcovi konkurznej podstaty je upravený v zákone o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý v ust. § 40 ods. 2 všeobecným spôsobom zveruje správcovi správu majetku podliehajúceho konkurzu, ukladá mu povinnosť speňažovať majetok podliehajúci konkurzu a z výťažku zo speňaženia tohto majetku v súlade so zákonom uspokojiť veriteľov úpadcu. Oprávňuje ho vykonávať aj ďalšie práva a povinnosti v priebehu konkurzu v súlade so Zákonom o konkurze a reštrukturalizácii, pričom rozsah a obsah týchto „ďalších práv a povinností“ nevymedzuje, takže je ich možné vyvodiť iba výkladom v súlade s účelom zákona.

V prebiehajúcom konaní zostala spornou otázka, či je správca konkurznej podstaty oprávnený vykonávať v mene úpadcu aj tie práva spoločníka viažuce sa k obchodnému podielu, ktoré nemajú majetkovú povahu, a ktoré súvisia s účasťou na riadení spoločnosti prostredníctvom zvolávania valného zhromaždenia a hlasovania na ňom. Odvolateľ v odvolaní poukázal na ustanovenia Obchodného zákonníka, ktoré upravujú vymedzenie rozsahu obchodného podielu a povinností a práv spoločníka s tým spojenými. Všetky citované ustanovenia sa však týkajú situácie, kedy pozíciu spoločníka vykonáva konkrétny subjekt, obchodná spoločnosť alebo fyzická osoba, ktorá sama realizuje svoje práva či už osobne alebo prostredníctvom vlastných štatutárnych orgánov**.** Následky vyhlásenia konkurzu na majetok spoločníka týkajúce sa jeho oprávnenia disponovať obchodným podielom upravuje Obchodný zákonník v § 148 ods. 2 iba pre spoločnosti s viacerými spoločníkmi. V súlade s cit. ustanovením vyhlásenie konkurzu na majetok jedného zo spoločníkov má rovnaké účinky, ako zrušenie jeho účasti v spoločnosti súdom**.** Z toho vyplýva, že pokiaľ ide o spoločníka, ktorý nie je jediným spoločníkom, tento priamo vyhlásením konkurzu stráca všetky oprávnenia spoločníka, či už majetkového, alebo nemajetkového charakteru, aj právo podieľať sa na riadení spoločnosti prostredníctvom hlasovania na valnom zhromaždení, na kontrole hospodárenia spoločnosti alebo na zisku spoločnosti. Spoločníkovi, ktorého účasť v spoločnosti bola vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu zrušená, vzniká v zmysle § 150 ods. 1 ObZ právo na vyrovnací podiel, ktorý sa stáva súčasťou konkurznej podstaty. Takýto závažný následok vyhlásenia konkurzu na majetok spoločníka súvisí s tým, že obchodný podiel tohto spoločníka sa v súlade s účelom konkurzného konania chápe ako majetková podstata, ktorú môže správca konkurznej podstaty spravovať a s ním nakladať tak, že ho buď prevedie alebo ho získa vo forme vyrovnacieho podielu do konkurznej podstaty.

V prípade jednoosobovej spoločnosti vyhlásenie konkurzu na majetok spoločníka, ktorý je jediným spoločníkom nemá vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu za následok zrušenie účasti jediného spoločníka v takejto spoločnosti. Jediný spoločník má naďalej zachované práva spoločníka, vrátane práva vykonať pôsobnosť valného zhromaždenia, voliť členov štatutárnych orgánov a podobne. Nemá však možnosť nakladať s majetkovými zložkami obchodného podielu, ako je napríklad vyplatenie podielu na zisku alebo prevod obchodného podielu, pretože nakladanie s obchodným podielom prechádza po vyhlásení konkurzu na správcu. Správca konkurznej

podstaty je povinný zabezpečiť prevod obchodného podielu tak, aby do konkurznej podstaty získal jeho finančný ekvivalent. Iné oprávnenia, ktorých súhrn tvorí obchodný podiel, teda práva hlasovacie a kontrolné a ani právo kreovať štatutárny orgán danej spoločnosti správca nenadobúda.

Na to, aby mohol správca konkurznej podstaty zrealizovať prevod obchodného podielu, je však za určitých okolností nevyhnutné pripustiť aj jeho oprávnenie zvolať vo výnimočných prípadoch valné zhromaždenie (teda v mene jediného spoločníka vykonať pôsobnosť valného zhromaždenia) a rozhodnúť na ňom, pokiaľ sa v zmysle § 115 ods. 2 ObZ vyžaduje na prevod obchodného podielu na tretiu osobu súhlas valného zhromaždenia. Iba za týmto jediným účelom je správca konkurznej podstaty oprávnený v mene úpadcu prijať rozhodnutie jediného spoločníka a rozhodnúť o prevode obchodného podielu. V takomto prípade by v súlade s § 40 ods. 2 ZKR prešiel výnimočne na správcu výkon takéhoto ďalšie jeho práva a zároveň povinnosť realizovať v priebehu konkurzu v súlade s účelom zákona o konkurze a reštrukturalizácii speňaženie obchodného podielu, ku ktorému by inak nedošlo.

Základným účelom ust. § 148 ods. 2 ObZ v spojení s ust. § 40 ods. 2 ZKR a § 44 ZKR bolo preto umožniť správcovi konkurznej podstaty, aby previedol obchodný podiel jediného spoločníka, na ktorého bol vyhlásený konkurz a tak získal do konkurznej podstaty jeho cenu. Účelom týchto ustanovení nebolo, aby správca konkurznej podstaty realizoval iné, nemajetkové práva a povinnosti spoločníka, a teda ani odvolanie a vymenovanie konateľa.

Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže správca konkurznej podstaty nie je oprávnený rozhodnúť o výmene štatutárneho orgánu jednoosobovej spoločnosti, v ktorej je úpadca jediným spoločníkom, je v spoločnosti navrhovateľa R., s. r. o., štatutárnym orgánom naďalej Ing. P. V. Z uvedeného dôvodu späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu, ktoré v mene navrhovateľa podal J. O., nie je podaním, ku ktorému by súd mohol prihliadnuť. J. O. nepreukázal, že by bol riadne zvoleným novým konateľom spoločnosti R., s. r. o., preto by ním vykonané späťvzatie návrhu na vyhlásenie konkurzu mohol súd akceptovať iba za predpokladu, že by ho podal konateľ zapísaný v obchodnom registri, ktorým je naďalej Ing. P. V.

Odvolateľ v odvolaní namietol, že ak by sa prijal záver prvostupňového súdu o tom, že nie je oprávnený menovať a odvolávať členov štatutárneho orgánu, doterajšiemu konateľovi spoločnosti by zostala fakticky neobmedzená právomoc bez akejkoľvek kontroly, čo by mohlo spôsobiť zníženie odhadovanej trhovej hodnoty obchodného podielu v spoločnosti R., s. r. o. a takýto postup by mal vplyv aj na hodnotu majetku v konkurznej podstate a na uspokojenie veriteľov v konkurze. V uvedenej súvislosti odvolací súd uvádza, **že** zodpovednosť konateľa a prípadné následky jeho úkonov, ktoré by spôsobili škodu spoločnosti s ručením obmedzeným, sú upravené nielen v Obchodnom zákonníku, ale aj v § 44 ods. 2 ZKR, podľa ktorého je jediný spoločník oprávnený počas vyhlásenia konkurzu robiť len také právne úkony, ktoré neukracujú majetok podliehajúci konkurzu, a teda konkurzných veriteľov, inak by boli voči ním neúčinné, aj keď tým nie je dotknutá ich platnosť. Správca konkurznej podstaty spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným je oprávnený uplatniť svoje nároky voči konateľovi aj v prípade, ak tento poruší svoje povinnosti a spôsobí spoločnosti škodu.

Zároveň platí, že pokiaľ konateľ, ktorý je povinný konať s odbornou starostlivosťou zistí, že spoločnosť je v predĺžení, vzniká mu v zmysle § 11 ods. 2 ZKR povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Ak by aj bolo k výmene štatutárneho orgánu v spoločnosti R., s. r. o., došlo zákonom predvídaným spôsobom, pokiaľ je spoločnosť R., s. r. o., v predĺžení, rovnaká povinnosť iniciovať konkurzné konanie by vznikla aj novému konateľovi. Postavenie veriteľov úpadcu V., s. r. o., by sa preto nezmenilo, keďže spoločnosť R., s. r. o., by musela opäť iniciovať konkurzné konanie.

Záverom odvolací súd uvádza, že rozhodnutie Krajského súdu v Brne zo dňa 16. 11. 2005 sp. zn. 24K/15/2004, v ktorom boli vyslovené právne závery o tom, že správca konkurznej podstaty je oprávnený vykonávať akékoľvek akcionárske práva spojené s akciami zahrnutými do konkurznej podstaty, pričom na správcu, ak má akciová spoločnosť len jedného akcionára prechádza pôsobnosť valného zhromaždenia, na ktoré odvolateľ v podrobnostiach odkazuje s tým, že je aplikovateľné aj na prejednávanú vec, nie je možné v tejto veci použiť. Právna úprava obsiahnutá v § 14a zák. č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání platného na území Českej republiky upravovala výkon akcionárskych práv a povinností spojených s akciami zahrnutými do konkurznej podstaty správcom tak, že mu takýto výkon akcionárskych práv priamo uložila. Právna úprava platná na území Slovenskej republiky takéto oprávnenia a povinnosti správcu neupravuje, preto nie je možné právny názor vyjadrený súdom iného štátu v prejednávanej veci aplikovať.

Vzhľadom k tomu že, odvolanie bolo v mene navrhovateľa podpísané osobou, ktorá nie je štatutárnym orgánom a ani jeho členom, boli v odvolacom konaní splnené procesné podmienky aj na odmietnutie odvolania z dôvodu, že bolo podané niekým, kto na podanie odvolania nebol oprávnený. Z dôvodu právnej istoty odvolací súd podanie, ktoré podľa obsahu posúdil ako odvolanie procesným rozhodnutím neodmietol, ale o ňom rozhodol vecne.

Keďže okresný súd správne zistil, že odvolanie v mene spoločnosti R., s. r. o., nebolo podané osobou, ktorá má oprávnenie konať v mene tejto spoločnosti, rozhodnutie okresného súdu o tom, že konkurzné konanie nezastavuje v zmysle ust. § 219 ods. 1 OSP, ako vo výroku vecne správne potvrdil.